

Lőrincz István
Istennel kezdeni

Készült
az Erdélyi Református Egyházkerület
Misztótfalusi Kis Miklós Sajtóközpontjának nyomdájában
Felelős vezető: Dávid Zoltán

Erdélyi Református Egyházkerületi Kiadása
Kolozsvár, 2013

A borítólap fényképeit
Bálint Zsigmond készítette

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
LŐRINCZ, ISTVÁN

Istennel kezdeni / Lőrincz István. - Cluj Napoca:
Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa, 2013
ISBN 978-973-7971-73-9

2

Előszó

Nagy öröm és hálaadás van szívemben, hogy lelkeszi szolgálatom harmincéves jubileumára megjelenhet ez a könyv. Gyülekezeti szolgálatom során lassan érlelődött meg bennem az a gondolat, hogy gyülekezeteinkben szükség van témaprédikációs sorozatra is, melyben a gyülekezet tanítást kaphat a Szentírás és a keresztyén élet különböző fontos kérdéseiről. Így kezdtem el a marosvásárhely-alsóvárosi gyülekezetben a kilencvenes évek végén az ilyen igehirdetéseket, amit én egyfajta népi teológiának is szántam. A sok pozitív visszajelzés is bátorított abban, hogy néhány év múlva ezt a sorozatot átdolgozzam s az *Üzenet* hasábjain közkinccsé tegyem. Tettem ezt azért is, mert az *Üzenet* akkori szerkesztője, dr. Molnár János lelkesen buzdított erre. Egyházkerületünk nyolc évvel ezelőtt tartott sajtónapján áldott emlékezetű Tonk István főgondnok bátorított először e sorozat könyvben való megjelentetésére, ami akkor a gazdasági válság miatt nem valószínűsíthető volt, de most íme valósággá lett.

Szeretnék elsősorban Istennek köszönetet mondani azért, hogy erőt és bölcsességet adott e sorozat megírásához, de mindazoknak is, akiknek ezt emberileg köszönhetem, mindenekelőtt Szegedi László generális direktornak, aki a kiadás gondolatát újra felvetette és szorgalmazta, az Igazgatótanácsnak és a Könyvtári Bizottságnak, amely ezt jóváhagyta. De köszönöm feleségemnek, családomnak, gyülekezetemnek, hogy ebben a munkában bátorítottak, segítettek. Szeretnék végül köszönetet mondani Somogyi Botond főszerkesztőnek, aki az anyagot összegyűjtötte és gondozta.

Ajánlom e könyvet elsősorban lelkésztársaimnak, de a vallásánároknak, az ifjúsági és bibliaköri vezetőknek és mindazon gyülekezeti munkásoknak is, akik a Szentírás tanítását szeretnék egyre jobban megismerni és továbbadni, hogy minél inkább tudjanak Isten dicsőségére és a gyülekezetek építésére szolgálni. De ajánlom az *Üzenet* hűséges olvasóinak is, akik az évek során sokszor köszönték meg a lelki áldásokat, amit így kaptak, s minden keresztyén embernek, aki a hit dolgában tájékozódni kíván, és egyre teljesebb keresztyén életet sze-

retne élni. Tudatában vagyok annak, hogy ez a munka nem teljes és tökéletes, mert „rész szerint van bennünk az ismeret”, de azért imádkozom, hogy legyen áldás e könyv olvasásán, s lehessen egy piciny téglá Isten dicsőséges országának építésében.

Marosvásárhely, 2013. július havában.

Lőrincz István

Ajánló egy régóta várt könyv elé

Közel három évtizedes lelkeszi szolgálatom alatt, de még azelőtt, diákkoromban is, Isten kegyelméből és akaratából sok tízezer könyvet sikerült hívó emberek kezébe juttatni. Kedves gyülekezeti tagjaim a leggyakrabban arról érdeklődtek, hogy mikor lehetne olyan könyvet is kapni, olvasni, ami nemcsak a lelkészeknek, papoknak a szintjén szól Istenről, Jézus Krisztusról, a hitről, egyházzal stb., hanem „műnk, az egyszerű ember is megérthetjük...” Lőrincz István marosvásárhelyi református lelkész könyve ezt az igényt akarja kielégíteni, hogy a feltett kérdésekre valóban a „népi teológia” nyelvezetén válaszol, hogy hitünk drága értékei mindenki számára legyenek közérthetőek. Ezek az írások építették nagyra becsült újságunk, az Üzenet olvasóit kéthetente. A szerző a tudós-teológus és a hívó ember alázattal bányásztta elő és tette gyülekezeteink asztalára ezeket a kincseket. Az „igaz ismeret” tudakozódására biztat a bibliai Józsué is, akivel együtt valljuk-kérdezzük mi is, fiak az apáktól, a mai kor emberei az elődöktől „...*Ha fiaitok kérdezik majd apáiktól, mondván: Mire valók ezek a kövek? Tudassátok majd a ti fiaitokkal, mondván: Szárazon jött át Izráel ezen a Jordánon.* (Józs 4,21–22) Ma nemcsak Isten nagy tetteiről és az emlékezés köveiről kell beszélünk, amikor 450 éves hitvallásunk alapíratát, a Heidelbergi Kátét is ünnepejük, hanem a Szentírás „drágaköveiről”. Ezek csillannak fel előttünk, olvasva e könyvet, mert fontos tudni, hogy mit és miért hiszek! Ez egyfajta számadás is önmagamnak, amikor azt vallom, amit évszázadokon át hittek előttem. Ezt a hitet átveszem, megőrzöm és felelősen továbbadom. Nem kerülhetjük el az élet egyik legfontosabb kérdését: ismerem-e igazán Istent? Csak az igaz istenismeret vezethet az életet megváltoztató találkozáshoz! Szeretni csak azt tudjuk, akit ismerünk! Nem elég mások véleményét ismerni, földi és örök életünk szempontjából is döntő az, hogy én kinek tartom Jézust! Nemcsak Péternek szólt ez a kérdés, hanem nekünk is: „...*Ti pedig kinek mondotok engem? Simon Péter pedig felelvén, monda: Te vagy a Krisztus, az élő Istennek Fia!*” (Mt 16,15) Ezért fontos ez a könyv, mely lelkipásztoroknak, de

az egyszerű hívó embereknek is szól arról, hogyan ismerhetjük meg és szerethetjük Istent. Ez a legfontosabb lecke, amit gyermekeinknek megtaníthatunk. Jób szavaival intem a kedves olvasót: „*Bízd csak azért magadat őreá és légy békeességben: ezekből jó származik reád. Végy csak oktatást az ő szájából, és vésd szívedbe az ő beszédeit! Ha megtérsz a Mindenhatóhoz, megépítettel, és az álnokságot távol űződ a te sátorodtól... Bizony akkor a Mindenhatóban gyönyörködöl, és a te arcodat Istenhez emeled. Hozzá könyörögsz és meghallgat téged, és lefizeted fogadásaidat. Mihelyt valamit elgondolsz, sikerül az néked, és a te utaidon világosság fénylik.*” (Jób 22,21–23.26–28)

Illesse lelkésztestvéreimet köszönet áldásos munkájáért, és mindekben legyen Istennek dicsőség – Soli Deo Gloria!

Kolozsvár, 2013. július 17.

Szegedi László Tamás
lelkipásztor, missziói előadó

A kezdetről

Most hadd szóljunk a **kezdetről**. Azért nehéz ez a kérdés, mert a kezdetnél senki ember nem volt jelen. A kezdet és a teremtés ezért titok marad az ember számára. De az embert rendkívüli módon érdekli ez a kérdés. Különböző korokban különböző válaszokat adtak erre a kérdésre. Az egyik azt mondta: kezdetben volt a tűz, a másik meg azt, hogy a víz. Ismét mások, hogy kezdetben az anyag volt, vagy a mozgás, az ősakarat, az értelem. Mégis, sem a tudomány, sem a filozófia nem tud erre a kérdésre kielégítő választ adni. Egy hatalmasabb kéz tudja csak a létezés titkát nekünk megmutatni, és ez nem más, mint Isten keze. Isten kijelenti nekünk, hogy a kezdetben Ő volt és Ő teremtette a mennyet és a földet. Ezzel a válasszal Isten nemcsak a mi emberi kíváncsiságunkat akarja megelégtetni, hanem ugyanakkor megmutatja minden létezésnek a célját is. Azt kell megértenünk, hogy semmi sincs önmagától és önmagáért, hanem minden Istentől van, és mindennek Ő a végső célja. Ez a tudat, hogy minden Istentől és Rá nézve van, már önmagában is erőt és célt ad az életünknek.

De nemcsak a világnak volt kezdete, hanem a mi életünkben is mindennek van, kell legyen egy kezdete: a létezésnek, a munkának, a hitnek. És ez a kezdet rendkívül fontos. Nemhiába szoktuk mondogatni: egy jó kezdet már fél siker. Nagy kérdés, hogy mi is hol és hogyan kezdjük el életünk dolgait, mi a kiindulópontunk? Ha valamit rosszul kezdtünk el, legyünk akármilyen ügyesek is, az már sohasem fog jól végződni, vagy csak Isten különös kegyelme tudja azt rendbe hozni. A Szentírás arról is világosan beszél, hogy egyetlen jó kezdet lehetséges az ember életében, és ez nem más, mint az Úrnak félelme. Az istenfélelem nem azt jelenti, hogy mi szüntelen rettegésben kell élnünk, mert egy olyan kiszámíthatatlan Istenünk van, akiről soha se lehet tudni, hogy mit is cselekszik. Ő a hűséges, a megbízható, Jézus Krisztusban szerető Atyánk, ki velünk szövetségben él. Mindig komolyan veszi szavát, nem játszik ígéreteivel, nem másítja meg azokat. Az a legjobb kezdet, ha komolyan vesszük Isten szavát, az a bölcs ember, aki min-

denben Istennel számol és minden döntésében komolyan veszi Isten akaratát. Aki Istennel kezd, az jól kezd.

De van szomorú kezdet is. Mert szüntelen tapasztaljuk, hogy nemcsak a jónak, hanem a rossznak is van kezdete. Erről is beszél az ige. Ahol Isten megjelenik, ott a Sátán is mindig színre lép. Ott van a különböző bűnökben és gonoszságokban, de ő magát vallásos köntösben is el tudja adni, sőt a világosság angyalává is tudja magát változtatni. Ebben a formájában a legveszedelmesebb. Az Igét is szájára veszi, és nagyszerűen operál vele. A pusztában, Jézussal szemben is bibliai verseket idéz. Önmagában igaz dolgokat mond, de mivel ő maga a hazugság, az ő ajkán még az Ige is hamisság lesz. Különbösen az is ördögi, ha valaki igét mond, de nem él azok szerint. Az ilyen ember nemcsak szájával hazudik, hanem egész lényével. A farizeusok sem értik Jézust, pedig a nyelv, amit Jézus beszél nagyon ismerős számukra. Azért nem értik Jézust, mert nem egy talajon állnak, nem egy az eredetük, ők az ördögatyától származnak. Isten azt akarja, hogy nekünk Ő legyen az életelemünk, Jézus visszavásárolt minket az Atya tulajdonába. Vigyázzunk, hogy benne maradjunk meg mindvégig.

Az ember életében van egy olyan törekvés, hogy sem első, sem utolsó nem akar lenni. Aki elől megy, az előtt minden bizonytalan, a hátsó pedig bizonytalanságot, védtelenséget érez mögötte. Egy-egy vita alkalmával például nagyon nehéz első felszólalót találni. Mégis valakinek elsőnek is kell lenni. Szinte ugyanez a helyzet az utolsó hellyel is. Ki az, aki utolsó akarna mentőcsónakba szállni, vagy mindig utolsónak érkezni egy összejövételre? Mi félünk az elsőtől, az élettől, de még inkább félünk az utolsótól, a haláltól. Mindkettőben védtelennek, tehetetlennek érezzük magunkat. Ezért olyan nagy vigasztalás, hogy Jézus azt mondja nekünk: ne féljétek, mert én vagyok az Első és az Utolsó. Én megyek előttem és én követlek hátulról is. Énbennem elrejtve, bizton érezhetitek magatokat. Jézus mint első ment az ítéletbe is, így menedékünk lesz abban, de elsőként ment a halálba és támadott fel abból, így nekünk attól sem kell félni. Ezért minden helyzetben, amiben vagyunk, jusson eszünkbe, hogy Ő már ebben is előttünk járt, és Ő ki is hoz minket abból, mert nem a helyzeteké és nem a halálé az utolsó szó, hanem az Övé.

A Szentírás arra is figyelmeztet minket, hogy azért a kezdet még nem minden. Félúton meg is lehet torpanni, el lehet veszni. A sportoló is hiába indul el a pályán, ha nem szakítja át a célszalagot, nem kapja meg a győzelemért járó érmet. Jól mondta valaki: amit csak félig végzünk el, annak halál íze van. Sok példát lehetne adni a Bibliából arra nézve, hogy jó kezdet után rossz lett a folytatás. Izrael népe is jól kezdte, Salamon élete is ragyogóan indult. Az első keresztyén gyülekezet is olyan jól indult és a Reformáció is. Aztán hogy megromlott sok minden. A legtöbb házasság is jól indul, hisz milyen szerelmesek egymásba, és hogy mosolyognak egymásra az esküvői képen. Néhány hónap múlva már a bírónak adnak munkát. De a kezdet még nem garantálja a véget. A hitben járó élet sem hasonlítható egy csúszdához, amibe csak bele kell ülni és aztán biztos, hogy az elvisz a végső célba. A keresztyén élet sokkal inkább egy nehézségekkel és veszélyekkel teli hegyi túrához hasonlítható, ahol szüntelen éberségre és kitartásra van szükség. Tudatában kell lennünk annak, hogy minden előrejutásért keményen meg kell harcolni. A kezdet és vég között ott van egy imádságos küzdelem, egy hitbeli tusakodás. A Szentírás sokszor figyelmeztet arra, hogy ne irigyeljük a gonoszok szerencséjét, akik sokszor hetykén és sikeresen járnak az élet útján, hanem tekintsük meg életük végét és okuljunk belőle. Arra is figyelmeztet az ige, hogy ugyanakkor a kegyesek életének végére is figyelmezzünk. De leginkább tekintsünk Jézusra, akinél minden jó volt, a kezdet is, a vég is, és az is, ami a kettő között volt. Pedig mi minden volt a bölcső és kereszt között. Most a mi életünk is ebben a legnehezebb szakaszban van, ahol ezernyi kísértés és próba ér minket. Kezdjük és végezzünk minden napot Vele, így áldott életünk lesz.

Isten országában épp fordítva vannak a dolgok, mint a világban. A világban a keserű véget egy sziporkázó kezdet előzi meg. Isten gyermekeinél egy keserű kezdet után jön a nagyszerű vég. A Megváltó jobban ismer minket, mint mi saját magunkat. Ezért figyelmeztet és bátorít minket. Jézus tudja, hogy mi épp akkor csüggedünk el leginkább, amikor nehéz dolgok kezdődnek az életünkben, amikor az antikrisztusi erők egyre gyarapodnak, és ekkor gondolnánk fejünket lecsüggesztve, hogy most már mindennek vége. Jézus azt mondja, hogy

mi épp ennek az ellenkezőjét tehetjük: emeljétek fel fejeteket, mert elközelgett a ti váltságotok. Jézus, mielőtt a Golgotára indult volna, dicsérő éneket énekelt. Amikor ilyen úton kell járnunk, azt mondjuk: ez a vég kezdete. Pedig Isten országának a fájdalmai a szülőasszony fájdalmához hasonlíthatók, aminek nemsokára nagy öröm lesz a vége. A fájdalom nagy örömbé fog torkollni. Minden szenvedés annak a dicsőségnek az előjele, ami a keserű kezdet utáni édes vég lesz számunkra. Olyan vég, aminek nincs is vége, mert az már maga az örökkévalóság lesz. Csak épp ne bűneink miatt szenvedjünk, hanem az Úrért. Akkor bizonyosak lehetünk, hogy az utolsó idők nehéz próbái egy dicsó vég, a végső győzelem jelei lesznek számunkra.

Olvasandó igék: 1Móz 1,1; Péld 1,7; Jn 8,44; Jel 1,17; Préd 7,8; Lk 21,28.

A feltámadásról

A feltámadás eseménye számunkra megmagyarázhatatlan esemény. Az evangéliumok sem igyekeznek a hatalmas csodát megmagyarázni, hanem egyszerűen közlik a lélegzetelállító tény: aki három nappal azelőtt eltemetett, az él, ott van a tanítványai között, mégpedig sokkal dicsőségesebb létformában, mint azelőtt.

Komoly félreértés a Jézus feltámadásával kapcsolatosan, hogy ez a feltámadás csak Jézust érinti. Így a feltámadás önmagában zárt esemény lenne, különös és meglepő vége a történetnek. Pedig ez nem így van. Ahogy egy írásmagyarázó helyesen megjegyzi: a feltámadás nem vég, hanem örök kezdet. Az eseménnyel az új ég és új föld megtapasztalható, a hit által megfogható közelségbe került hozzánk. A feltámadás nemcsak jel, ami az övéi feltámadására mutat, hanem a Jézus feltámadása és az övéinek a feltámadása elválaszthatatlanul össze vannak kapcsolódva. Valahogy úgy képzelhetjük el ezt, mint egy jéghegyet. Annak nagyobb része a víz alatt van, de a csúcsa mégis kiemelkedik a vízből. Isten eljövendő országa is még nagyobb részt láthatatlan, de Jézus feltámadásával egy része már láthatóvá és megtapasztalhatóvá vált. A jövendő jelenné lett. Az esemény olyan hatalmas hídhöz hasonlítható, aminek egyik vége itt van, a másik pedig átnyúlik az örökkévalóságba. Egy olyan eseménysor kezdődik, amely beletorkollik Isten jövendőjébe.

A feltámadást külön kell választanunk azoktól a történetektől, amikor Jézus az Ő földi életének idejében halottakat támasztott fel, három ilyenről számol be az Újszövetség: Lázár, a naini ifjú és Jairus leánya. Az ő feltámasztásuknál csak a halálnak és az ő erőinek időleges feltartóztatása történt. Jézus feltámadásával a halál halála következett be. Valaki találóan ezt így fogalmazta meg: Jézus feltámadása nem más, mint a halál „megtérése”. Ettől a pillanattól kezdve a halál sem tehet mást, mint Isten szolgálatába állni.

A nagy kérdés ezek után, hogy mit jelent ez a feltámadás a mi mindennapi életünkben, hogyan tehetünk mi erről bizonyosságot? Mert valahogy így látjuk: annak ellenére, hogy minden évben húsvétot ün-

nepelünk, mégis olyan kevés ereje, kisugárzása van ennek az ünnepnek. Ott állunk súlyos betegek ágya mellett és egyszerűen nincs mivel vigasztalnunk, ott állunk koporsók mellett, és mi is csak emberi együttérző szavakat motyogunk, de érezzük, hogy ebből nem árad semmi erő. Talán azért olyan nehéz ez, mert a feltámadásnál olyan dolgokról kell beszélni, ami sehogy sem talál a mai modern életünkhöz, a mai ember beállítottságához. Mi csak azt látjuk, amit ez a világ ígér számunkra, csak azt a valóságot érzékeljük, amit szemünkkel látunk. A feltámadás azonban egészen más világról és más valóságról beszél: Isten világaról és valóságáról. Itt azonban nem lehet hit nélkül tájékozódni. Ezért ezt bármennyire is akarjuk, a hitetlen embernek nem tudjuk megmagyarázni. Ezt érzi sokszor a lelkipásztor egy-egy temetés alkalmával: amíg földi dolgokról beszél, esetleg az elhunytak az életéről, addig követik a hallgatók a prédikációt, de mihelyst az örök életről, feltámadásról kezd el beszélni, mintha idegen nyelv lenne számukra, a legtöbb emberen látszik, hogy ilyenkor már nem is figyel, és az igehirdető nagyon jól látja azt a pár szemet, amely ilyenkor ragyog, mert ők értik, hogy miről van szó, mert hittel hallgatják a mondatokat.

Amikor a feltámadásról beszélünk, csodáról beszélünk: Isten világa betör a mi világunkba, az élet betör a halál világába. Az a csodálatos, hogy aki hiszi ezt a csodát, az megtapasztalja a feltámadásnak az erőit is. Húsvét óriási fordulatot hoz az ember életébe. Megtapasztalom azt, hogy nem vagyok magamra utalva, hanem Jézus él bennem, a dicsőséges Úr. Én az Ő áldott jelenlétében, erőterében élek. Szeretett engem, megváltott, és most életemet hatalmas kezébe vette. Munkálkodik bennem, egyre jobban, csak higgyek benne és adjam át magam neki. Nem abból áll már az életem, hogy százszor is fogadkozom, mindig csak nekifutok valaminek, és csődöt mondok. Húsvét azt jelenti: Jézus velem van, az Ő erejének teljessége áll rendelkezésemre. Egyre jobban megtisztít, megelevenít. Ha nem lett volna feltámadás, akkor semminek semmi értelme se lenne. Akkor az életem nagy semmi, ahogy az sajnos sok világi beszédben el is hangzik temetések alkalmával. Épp azért, mert Jézus a feltámadott, mi éppoly valóságosan jöhetünk Jézushoz, ahogy egy felebarátunkhoz megyünk. Megszólíthatjuk Őt,

mert hall minket. Átadhatjuk neki életünket, s Ő azt örömmel elfogadja. Tudnunk kell: életben és halálban az Ő tulajdonai vagyunk, minket senki és semmi ki nem ragadhat az Ő kezéből. Nem kell félnünk az élettől, de nem kell félnünk a haláltól sem.

Lutherről tudjuk, hogy amikor úgy érezte, összezsapnak a hullámok a feje fölött, akkor vett egy krétát és nagy betűvel felírta ezt a szót a falra: *vivit*, vagyis Ő él. Valahányszor erre az írásra nézett, mindig eszébe jutott, hogy neki nem egy halott, hanem egy élő Megváltója van, aki most épp ebben a nyomorúságában, bajában is tud segíteni. Nem szabad kétségbe esnie, mert Ő él, a feltámadott Úr, aki azzal az ígérettel ment el: íme, én tiveletek vagyok minden napon a világ végezetéig.

Jézus feltámadása tehát olyan esemény, amiből lelkünk naponta táplálkozhat. Aki a Jézus feltámadásából él, annak ez meg is látszik az életében. Az valahogy egészen másképp él. Életének dolgait nemcsak ez arasznyi lét szemszögéből vizsgálja, hanem az örökkévalóság tükrében. Az ilyen ember együtt látja a múltat, a jelent és a jövőt. Tudja, hogy mit tett érte Jézus a múltban, hogy ez erőt ad neki a jelenben, és mindenekelőtt szempillantásra sem téveszti szem elől azt a dicső jövőt, azt a kikötőt, ahova hánykolódó hajója egyszer meg fog érkezni. Annak nyomorúságain is már ott ragyog a feltámadás fénye.

Adja az Úr, hogy ez a tanítás is adjon nekünk ezen az ünnepen vigasztalást, erőt, reménységet. És hadd legyen a feltámadás ereje az ünnepnapok után is, hétköznapi életünk minden harcában is áldott segítségünk.

Olvasandó igék: 1Thessz 4,14; Jn 11,23–25; ApCsel 4,2, 17,32, 26,23; Róm 6,5; 1Kor 15. fejezete; Ef 5,14; Fil 3,10–11; 1Pt 1,3.

Istenről

Ha már a kezdettel kapcsolatban elmondtuk, hogy titok a mi számunkra, mennyivel inkább igaz ez Istenre, aki ott van a kezdet előtt, és létezésének nincs soha vége. Nem függ semmilyen más lénytől, nem köti sem tér, sem idő. Ahhoz, hogy méltó módon szóljunk Istenről, isteni nyelvre lenne szükségünk. De mi csak emberi nyelven tudunk szólni. Ő a hasonlíthatatlan, az egészen más, úgy, ahogy azt sokszor a teológia nyelvén mondani szoktuk.

Ezek után feltevődik a kérdés: nem fantázia minden Istenről szóló beszéd? Nem szűkítjük be Istent beszédünkkel emberi gondolataink korlátai közé? Nem azoknak a filozófusoknak van igaza, akik azt tanították, hogy az Istenről szóló beszéd csak kivetítése emberi gondolatoknak, s eszerint az ember teremtett magának Istent a maga képére és hasonlatosságára? Bármennyire is törekszünk, csak valamit tudunk Istenről mondani, hisz Őt nem lehet egy névbe, szavakba beszorítani.

Bármennyire is így van, mégis beszélünk kell Istenről, mivel Ő ereszkedett le hozzánk, mivel Ő is az emberi nyelvet használja fel isteni gondolatainak közlésére. Amit mi gondolnánk Istenről, az valóban fantázia, de amit Isten magáról kijelentett, az már valóság. Persze mindig voltak és lesznek olyan emberek, akik szerint csak az valóság, ami látható, hallható, a tudomány eszközeivel kimutatható. Szerintük minden más csak emberi képzelgés, és Isten se létezik. Ezek az emberek elfeledkeznek arról, hogy emberi létünket döntő módon épp a láthatatlan dolgok határozzák meg. Ilyen a szeretet és gyűlölet, félelem és reménység, a léleknek minden rezdülése. Isten láthatatlan, mégis Ő határozza meg és irányítja az egész látható valóságot. Milyen balga beszéd az ilyen! Mert milyen lenne egy látható Isten, aki emberi módon létezne? Az legfeljebb csak óriási ember lenne, de nem Isten. A hívó ember számára az a tény, hogy Isten láthatatlan, nem szégyellni való dolog, hanem dicsőséges érzés. Minket boldogsággal tölt el az a tudat, hogy láthatatlan Istenünk van, aki sokkal több és nagyobb, mint minden emberi érzés, gondolat, alkotás. Mi nem látjuk, de hiszünk. Benne, látjuk a teremtett világ csodáiban is.

Olyan emberek is vannak, akik a látható Istenben, Jézus Krisztusban sem akarnak hinni. Vannak olyanok, akik hisznek Istenben, de nem hisznek Jézus istenségében. Ezt lehetetlen dolognak tartják. Mintha Istennek mi írhatnánk elő, hogy Ő miként jelentse ki magát. Pedig csak az lehetetlen, ami a dolgok természetével ellenkezik. Egy vasdarab nem hozhat termést, egy állat nem komponálhat zeneművet, mert ez ellenkezik természetével. Az ember számára is lehetetlen, hogy kilépjen önmaga korlátaiból, és isteni dolgokat vigyen véghez. De az nem lehetetlen, hogy Isten az Ő végtelen szeretetében leszálljon gyarló teremtményeihez, hogy meglátogassa őket nyomorúságukban és elesettségükben. Jézus azt mondta tanítványainak: aki engem látott, látta az Atyát is. Jézus az Atya láthatóvá vált szíve, Ő az Atya láthatóvá lett szeretete. Benne a láthatatlan Isten láthatóvá lett. Isten emberi ábrázatban, szolgálai és szolgáló formában jött el közénk.

Mindig voltak olyanok, akik Istent keresték. A baj azonban az, hogy nem mindenki keresi komolyan Istent. Ha pedig nem jól keressük Istent, nem is fogjuk megtalálni. Sok ember azt állítja, hogy ő már évtizedek óta keresi Istent, és mégsem találta meg. Ilyenkor a hiba sohasem Istennél van, hanem az embernél. Azért nem találja meg sok ember Őt, mert nem Jézus Krisztusban keresi. Isten „megadta” nekünk az Ő címét: Jézus Krisztus. Ő az út, senki sem mehet az Atyához, csakis Őáltala. Az emberekben furcsa ellentmondás is van: egyfelől keresik Istent, de egy valóságos, igazi találkozástól mégis visszariadnak. Minden emberben van honvágy Isten után, mert mind az Ő teremtményei vagyunk. Ez olyan tény, amit az ember lényé legmélyén mindig is érez. De igazából mégis félünk ettől a találkozástól, mert tudjuk, hogy mi bűnösök vagyunk, akik természetünk szerint hajlandók vagyunk gyűlölni Istent. Az ember keresi is, de menekül is előle. Isten vonzza és taszítja is az embert. Az ember nem tud Isten nélkül élni, de Vele se akar igazi és szoros közösségben lenni.

Az a jó, hogy nemcsak mi keressük Őt, hanem sokkal inkább Ő az, aki keres minket. Nem mondhat le soha kezének munkájáról. Isten rendkívül türelmes az emberhez, nem hagyja magát bizonyág nélkül. Minden eszközt megragad, hogy az ember közelébe kerülhessen. Jószágának, szeretetének jelét adja abban is, hogy felhossa napját mind

az igazakra, mind a hamisakra. Pál Athénban rámutat arra, hogy minden embernek a szívében ott van az Isten utáni vágy. Isten szólongatja az embert a természet és a történelem által is. Pál apostol a pogány embereket arra biztatja, hogy próbálják Istent ezekben a dolgokban is kitapintani.

Minden ember megpróbál Istentről egy képet kialakítani. Ebben mindenki vagy igazolja vagy felmenti, vagy vádolja vagy pedig megvédi Istent. Jób barátainak is volt egy elképzelésük, amiben mindennek pontos, meghatározott helye volt. Istenképük teljesen logikus és átlátható, nincs benne semmi titokzatosság. Ezzel szemben Jób benne van a valóságos életben, ő is gyötrődik, hogy megérthesse és felfoghassa Isten dolgait, mindazt a szenvedést, amivel szembesülnie kellett. Jób adott ponton úgy érzi, hogy Isten hideg és könyörtelen, nem törődik az ő nyomorúságával, bajával. A barátok Istene mindenben kiszámítható, a Jóbé: kiszámíthatatlan. Nyilvánvaló, hogy mind a kétféle teológia hamis. Istent nem lehet sem értelmünkkel megérteni, de nem lehet Őt életünk sokszor megmagyarázhatatlan tényei alapján se kikövetkeztetni. Egyfelől titokzatos, de ugyanakkor szerető Isten is. Nem lehet se a dolgozószobából, se életünk eseményeiből megérteni. A szeretet felől kell Őt megközelíteni. Ahol nem értjük Őt, még mindig marad egy lehetőség: imádhathjuk, mint olyan Istent, akiről tudjuk, hogy szeret minket, javunkat és üdvösségünket munkálja. Óriási és korlátlan a hatalma mind a természetben, mind pedig a történelemben. Hatalmát csak egyetlen dolog korlátozza, és ez az Ő kimondhatatlan szeretete. Ez a hatalmas Isten a keresztség alázza magát. Hatalmánál, erejénél csak szeretete nagyobb!

Olvasandó igék: Jób 9,19; Ézs 40,25; Mt 27,42; Jn 1,18, 14,9; ApCsel 17,27; Róm 3,11.

Az emberről

Talán sohase foglalkozott a tudomány annyit az ember kérdésével, mint manapság. A tudomány különböző ágazatai megpróbálnak választ adni arra a kérdésre, hogy ki is az ember. De minél többet tudunk róla, annál nagyobb titok és probléma marad az ember és életének különböző területei. De ahhoz, hogy az embert megismerjük, a Szentíráshoz kell fordulnunk, hisz az Ige sokkal többet mond el róla, mint az összes tudomány és filozófia együttvéve. Arra a kérdésre, hogy ki is az ember és mi az ő életének célja és küldetése, senki sem válaszolhat jobban, mint maga Isten, aki teremtette őt. Isten szava örök értékű igazságot mond el az emberről, annak tanítása nem változik az idővel és a korrallal. Amikor a tudomány vagy a filozófia az embert mint szellemi, lelki lényt fogalmazza meg, akkor a Szentírás arra figyelmeztet, hogy az ember test is, és amikor a tudomány az embert testté és anyaggá degradálja, akkor arról tesz bizonyosságot, hogy az embernek lelke, láthatatlan része is van. Isten az embernek minden oldalát komolyan veszi, mert Neki az emberi élet minden részével terve és célja van.

Igaz tehát egyrészt az, hogy az ember része az anyagi világnak, s mint ilyen alá van vetve a természet törvényeinek, például a gravitáció törvényének. Külsőleg az állatvilággal is sok hasonlatosságot mutatunk. Közösek vagyunk abban, hogy van az életünkben nemzés, születés, létért való küzdelem, éhség és szomjúság érzete, a nemi ösztön és a halál. Ezért a prédikátort is megkísértette az a gondolat, hogy tulajdonképpen az embernek és állatnak ugyanaz a sorsa. Minden hiábavalóság, az ember is porrá lesz, és ezzel mindennek vége. Isten is megmondta: por vagy és porrá leszel. Ennek a törvénynek is engedelmessé kell, hiszen ezeket a törvényeket is Isten alkotta és szabta az ember elé. Ezért senki sem vetheti meg testét, mert ezzel magát a Teremtőt vetné meg, aki testét is teremtette. Jézus a teljes embert váltotta meg, ezért Ő mindig a testet is meggyógyította, és soha se mondta azt, hogy csak a lélek a fontos. És mégis az ember más céllal születik, másképpen él és másképpen is hal meg, mint az állatok. Ami minket az állattól leginkább megkülönböztet: az értelem, a felelősségtudat, a

szeretet, és az Isten-tudat, vagy másképpen a hit. Az ember tudja, hogy neki isteni törvényeknek kell megfelelni és isteni törvény szerint fog megítéltetni. A természet nem ismeri a felelősséget, sem az életben, sem a halálban, sem a halál után. A természetben az erkölcsi elem is csak nagyon elmosódva jelentkezik. Az embert épp a felelőssége és erkölcsi mivolta emeli az állatok fölé. Nemessége épp abban áll, ami sokkal több, mint a természet, mint az anyag. De ez a nemesség kötelez is. Ezért embernek lenni a legszebb, de ugyanakkor a legnehezebb dolog is.

Az ember felelőssége azt is jelenti, hogy ő választ tud adni a neki feltett kérdésekre. De milyen kérdésekre, és ki teszi fel ezeket a kérdéseket? Egy közösség, vagy az ember lelkiismerete? A fejevadász lelkiismerete annyi, hogy minél több ember fejét levághassa, Hitler lelkiismerete azt diktálta, hogy minél több zsidót küldjön a gázkamrákba. A közösségre, illetve a lelkiismeretre támaszkodni nagyon veszélyes dolog, mert az démoni befolyás alá kerülhet, és ilyenkor a legszörnyűbb borzalmakra is képes. Az egyetlen, aki kérdezhet, az maga Isten. Az ember minden tisztessége és nagysága abban áll, hogy ő Isten előtt áll, vele van közösségben, egyszóval Isten által megszólítható lény. Isten sohasem mondott le az ember megszólításáról, még a bűnbe esettet is megszólította, és megkérdezte tőle: hol vagy Ádám? Az ember minden pillanatban kell érezze és hallja az Isten megszólító, felelősségre hívó szavát. Isten minden helyzetben megkérdezi: mi van most veled, milyen lelkiület van benned, mi szerint gondolkodsz és cselekszel? Ha Isten nem szólítaná meg az embert, az lenne számára a legrettenetesebb dolog. Isten megszólít, megszólított bennünket Krisztusban, a kegyelemben, a megváltásban. Boldog, aki ezt a megszólítást naponta hallja és aki érzi ennek minden felelősségét és áldását.

Az is egy nagy igazság az emberrel kapcsolatban, hogy ő nem lehet ember önmagában. Sokan, akiket több ideig elzárva tartottak más emberektől, egy idő után beteges és sokszor veszélyes magatartást tanúsítottak. Az ember legmélyebb tulajdonságai közé tartozik az is, hogy valakit szeretnie kell. Ha nem szerethet valakit, emberségét veszíti el. Ha valaki már nem érzi szükségét annak, hogy másokkal közösségben legyen, az ilyen már nagy veszélyben van, előbb-utóbb embertelenné

válik. Az, hogy az embernek nem jó egyedül lenni, elsősorban a házasságra vonatkozik, de érvényes más kapcsolatainkra is. Mindenki beleszületik egy közösségbe, és egész életét meghatározza egy közösség. Az egymással való közösség ajándék és feladat is egyszerre. Lehet áldás és lehet átok is ugyanakkor. Ha így van, akkor feltevődik a kérdés: hogyan lesz áldássá az együttlét, a közösségi élet, akár a családban, akár a társadalomban? Hát úgy, ha van szeretet és felelősség egymás iránt. Ezt pedig nem lehet csak az imádságban, az Istennel való közösségben megnyerni. Ezért jó az, hogy mielőtt az emberek közé mennénk, először egyedül maradunk Istennel. Ha nincs Istennel való közösség az életünkben, akkor az élet országútján mind csak baleseteket fogunk okozni. Még magának Jézusnak is szüksége volt az Atyával való közösségre. A csendes szobában erőt kaphatunk arra, hogy szeressük egymást, hogy jó találkozásaink legyenek az embertársainkkal. Mert a legtöbb problémánknak a szeretet hiánya az oka. Mi sokszor más okokra hivatkozunk, de végső soron a szeretet jelentené a megoldást. A pap és a lévita számára nagy probléma volt az úton félholtan fekvő, kirabolt ember, és ők egy filozófiai problémát csinálnak a dologból és felteszik a kérdést: vajon az én felebarátom-e ez az ember, vajon nekem kell-e segíteni rajta? Vajon most mi a fontosabb: a templomi szolgálat vagy pedig ez az ember? Hát akkor bizonyára az Istennel való szolgálat, és megoldatlanul marad a probléma. Jézus erre egy félpogány embert, egy „szektást” állít példaképpül a pap és a lévita elé, aki nem etikai és filozófiai talányokkal küszködik, hanem akiben egyszerűen megmozdul a szeretet, és teszi azt, amit tennie kell. Amikor annyi problémát látunk magunk körül, amire nem tudjuk a megoldást, tegyük fel a kérdést: van-e bennem igazi szeretet, kész vagyok-e a másikért áldozatot hozni? A legtöbb probléma egyszerre fog megoldódni.

Kétségtelen, hogy az emberi élet legnagyobb problémája a bűn. Mivel az ember tisztátalan, nem jöhet ki tiszta belőle, jól látta ezt már Jób is. Aki ezt nem látja be, az nem érti az ember mélységeit. Az ember a saját erejéből sem a tudás, sem a műveltség eszközével nem tud belépni a tisztaság és a szentség területére. Persze különbség van az emberevő és a emberbarát között, de a mélyen mind a ketten csődöt

mondanak. A Jób válaszára, hogy ki adhat tisztát a tisztátalanból, a választ Isten Jézus Krisztusban adta meg. Ő töri át a bűn ördögi körét. Ami önmagunkban lehetetlen, az lehetséges lesz Általa.

Összefoglalva azt mondhatjuk, hogy az embernek van méltósága és nagysága, mert Isten teremtménye, de van nyomorúsága is, mert az ember bűnbe esett teremtmény lett. Egyetlen lehetősége a megváltásban, Jézus Krisztusban van. A világot nem a tudósok és hősök, hanem a megváltott emberek tudják megváltoztatni. A világnak semmire nincs olyan nagy szüksége, mint Krisztusban megváltott, megszentelt életű emberekre. Nem a tudomány és a kultúra fogja megmenteni ezt a világot, hanem Jézus Krisztus keresztye és áldozata. Az ember legnagyobb nagysága az, hogy Jézus őt testvérének nevezi, hogy így a nyomorult ember életében a Krisztus dicsősége ragyoghat fel.

Olvasandó igék: 1Móz 2,18, 3,9.19; Jób 14,4; Zsolt 8,6; Lk 10,33; Zsid 2,11, 9,27.

A világról

A „világ” szónak a Szentírásban többféle jelentése van. Jelentheti a teremtett világot, a világmindenséget, az emberiséget, a bűnös világot és még sok minden mást is. A különböző korokban abba a tévedésbe estek, hogy csak az egyik jelentést hangsúlyozták, a többit elhanyagolták. Az emberre jellemző, hogy csak azt szeretné hallani, ami neki tetszik, ami az ő elképzelésébe illik bele. A Szentírás nagyon átfogó képet ad a világról és mélyen megvilágítja annak minden oldalát.

A világ jelenti tehát a lakott területet, a Földet. Ezt nem lehet más égitestekről elmondani. A Földet épp az teszi egyedülállóvá, hogy emberek laknak rajta. A Szentírás nem meséskönyv. Nem akar valótlan képet festeni a világról sem. Elmondja azt, hogy a világ az istenelenez erők színtere is. A bűneset óta elárasztották a démoni erők. A Sátán minden csepp területért, minden lélekért elkezeredett harcot vív. Minden alkalmat és lehetőséget kihasznál. Mi is tudjuk és valljuk János apostollal együtt, hogy a világ a gonoszságban vesztegel. Ebben senki sem kivétel, az ember sem. Mindenki a gonoszságba születik bele. De Isten nem fogadhatja el a gonoszságban levő világot és embert. Ezért a világ Isten rettenetes haragjának a tárgya is. Haragja az ő megbántott és meggyalázott szeretetéből fakad. Végző soron a harag is Isten szeretetét mutatja. Ha Isten nem haragudna a világra és benne az emberre, ez azt jelentené, hogy teljesen közömbös lenne iránta. Ezért nem lehet szeretetéről az Ő haragja nélkül beszélni.

Ne engedjük, hogy e világ az ördögé legyen. A történelmen végigvonul a harc. Jézus Krisztus pedig azért jött el hozzánk, hogy megmutassa, Isten e világról nem mondott le. Isten az ő Fiában szeretetével legyőzte a világot. E szeretet nem olcsó. Mindig azt mutatja meg, hogy értékes-e a szeretet, hogy mit képes feláldozni. Mert egy kedves, szimpatikus embert nem nehéz szeretni, ez a szeretet nem „kerül sokba”, nem kell áldozatot hoznom. De ha akkor is tudok szeretni valakit, ha az számomra kellemetlen, akkor önmagamra kell feladnom. Az ilyen szeretetben ott van a keresztye, ott van a szenvedés is. Erre a hitetlen ember nem hajlandó.

Isten szeretete épp ilyen. Ő a kárhozatra méltó világot szerette, azt az embert, akiben az Ő mértéke szerint semmi szeretetre méltó dolog sincs. Szeretete nem „olcsó”, hanem vérig menő drága szeretet. Jézus Krisztus áldozata Isten világ iránti szeretetének csálhatatlan bizonyítéka. Nem barátokért, hanem ellenségekért halt meg ott, nem szeretetre méltókért, hanem kárhozatot és halált érdemlőkért. Isten szeretete ezért kegyelem.

Vigyázzunk, hogy az előbb mondottakból ne azt a következtetést vonjuk le, hogy a keresztyénség azt hirdeti, ki kell menekülni ebből a világból, vagy hogy ezt a világot gyűlölni kellene. Sőt, mint Isten szeretetének és kegyelmének színterét, szeretni kell, de vigyázzunk arra, nehogy Isten-pótlék, bálvány legyen számunkra.

Egyrészt halljuk a parancsot, hogy a Krisztus szeretetével maradjunk meg a világban, de mint veszélyes bálványt, kerüljük azt. Az ugyanis épp azt akarja elérni, hogy Isten helyére kerüljön. Ha a világ azt a helyet foglalja el életünkben, amely egyedül Istent illeti meg, akkor ez már veszélyes helyzet. Ezt nevezi a Szentírás lelki parázna-ságnak. Vigyázzunk, mert ez a hívő embert is gyakran megkísérti.

A világnak meg kell hallania azt a leghatalmasabb eseményt, amit Isten e világot Krisztusban elvégzett. Életterünk az ő szeretetének és kegyelmének missziói területe. Az emberiség sok csodát alkotott, sok monumentális építmény fűződik nevéhez, de a legnagyobb alkotás a keresztség, amely Isten világ iránti kimondhatatlan szeretetét hirdeti. Ezért kellett a tanítványoknak elindulni szerte a világon, és hirdetni az evangéliumot. Ez minden hívő ember szent feladata is. Nehogy elfelejtsük: küldetésünk nemcsak annyi, hogy szakmát tanuljunk, családot alapítsunk, gyermekeket neveljünk, hanem sokkal inkább az, hogy Isten országának misszionáriusai legyünk. Nem kell Afrikáig vagy Ázsiáig menni, a szomszédban, a munkahelyen sokan vannak, akiknek Isten szeretetéről és megváltó kegyelméről nekünk kell bizonyosságot tennünk.

Az is felettébb foglalkoztatja az embereket, milyen lesz a világ vége? A Szentírás sok mindent mond erről. Persze nem úgy, hogy az emberi kíváncsiság minden vágyát kielégítse. Erre nézve is igaz, hogy Isten azt jelenti ki, ami nekünk az üdvösséghez szükséges. A Szentírás

arra figyelmeztet, ennek a világnak Jézus Krisztus visszajövetele lesz a vége. Isten ekkor megítéli, de ugyanakkor megtisztítja, és újjá is teremti e világot. A mi dolgunk nem az, hogy ennek minden részletét megértsük, hanem az, hogy lélekben készek legyünk az eseményre. Várjuk a nagy eseményt imádságos szívvel, de ugyanakkor tegyük bizonyosságot a Mindenható szeretetéről mindenkinek. Ha így várunk, akkor nem leszünk sem rajongók, sem pedig közömbösek.

Olvasandó igék: Jn 3,16, 17,18; Róm 3,19; Ef 4,27; Jak 4,4; 1Jn 2,15, 5,19; 2Pt 3,10.

A bűnről

Sok olyan ember van, ki nem tud mit kezdeni a bűn kérdésével, mert ő úgymond becsületes ember. Mit tehetünk az ilyen emberért? Hogyan próbáljuk őt bűntudatra vezetni? Nehéz feladat, hiszen a Szentlélek segítsége nélkül semmire se megyünk. Elsősorban az ember bűnének mélységére kell rámutatnunk. Sokszor ugyanis a bűnt csak erkölcsi kérdésként látjuk, s így csak a felszínen maradunk. Pedig a bűn elsősorban nem is az, hogy illetlen, erkölcstelen dolgokat cselekszünk. Ádám és Éva sem tett valamilyen illetlen dolgot, nem vessekedtek, és nem verekedtek. Ők erkölcsileg kifogásolhatatlan dolgot tettek: ettek a tiltott gyümölcsből. A bűn ebben az volt, hogy az ember nem akart engedelmessé válni Isten szavának. Kiszakadt a vele való szövetségből, és az ördöggel lépett szövetségre. A bűn az ember lázadása. A bűn lényege az, hogy az ember nem ismeri el maga felett Isten uralmát, sőt maga akar Isten helyébe ülni. Ám egyedül Isten az, aki eldöntheti, mi a jó és mi a rossz. Ez az Ő bölcsessége és szentsége. Az ember azt gondolja jónak, ami adott pillanatban neki épp jó, kellemes.

Nagyon sok ember teszi fel a kérdést: ha Isten mindenható, miért engedte meg a bűnt? Erre az első válasz: nem mi vagyunk azok, akik Istent felelősségre vonjuk, hanem Isten az, aki minket felelősségre von. Isten ül a bírói székben, mi pedig a vádlottak padján, és nem fordítva. Másodszor el kell mondani, hogy ezzel az ember a felelősséget Istenre akarja hárítani. Ha Ő megengedte, illetve nem akadályozta meg a bűnt, akkor Ő tehető felelős a bűnért. Ha erre a kérdésre mégis válaszolni akarunk, akkor két dolgot mondhatunk el. Az első dolog: ha Isten erővel megakadályozta volna a bűnt, akkor az ember nem lenne erkölcsi lény Isten képére teremtve. A kikényszerített engedelmességnek semmi értelme sincs. Ha kényszerből vesz valaki ajándékot szeretteinek, akkor mit ér az ajándék? Épp a lényeg hiányzik: a szeretet. Hisz nem maga az ajándék a lényeg, hanem az érzület, ami mögötte van.

A második válasz: Isten tudta, hogy miért merészelt olyan lényt teremteni, aki elszakadhat tőle. Ha Ő ezt vállalta, akkor mi ebbe nem szólhatunk bele.

Az ember nagyon szeret mártír szerepben lenni, sokkal inkább, mint bűnösnek mondani magát. Addig magyarázkodik egy bűn elkövetése után, míg valahogy bebizonyítja, ő csak áldozat, akit sajnálni kell. Mindig a körülmények, a másik ember a felelős. Ebben öszüleink adták az első példát, akik szintén mártír szerepben tetszelegtek, és egymásra hártották a felelősséget. Így az ember a saját bűnét egyfajta tragikumként próbálja beállítani. Bezzeg a mások bűnével szemben nem így teszünk. Azt nagyon is jól látjuk, és elítéljük. Ne sétáljunk bele ebbe a csapdába. Örüljünk annak, hogy Isten felelősségre von minket, mert ez jó nekünk. Itt kezdődhet el a gyógyulás útja életünkben.

A Szentírásban a bűnnek többféle meghatározása van: gőg, lázadás, gonosz kívánság, bolondság, hiábavalóság, hazugság, törvénytelenység, tisztátalanság, igazságtalanság, céltévesztés. Ez utóbbi egyik legsokatmondóbb megjelölése a bűnnek. A bűn mindig eltéveszti a célját, mert eleve rossz a kiindulópont. Nem érhet el jó célt, mert helytelen az út, a szándék, az akarat. A Prédikátor könyve az egész életet a céltévesztés szemszögéből látja, és ezért hiábavalóságnak nevezi.

Ezért fontos meglátni, hogy csak akkor nem téveszt célt az ember, ha Istenből indul ki, ha Istennel akar járni. A parancsolatok Isten útjelző táblái. Aki nem figyel rájuk, az biztosan eltévelyedik, de aki azok szerint cselekszik, az célba fog érni. Boldog ember az, aki megérti, Isten az Ő parancsolatait szeretetből adta, hogy azok által a jó útra vezessen minket. A megváltott ember Krisztus erejével hálából engedelmeskedik Isten parancsainak, és boldog lesz már itt, az út vége pedig az üdvösség és örök élet.

Az embernek szüksége van fogódzóra. Mindenkinek van valamilyen hite, mert teljes hitetlenség nem létezik. Aki már semmiben sem hisz, az már nem is ember. Annak már nincs semmi támasza, kilátása. Az ilyen ember vagy megőrül, vagy pedig eldobja magától az életet. A nagy kérdés persze az, hogy mi kibe vetjük bizodalunkat. A Szentírás ebben is komoly eligazítást ad. Óva int attól, hogy bizodalunkat nehogy olyan személyekbe helyezzük, akik nem tudnak segíteni rajtunk. Aki nem Istenben, Jézus Krisztus Atyjában hisz, annak valamilyen pótlékra van szüksége. A legtöbb esetben ez a babona lesz. Az

ilyen ember szerencsését a csillagok járására, bizonyos jelekre, tárgyakra alapozza. Az is helytelen hit, amikor az ember magában, vagy más emberben, vagy éppen saját igazságában bízunk, mint a farizeusok is tették. Ez a hívő ember „hitelensége”, vallásos színvetű hitelenség. Az is bálvány, ha a magam kegyességében bízom, és nem a kegyelmes Istenben.

A bűnnek nagyon kifinomult formája az, amikor az ember úgy tesz, mintha nem is lenne bűn. Ezt már a kisgyermek is tudja és gyakorolja. Ha egyedül marad, és eltör egy poharat, a szülők pedig felelősségre vonják, akkor ő csodálkozik, és úgy tesz, mintha nem is tudna az egésztől. Amikor Isten Kaint a gyilkosság után felelősségre vonta, úgy tett, mintha nem is tudna a dologról. Ez nem más, mint hazugság. Amikor Isten tovább kérdez, Kain így válaszol: avagy őrizője vagyok én az én atyámfiának? Mi ezt így szoktuk mondani: elvégre nem vehe-tem az egész világ terhét magamra. Pedig csak épp egy valakiét kelle-ne magamra vennem, akit Isten épp reám bízott.

Végül szólunk néhány szót a törvény és evangélium kérdéséről. A bűnös mindkettőben megbotránkozik. Amikor a törvény szigorával találkozik, szívesen bújik a kegyelem leple alá. Ha a kegyelem hirdet-tetik, akkor meg az nem tetszik neki, mert túl büszke ahhoz, hogy bevallja, neki ezért nem kell semmit se tenni. Így voltak a zsidók és a görögök is. Egyik számára botránkozás, másik számára bolondság volt a kereszt. Pedig ez a mi üdvösségünk egyedüli forrása. Itt találkozik a törvény szigora, aminek nem tudtunk eleget tenni, és itt ragyog a kegyelem ajándéka, amit nekünk csak el kell fogadnunk. Ahhoz, hogy ezt belássuk, alázatra van szükségünk. Itt nem mi vagyunk a nagyok, itt egyedül Isten szeretete dicsőül meg. Ővé a dicsőség, miénk pedig orcánk pirulása. Isten megoldotta azt, amit a bűn elrontott. A keresztben meglátjuk a bűn nagyságát, de azt is, hogy a kegyelem még a bűnnél is nagyobb.

Olvasandó igék: 1Móz 1,27, 3,4.5.12.13, 4,9; Lk 10,29, 18,9; Róm 3,23; 1Kor 1,23.

Jézus Krisztusról

Alig van vitatottabb személy Jézus Krisztusnál ezen a világon. Még a történeti létezését is sokan kétségbe vonják. Azt mondják, hogy Ő eszme, szimbólum, aki csak az emberek tudatában él. Hiába a szemtanúk bizonyágtétele, sok ember mégsem akar hinni a történeti Jézusban. Létezésében kételkedni éppoly badarság, mint Nagy Sándor létezésében. Az apostolok nagyon is tudatosan beszélnek az evangéliumokban arról, hogy ők látták, hallották, kezeikkel érintették Jézust, ők nemcsak egy eszmében hittek, hanem együtt voltak Jézussal. Aki nem hisz a történeti Jézusban, az az evangéliumban sem hisz, annak lényegét tagadja meg. Akkor mi nem vagyunk megváltott emberek, mert sem eszme, sem szimbólum nem tud megváltani. Minket Istennek az a szeretete válthatott meg, ami a történeti Jézusban testet öltött. Amiképp a recept még nem gyógyítja meg a beteget, hanem csak a gyógyszer, éppúgy nem válthatott meg minket az eszme, csak egy valóságos, élő személy. Ahogy a bűn történeti valóság, úgy lett történeti valósággá a Megváltó is. A bűn valóságával szemben ott áll Jézus Krisztus valósága.

A zsidó nép számára elfogadhatatlan volt az, hogy Jézus egy személyben valóságos ember, de ugyanakkor valóságos Isten is volt. Nem azért nem hittek, mert ez gondolatvilágukkal ellenkezett volna, hanem azért nem, mert Istent valamiképpen távol gondolták maguktól. Amikor Isten közel jött hozzájuk, már tiltakoztak ellene, köveket ragadtak, hogy megöljék. Jézus úgy jelenik meg közöttünk, mint akiben Isten beleszól az életünkbe, irányítani akarja gondolatainkat. Mert nélküle valóban minden értelmetlen és hiábavaló. Nélküle az ember csak olyan dolgokat tud alkotni, amik nem állnak meg az örökkévalóság mérlegén. Jaj annak az embernek, aki Isten Krisztusban való jelenlétét, a megváltást megveti, s a tagadásba menekül. De boldog ember az, aki ezt a földi életét Krisztus jelenlétében éli le.

Nem vagyunk tökéletesek, a legtöbb ember be is vallja. Milyen jó tudni, hogy volt egy büntelen ember e világon, aki a világ sötétségében

úgy ragyog fel, mint világító üstökös. Ő maga teszi fel a vele vitakozó írástudóknak és farizeusoknak a kérdést: ki vádol engem bűnnel?

Benne vagyunk egy ördögi körben, mert bűnben születünk és élünk. Ebből a rettenetes körből senki nem tud kitörni. Ezt Isten tette meg, de ez a kitörés nem az ember munkája, hanem Istené. A Krisztus szentsége nem az ember lehetősége. Az ember sem a kultúra, sem a nevelés, sem a tudomány által nem tudott büntelenségre jutni. Jézus többször is mondta, hogy Ő felülről való. Jézus a nagy kivétel, Jézusban Isten szentsége öltött testet. De mindez azt is jelenti, hogy az Ő büntelenségében és szentségében a leginkább nyilvánvalóvá válik a mi bűnösségünk. Ez mélységes alázatra kell hogy indítson minket. Ha megalázkodunk, ha meglátjuk, hogy Ő az egyetlen tiszta és büntelen, akkor azt is meglátjuk, hogy van megoldás a mi bűneinkre. Mert Ő azért jött, hogy magára vegye bűneinket, minket pedig megajándékozzon az Ő szentségével.

Jézus személye azért mégis mindig titok marad. Nem látták ezt másképpen az apostolok és Pál sem, akik erről bizonyosságot tettek. Jézus Krisztus megjelent ugyan testben, de ez az emberi értelem számára felfoghatatlan titok marad. Személyének titkát nem lehet megmagyarázni. Aki ezt a titkot imádja, annak az életében megjelenik az igazi kegyesség, az istenfélelem. Aki Jézust, a testben megjelent Istent megveti, annak soha sem lesz igazi élete. Az legfeljebb vallásos ember lehet, aki a saját maga érdemeit imádja, de nem Krisztust. Az ilyen ember önmagának szolgál és nem Istennek. Igazi kegyesség ott van, ahol az ember alázattal meghajlik Krisztus előtt, és mindenekben neki ad igazat. Amikor már semmi ellentmondás nincs, amikor készek vagyunk a feltétlen engedelmségre.

Az ígahirdetés középpontjában ezért nem állhat más, mint Jézus Krisztus, aki valóságos ember és valóságos Isten is. Ettől függ üdvösségünk is. Ha ezt nem hisszük, akkor beteg az életünk, akkor elvesztettük Istent, és minden jót nélkülöznünk kell. Krisztus nélkül Istenről beszélni nem más, mint üres fantáziálás, minden istenkeresés, ami megkerüli Jézust kudarcra van ítélve. De Krisztus nélkül emberségünk lényegét sem találjuk meg, úgy járunk, mint a görög bölcs, aki fényes nappal is lámpással keresett volna egy igaz embert, de nem találta azt,

jóllehet ezernyi ember nyüzsgött körülötte. Az ember elveszett voltában az emberségét is elveszítette. Pilátus önkéntelenül is Jézusra mutat, és azt mondja: ímhol az ember! Nyilván, ő részvétet és együttérzést akart ezzel a mondatával a tömegeből kihozni, mégis nagy igazságot mondott ki ezzel. Azt az igazságot, hogy Isten kellett az ember segítségére siessen abban is, hogy egy igaz embert adott ennek a világnak. Ebben ott van az ítélet is, hogy az ember önmagában teljességgel csődöt mondott. Ez abban lett napnál is világosabbá, hogy a bűnös ember az egyetlen igaz Embert a keresztre küldi, vagyis neki nincs helye ebben a világban. De ebben ott van a legnagyobb kegyelem is: Isten az elesett ember iránti szeretetében a végsőkig elmegy. Azért vállalta az emberré válást és a keresztet, hogy mi épp így lehessünk igaz embe-
rekké.

Sok vita folyik arról, milyen módon lesz példakép Jézus a mi számunkra. Először is azt kell meglátnunk, hogy Ő több mint példakép. Ő a mi Megváltónk. Életét váltságul adta értünk. Nemcsak mártír vagy tragikus hős, hanem Ő az, aki a váltságot és az üdvösséget megszerezte. Ebben Őt senki más nem tudja követni. Mégis bizonyos értelemben példaképünk is. Ez az első keresztyének szívében és tudatában sokkal inkább élt, mint a miénkben. Ezért olvassuk róluk azt, hogy kedvességet találtak az emberek előtt. A pogányokra mélységes benyomást tett a keresztyének életvitele. Sok mindent felsorakoztattak a keresztyének ellen, de mindenkinek el kellett ismernie: a keresztyének egészen másképp élnek és viselkednek, mint a többiek. Sajnos, az idők folyamán a Krisztusról, mint példaképről szóló tanítás érdemszerző cselekedetté vált az egyházban. A Szentírás mindkettőt világosan tanítja: Ő a mi Megváltónk, Szabadítónk, de Ő a mi példaképünk is. A kettőt nem lehet elválasztani egymástól, de nem lehet őket egymás ellenében kijátszani sem. Mint Megváltó késszé és alkalmasakká tesz arra, hogy mi az Ő nyomdokait kövessük. Ha mi Krisztus személyének ezt a két fontos vonását elfogadjuk, akkor nem leszünk sem gögös farizeusok, de gyümölcstelen, halott keresztyének sem.

Olvasandó igék: Mk 10,45; Jn 8,46, 19,5; Fil 2,6–7; 1Tim 3,16; 1Pt 2,21; 1Jn 1,1.3.

A hitről

Nagyon sok emberrel találkozunk, akik így beszélnek: én nem hiszek csak abban, amit látok. Nem fogom csak úgy elhinni azt, amit a Biblia mond, amit mások Istenről nekem mondanak. Az ilyen ember nem gondolja meg azt, hogy a megbizonyosodásnak is több módja van és nem csak az az egy, amit ő elgondolt. Az ilyen ember azt mondja: bizonyítsd be nekem, hogy Isten létezik. De hogyan? Vezessem le ezt úgy, mint ahogy egy matematikai tételt levezetnek? Ez pont olyan lehetetlen vállalkozás, mint egy süket embernek bebizonyítani azt, hogy milyen szép egy zenedarab. A hitetlen emberből épp az hiányzik, amivel ő Isten valóságát meg tudná ragadni: a hit. Az ilyen emberért imádkozni kell, mert hitet csak Isten tud ajándékozni.

Miért olyan fontos a hit? Miért fog elveszni a hitetlen ember, és miért tartatik meg a hívó ember? Miért helyez maga Jézus is akkora hangsúlyt a hitre? Semmiképpen nem azért, mert a hit érdemszerző lehetne, hanem azért, mert ez az egyetlen út arra, hogy Istennel közösségbe kerüljünk. A hit végső soron bizalom. Ha nincs bizalom, nincs közösség. Jaj annak a házasságnak, ahol a házastársak nem bíznak egymásban! Ott minden megszakad.

A Szentírás azt is megmutatja: a hitben egyfajta szent „erőszakosság” is kell hogy legyen. A hit merészsége két dologból áll: látnunk kell a magunk méltatlan voltát, másfelől azonban Isten kegyelmességét is. Azt, hogy kegyelme nagyobb, mint a mi bűnünk. Ez a hit merészsége, amit Isten soha nem vesz rossz néven. Láthatjuk ezt szépen a kananeus asszony történetében. Ennek az asszonynak semmi „joga” nem volt lánya gyógyulását kérni. Ő nem volt a szövetség gyermeke, Izráel népének a tagja. Jézus kezdetben érezteti is vele, hogy Ő elsősorban Izráel elveszett juhához küldetett. De ez az asszony nem adja fel a harcot, és Jézus végül is kapitulál az asszony bátor és merész hite előtt. Ez az asszony merészen mer hinni az Isten kegyelmében és ez egyszerre példamutató és megszégyenítő a mi számunkra. Merünk-e mi nagy dolgokat várni és kérni Istentől? Jézus sohasem igazolja a hitetlenséget, de mindig védelmébe veszi és megjutalmazza a nagy

hitet. Mi Jézust sohasem hitünkkel bántjuk meg, hanem mindig kételkedésünkkel és kishitűségünkkel. Magunkat mindig kicsinek és méltatlannak kell látnunk, Istent azonban nagynek és dicsőségesnek, aki nem szégyenít meg minket hitünkben, sőt inkább megjutalmazza hitünket és megáld minket hitünk merészségéért.

A Szentírásra mindig sokoldalú, a dolgokat több szempontból világitja meg. Néha arra biztat, hogy ne foglalkozunk túl sokat önmagunkkal, hitéletünkkel sem, máskor viszont arra szólít fel, nézzünk csak önmagunkba, tartsunk önvizsgálatot. Komolyan figyelmeztet arra, hogy a hitünk lehet halott vagy „hiábavaló hit”. Ez adott esetben súlyos helyzetet idézhet elő. Ezt nem lehet egyszerűen azzal megoldani, hogy azt mondjuk, mi nem a kegyes emberben hiszünk, hanem Krisztusban. Ezért fontos a Szentírásnak az a felszólítása, hogy szüntelenül vizsgáljuk hitünket. Még az sem elég, hogy vannak bizonyos jó cselekedetek az életünkben. Ha azok ugyanis nem a megtérés gyümölcsei, akkor azok mögött nem a hit áll. Találóa mondta valaki: egyedül hit által igazulunk meg, de nagy baj az, ha a hit egyedül marad, és nem követik azt jó cselekedetek.

Melyek az élő hit ismertetőjegyei? Ebben a kérdésben nagyon elővigyázatosnak kell lennünk, mert igen sok félreértés, gyanakvás van ezen a területen. Ebben az életben mindennek van ismertetőjele. Van ismertetőjele annak, hogy valaki él még, és annak is, hogy már meghalt. A Szentírásban a következő példázatot találjuk. Az okos szüzeknek nemcsak lámpásuk volt, hanem olajuk is a lámpában. Ők komolyan vették a feladatukat, a vőlegény várását. A balga szüzek felelőtlenek voltak, nem gondoltak arra, hogy kellő mennyiségű olajat vegyenek magukhoz. Mind a két csoport várta a vőlegényt. Ebben nem volt köztük különbség. Csak abban, hogy az okos szüzek levonták a hitből származó következtetéseket. Hitük igaz volt, a balgáké látszat.

János apostol is beszél a hit ismertetőjeleiről. Szerinte ez nem más, mint a szeretet. Aki gyűlöl, az még nem ment át a halálból az életre. Vigyáznunk kell, ne vonjunk le hamis következtetést. Nem azért igazulok meg, mert jó cselekedeteket tudok felmutatni, hanem azért tudok jót cselekedni, mert már megigazultam. A fa nem azért él, mert gyümölcsöt terem, hanem azért teremhet gyümölcsöt, mert él.

Fontos ebben a kérdésben a hit és megtérés kapcsolatát is megvizsgálni. Vannak olyan emberek, akik megtérés nélkül akarnak hinni és olyanok is, akik hit nélkül akarnak megtérni. A Szentírás világosan tanítja, ez a két dolog elválaszthatatlan egymástól. Jézus és Keresztelő János is egy mondatban beszél a kettőről, Péter is a pünkösdi prédikációjában. Aki megtérés nélkül akar hinni, nem Krisztusban hisz, legfeljebb a Róla szóló tanításban, rosszabb esetben a maga által elképzelt keresztyén életben. Aki pedig hit nélkül akar megtérni, nem Krisztushoz tér meg, csak egy bizonyos erkölcsi normához.

Végül hadd szóljunk a hit csodálatos erejéről. Az erő nyilván nem tőlünk van, hanem Istentől. Az igazi hit tudja, az ember önmagában gyenge és erőtlenséges, de a hit lényege épp az, hogy nem önmagára, hanem Krisztusra néz. A hit már most és itt az örökkévalóságból él. Hit által a jövő dicsősége már most kiárasztja erejét és hatalmát a jelenre is.

Olvasandó igék: Hab 2,4; Mt 15,28, 25,3; Mk 1,15; Lk 8,50; Jn 20,25; Zsid 11. fejezet; Jak 2,26; 1Jn 3,14, 5,4.

A reményről

Reménység nélkül nem lehet élni, a reménység életet, szoktuk mondogatni. Petőfi Sándor *A rab* című versében olyan egyetlen társnak nevezi a reményt, amely megragadja a szegény rab kezét, hogy bilincsével ne verje szerteszét fejét. A reménység mindig a jövő felé néz, és meghatározza a jelent. Ha a jövő már semmit se ígér, akkor a mában nincs erőnk egy lépést se továbbmenni. Akkor az ember egy olyan pontra jut el, ahol mindennek vége. Az öngyilkosságok nagy része is ezen a ponton történik. A Szentírás nemcsak a közeli, hanem a távoli, végső jövőre nézve is biztos reménységet kínál. A csodálatos épp az, hogy Isten mindig ott ad reménységet az embernek, ahol más nem tud. Isten nélkül élni azt jelenti, ki vagyok szolgáltatva sorsomnak, csak önmagamra vagyok utalva. Mennyire más Istennel reménységben élni, amikor számíthatok az Ő segítségére!

A reménység tulajdonképpen nem más, mint hit a jövőre nézve. Azt jelenti, hiszem, hogy nem jöhet olyan helyzet az életemben, ami az Úr ne adna szabadulást és megoldást. Ez a reménység nem az emberre és az ő korlátozott lehetőségeire néz, hanem Isten korlátlan lehetőségeire. Hitben remélni épp azt jelenti, hogy naponta felnézhetek az Úrra, naponta jöhetnek hozzá tehetetlenségemmel, kétségbeeséssel, mert tudom, Ő tud segíteni rajtam. Végső reménységünk az, hogy a mi Megváltónk dicsőségben vissza fog jönni. Azt reméljük, hogy a legjobb még ezután következik. Ha ezt nem hisszük, akkor egyre kétségbeesettebb a helyzetünk, mert csak sodródunk a halál felé és ott már senki se vár minket. De mennyire más az, ha tudjuk, hogy nem a semmibe, hanem a retentő halálba, hanem Isten atyai kezébe jutunk. Így mi már most ebből a dicső jövőből élhetünk, s mi ebben a világban vándorok és nem csavargók vagyunk. A csavargó céltalanul bolyong, a vándor azonban tudja, útjának célja van, és minden nappal közelebb érkezik a célhoz. Tudja, hogy az erőt is Attól kapja, Aki az út végén őt várja a célnál.

A Szentírás a reménységet mindig együtt említi a hittel és a szeretettel. Ez a három olyan, mint a háromszög három oldala, elválasztha-

tatlan egymástól. Mert mi is lenne a hit reménység, beteljesedés nélkül? De mi lenne a hit szeretet nélkül? Hisz épp a szeretet az, ami mindent hisz, mindent remél. E három dolog is Jézus Krisztusban lett valóság. Benne jelent meg a bűnös ember számára a reménység, benne érkezhetsz haza az ember, érezheti biztonságban magát. Érezhetjük, szeretete erősebb, mint a bűn vagy halál. Egyetlen nagy esélyünk ebben az életben, hogy mi hihetünk Jézus Krisztusban, akiben a mindeneket legyőző szeretet megjelent. Ez lehet a végső reménységünk is. A hitetlenség és reménytelenség az embernek a legnagyobb ellensége, mert így az ember teljesen egyedül marad, félelmeinek kiszolgáltatva.

Pál apostol a reménységet sisaknak nevezi, ami a testünk egyik legfontosabb részét, a fejünket védelmezi. Nagyon sok rossz gondolat támad naponta minket. Hányszor súg a kísértő ilyeneket: mit érsz el azzal, ha hiszel? Látod, hogy mások nem hisznek, és jobban van dolguk? Lopnak, csalnak, hazudnak és mégis makkegészségesek, jól haladnak előre, neked pedig ezernyi bajod van. Ez az egész keresztyén élet nem kifizetődő. Abban igazuk is van, hogy rövid távon valóban nem az. Máskor ott van az a gondolat, hogy Isten miért nem mutat meg valamit már az Ő hatalmából? Mi lesz ígéreteivel? Mikor láthatom meg azt, hogy a gonoszokat megbünteti, a jókat pedig megjutalmazza? Hányszor kísértenek bennünket ezek a gondolatok. A reménység sisakja a teljes váltságban való reménységünk. Mi most még ennek csak egy részét, az előlegét kaptuk meg, de egyszer meg fogjuk kapni a teljességet.

Aki azt mondja, reménységét Krisztusba vetette, az nem kis dolgokról kell bizonyosságot tegyen. Annak el kell tudnia mondani, ő Krisztusban új teremtmény lett, hogy ő Isten gyermeke, megnyerte bűnei bocsánatát, és hogy az örök élet reménysége él a szívében. De ha ezeket kimondtuk, akkor ezek a mi mindennapi életünkben meg is kell látszódnának. Ha ezeknek a nagy szavaknak nincs meg életünkben az aranyfedezete, akkor botránkozássá és csúfsággá lesz az életünk mások előtt. Péter apostol is látta a keresztyén embernél azt, hogy az ilyen ember minden pillanatban kész kell legyen számot adni a benne levő reménységről. Ez megtörténhet az utcán, a munkahelyen, de megtörténhet üldözések idején, egy kihallgatás alkalmával is, amikor a

világi hatóság vonhat felelősségre minket. A kívülállóknak mindig meglesznek a maguk kifogásai, ellenérvei a keresztyénekkal szemben, de ha a hívő ember életében mindez valóság, akkor mindenkinek meg kell látnia, ezek nem üres szavak, hanem csodálatos valóság a mi számunkra. Ha tehát Krisztus valóság az életünkben, akkor jó lelkiismerettel tehetünk bizonyosságot a bennünk levő reménységről. A legjobb hitvédelem az, ha Krisztus ott él a szívében. Egyszer valaki így fogalmazott: én senkivel se vitatkozom Isten létéről, én mindenkinek csak ennyit mondok, Isten itt van az én szívemben, és nélküle nem tudok élni.

Vigyáznunk kell arra is, mit értünk a reménység szó alatt. Ennek a szónak a világi használata egyfajta bizonytalanságot fejez ki. Ha valaki súlyos beteg, azt mondjuk: nem tudjuk, mi lesz ennek a kimenetele, de reméljük, hogy az illető meg fog gyógyulni. A bibliai szóhasználatban épp fordítva van. Itt nem bizonytalanságot, hanem bizonyosságot fejez ki. A biztos reménység az, hogy Isten országa el fog jönni. Ezért az evangélium üzenete a reménység üzenete. Mi nem a jövőben reménykedünk, hanem abban, amit Isten mond a jövőről. A jövő – mint olyan – bizonytalan, de az, amit Isten mond a jövőről, az egészen bizonyos.

Végül még egy kérdés: úgy tűnik, a Bibliában ellentmondás van afelől, hogy mire is kell alapozzuk a reménységünket az utolsó ítéletben. A hitre vagy a jó cselekedetekre? Hisz Pál apostol azt mondja, hit által igazulunk meg, a törvény cselekedetei nélkül, Jakab pedig azt állítja, hogy nemcsak hitből, hanem cselekedetek által is. Világosan kell látni, hogy Jézus az egyetlen, igazi jó cselekedetnek a benne való hitet nevezi. A legfőbb és legfontosabb jó cselekedet nem más, mint hinni Jézusban, a bűnösök Megváltójában. De aki ezt megteszi, sokkal többet is fog tenni. Aki Isten szeretetéből él, az a szeretetet másoknak is tovább fogja adni. A kegyelemből hit által való megigazulásnak a megszentelődésben, a mindennapi életben sok-sok gyümölcse lesz.

Olvasandó igék: Péld 10,28; 1Kor 13,13; Ef 2,12; 1Thessz 5,8; Tit 1,2–3; 1Pt 3,15–16; Jel 22,12.

A szeretetről

Alig van olyan szavunk, amit annyiszor emlegetnénk, mint a szeretet. Nemcsak az igehirdetés, hanem a mindennapi élet, sőt még a szórakoztatóipar is gyakran használja. Mindennel vissza szoktunk élni, ezzel a szóval is megtesszük. Mivel a bűn mindent megrontott, a legszentebb dolgok is tisztátalanná lesznek bennünk. A Szentírás lépten-nyomon arról tesz bizonyosságot, hogy Isten szeret minket, mert Ő maga a szeretet. Ezt pedig Jézus Krisztus tette nyilvánvalóvá. Ő valóban mindig, mindenütt, mindenkit tökéletesen szeretett. Elmondhatta magáról, hogy mindhalálíig szeretett. Nem szűnt meg szeretni még a kereszten sem, hisz ott is imádkozott gyilkosaiért. Mi pedig csak általa tudunk szeretni. Annyiban tudunk szeretni, amennyiben Ő bennünk lakozik. Nem véletlen, hogy Pál apostol olyan sokszor említi leveleiben azt, hogy „Krisztusban, az Úrban”. Ez nem jelenti azt, hogy a hitetlen emberekben semmi szeretet nincs, hisz akkor már régóta nem lenne világ. Az Istentől távol élő emberben is maradt valami az isteni szeretetből, de az nem az igazi és tökéletes. Épp csak annyira elég, hogy ez az élet valahogy elviselhetővé váljon. Mi azonban Isten szeretetét hirdetjük, mert hisszük, hogy minden emberi szeretetünk is csak abból táplálkozhat és bontakozhat ki.

Emberségünk meghatározó tulajdonsága, hogy szeretni tudunk. Abban a pillanatban, amikor az ember megszűnt szeretni, megszűnt embernek lenni. Azt mondjuk erre: embertelenné lett. A szeretet hiánya az emberi lét mélypontja, ott ahol már az ember minden iránt elfásult és közömbössé vált. Ahol nincs szeretet, ott felelősségről sem lehet beszélni. A legtöbbször önzésből hanyagoljuk el a szeretet gyakorlását. A pap és lévita semmi rosszat nem tettek úgymond azzal, hogy elmentek a szerencsétlenül járt ember mellett. Mégis a legrettenetesebb bünt követék el azzal, hogy nem szerették azt az embert. Mennyi ilyen „mulasztási” bűnünk van a családban, a munkahelyen, de a gyülekezetben is. Legtöbbször arra hivatkozunk, hogy nincs időnk. Így azonban teljesen kihűlt ez a világ, elfásultak a családtagok, elidegenedtek egymástól a szülők és gyermekek. A szeretet nélkül élő ember csak fájdalmas ürességet érez a lelkében. Nagy lecke ez számunkra: nem elég az, ha nem

gyűlölködünk, de nem is szeretünk, közömbösek vagyunk felebarátunk iránt. A pap és lévita azt mondhatták: elvégre nem mi vertük félholtra azt az embert, de ez egyszerűen nem igaz, mert a szeretet gyakorlásának elhanyagolásával mégis aktív részesei lehettek az ő halálának. Ne esünk a mulasztási bűn nyomorúságába. Jézus mindig megtette azt, amit meg kellett tennie, tegyük meg mi is, amit megtehetünk.

Sokszor az emberi szeretet nagyon olcsó. Csak akkor szeretünk, ha úgy gondoljuk, a másik ember ezt megérdemli, vagy csak addig szeretünk, amíg szeretetünkre válasz érkezik. Olcsó szeretettel szeretünk, amely nem hajlandó áldozatot hozni, és mindig valamilyen hasznot is akar húzni. Az a szeretet, amire Krisztus meg akar tanítani minket, az újjászületett szív csodája. Mi a szeretetet a szimpátia, kedvesség szintjére degradáljuk. Az ilyen semmibe se kerül, nem kell megtagadnunk önmagunkat. Az ilyen szeretethez nem kell hit, megtérés, újjászületés. Akkor tudunk mi is igazán szeretni, ha meglátjuk, hogy Isten minket minden méltatlanságunk ellenére szeretni tud.

Az, hogy baj van a mi szeretetünkkel abban is meglátszik, hogy akkor beszélünk, amikor hallgatni kellene, felfedünk valamit, amit be kellene fednünk. A legtöbbször felfedjük a felebarátunk bűnét és elfedezzük a magunkét. Mások hibáit hangosan hirdetjük, a magunkéről pedig hallgatunk, mint a sír. Az isteni szeretet nem felfedte a mi bűnünket, hanem a Krisztus vérével azt befedezte. Ha mi ezt megértjük, akkor mi is e szerint kell cselekedjünk. Mennyire meg kellene tanulnunk azt, amire a Példabeszédek könyve tanít minket: elfedezi a vétket, aki keresi a szeretetet, aki pedig ismételen előhoz egy dolgot, elszakasztja egymástól a barátságosokat is. Pál a szeretet himnuszában azt mondja, hogy a szeretet mindent elfedez. Mi pedig hányszor mondjuk: megbocsátok, de elfelejteni nem tudom, amit tettél velem. Az isteni szeretet nem így beszél, ha mi ilyeneket mondunk, akkor még nem lettünk teljessé a szeretetben.

A szeretet olyan tartozás, amitől sohasem lehet megszabadulni. Minél inkább törlesztgetjük, annál jobban érezzük, hogy ez az adósság egyre nagyobb lesz. Minden felebarátunkban olyan embert kell látnunk, akit Isten azért hozott elénk, hogy ezt az áldott adósságot törlesztgessük benne.

Nagy kérdés, hogyan viszonyul egymáshoz az ismeret és a szeretet? Ki mondhatja el magáról, hogy ő ismeri Istent, ismeri felebarátját? A

Szentírás egybehangzóan hirdeti, az igazi ismeret csak a szeretet által lehetséges. Korinthusban nagyon sok olyan ember volt, aki nagyon büszke volt tudására, komoly teológiai ismereteire. Közben azonban a szeretet meghidegült, súlyos ellentétek, pártoskodások jellemezték a gyülekezetet. A szeretet nélküli ismeret nagyon veszedelmes lehet, pusztító hatalommá válhat. Ez nemcsak általában az ismeretre, de még a teológiai ismeretre is érvényes. Pál ezeket az embereket figyelmezteti, hogy a szeretet nélküli ismeret felfuvalkodottá tesz, épülés csak ott van, ahol szeretet van. Istent csak szeretet által lehet megismerni, aki nem szeret, az hiába állítja, hogy ő ismeri Istent. Az lehet csak igazi hívő ember, s ugyanakkor ismerettel rendelkező is, aki szereti Istent és felebarátját. Az Isten-ismeretünket a szeretet méri le, vigyázzunk, nehogy híjával találtassunk.

Az emberek szüntelen rákérdeznek nemcsak a hitünkre, hanem a szeretetünkre is. Felteszik ezernyi formában a kérdést: mi hát az igazi szeretet? Ha erre a kérdésre nem tudunk válaszolni, csődöt mond a keresztyénségünk. A szeretet az, ami mindent hitelesít, mindenre rányomja a pecsétjét. Pál apostol a szeretet himnuszában arra figyelmeztet minket, hogy szeretet nélkül mi semmik vagyunk. A középkori költő erről így vall:

Ez a láng maga az élet,
Másra nem lehet szükséged.
Ami jó még van egyéb,
Nélküle mind nem ér semmit.
Mind eloszlik, mind elomlik,
Mind csak tűnő semmiség.

A szeretetet semmivel sem lehet pótolni. Hiába próbálunk pótszereket kitalálni, csak boldogtalanok maradunk. Hiába mondjuk: a szeretettel valóban baj van az életünkben, de más dolgokban, hitben, ismeretben azért mégiscsak gazdagok vagyunk. A szeretet a legnagyobb, ez marad meg örökre.

Olvasandó igék: Péld 17,9; Mt 5,46, 22,39–40; Lk 10,31; Jn 15,12; Róm 5,6, 13,10; 1Kor 8,3, 13,7; 1Jn 4,7–8.

A szomorúságról

A szomorúság – az örömhöz, félelemhez hasonlóan – egyik alapérzésünk. Az embert talán ezek alapján sokkal jobban meg lehet ismerni, mint szavaiból. Beszédben sokkal képmutatóbbak szoktunk lenni, mint érzéseinkben. Mindig nagyobb tisztelettel fordulunk a szomorú, mint az örvendező ember felé. A szomorúság csendessé teszi az embert, jól látjuk ezt temetés alkalmával, az öröm ellenben hangoskodóvá, zajossá tesz, ahogy azt leginkább esküvőkön látjuk. De az öröm is Isten ítélete alatt áll. A szomorúság is lehet nagyon önző és énközpontú. Nemcsak szent szomorúság van, hanem olyan negatív töltetű is, ami az önsajnálkozásból származik. A gazdag ifjú szomorúan ment el Jézustól, mert sok jószága, nagy vagyona volt, amiről nem tudott lemondani. Afelett szomorkodott, miért kért Jézus tőle olyan sokat. Úgy gondolta, követheti Jézust úgy is, hogy közben a vagyonát szereti mindenekfelett. Mi vajon nem így vagyunk? Amikor Jézus kisebb vagy nagyobb áldozatokat kér tőlünk, mi is megszorodunk. Az ilyen megszorodás sohasem az életet, hanem a halált munkálja. Mennyire önzők, önsajnálkozóak lehetünk szomorúságunkban is! Ezért jó, ha szomorúság idején mindig megvizsgáljuk magunkat, vajon Istentől jön-e, vagy pedig önző szívünkből? Találón mondta valaki: van olyan szomorúság, ami felett el kell szomorodni. Krisztus azért is szomorú volt mindhalálig, hogy az ilyen önző szomorúságtól megszabadítson.

Mi ebben a dologban is mindig Jézustól kell tanulnunk. Amikor Jézus szomorú és sír, akkor önmagát ajándékozta az Atyának és nekünk, s abban az Ő végtelen szeretete jut kifejezésre. Jézus sír Lázár sírjánál, mert nagyon szerette őt. De Jézus sír Jeruzsálem felett is, amely a lehető legellenségesebb módon viszonyult hozzá. Jézus szomorú azok miatt, akik a szeretetet megvetik, és nagy esélyt szalasztanak el a megtérésre. Az ilyen sírást jó megtanulni Jézustól. Mi felett szoktunk mi sírni? Vajon tudunk-e sírni a szomszédunk, a munkatársunk hitetlensége felett? Vagy jobban megsiratunk egy számkra értékes edényt, ami eltörött, mint egy emberi lelket, életet,

amit a bűn tört össze? Istennek a mi szomorúságunkat is kezébe kell vennie, hogy azt megtisztogassa és megszentelje.

Vigyáznunk kell arra is, ne méretezzük túl érzéseinket. Nem normális, ha valaki semmiségért úgy örvendezik, hogy már-már a fellegekben jár, de az sem, ha valaki kis dolog miatt napokig, hetekig szomorkodik. Ne legyen parttalan se örömünk, se szomorúságunk, de haragunk sem.

Van olyan szomorúság, amiben annyira elmerülünk, hogy már csak azt látjuk, ami miatt szomorkodni kell, de nem látjuk meg, hogy nagyon sok dolog maradt az életünkben, ami felett örvendezhetünk is. Vigyázzunk arra, hogy az ajándékokat ne tévesszük össze az Ajándékozóval. Ha korlátlan a szomorúságunk, akkor az azt jelenti, hogy Istennek valamilyen ajándéka bálvánnyá nőtte ki magát életünkben. Lehet, hogy Isten épp ezért kellett azt „kioperálja” az életünkből, ahogy Jákób életéből is ki kellett emelnie a bálvánnyá nőtt Benjámint. Legyünk mindig tudatában annak, hogy Jézus a legfőbb jó a mi életünkben, Ő mindig megmarad számunkra, Őt nem lehet elveszíteni. Az, amit Benne megnyertünk, viszonylagossá teszi örömünket is, bánatunkat is. Ha mi valamilyen veszteségben nem akarunk megvigasztalódni, ezzel azt áruljuk el, hogy még nem Jézus Krisztus a legfőbb javunk. Ő meg tud minket minden veszteségünkben vigasztalni. Jó tudni, hogy egyedül Ő az, aki szomorúságunkat tökéletesen meg tudja érteni.

Mi nem tudjuk egymást megérteni, sőt a legtöbbször még legjobb akaratunk ellenére is félreértjük egymást. A tanítványok a Getsemánkertben nem tudták megérteni Jézust, nem tudtak még egy óráig sem virrasztani Vele. Ebben az órában a Sátán minden eszközt felhasznál arra, hogy Jézust kétségbe ejtse, hogy Őt a megváltás művétől eltántorítsa. Jézus azért is szomorú, mert Júdás elárulja, Péter pedig megtagadja Őt. Ilyen gyarlók vagyunk. Milyen jó tudni, hogy Ő vigasztalni akar minket.

Néha örömünkben sírunk. Az öröm és a szomorúság keveredik bennünk. Jézus is beszél erről: Isten országában van egy különös, szent szomorúság, de ebből végül öröm származik, az ilyen szomorúság örömmre fordul. Ezt hitetlen ember nem tudja megérteni. Úgy gon-

dolja, vagy örül az ember, vagy pedig szomorkodik, a kettőnek semmi köze sincs egymáshoz. Jézus azonban boldognak mondja a sírókat, mert ők azok, akik megvigasztalódnak. Krisztussal szomorkodunk, hogy aztán Krisztussal örvendezhessünk, Vele szenvedünk, hogy Vele dicsőülhessünk majd meg. Kálvin beszél a vándor szomorúságáról, aki szomorú, mert még messze van a cél, de beszél az ő örömről is, mert a cél számára nem bizonytalan. Tudja, hogy egyszer meg fog érkezni. Tudnunk kell, hogy Isten országa állandó megtérést jelent, amelyben ott van a mélységes szomorúság bűneink felett, de ott van a szívbeli öröm Isten megbocsátó kegyelme felett.

A szomorúságot lehet enyhíteni, de soha sem lehet megszüntetni, legyőzni. Az orvosi tudomány az emberi szenvedést valamelyest mérsékelni tudja, de nem tudja azt végleg megszüntetni. Eljön azonban a pillanat, amikor az orvosi tudomány lehetőségeinek végső határához jut, amikor már ember nem tud segíteni. Ezért a könnyhullatás és a gyász mindig állandó kísérői lesznek emberi életünknek. Ez persze nem azt jelenti, hogy semmit se tegyünk. A keresztyén ember az evangélium erejével szóban és tettekben a vigasztalás áldott szolgálatára hivatott el. Mi lenne a világból, ha kivesszük belőle az evangélium ereje, ha eltűnnének azok a keresztyének, akik boldogok, mert Isten országa áldott valóság lett életükben? Mindezek ellenére a szomorúság, gyász, fájdalom, szenvedés megmaradnak a hívő emberek életében is. Mi azonban tudjuk, hogy Krisztus dicsőséges visszajövetele véget vet ennek az állapotnak. Tudjuk, hogy egyszer be fog teljesedni, amit Ő mondott: íme, mindent újjá teszek. Amikor az új ég és új föld valóságosan el fog közelíteni hozzánk, amikor mi egészen és tökéletesen az Ő népe leszünk, akkor ott már semmi helye nem lesz a szomorúságnak. Mi ennek már most örvendezhetünk.

Olvasandó igék: Péld 14,10; Jer 31,15; Mt 5,4, 19,22, 26,28.38.40; Lk 19,41; Jn 11,35; 2Kor 7,10; Jel 21,3–4.

Az örömről

Érdeemes megszámolni, hányszor beszél a Szentírás az örömről. Csak az Újszövetségben több mint hatvanszor van szó róla. Bátran mondhatjuk, a Biblia az öröm könyve. De a Szentírásból az is kitűnik, hogy nem minden öröm Isten szerint való. Van olyan is, amiben Krisztusnak nincs helye. Az olyan örömről, ami csak a földi körülményektől függ, sőt sokszor bűnös szívünk kielégülését szolgálja, azt mondja a prédikátor, hogy az merő hiábavalóság és a lélek gyötrelme. Az Úr maga is elítéli az ilyent. Minden olyan öröm, amiben Istennek nincs helye, mulandó és Isten ítélete alatt áll.

Így hát csak lelki örömeink lehetnek? Csak bűneink bocsánata és Isten országának eljövetele felett lehet örvendezni? Nem lehet örülni a napsugárnak, egy vidám estének, boldog házasságnak, gyermek születésének, jó munkahely megtalálásának, anyagi helyzetünk javulásának? De igen! Nem csak lelki dolgoknak lehet örülni, mert nekünk ezek a földi dolgok is nagyon fontosak lehetnek. A baj az, hogy megfélemlítettünk arról, hogy mi a földi dolgokat is Istentől kaptuk, nem adunk halát vagy éppenséggel bálványozzuk ezeket.

Nagyon kell vigyáznunk, mert nemcsak Isten nélküli öröm létezik, hanem úgynevezett vallásos öröm is, ami azonban nem igazi és nem mély. Jézus is beszél a magvető példázatában olyan emberekről, akik csak fél füllel figyelnek Istenre, hamar fellelkesednek, de nem tudják, mit jelent Jézus követése. Azt hiszik, hogy ha Jézust követik, akkor minden nehézség elkerüli őket. Az ilyen ember a körülményeinek megváltoztatását reméli Istentől, nem pedig a szívének megváltoztatását. Az ilyen ember számára aztán jön a nagy csalódás a próba, nehézség idején. Isten soha sem ígérte azt, hogy meg fogja változtatni a körülményeinket, hogy minden nehézség el fog kerülni minket, hanem azt ígérte, szívünket változtatja meg, hogy ne önzők legyünk, hanem szeretettel tudjunk szolgálni másoknak.

Isten úgy teremtett minket, hogy örömré vágyjunk, arra, hogy beteljesedjen az örömünk. A nagy kérdés, mi vagy ki tudja a mi örömeinket kielégíteni? Nagyon sok ember megpróbálja ezt az éhséget

mindazzal megelégtetni, amit neki ez a világ kínál. Keresi azt az ételben, italban, testi gyönyörökben, szórakozásban, anyagi bőségben. Valósággal hajszolja ezeket az örömeket, de mégsem tud megelégedni. Ez azért van, mert az ember nem ezek számára van teremtve, az ember Isten képét hordozza és csak magasabb örömök tudják őt megelégtetni. Jézus Krisztus azért jött, hogy az ember örömeit megelégtesse. Aki nem jön hozzá, az mindig csak a pótlékokkal próbál megelégedni. De újra és újra érzi a lelkében, még akkor is, ha ezt nem akarja beismerni, hogy még mindig nem igazán boldog és nem igazán elégedett. A Krisztus nélküli öröm nem tudja az embert boldoggá tenni. Az ilyen ember olyan, mint aki mindig csak eszik, de sohasem ismeri a jóllakottság érzését. Az evés nem önmagáért van, hanem azért, hogy erőnk legyen a mindennapi munkához. Jézus maga az Élet Kenyere, aki belőle eszik, az nem éhezik többé. Csak az Ő szeretete tud minket megelégtetni. Aki azonban megelégedett, az másokat is Jézushoz akar vezetni, hogy ők is beteljesedett életre jussanak, nekik is igazi örömük legyen.

Örömünk nem függhet a körülményektől, vagy azok változásától, hanem csak Isten kegyelmétől. A körülmények mindig változnak, de Isten mindig ugyanaz marad. Amikor Jézus arról beszél tanítványainak, hogy nemsokára jön az üldözés, hogy az emberek mindenféle gonosz dolgokat fognak mondani róluk, ugyanakkor boldogoknak is mondja őket, és örvendezésre szólítja fel őket, mivel az ő jutalmuk nagy lesz a mennyekben. A próféták is ismerték ezt az örömet. Az egyház történetéből tudjuk, hogy a vértanúk a legtöbbször énekelve léptek a verpadra vagy a máglyára. A boldogság, az öröm nem akkor nagy, amikor szépeket tudunk mondani róla, hanem akkor, amikor nehéz körülmények között is a miénk maradhat. A Krisztus tanítványai mindig is örültek a szenvedésben, mert Mesterük is így tudott örvendezni, hálaéneket énekelve tudott a kereszttől elindulni. Az ördög célja az, hogy mi a szenvedésben kétségbe essünk és megtagadjuk Urunkat, Krisztus célja az, hogy a szenvedésben örvendezni tudjunk. Találónan mondta valaki: a Krisztusban való örvendezés tűzálló, mert azt még a pokol tüze se fogja.

Isten gyermekére az a jellemző, hogy őt mindig lehet tanítani. Mindig kész arra, hogy Ura, ha kell, megfeddje és eligazítsa őt az élet

sok dolgában, így az öröm kérdésében is. Krisztus kiküldte a tanítványait, hogy hirdessék az evangéliumot. Csodák történtek, s a tanítványok öröme akkor hágott a tetőfokra, amikor Jézus nevére még a gonosz lelkek is meghajoltak és engedtek nekik. Meglepő, ahogy Jézus reagál az ő örömeikre. Kiigazítja őket, mivel megfélemlenek a legfontosabb dologról, ami felett örvendezniük kell és lehet. Mintha azt mondaná: örvendeztetek csak afölött, hogy a gonosz lelkek engednek néktek, de egy pillanatra se feledkeztek meg a ti örömeitek legfőbb forrásáról, és pedig arról, hogy neveitek fel vannak írva a mennyben. Ez a legfontosabb, a többi csak ráadás már.

Az egyik legszomorúbb dolog nekünk, keresztyéneknek, amikor nem tudunk örülni egy bűnös megtérésének, hanem pontosan úgy viselkedünk, mint a példázatbeli nagyobbik fiú. Ő nem tudott örülni testvére hazatérésének és megtérésének.

Sok olyan ember ül templomainkban, aki még nem örült együtt a mennyei angyalokkal egy bűnös lélek megtérésén. Az ilyen ember maga sem fog bejutni a mennybe, mert ott örvendezés van, ő pedig mindig csak kritikával és keserőséggel van tele. Milyen szomorú, hogy sokszor imádkozunk a bűnösök megtéréseért, amikor pedig ott vannak a gyülekezetben, mert Isten szeretete őket is megtalálta, akkor szeretetlenül elfordulunk tőlük.

Isten Igéje nemcsak azt kéri tőlünk, hogy a sírókkal sírjunk, hanem azt is, hogy együtt tudjunk örvendeni az örvendezőkkel. Ez talán még nehezebb, mint az első. A szomorúságot néha jobban meg tudjuk érteni, mint az örömet. Sokszor annyi keserűség és irigység van bennünk, hogy nem igazán tudunk mások örömeinek őszintén és tiszta szívvel örülni. Tudunk-e annak örülni, hogy valaki többre vitte az életben, mint mi? Tudunk-e örülni annak, hogy valaki élete sikeresebb és boldogabb sok szempontból, mint a miénk? Valljuk be őszintén, sokkal több bennünk a keserűség, mint az őszinte, önzetlen öröm. Az örülőkkel együtt örvendezni csak az tud, akinek igazi szeretet van a szívében.

Olvasandó igék: Préd 2,2; Ám 8,10; Mt 5,12, 13,20–21; Lk 10,20, 15,32; Jn 15,11; ApCsel 5,41; Róm 12,15; Fil 4,4; Jak 1,2,4,9.

A kételkedésről

A kételkedés szóban már benne van a kettes szám. A kételkedő ember megosztott, önmagával konfliktusban levő ember. Szívében két hang szólal meg, az egyik igent, a másik pedig nemet mond. Amíg a kételkedés fennáll, az illető ember nem tud se biztos igent, se határozott nemet mondani. Ez veszedelmes állapot, az embert ez örületbe is tudja kergetni. Mert az ember nem tud hosszú távon bizonytalanságban élni. A kételkedő ember nyomorúsága, hogy nem tud dönteni. Két megoldás van előtte, de egyiknek a valóságában sem hisz.

Hányszor volt Izrael népe is ilyen kételkedő állapotban! Az Úr az Isten, vagy pedig Baál? Mindkettő a kizárólagosság igényével lép fel, de a kettő mégis kizárja egymást. Az Úr mellett sok érv szól. Ő hozta ki a népet Egyiptomból, annyi csodát tett értük. Az is igaz, hogy Ő feltétlen engedelmességet is kíván, parancsolatainak megtartását. Baál szolgálata pedig imponál a népnek, sokkal jobban megfelel bűnös gerjedelmeiknek. Illés ebben az áldatlan helyzetben döntésre szólítja fel a népet, mely nem válaszol. Egyrészt nyugtalanítja őket lelkiismeretük, másrészt csalogatja őket Baál szolgálata.

Rettenetes állapot az, amikor az ember egyszerre akar Istenre és a bálványokra is figyelni. A kételkedésnek mindig az az oka, hogy az ember nem veszi komolyan Isten beszédét. A kételkedéssel szemben azonban ott áll a hit. A hit mindenben bízik Istenben és engedelmeskedik is neki.

Vannak olyanok, akik a bizonyosságot gőgnek, önhittségnek gondolják, és azt mondják, hogy az az ember alázatos, aki kételkedik. Ez csak akkor igaz, amikor az ember önmagában bízik. Az Istenben való bizonyosság azonban nem gőg, hanem a legmélyebb alázat. Hitben élni nem más, mint Krisztussal élni. Hitben dönteni nem más, mint Krisztusra hagyni a döntést. Aki így cselekszik, annak a lelki nyugalma teljes lesz.

A lelki élet területén a kételkedésnek különböző formái és okai vannak. Mi például akkor is válságba kerülhetünk, ha nagy különbséget látunk aközött, amit elképzeltünk, és ami a valóságban van. Min-

den embernek megvan az elképzelése Istenről, a világ kormányzásáról, a megoldásokról, amiket keresni kellene. Mihelyst Isten azt cselekszi, ami ellentétben van a mi elképzelésünkkel, a kételkedés mélységébe jutunk. Nagyon sok ember úgy gondolja, hogy Isten megőrzi a hívő embert nagy csapástól, megpróbáltatásoktól. Úgy gondoljuk, Isten nem engedhet meg bizonyos dolgokat. Mi alkotunk egy képet arról, hogy mit jelent az, hogy Isten mindenható bölcs, hogy végtelenül szeret minket, aztán ha valami olyasmi történik, ami Istenről alkotott elképzelésünkbe nem fér bele, akkor elkezdünk kételkedni. Keresztelő János hitt a Messiásban, amikor azonban sok minden másképp történt, mint ahogy ő elképzelte, kételkedni kezdett. Benne is felvetődik a kérdés: ez lenne a megígért Messiás? Egyrészt ragaszkodik Jézushoz, de nem tudja elfogadni, amit tesz. Hogy nem söpri el Isten országa Heródes gazságát, uralmát? Miért nem jön el Isten országa az Ő dicsőségében? Az a jó, hogy Keresztelő János Jézushoz fordul, és Tőle kap választ. Isten országa jön, a megváltás is el fog végeztetni, csak épp másképp, mint ahogy azt János gondolta.

A mi életünkben is lehetnek nehéz pillanatok, amikor nem értjük Istent, amikor Ő egészen másképp cselekszik, mint ahogy mi azt előre elgondoltuk. Ilyenkor nem az a megoldás, hogy durcásan elfordulunk Tőle, hanem az, hogy imádságban Hozzá fordulunk. Ő nekünk is megnyugtató választ ad, és elveszi a kételkedést a szívünkben.

A kételkedés akkor is feltámad a szívünkben, ha mi egy valóságot nem eléggé hathatósan tapasztalunk meg. Egy házastárs akkor kezd kételkedni társa szeretetében, amikor nem eléggé tapasztalja azt. Akkor kételkedünk a leginkább, amikor a Szentlélek nem a legnagyobb valóság a mi életünkben. Az első keresztyének azért nem kételkedtek, mert a Szentlélek hatalmas valóság volt az életükben. A kételkedés mindig félelemmel és aggodalmaskodással jár. Az ember akkor kezd aggodalmaskodni, amikor meggyengül a hite Isten gondviselő, atyai szeretetében. Aki bizonyosan hiszi, hogy Isten nemcsak ismeri szükségünket, hanem meg is adja mindazt, amire szükségünk van, az nem fél a holnapi naptól. Gyermeki hittel hiszi, hogy Isten holnap és tíz év múlva is meg tudja nekünk adni azt, amire szükségünk van.

Abból is származhat kételkedés, ha úgy gondoljuk, Isten szeretetének is vannak korlátai. Pedig az Ő szeretete végtelen. Mikor Jézus a földön járt, nyilván megmutatta az Atya korlátlan hatalmát és szeretetét. Meghátráltak előtte a démoni lelkek, a pokol erői, széttörték a halál kötelékei. Jézus életének a titka, hogy Ő tökéletesen hitt Atyja szeretetében és hatalmában. Életünk nyomorúsága az, hogy csak tökéletlenül tudunk hinni. Ahogy Jézus többször is mondja, kicsinyhitűek vagyunk, és ezért Isten szeretete csak kicsiny mértékben lehet jelen életünkben. Aki kételkedik, végső soron tehetetlenné válik, mert nem engedi meg Istennek, hogy az ő életében is megmutassa hatalmát.

A kételkedésnek egyik legjobb gyógyszere az engedelmesség. A pásztorok azon az emlékezetes éjszakán nem vitatkoztak azon, hogy vajon tényleg megszületett-e a Messiás, hanem azonnal elindultak Betlehembe. Az engedelmesség a mi számunkra is a legjobb megoldás a kételkedés legyőzésére.

Amíg testben élünk, a kételkedés mindig fog kísérteni. Nem jutunk el olyan pontra, ahol elmondhatjuk: hála Istennek, én már minden kételkedésemet legyőztem. Így volt az az édesapa is, aki beteg gyermekét Jézushoz vitte. Hitt, de érezte, hogy a hitetlenség is ott van a szívében. Viszont imádkozott: légy segítségül hitetlenségemben! Mi is naponta kérhetjük az Urat: győzz le bennem minden kételkedést, add, hogy tudjak mindig és mindenre nézve hinni Benned!

Olvasandó igék: 1Kir 18,21; Mt 6,31, 11,2–3; Mk 9,24, 11,22–23; Lk 2,15; Róm 14,23; Jak 1,6.

A bizonyosságról

Sokszor halljuk azt, hogy hitetlen emberek is nyugodtan mentek szembe a halállal. Tudatában kell lennünk annak, van hamis bizonyosság is az életben. A Szentírás is tud erről, ezért Isten Igéje mindig rákérdez bizonyosságunk alapjára. Mert lehet, hogy valaki makkegészségesnek érzi magát, de testében halálos betegséget hordoz.

Az ördög nagy mestere annak, hogy valakinek hamis biztonságot adjon, hogy valaki egész életen át becsapja magát. De jaj annak, aki az ördög kezéből fogadja el a bizonyosságot. Mert hamar ki fog derülni: bizonyosságának alapja csak homokra épült, és nem lesz maradandó. A Szentírásban sokat olvasunk hamis prófétákról, akik hamis biztonságot adtak a népnek, és mindig olcsó megoldásokat kínáltak.

Sokkal üdvösebb, ha az ember nyugtalan, mintha hamis biztonságban ringatja magát. Hány olyan ember van, aki úgy gondolja: akit megkereszteltek, konfirmáltak, és fenntartói járulékot is fizet, üdvözülhet. Ha bizonyosságunk nem a Krisztus elvégzett váltságművén nyugszik, akkor az hamis biztonság.

Feltevődik a kérdés: keresztyén ember tudatában lehet-e értékének, mondhatja-e magáról azt, hogy ő értékes ember? Lehet-e keresztyén ember magabiztos? Lehet, de a kérdés az, hogyan legyen az. Mert lehet valaki nagyon gögös, de alázatos módon is magabiztos. Lehet Pál apostol is azzal vádolni, hogy megelégedett elvégzett munkájával, hisz azt állítja magáról, ő többet munkálkodott, mint a többi apostol együttvéve. De mindezt nem azért mondja, hogy magát mások fölé emelje. Maga is csodálkozik azon, hogy Isten őt – aki üldözte Isten Anyaszentegyházát – ennyire méltatta. Tudatában van annak, amit elvégzett, de ugyanakkor azt is tudja, ő a legkisebb az apostolok között. Azt, amit elvégezhetett, mind Isten kegyelme által tette. Pál apostolban nincs álszerénység, de nem is gögös, mintha mindezt magának tulajdoníthatná.

Ne legyünk álszerények, de gögösök sem. Józanul ítéljük meg magunkat Isten kegyelmének fényében.

Az ember értékeket keres, amelyek maradandóak. De hamar meglátja, hogy a legtöbb dolognak, amiben boldogságát keresi, nincs maradandó értéke. A legtöbben abban látják életük értékét, hogy mit birtokolnak, holott az ember sokkal több annál, amije van. Mások a család boldogságában látják a maradandó értéket. Mihelyt azonban a család élete összeomlik, odalesz az élet értéke is.

A Szentírás szerint mindaz, ami ebben a világban van, bűnnel fertőzött, ezért minket e világ sohasem tehet igazán boldoggá. János kijózanít minket, amikor azt mondja: a világ elmúlik, és annak kívánsága is. De ha így van, akkor mi az, aminek maradandó értéke van? János erre is választ ad: aki Isten akaratát cselekszi. Ez nem azt jelenti, hogy mindent meg kell vetnünk, a kultúrát, műveltséget stb., de azt igen, hogy Isten akaratának cselekvése a legfontosabb helyre kerüljön életünkben. Krisztusért készek kell lennünk minden mást haszontalannak ítélni. Nem az a fontos tehát, hogy mink van, hanem sokkal inkább az, kik vagyunk. Végül is a legfontosabb az életben Istennek a Krisztusban megjelent szeretete. Aki ebben a tudatban él, annak lehet gyötrelmes, keserves élete, mégis abban az örök élet erői bontakoznak ki. Ez amaz érték, amitől semmi nem tud minket elszakítani, még a halál sem. Isten szeretetének bizonyossága az a maradandó érték, ami akkor sem inoghat meg, amikor minden más megrendül. Egészségünk, munkánk, gyermekeink mind Istennek szép ajándékai, de nagyon kell vigyáznunk arra, hogy az ajándékok ne kerüljenek az Ajándékozó helyére. Isten Krisztusban megjelent szeretetét semmi mással nem lehet helyettesíteni. Nagyon veszedelmes dolog az, ha Isten kegyelmén kívül még valami másban is reménykedünk. Sokszor Isten kiveszi életünkéből azt, ami az Ő helyére tolatkodott, hogy bizonyosságunkat egyedül csak Nála keressük.

A bizonyosságnak egyik fontos alkatrésze az, hogy az ember ott-hon érzi magát. Ezért vágyik mindenki arra, hogy legyen háza, otthona. Így van ez lelki életünk vonatkozásában is. Ősi zsoltárunk arról beszél, hogy Isten a mi hajlékunk. Ha Isten a mi hajlékunk, akkor biztonságban érezhetjük magunkat. Dávid életének is voltak olyan időszakai, amikor nem volt állandó lakhelye, hanem földönfutóként bujdosott Saul elől. Egyik barlangból a másikba menekült, sohasem érezhette

magát biztonságban. De ő ekkor is tudta, hogy Isten az, aki neki biztonságos lakozást tud adni. Minden külső nyugtalanság ellenére bizonyossága volt, és nyugodtan hajtotta álomra fejét.

Amíg valakinek nem Isten a menedéke, addig lelkileg hajléktalan lesz, félelemben és rettegésben él. Hiába van saját háza, akár modern riasztóberendezéssel felszerelve. Mekkora kegyelem számunkra, hogy Isten Krisztusban örökkévaló hajlékunkká lett, hogy Ő helyet készít az Atyának házában is. Milyen jó tudni, hogy a mi örök lakásunk nem a temetőben van, hanem Isten országában.

Bizonyosságunk másik áldott forrása Isten szava. Boldog ember az, aki ebben megtalálta életének biztos alapját. Isten szava tele van ígéretekkel, amelyek életünkre és üdvösségünkre vonatkoznak. Igéje elmondja nekünk, hogy ki Ő a mi számunkra és mi mindennel akar minket megajándékozni. Bár mi Isten szemében nyomorult bűnösök vagyunk, Ő végtelen kegyelméből teljes gazdagságával akar minket megajándékozni. Amit Ő mond, arra bizton építhetünk. Ég és a föld elmúlnak, de Isten szava megmarad örökre.

Életünk legvégső bizonyossága Krisztus visszajövetele. Ekkor lesz nyilvánvalóvá, hogy milyen jó az, ha egész életünkben rábíztuk magunkat. Minden földi dolog előbb vagy utóbb összeomlik, de ha az Ő országát megnyertük, akkor mindent megnyertünk. Ennek már most örvelezhetünk. Az örökkévalóság fénye már ezt a mulandó életünket beragyoghatja.

A jövőben sok minden bizonytalan lehet, rettenetes dolgok is jöhetnek, de egy biztos: Krisztus visszajön, Vele az új ég és új föld, amiben igazságosság lakozik.

Olvasandó igék: Zsolt 4,9, 18,31, 90,2; Jer 6,14; Róm 8,38–39; 1Kor 15,9–10; Zsid 12,28–29; 2Pt 3,13; 1Jn 2,17; Jel 21,26.

Az egyházzól és egyházakról

Most, reformáció ünnepe táján feltevődik a kérdés: mi az egyház? Miért van olyan sok egyház, és melyik az igazi? Mi protestánsok mindnyájan ismerjük az 1517-es évszámot, a reformáció kezdetét, ezért ünnepeljük október 31-én a reformáció ünnepét. De akkor van az egyház kezdete? A Heidelbergi Káté az egyházzól úgy beszél, mint amely a világ kezdetétől a világ végezetéig tart. Az egyház nem Lutherrel vagy Kálvinnal kezdődött, de nem is Melius Juhász Péterrel vagy a többi magyar reformátorral. Az egyházat nem emberek hozták létre, hanem maga Isten, Igéje és Szentlelke által. Ha mégis meg akaránk az egyház kezdetétől egy időpontot határozni, akkor két dátumot kellene megnevezni. Az egyik, amikor Isten még a bűn színhelyén, a Paradicsomban kimondta az első ígéretet: ellenségeskedést szerzek közötted és az asszony között, a te magod között és az ő magva között. A másik dátum az első pünkösd napja, amikor mindnyájan beteltek Szentlélekkel. Aki nem itt kezdi az egyház történetét, nagyot téved. Sokan, amikor egyházzól beszélnek, csak a maguk egyházára gondolnak, nem az egyetemes egyházra. Az ilyenek a maguk egyházáról csak jót tudnak mondani, a többről csak rosszat. Az egyház Ura azonban nem osztja ezt a véleményt. Jézus szívében nem káröröm volt a saját korának egyháza felett, hanem sírt az egyház romlásán.

Másik veszély, ha azt mondjuk: tulajdonképpen az semmit se számít, hogy melyik egyházhoz tartozunk, teljesen mindegy, hisz elvégre egy Istent imádunk. Az ilyen magatartás a legtöbbször odáig fajul, hogy sok ember azt mondja: ha ez így van, akkor nem is akarok egyházhoz tartozni. Istenben egyház nélkül is tudok hinni. Hányszor találkoztunk ilyen egyházzól kiábrándult, közömbössé vált emberrel. Sok ember azt is mondja: amikor majd egyetlen egyház lesz, akkor én majd oda fogok beiratkozni. Az ilyen magatartás nem helyes, még akkor sem, ha van némi alapja. Ahhoz hasonlít, mintha az orvos azt mondaná: annyira egészségpárti vagyok, hogy nem vagyok hajlandó beteghez elmenni csak akkor, ha az előbb meggyógyul. Mi lett volna velünk, ha a bűneset után Isten is így gondolkodott volna? Ha azt

mondta volna: mivel az ember elbukott, ezért most sorsára hagyom, majd ha megjavul, akkor megpróbálok kezdeni vele valamit. Isten nem így tett, hanem Krisztusban eljött, hogy megváltson minket. Nincs egyetlen tökéletes egyház sem, mert a tagok sem tökéletesek. De mégis szükségünk van egyházra, épp azért, hogy ott induljunk el azon az úton, amely Isten országába vezet.

Van olyan ember is, aki teljesen bezárkózik gyülekezetébe, semmi szükségét sem érzi annak, hogy másokat is megismerjen, másoktól is tanuljon. Ez az önelégültség is veszélyes magatartás. Az ilyen ember azt gondolja, hogy a Szentlélek csak az ő egyházában, illetve gyülekezetében munkálkodik, hogy Isten az Ő szeretetének minden gazdagságát csak a mi egyházunkba rejtette el, ti. ha Krisztus más egyházakban is akar és tud is munkálkodik, azt nekünk szent ámulattal és hálával kell elfogadnunk és adott esetben tanulhatunk is sok mindent abból, ahogyan más egyházak, illetve gyülekezetek az ő munkájukat végzik. Mindenütt, ahol az „egy Úr, egy hit, egy keresztség” nyilvánvalóvá lesz, ott nekünk testvéreket kell meglátnunk.

Óriási kérdés az ökumenikus mozgalom. Meddig lehet ebben el-
menni, minden áron eggyé kell válni más keresztyénekkal? Mindkét dolog fontos: az egységre való törekvés is, hiszen ez benne van Urunk főpapi imájában, hisz Ő maga imádkozott gyermekeinek egységéért. De nem lehet az egységért az igazságot feladni. Van olyan határ az egységkeresésben, amit soha nem lehet és nem is szabad átlépni, és ez nem más, mint hogy Jézus Krisztus Isten Fia, a mi egyetlen Közbenjárónk és Megváltónk. Párról hallottuk, hogy adott esetben nagyvonalú tud lenni, de amikor más evangéliumról van szó, ki meri mondani: aki más evangéliumot hirdet, aki a megigazulását nem Krisztusban keresi, az legyen átkozott. Nagyon vigyázzunk hát, hogy ezt a szent határt át ne lépjük, mert ezt Isten Igéje adja elénk.

Az egyházak szétdaraboltsága mindnyájunk számára fájdalmas valóság. Soha ne mondjuk: a sokféle egyház olyan szép, mint egy réten szedett virágcsokor, amely ezer színben pompázik, sokkal inkább széttört vázához hasonlít, amely egykor egy volt és így sokkal jobban betöltötte küldetését. Az Újszövetségben az első szomorú szakadás Pál és Barnabás között történt. Ez a két jó barát elvált egymástól, és külön

utakon indult el. Ez volt az első nagy szakadás a Krisztus testén. Anál is inkább fájdalmas volt ez az esemény, hogy nem is teológiai vita volt közöttük, hanem személyes dologban hasonlottak meg egymással. A kegyelem az volt ebben, hogy így két fronton is folytatódott a munka. Isten nem vonta meg áldását sem Páltól, sem Barnabástól. Rossz dolog, hogy sokfajta egyház van, de Isten olyan kegyelmes, hogy Ő még ezt is jóra tudja fordítani.

Nagyon fontos Isten Szentlelkének vezetését kérnünk. Hogy Ő mutassa meg, mi fontos és mi nem, miben lehetünk engedékenyek, és mi az, amiben hajszalnyit sem szabad engednünk. A farizeusok negatív példája legyen figyelmeztetés a mi számunkra. Ők komolyan vették a törvény aprólékos előírásait, de teljesen figyelmen kívül hagyták a szeretetet, ami pedig a legfontosabb lett volna. Legyen bennünk is legalább annyi alázat, amennyi Pálban volt, aki beismerte: rész szerint van bennünk az ismeret. Itt a földön sem hitünk, sem tudásunk, sem látásunk nem lesz tökéletes. Ez majd csak a mennyei gyülekezetben lesz drága és élő valóság számunkra. De legyünk hálásak a rész szerint valóért, legyünk hálásak a reformáció nagy ajándékáért is. És ne legyünk soha gögösek, hanem alázattal szolgáljuk Urunkat abban az egyházban és gyülekezetben, ahova az Egyház Ura állított minket.

Olvasandó igék: 1Móz 3,15; ApCsel 4,12, 15,39–41; 1Kor 1,12–13, 3,11, 13,12; Gal 19–20; Ef 3,18–19, 4,5–6; Fil 1,18; 1Jn 2,22–23.

Az életről és halálról

Először is fontos, hogy az élet és létezés között különbséget tegyünk. Az élet több mint létezés. Egy kő is létezik, de ez még nem jelenti azt, hogy élne is. Nyilván, az ember életének vannak közös vonásai az állatokkal és növényekkel. Az emberi élet is alá van vetve bizonyos természeti törvényeknek, épp úgy, mint az állatok és a növények élete is. Az emberi életnek van azonban egy magasabb titka, ami sokkal több, mint a pusztá létezés.

A prédikátor is beszél az ember és állat hasonlóságáról. Az ember is születik, eszik, iszik, szaporodik, öregszik és meghal. De a prédikátor azt is elmondja, hogy az embernek mégis egészen más a rendeltetése, mint az állatoknak. Isten parancsolatai szerint kell élnie, ez az ő fő dolga.

Az életet nem mi akartuk. Születésünk megkérdésünk nélkül történik. Ezt az emberek különbözőképpen ítélik meg. Vannak, akik egyáltalán nem örülnek annak, hogy e világra születtek. Vannak olyanok is, mint Jób, akik megátkozzák születésük napját. Azt kell meglátnunk, hogy mi is felelősek vagyunk azért, mit teszünk az ajándékba kapott életünkkel. A mi hivatásunk és felelősségünk, hogy a létezésből eljussunk egy értelmes és tartalmas élethez. A nagy kérdés az, hogyan juthatunk el ilyen életre? Ezzel a kérdéssel a mi Teremtőnkhez kell fordulnunk, Ő a mi Alkotónk. Az ígében is ezt olvassuk: engem keressetek és éltek! Az Isten nélküli élet olyan, mint az apátlan-anyátlan árva gyermek, mint a fundamentum nélküli ház, mint egy gyökér nélküli fa. Aki azonban az Urat keresi, az igazi életet keres, egyre inkább elfordul a gonosztól, a bűntől. Mert nyilvánvaló, hogy a bűn és a gonoszság a mi igazi életünk kibontakozásának legnagyobb akadályai. Jól jegyezzük meg: teljes élet csak Istenben van.

A legtöbb ember csak látszateletet él. Sok ember az anyagi javakat látja, és egész életét arra szánja, hogy minél több kincset gyűjtsön. Ilyen volt a bolond gazdag is, aki úgy gondolta, minden boldogsága abban lesz, ha jól teremnek a földjei, újabb és újabb csűröket építhet, amelyek a gazdag termést befogadják, ami aztán biztosíthatja számára

a gondtalan, örömteli életet. Teljesen elfeledkezett Istenről, felebarátjáról. Nem gondolt az örökkévalóságra, őt csak a jelenvaló világ érdekelte. Ezer kötélekkel kötődött ehhez a földhöz, és nem gondolta, hogy ezek a kötélek egyszer el fognak szakadni.

Az igazi élet középpontjában Jézus Krisztus áll. Mi nem vagyunk sem az életnek, sem a halálnak a foglyai. Pál azért tudott úgy szólni, hogy neki mindegy, élni fog-e vagy meg kell hálnia, mert olyan valóság töltötte be lelkét – a Jézus Krisztusban való üdvösség –, amit sem élet, sem halál nem tudott elvenni tőle. Ezért ő kész letenni életét Isten kezébe. Ha még élnie kell, akkor jó, mert tovább hirdetheti az evangéliumot, de ha meghal is jó, mert akkor Krisztushoz megy, és így a halál is nyereség lesz számára.

Életünk nagy titka, hogy mindig valamiért kell élnünk. Akkor lesz igazi az élet, ha annak van célja és értelme. Jaj annak az embernek, akinek nincs már semmi célja, hány ember dobja el magától az életet, épp azért, mert már semmi célt nem lát az élete számára. Életünk legfőbb és legszentebb célja, hogy Isten dicsősége legyen abban naggyá. Tudjuk, életünk eseményei is mind ezt a nagy célt szolgálják. Tudjuk, nincs életünknek egyetlen olyan helyzete sem, amiben Isten nem tudná megdicsőíteni magát. Ezt Jézustól tanulhatjuk meg. Ő meg tudta dicsőíteni az Atyát a betegágyak mellett, egy darab kenyérben, sőt a temetőben, a halottak közelségében is. Ahol Ő megjelent, a láthatatlan Isten láthatóvá lett. Ez a mi életünk nagy feladata is: Istent láthatóvá, megtapasztalhatóvá tenni életünkben, hogy az Ő szeretetét, könyörületét mások is megláthassák életünkben.

Aki az életet nem érti, az a halált sem fogja érteni. Aki az életet leszűkíti természeti valósággá, az a halálban is csak annyit fog látni. Ahogy az életnek lelki oldala is van, éppúgy van a halálnak is. Amikor az ember meghal, nem természeti lényként hal meg, hanem mint olyan ember, akinek lelke volt. Ez biológiai esemény is, de az ember halála mégis más, mint az állatok vagy növények pusztulása. Az ember halála pillanatában is ott marad Isten kezében, jön az ítélet. Az embernek el kell számolnia életével, oda kell állnia Isten ítélőszéke elé. Boldog az, aki már itt a földi életben is odaállt az ítélet alá, Jézus Krisztus keresztyénje alá, hogy bocsánatot és örök életet nyerjen.

A mi vigasztalásunk, hogy Jézus legyőzte a halált, hogy az már nem uralkodhat felettünk. „Én vagyok a feltámadás és az élet, aki hisz én bennem, ha meghal is él” – mondja Jézus. Ahogy a gabonamag, amelyik földbe hull, elpusztul, de kicsírázik, új életet hoz a földre, úgy újul meg a mi életünk is a Krisztus által szerzett feltámadásban. Az Úr gyermekei is elvettetnek romlandóságban, erőtlenségben, hogy az Úr szavára majd romolhatatlanságban és dicsőségben támadjanak fel. Nem véletlen az, hogy a Szentírás olyan sokszor nevezi a halált alvásnak, amiből lesz még ébredés.

Olvasandó igék: Préd 3,18; Ám 5,4.14; Mt 17,7; Lk 12,15, 16,19; Jn 11,25; Róm 8,13, 14,7; Fil 1,20–24; Zsid 9,27–28; Jel 3,1.

A boldogságról és boldogtalanságról

Minden ember keresi a boldogságot. Mivel nem találta meg az igazit, legalább annak látszatát kívánja. Fél, hogy nem lehet boldog, és boldogtalanságát feledni akarja. Összetéveszti a boldogságot a mámorral, amivel tulajdonképpen a valóság elől próbál menekülni. Ilyenkor nyúl a pohár után, mert az a valóságból a boldogság képzelt világába vezet. Ennek azonban nem sok értelme van. Az egész szórakoztatóipar az embernek azt a tehetetlenségét mutatja meg, hogy nem tud igazi boldogságra eljutni. Aki az igazi boldogság birtokában van, annak a valóság elől nem kell a mámorba menekülnie.

Az igazi probléma minden korban és minden helyzetben ugyanaz. Ha a Szentírást megnézzük, látjuk, hogy abban az időben is voltak olyanok, akik boldogságukat rossz utakon keresték. Nem sokkal Jeruzsálem eleste előtt a nép ahelyett, hogy Istenhez menekülne, aki könnyörülni és segíteni tudna rajta, a mámorba menekül. Ahelyett, hogy porban és hamuban megtérnének, ők esznek, isznak, ünnepelnek, jól-lehet a szívük remeg a félelemtől.

Ne gondoljuk azt, hogy mi hívő emberek nem lehetünk abban a veszélyben, hogy könnyelmű és hamis utakon keressük boldogságunkat. Nehogy elfelejtsük, mi csak Istenben, az Ő bocsánatában és szeretetében találhatjuk meg igazi boldogságunkat. Ha egy igazán boldog embert keresünk a Szentírásban, akkor ott áll előttünk Simeon alakja. Ő tudja, hogy mindent elért az életben. Kész a halálra, mert mindent megkapott ebben az életben, amire szüksége volt. Látták szemei az üdvösséget és ez elég neki. Krisztus ott van a karjaiban, ott van a szívében, és ez őt tökéletesen boldoggá teszi. Mi is lehetünk ilyenek, akik a mindennapi életünk szürkeségében Isten ígéreteit megragadva tökéletes boldogságban érezhetjük magunkat. Nem azért, mert ez az élet olyan sok jót kínált nekünk, hanem azért, mert Isten a legnagyobb jót kínálta fel nekünk, amely mellett minden más eltörpül.

Vigyáznunk kell azonban arra is, hogy a boldogságot ne szűkítsük le csupán lelki dolgokra, hiszen Jézus is testté lett, vagyis leszállt a földi valóságunkba. Jézus tudja, boldogságunkhoz földi dolgokra is

szükségünk van. Nem véletlen, hogy első csodáját épp egy esküvőn tette, a bor megsokasítása által. Jézus helyesli a földi dolgainkban való boldogságot is. Örülünk, ha két ifjú egymásra talált, ha új élet született e földre, ha jól sikerült egy vizsga, ha felemelték fizetésünket, ha megértünk egy szép évfordulót, ha finom eledelt tudtunk asztalunkra tenni stb. De nagyon fontos: ezekben a földi dolgokban is az Ő dicsősége legyen nyilvánvalóvá! Mert minden földi öröm az örök üdvösség előhírnöke számunkra. A megváltás csodája szenteli meg és hatja át földi örömeinket is. A pohár bor is végső soron az ő vére utal, ha azzal szentül és mértékletesen élünk. Sőt épp ezért olyan rettenetes az, ha valaki visszaél a bor fogyasztásával, mert ezzel Krisztus áldozatát is megcsúfolja. Jézus nem kiveszi a földit az életünkből, hanem azt munkálja, hogy a földivel is lelki módon tudjunk élni. Ő megszenteli a megszokottat, a kegyelem által a megszokottból rendkívüli, a mindennapiból csoda lesz. Így mindennel hálaadással lehet élni. Boldogságunkat nem elveszi, hanem magasabb, lelki szintre emeli.

A hívő ember tudja: Jézus minden öröméért drága árat fizetett. Nekünk Krisztusban gazdag Istenünk van. Ő nem akar kívül rekedni életünkön, hanem részt akar venni abban, hogy megszentelje azt.

Mindig voltak és vannak olyan emberek, akik azt gondolják, hogy a boldogság abban van, ha minél több gyönyör, szórakozás, élvezet van az életünkben. Az ilyen nem veszi észre, hogy ez nem más, mint durva önzés, és előbb-utóbb embertelenné válik. Jézus erről a következőket mondja: képzeljünk el olyan embert, aki az egész világot megnyeri, minden perc örömét és gyönyörét le tudja szakítani, de lelkében rettenetesen kárt vall. Úgy akart boldoggá lenni, hogy semmi szeretet nem volt benne sem Isten, sem felebarátja iránt, és épp ezáltal lett a legboldogtalanabb, legszegényebb ember. Mert igazi boldogság szeretet és áldozat nélkül lehetetlen. Az ilyen világot megnyerő boldogság csak látszat, de mögötte egy boldogtalan, kiégett szív és élet van.

Az igazi boldogsághoz többre van szükség, mint bizonyos testi szükségek kielégítése. Jób mindenét elveszíti, s mégis ki tudja mondani: áldott legyen az Úr neve! A földi dolgok elvették, de megmarad az, ami minden földinél nagyobb: az Istenben való hit. Pál apos-

tolnak sem volt sok oka az öröme. Sok nélkülözés, betegség, üldözés, gond volt életében. De az övé volt Krisztus kegyelme és ez végtelenül boldoggá tette.

Isten sokszor azért tesz próbára minket, hogy megszabaduljunk az önzéstől, a szeretet nélküli boldogságkereséstől, és meglássuk azt, hogy miben van a mi igazi boldogságunk. Ebben a kérdésben is a Megváltó a példaképünk. Ő nem akkor kiáltotta el magát, hogy „elvégeztetett”, amikor hozsannát kiáltottak neki, amikor királyként ismerték el. Akkor érezte bevégeztnek munkáját, amikor a kereszten függött mindenkitől elhagyatva. Tudta, ekkor teljesedik be Isten célja az emberiséggel, ekkor lett teljes az elkezdett üdv munka. Boldogságunk legfőbb forrása az Ő bevégezt válságműve. Ebben teljesedik be a mi életünk is. Most még sóhajtozunk, e testben várva az új ég és új föld eljövételét. Már elkezdődött az üdvösség, Krisztus meghalt a kereszten, de a teljes válság még várat magára. Várjuk azt a boldog pillanatot, amikor a hitből megérkezhetünk a látásba. Jó, hogy nemcsak a láthatókra kell néznünk, hanem inkább a láthatatlanokra. Jelenben való nyomorúságainkon túlnézve láthatjuk Isten országának beteljesedését. Ez a látás már most végtelen boldogsággal töltheti el szívünket.

Olvasandó igék: Jób 1,21; Ézs 22,13; Mt 10,22, 16,26; Lk 2,29–30; Jn 2,10, 19,30; 2Kor 4,16; Zsid 12,10.

A tisztességről és gyalázatról

A legtöbb ember nagyon érzékeny, ha nevének tisztességéről, becsületéről van szó. A legkisebb bántásra is hevesen reagál, ha úgy érzi, jó hírneve veszélyben forog. Azért van így, mert minden gyalázat, ami nevünket éri, végső soron személyiségünket sérti. Pedig ennek nem kellene így lennie. Nem kellene felháborodnunk azon, hogy nevünket szidalom éri, mert tudnunk kell, nem vagyunk tökéletesek. Amikor túl érzékenyen viselkedünk, túlbecsüljük magunkat és elfelejtjük, hogy bűnösök vagyunk.

Isten is vigyáz nevének dicsőségére. Joggal teszi ezt, mert Ő tökéletes, büntelen. Amikor az Úrnak teljes tiszteletet adunk, elismerjük, hogy mindenekfelett való. Ha embereknek vagy teremtményeknek adjuk a dicsőséget, akkor ezzel Isten dicsőségét raboljuk meg. Isten iránti tiszteletünk nem maradhat meg általánosságokban. Ennek konkrét jelei kell hogy legyenek mindennapi életünkben.

Sok ember van, aki Istent a felkelő Napban, az erdő csendjében, a természet szépségében tiszteli. Ez is valami, hisz az ilyen ember már lát valamit Isten teremtő hatalmának nagyságából. De Ő adott nekünk valakit, akiben tisztelhetjük: Jézus Krisztust. Hol is lehetne Isten tisztessége, dicsősége nagyobb, mint ahol Ő könyörül a szegény bűnös emberen? Megváltónk az a valóságos személy, akiben az Atyát tisztelhetjük.

Vannak olyanok is, akik úgy gondolják, ők tisztelik Istent Jézus Krisztuson kívül is. De hogyan ismerheti meg az Atyát az, akinek ő nem jelenthette ki Fiát? Hogyan ismerhetné meg Isten szeretetét az, aki elutasítja azt, akiben ez a szeretet testté és valósággá lett? Aki megveti Jézust, megveti az Atyát is. Nyilván Isten dicsősége ott ragyog a csillagokban, a teremtett világban is, de leginkább mégis az Ő Egyszülött Fiában. Ne felejtjük hát el: csak az ad Istennek igazán tisztességet, aki befogadja Jézus Krisztust.

Az, hogy mi Istent tiszteljük, abban is meg kell mutatkoznia, hogy az Ő parancsolatait komolyan vesszük és megtartjuk, hiszen ebben jelentette ki az Ő szent akaratát. A farizeusok is akarták tisztelni Istent,

ezért nagy hangsúlyt fektettek a parancsolatok megtartására. Jézus mégis megsemmisítő ítéletet mondott istentiszteletükre. Egyenesen képmutatóknak nevezi őket, leleplezi szívüknek hamisságát, romlottságát. Hamis szívből nem származhat igazi istentisztelet. Miért mondja Jézus, hogy a farizeusok buzgólkodása hiábavaló képmutatás? Azért, mert ők csak a formát tartották meg, de közben elsikkadt a lényeg, a tartalom. A mellékes dolgok a középpontba kerültek és a lényeges dolog a perifériára szorult, elveszett. A lényeg pedig nem más, mint Isten és felebarát iránti szeretet. A farizeusok például nagy bűnnek tartották azt, ha valaki mosdatlan kézzel evett. De az, hogy öreg szüleiéről nem gondoskodtak, azt nagyon is jónak tartották.

Nekünk is kell vigyáznunk, mert ez a farizeusi kegyesség gyakran minket is megkísért. Sokszor apróságok, mellékes dolgok felett vitáznak és elfeledkezünk a lényegről, s így a szeretet parancsát lábbal tiporjuk. Vigyáznunk kell arra, hogy Isten parancsaiból ne formáljunk szokást, formáságot, hanem mindig a szeretet felől közelítsük meg a dolgokat. Mindig fel kell tennünk a kérdést: azzal, amit most cselekedni fogok, hogyan mutatom meg Isten és felebarátom iránti szeretetemet?

Vigyáznunk kell arra is, ne az emberek előtt akarjunk mindenáron tisztességben maradni. Megtörténhet, hogy az emberek elismeréséért épp Isten dicsőségét sértjük meg. A farizeusok is ezt tették. Mindig úgy tették a jót, hogy azt lássák az emberek, és hogy dicsőítsék őket.

Nekünk nem emberek jótetszését kell megnyernünk, hanem Isten elismerését. Hiszen Ő fog minket megítélni. Nem emberek előtt kell elszámolnunk életünkkel, hanem Isten előtt. Mindig fel kell tennünk a kérdést: mi is tölti ki életünket? Nehogy hiú dicsőség keresése legyen az. A Krisztus által megváltott, újjászületett embert az jellemzi, hogy mindenben Isten dicsőségét keresi. Az új ember, amit a Szentlélek munkál bennünk, mindig alázatos és Isten dicsőségét keresi. Az ilyen ember is tisztességet kap, de az mindenekelőtt isteni ajándék és kegyelem az ő életében. Egyetlen gondunk csak az legyen, hogy maradjunk alázatban és éljünk Isten kegyelméből. A hívő ember sohasem azt mondja: becsületes munkás, nagyszerű szülő, jó férj vagy feleség vagyok, hanem azt, hogy gyarló, esendő ember vagyok. Ha az előbb

felsorolt dolgok mégis valósággá válnak életemben, az a Mindenható kegyelmének és ajándékának köszönhető.

Fordítsuk hát minden erőnket Isten dicsőségének munkálására. Ha így teszünk; akkor maga Isten fog nekünk dicsőséget szerezni. Az is nagy baj, hogy olyanok vagyunk, mint az a kisgyermek, aki nem tud türelmes lenni. Ilyenkor kezdünk kételkedni Isten ígéreteiben. Vigyáznunk kell, mert ahogy egy nagy igehirdető mondta, Isten óráját nem hordjuk a mellényzsebünkben. A dicsőséghez vezető út ugyanis nagyon hosszú. A hitvalló keresztyéneknek sokszor kellett a gyalázat útját járniuk, de útjuk mégis az örök dicsőségben ért véget. Aki igazán Krisztus szerint akar élni, annak ebben a világban mindig valamilyen keresztet kell hordoznia. Krisztus is ezt az utat járta, nekünk is ezen az úton kell Őt követnünk.

Egész életünkben küzdenünk kell az óemberünk ellen, aki a maga dicsőségét keresi, és ugyanakkor meg kell elevenednie bennünk az Isten Lelke szerint való új embernek, aki Isten dicsőségét keresi. Nemrég ünnepeltük a reformációt, aminek egyik jelmondata *Egyedül Istené a Dicsőség!* Legyen ez a mi jelmondatunk is.

Olvasandó igék: 1Sám 2,30; Péld 15,33; Ézs 42,8; Mal 1,6; Mt 5,11, 15,7–9; Jn 5,23–44; Ef 2,8–9; Fil 2,8–9; Jak 1,26; Jel 5,13.

Krisztus el- és visszajöveteléről

Világosan kell látnunk, mi egészen más helyzetben vagyunk, mint azok, akik Krisztus eljövetele előtt éltek. Nem élhetünk úgy, mintha Krisztust még várnunk kellene. Nem vágyakozhatunk a Messiás testben való eljövetelére, ahogy azt a zsidók teszik, mert Ő már eljött közénk. Persze, az is igaz, hogy naponta jön hozzánk, mégpedig Igéje és Szentlelke által. Így jött a hét kis-ázsiai gyülekezethez is, és így jön most hozzánk is. Ennek mélyreható következményei vannak életünkben. A Krisztus-követés valóság kell hogy legyen épp abban a világban, kultúrában, társadalmi körülmények között, amelyben élünk. Ez sohasem volt könnyű. Az egyház életét mindig is végigkísérték azok a tévtanítások, amelyek azt próbálták hirdetni, hogy a testünkkel azt tehetjük, ami épp nekünk tetszik, a fontos ugyanis az, hogy a lelkünk Istené lett. Jézus épp azért jött el testben közénk, hogy az Ő élete is testté lehessen bennünk.

Szomorú dolog az, hogy a betlehemi jelenet ma is olyan gyakran megismétlődik: Jézus számára nincs hely. Lehet, ha tudták volna az emberek, hogy Mária Isten Fiát, a világ Megváltóját hordja méhében, tolakodtak volna, hogy helyet adjanak neki, de nem azért, mert annyira szerették Istent, hanem azért, hogy ezáltal is a maguk dicsőségét keressék. Nem Istennek, hanem önmaguknak akartak volna ebben is szolgálni. Hogy dicsekedtek volna később, hogy Jézus épp az ő házukban született meg. Ezért jött Jézus ismeretlenségben, alázatban.

Jézus ma is sokszor így jön hozzánk, hogy megpróbáljon minket: vajon mennyire szeretjük Őt? Jön egy koldus, egy jelentéktelen ember vagy esemény formájában. Egyszer majd nekünk is azt fogja mondani: amennyiben megcselekedtél egyet az én legkisebb atyámfiái közül, velem cselekedtél meg.

Nagy kérdésünk, hogyan lehet ma Jézussal találkozni, hogyan lép be Jézus a mi életünkbe? Ebben nagyszerű példát adnak nekünk a pásztorok. Ők nem kérdezősködtek, hanem azonnal elindultak az angyal szavára, az ige szavára. Nem ékelődhetett semmi a pásztorok és a Gyermek közé az Igén kívül. Ma sincs más út, mint az Igének való engedelmes-

ség egyszerű útja. Aki más utakat keres, az soha sem fog célba jutni. Aki nem Isten szavára épít, az nem fog megérkezni Jézushoz.

A pásztorok azt teszik, amit hallottak. Nem kezdenek el vitatkozni, sem hitetlenkedni. Számukra egyetlen helyes válasz létezik: gyorsan Jézushoz menni. Megtapasztalják Jézus jelenlétét és hirdetik azt, amit láttak, hallottak. Ez lehet a mi karácsonyi válaszuk is: figyelni az Igére, megtapasztalni Jézus kegyelmét és arról bizonyosságot tenni. Ehhez nem kell tudás, ezt közülünk a legegyszerűbb ember is megteheti.

De Krisztus nemcsak eljött, itt van közöttünk, hanem az idők végén újra vissza fog jönni. Mi Krisztust mindig ebben a két létformában kell megragadnunk: Ő az, aki eljött, de Ő az eljövendő is. Mindig egyszerre kell hátra és ugyanakkor előre tekintenünk. E kétfajta látás elválaszthatatlan egymástól.

Krisztus visszajövetelének megjelölésére az Újszövetség különös szót használ: parúzia (görög szó). Ennek a szónak abban a világban sajátos jelentése volt. Jelenthette bármilyen személy jövetelét, de sajátos értelemben mindig a királynak vagy császárnak a hivatalos érkezését jelentette. A korabeli leírások szerint a királyi vagy császári látogatás főleg három dolgot jelentett. 1. Először: új időszámítást. Egy új császárnak a trónra lépésével új korszak köszöntött be a birodalom életében. 2. Másodszor: az ilyen jövetel azt a reményt is magával hozta, hogy a visszas helyzetek megoldásra találhattak. Az új király vagy császár elé lehetett tární a panaszokat, sérelmeket, abban a reményben, hogy ő majd orvosolni fogja azokat. 3. Harmadszor: az ilyen látogatásra nagyon komolyan fel kellett készülni. Mihelyst a császár egy tartomány területére tette a lábát, attól a pillanattól kezdve ott minden és mindenki erre kellett figyeljen, ennek a szolgálatában kellett álljon. Sok papirusz megőrizte az utókor számára azokat a többlet-költségeket, amelyek ilyen látogatással jártak, és amit természetesen az adófizető polgárok jövedelméből kellett fedezni.

Jézus Krisztus visszajövetelével tehát szintén új világkorszak veszi majd kezdetét. Elsősorban akkor majd beteljesedik az Ige: íme, én mindent újjá teszek. Másodszorban Jézus visszajövele igazságszolgáltatást is jelent. Ott már semmi helye nem lesz az igazságtalanságnak,

csalásnak. Az igazság végső diadalt arat minden gonoszság felett. Ezért nem értelmetlen az, ha mi már most elkezdjük az igazságtalanság elleni harcot, mert ennek dicsőséges vége lesz. Harmadsorban egész földi életünk az Ő visszajövele várásában a feszültségében kell eltelnie. Minden cselekedetünknek és gondolatunknak az Úr visszajöveleire kell irányulnia.

Van, aki erre azt mondja: igen, ez nagyon szép, de az élet sokkal nehezebb és kegyetlenebb. Olyan világban élünk, amely egészen más dolgokat tart fontosnak, egészen más dolgokra irányul, nem pedig Krisztus eljövetelére. A Szentírás ebben is eligazítást ad. István vértanút őrzöngő tömeg vette körül, amely halálos ellensége volt. Bármerre is nézett csak gyűlölettől elvadult arcokat látott. De Istvánnak mégis adatott egy látás, mégpedig a mennybe néző tekintet. Ott pedig a megnyílt égen át látta Isten dicsőségét és Jézust, állván az Istennek jobbján. Ő ebben a pillanatban is kapott feladatot, azt, hogy ellenségeiért imádkozzon. Tudta, nemsokára meg fog érkezni a célba. Ez a látás kísérheti a mi földi életünket is. Ebben a látásban adjon nekünk az Úr Áldott Karácsonyi Ünnepet!

Olvasandó igék: Mt 24,3.27.37.39.46; Lk 2,7.15–17; ApCsel 1,11, 7,59–60; 1Kor 15,23; 1Thessz 2,19; Jak 5,7–8; Jel 21,1, 22,20.

Az egészségről és betegségről

Újesztendő első napjaiban sokszor szerepel a jókívánságok között az „Adjon Isten jó egészséget!” Ez nem véletlen, hisz földi életünk egyik legnagyobb ajándéka az egészség. Ezért fontos megismernünk ebben a kérdésben is Isten Igéjének világos tanítását.

Az egészség kérdése leginkább akkor kerül figyelmünk középpontjába, amikor betegek vagyunk. A betegség egész létünket érinti. Együtt jár ezzel a helyhezköttöttség, az emberektől, a környezettől való elszigetelődés. A beteg mindent egészen másképpen lát, mert más szemszögből nézi a dolgokat. Ami az egészséges embernek örömet okoz, az a betegnél lehet, hogy épp az ellenkező hatást éri el. A beteg világa egyszerre parányivá zsugorodik. A tehetetlenség érzése vesz erőt rajta. Már nem ura életének, hanem csak várja, hogy mi fog történni vele. A betegség mindig határhelyzetet hoz létre, hisz azt öntudatlanul is érezzük, hogy bármely betegség halálhoz is vezethet.

Másik fontos kérdés, hogy mit tegyen a beteg? Ha a Szentírást nézzük, akkor azt látjuk, hogy a betegek Istenhez fordulnak. Nyomorúságukat Isten elé viszik. Tőle kérik a gyógyulást, életük meghosszabbítását. Ez nem azt jelenti, hogy ne forduljon orvoshoz. Jakab apostol tanítása szerint a beteget olajjal is meg kellett kenni. Az olaj az ókorban általános gyógyszer volt. Ma talán így lehetne mondani: imádkozz, mások is imádkozzanak érted, menj el az orvoshoz, és vedd be a felírt gyógyszert is. Az orvos és a gyógyszer is Isten ajándéka, a gyógyítás eszköze, amivel szabad és kell is élnünk.

A betegségnek nemcsak testi, hanem lelki oldala is van. Nyilván, a testi dolgok a legszembeötlőbbek, de a betegségnek megvan a maga lelki háttere is. A modern tudomány egyre inkább kimutatja, hogy a testi tünetek mögött sokszor lelki problémák, traumák állnak. Így például a stressz, a feszültség megbetegítheti a szívet, az idegrendszert. A betegségben nemcsak az emberekkel való viszony, hanem az Istennel való közösség megléte vagy éppenséggel hiánya is fontos szerepet játszhat. A betegség ilyen szempontból áldás is lehet a számunkra, mert megláthatjuk az életünk mélyén rejlő bűnöket, rendezetlenség-

ket. Megláthatjuk, hogy nem néztünk szembe sok mindennel, vagy éppenséggel valami olyasmibe menekültünk, ami egészségünket is tönkretette. Ha ezt meglátjuk, a veszteségből nyereség, a nyomorúságból áldás lesz. Meglátjuk, hogy nem Istennek, hanem nekünk kell változtatnunk életünkön. Ha így a betegségben eljutunk lelkünkig és Istenig, akkor elmondhatjuk: áldásul volt számunkra a nyomorúság.

Azt is meg kell látnunk, hogy az egészség is lehet nyomorúság az életünkben. Nagyon sok ember épp a jólét, egészség és siker idejében távolodik el leginkább Istentől. Persze ennek nem az egészség az okozója, hanem az ember szíve. Az ember ilyenkor az egészségét az élvezetek maximális kihasználására fordítja, az élvezetek szolgálatába állítja, nem az Isten és a felebarát szolgálatába. Olyan beképzeltnek tudunk lenni, hogy még azt is magunknak tulajdonítjuk, amiben nekünk semmi részünk sincs. Soha sem lenne szabad büszkék lennünk arra, hogy erős és egészséges testünk van, hiszen az Isten ajándéka. Az egészségnek a nagy kísértése, hogy úgy gondoljuk, Isten nélkül is tudunk boldogulni. Sokszor a testileg makkegészséges ember lelkileg nagyon is beteg. Az egészség ebben az esetben nem más, mint önző erőszak, rosszul használt ajándék. Ebben is látjuk, a testi egészség nem a legfőbb dolog az életünkben, mert a fő az, hogy mindennel Isten dicsőségét és felebarátunk javát tudjuk szolgálni.

Az ige arra tanít, hogy mindent az Istennel való kapcsolatában lássunk. A bűn következménye az, hogy a dolgokat elszakítjuk Istentől, és önmagukban szemléljük őket. Az egészséget sem lehet pusztán önmagában élvezni. Nagy áldás, nagyszerű ajándék. De ha elfelejtjük azt, akitől ezt kaptuk, akkor könnyen visszaélhetünk vele. A tíz belpoklos visszakapta Jézustól az egészséget, de csak egy volt tudatában annak, hogy ez Istentől származik, és ezért Neki kell hálát adni.

Hogy az egészség valóban nagy áldás és ajándék, azt Jézus földi életéből is világosan látjuk. Őt nem csak az emberek lelke és üdvössége érdekelte. Bár soha sem akart „csodadoktor” lenni, és elsődleges célja valóban az emberek lelkének megtartása volt, mégsem becsülte le az emberi testet. Ezért Őt mindig ott találjuk a betegek között. Úgy tekint a beteg emberre, mint akiben a bűn rontása és következménye elhatalmasodott. Szembeszáll a bűn rontásával és következményeivel.

Nemcsak bűneinket vette magára a kereszten, hanem annak következményeit is elhordozta. Ezért a gyógyítások jelek, amelyek arra mutatnak, hogy nemcsak lelkünket váltotta meg, hanem testünket is.

Fontos a hit és imádság által való gyógyulás kérdése is. Egyesek azt mondják, a gyógyítások és gyógyulások kora lezáródott az apostolok szolgálatával. Ma már nem történnek csodák. Mások azt állítják: ha valaki hisz, az meg kell gyógyuljon; ha a gyógyulás nem történik meg, akkor ennek a hitetlenség az oka. Nagyon vigyázzunk mindkét szélsőségre. Istennek nem lehet megmondani, hogyan cselekedjen. Megdicsőítheti magát ma is abban, ha valaki meggyógyul, de abban is, ha valaki egy életen át gyengeséget hordoz. Bizalommal tárjuk elé nyomorúságainkat, Ő majd megmutatja nekünk, mi a legjobb.

A betegség, halál, fájdalom hozzátartozik földi életünkhöz. De már Ézsaiás beszél arról az időről, amikor nem lesz betegség. Ennek az ígének a végső beteljesedése az új föld eljövetelkor válik valósággá. Hitünk végső reménysége az, hogy eljön Isten országa, ahol már nem lesznek betegek, kórházak, műtőasztalok. Mi csak késleltetni tudjuk a halált, Jézus azonban legyőzte azt. Ennek a győzelemnek az előízét már most kóstolgatjuk, de egykor majd részünk lesz benne. Mi ezzel az Új Évvel is ehhez leszünk közelebb. Kívánjunk hát nyugodtan egymásnak jó egészséget, de még inkább azt, hogy ez isteni ajándék legyen áldássá életünkben!

Olvasandó igék: Zsolt 73,4.6.12, 88,9, 119,71.75; Ézs 33,24, 38,3.14.17; Mt 8,16–17; Lk 17,15–16; Jak 5,15; Jel 21,4.

Az időről

Ilyenkor, az óév végén és az új év kezdetén különösképpen sokat foglalkozunk az „idő” fogalmával. Szoktuk mondogatni: hogy eltelt már ez az év is, már megint egy újat kezdünk el, vajon még mennyi idő adatik számunkra?

A pogány görögök az időt egyenesen istenségnek tartották, nevet is adtak neki, Kronosznak nevezték. Ezt az istenséget kegyetlennek, rettenetesnek képzelték el, és azt tartották róla, hogy a saját gyermekeit is felfalja. Úgy képzelték el, hogy mindent szőröstül-bőröstül felfal, ami útjában áll. Ebben nagy igazság van, hiszen mi is úgy tapasztaljuk meg, hogy az idő mindent elnyel, mindent magával ragad. Talán innen ered az „idő vasfoga” kifejezés is, hogy az mindent szétroppant, annak nem tud semmi ellene állni. Úgy érezzük, hogy nem az idő a miénk, hanem épp fordítva van: mi vagyunk az idő markában, mi vagyunk kiszolgáltatva az időnek.

Az Újszövetség is használja ezt a szót az idő jelölésére, tud az idő a mindent elnyelő, rettentő munkájáról. De nagyon érdekes az, hogy az Újszövetség használ egy másik szót is az idő megjelölésére, ezt Kairosznak nevezi. Ez nem egy általános időt jelöl csupán, hanem egy úgynevezett minősített időt, rendkívüli időt, döntő, illetve döntésre, cselekvésre, alkalmak megragadására és kihasználására rendelt időt. A két időfogalom között óriási különbség van. Az egyik mindent magával ránt a múltba, mindent elvesz, mindent lezár. A másik azonban ajándék a mi számunkra, megnyit utakat és lehetőségeket. Az egyik a múltba, a másik pedig a jövő felé mutat. Az egyik azt mondja: én tartalak a markomban, én rendelkezem veled, a másik pedig így szól: itt van egy ajándék, amivel élhetsz, itt van egy kincs, ami meggazdagít téged. Az egyik mindent kivesz, kiragad a kezünkből, a másik azonban új lehetőségeket, új alkalmakat ad a kezünkbe.

Ha ez így van, akkor mi kétféleképpen viszonyulhatunk az időhöz, kétféle módon tapasztalhatjuk azt meg. Úgy is megélhetjük az időt, mint egy rosszat, mint egy nyomorúságot, szükségét. Akkor mi is úgy találkozzunk az idővel, mint a pogány görögök, hogy annak vadságát és

kegyetlenségét érezzük. Az ilyen ember mindig csak siránkozik az idő múlása felett, mindig azt mondogatja: ha még egyszer fiatal lehetnék, ha vissza tudnám forgatni az idő kerekét, ha meg tudnám állítani az időt. Az ilyen ember mindig csak a múltban él, a jelennek se örvend, mert úgy érzi, hogy az szüntelen kicsúszik a kezéből. De ha a másik időfogalom szerint élünk, akkor úgy éljük meg az időt, mint egy nagy lehetőséget, mint egy nagy kihívást, mint egy nagy felelősséget. Az ilyen idő egy nagy ajándék, de nem kevésbé egy nagy felelőség is.

Ezek után feltevődik a kérdés: hogyan válik ez lehetségessé? Ki hozott ebben változást? Ki változtatta meg az időnek a jellegét, hogy ami eddig rettentés és borzalom volt, az most ajándék legyen, amit eddig mindig veszteségként éltünk meg, az most nyereség lehessen a mi számunkra? A válasz egyértelmű és mindnyájunk számára világos: az, aki eljött az idő teljességében, maga az Úr Jézus Krisztus. Csak az az ember láthatja és érezheti ezt így, aki ismeri Jézus Krisztust és hisz is Benne. Rajta kívül valóban nincs más lehetőség, mint siránkozni az idő gyors múlása felett. De Jézus eljött és az idő nyomorúságát és félelmetes voltát is megváltotta és megszabadított minket az idő vasfogának a rettentésétől. Ezt Ő nemcsak szép szavakkal tette meg, hanem mindenekelőtt golgotai áldozatával és feltámadásával, mikor is utat nyitott számunkra a jövő felé, nem is akármilyen jövő, hanem Isten országának és dicsőségének a jövője felé. Számunkra így az idő minősített idővé, ajándékba kapott idővé válik, az idő telítődik az örökkévalóság távlatával, dicsőségével. Csak Jézusban és Jézus által lehetséges az, hogy életünket ne lássuk értelmetlennek, hiábavalónak, hogy meglássuk azt, hogy mégis van valami, amit az idő vasfoga nem tud megrágni, megemészteni, hogy van maradandó érték az időben. A hitben való élet azt jelenti, hogy amíg csak e testben élünk, naponta újabb és újabb lehetőségeket és alkalmakat kapunk arra, hogy életünk igazi élet lehessen.

Az a tény, hogy Jézus az örökkévalóságból belépett ide a mi időnkbe, azt jelenti, hogy számunkra minden perc egy új kezdetté válhat, minden perc lehet egy döntő pillanat, a megtérés és az Istennek odaszánt életnek a pillanata. Valaki egyszer találóan így mondotta: az igazi naptár a mennyből adatik, a mennyből száll alá naponként. Ha ez

így van, akkor nem kell állandóan a múlton rágódni, vagy a múlt emlékeiből élni, akkor az idő nem tesz mindent múlttá a mi számunkra. Mindennap készek kell lennünk arra, hogy Isten új lehetőségekkel ajándékozzon meg minket. Pál apostol meg van győződve afelől, hogy Isten kegyelme már eleve elkészíti a mi számunkra azokat a jó cselekedeteket, amelyekben aztán járnunk kell. Mi Isten Igéjére és Szentlelkének a vezetésére kell figyelni, hogy ne hagyjuk elszalasszuk, vagy ne hagyjuk rosszul és rosszra használnunk az Isten által nekünk jóra adott lehetőségeket.

Fontos tehát annak tudatában lenni, hogy nem mindegy, hogy miként használjuk fel időnket. Ne gondoljuk soha azt, hogy még van időnk, mert az sokkal kevesebb lehet, mint ahogy gondoljuk. Egyszer majd Isten előtt azzal is el kell számolnunk, hogy mivel töltöttük el időnket. Nehogy a legfontosabb dolog maradjon ki életünkben.

Miután az időről beszéltünk, feltétlenül szólnunk kell az örökkévalóságról is. Ez azért nagyon nehéz nekünk, mert mi ezt még elképzelni sem tudjuk, egyszerűen kívül esik megtapasztalható világunkon. Tudjuk azt, hogy az örökkévalóság Isten tulajdonsága, Ő öröktől fogva van és mindörökké lenni fog. Ő nincs az időhöz kötve, hanem felette áll annak. Mi nagyon nehezen tudunk beszélni Isten örökkévaló voltáról, hisz nekünk csak olyan fogalmaink vannak, amik mind az időhöz kötődnek. Számunkra az örökkévalóság állapota Jézus Krisztus eljövételével kezdődik. Ez annyira különbözik a jelenvaló világtól, hogy mi még elképzelni se tudjuk. Mi erről csak annyit tudunk, hogy ezt Isten mindenek betöltő jelenléte és minden rossznak a hiánya fogja jellemezni.

Az azonban nagyon fontos, hogy a keresztyén ember életét már az eljövendő örökkévalóság erői hatják át, ami Jézus Krisztus feltámadásával már belépett ebbe a világba. Ennek a valósága a mi számunkra a hit és reménység által már megragadható. De érezhető és tapasztalható is a Szentlélek munkája által. Már most hisszük, hogy Ő kiszabadított minket e jelenvaló gonosz világból. Ugyanakkor azt is tapasztaljuk, hogy e gonosz világ erői szüntelenül támadnak és ostromolnak minket, még naponta részünk van e jelenvaló világ szenvedésében, de azt is tudjuk, hogy ennek szenvedése nem hasonlítható össze azzal a dicső-

séggel, ami egykor nekünk majd megjelentetik. Mi tehát egyfajta köztes állapotban élünk. Benne élünk a földi időben és mindabban, amit ez nyomorúságként, fájdalomként, szenvedésként magában hordoz. Ez minket is sokszor kétségeskedésbe sodor, de mégsem esünk ezek miatt kétségbe. Épp azért nem, mert tudjuk, hogy nem ez az idő az utolsó valósága a mi életünknek. Már útban van felénk az örökkévalóság, ami Krisztus eljövételével, halálával és feltámadásával betört ebbe a mulandó világba. Ennek erői már most áthatják a mi életünket és mindennapjainkat.

Hadd tekintsünk hát ezzel a drága hittel erre az új esztendőre is, amit nemrég elkezdhattunk. Ne azon siránkozzunk, hogy már ismét eltelt egy esztendő, hogy megint öregebbek lettünk, hanem ragadjuk meg az ajándékba kapott időt és várjuk Isten megígért és örökkévaló országát.

Olvasandó igék: Jób 14,13; Zsolt 31,16, 32,6; Préd 3,1–11, 8,5–6; Dán 7,12; Mt 16,3; Mk 1,15, 13,33; Lk 16,19; ApCsel 1,7, 17,26; Róm 13,11; 2Kor 6,2; Gal 4,4; 1Thessz 5,1; Jel 1,3, 2,21.

A félelemről

Nagyon sok ember csak úgy „kapásból” elutasítja a keresztyénséget, mondván: az a félelemre épül. Hisz a Biblia és a keresztyének gyakran mondogatják, hogy félni kell Istent. A félelem egy negatív alapérzés, ezért a keresztyén hit is negatív dolog. Azzal is érvelnek, hogy a keresztyének is félnek a haláltól, sokszor jobban, mint a hitetlenek.

Tudjuk azt, hogy itt egy súlyos félreértés van. A Szentírás valóban beszél az istenfélelemről, de beszél a félelem feletti győzelemről is. A keresztyén emberre mind a kettő jellemző: ő féli az Urat, de ugyanakkor mentes minden más félelemtől. Ádám és Éva joggal félt Istentől a bűneset után. Ahogy a fájdalom egy jelzés a szervezetünk részéről, hogy valami baj van, úgy a félelem is egy jelzés, hogy lelki életünkkel nincs valami rendben. A félelem egy szükséghelyzetre utal. Hát elképzelhető lenne az Isten és a bűnös ember találkozása minden félelem nélkül? A tény maga, hogy az ember még félni tud Istentől, azt mutatja, hogy még megmaradt benne valami jó, érzi, hogy nem olyan, amilyennek kellene lennie. Mivel a Szentírás világosan beszél Isten szentségéről és az ember bűnösségéről, ezért szól a félelemről is. Ezért mondja a Szentírás boldognak azt az embert, aki féli az Urat, aki tudatában van Isten szentségének és a maga bűnösségének. A keresztyén hit középpontjában nem a félelem áll, mint sok más vallásban, de a hitünkben mégis fontos elem a szent félelem. Ezért nem lehet azt állítani, hogy minden félelem abnormális jelenség, hogy az teljességgel kell hiányozzon életünkéből, mert abban csak béke és nyugalom kaphat helyet. A kérdés az, hogy mikor fél az ember, mert lehet olyan is, hogy félnie kellene és nem fél, máskor pedig békesség kellene legyen a szívében és ilyenkor van tele félelemmel. Ha veszélyes helyzetben vagyunk természetes az, hogy félünk. Nem jó az, ha az ember nem fél veszélyeztetett helyzetben, de nem azért, mert legyőzte a félelmet, hanem azért, mert nincs a veszély tudatában. Ha veszélyes helyzetben úgy teszünk, mintha nem lenne veszély, akkor könnyelműek és felelőtlenek vagyunk. Jézus is óva int minket az ilyenfajta könnyelműség-

től, ha az ember nem remeg Isten ítélete előtt. Rettenetes dolog az, amikor az emberek csak úgy beszélnek Istenről, mint aki a „légynek se árt”, aki a bűnt is egy elnéző mosollyal nyugtázza. Ez veszélyes könnyelműség. Jézus is azt mondja, hogy attól féljete, aki minekutána megöl, van arra is hatalma, hogy a gyehennára vessen.

Bűnös voltunk miatt az érzéseink is megzavarodtak. Olyanok vagyunk, mint a kisgyermek, aki ott is fél, ahol nem kellene félnie, és nyugodt marad akkor, amikor nagy a veszély. Ahogy a gyermekeknek sok mindent meg kell tanulni, azt is, hogy hol vannak a nagy veszélyek, de azt is, hogy hol és miben nincsenek, úgy van a keresztyén ember életében is. Meg kell tanulni különbséget tenni a valós és valótlan veszélyek között. Milyen jó, hogy Jézus megtanít minket arra is, hogy mitől, illetve kitől kell félnünk. Nem élhetünk könnyelműen, mintha nem lenne ítélet és számonkérés. De az még jobb, hogy arra is megtanít, hogy hogyan kell készülnünk az ítéletre, hogy abban felmentést nyerjünk: az Ő kegyelmét elfogadva, az Ő dicsőségére élve. Isten kegyelmét megvetni, ez a legnagyobb könnyelműség, amit az ember elkövethet.

Az életünk sokszor határhelyzetekben van. Sok mindenben lehet határhelyzetbe jutni. Valami befejeződik és valami új kezdődik. A halál is egy határhelyzet, mert eljutunk a földi élet végére, s valami egészen új kezdődik el: az örök élet. Egy kétségbeesett ember is határhelyzetben van, mert végére jutott tudásának, lehetőségeinek, reményeinek. Amikor a tanítványok ott vannak a háborgó tengeren, akkor ők is az élet és halál határhelyzetébe érkeznek meg. Halálos félelem, maga a halálfélelem vesz rajtuk erőt, rohannak Jézushoz, hogy felköltse Őt, és közben szemére vetik, hogy nem törődik azzal, hogy ők most elvesznek. Jézus lecsendesíti a tengert, de ekkor megfordítja a szerepeket. Most Ő veti szemükre kicsinyhitűségüket, mely hitetlenségükből származik. „Miért féltetek annyira, miért nincs hitek?” – szegezi nekik a kérdést. Jézus nem veszi rossz néven azt, hogy ők megijedtek, de azt már igen, hogy úgy viselkedtek, mintha Ő nem lett volna jelen a hajón. Jézus szemére veti a tanítványoknak, hogy úgy féltetek, hogy abban semmi reménység, kilátás, bizalom nem volt.

A mi életünkben is lehetnek nagyon nehéz helyzetek, de amíg Jézus velünk van, addig mi nem eshetünk kétségbe.

Az is lehet veszélyes határhelyzet az ember életében, amikor úgy érzi, hogy ő semmit sem tud, semmire se képes, senkinek nem tud hasznára lenni, ő semmilyen talentummal nem rendelkezik, hogy őt mindenki megveti, kikacagja, semmibe veszi. Jézus beszél erről a talentumokról szóló példázatában. Pedig neki is volt egy talentuma, de félelmében még azt az egyet is elrejtette. Jézus ezt nagyon kemény szavakkal dorgálja meg, lusta, rest, haszontalan szolgának nevezi ezt az embert. Nehogy mi is ezt tegyük. Isten minket nem a talentumaink száma szerint fog megítélni, hanem aszerint, hogy a talentumokkal mit tettünk.

Aki igazán hisz, az nem fél határhelyzetekbe jutni. Nem azért, mert ő egy nagy hős lenne, hanem azért, mert Jézus a határhelyzetek Ura is, és Ő azokban is győzelemre segít. Jézus nem riad vissza egyetlen olyan határhelyzettől sem, amibe az ember juthat. A hívő ember ott is vallja a zsoltárossal: még a halál árnyékának völgyében sem félek, mert Te velem vagy. Hívő emberek milliói mennek halálba ezzel a zsoltárral az ajkukon. Ha Isten velünk van a halálunk órájában, akkor maga az Élet van velünk. Mi, az Újszövetség fiai még többet is tudhatunk a zsoltárosnál. Mi Pállal együtt valljuk, hogy a halál legyőzetett. Egy mindenható ellenségtől kellene félnünk, de egy legyőzetett, erejét és fullánkját vesztett ellenségtől nem kell félnünk. A legyőzött ellenség már nem árthat, mert ő már csak egyet tehet: eszközzé válhat a győztes kezében. Nos, Krisztus húsvét reggelén legyőzte a halált és eszközzé tette, aki a hívő ember életében azt a szolgálatot végzi el, hogy őt hazaviszi. Igen ám, de ekkor jön az ítélet, mondhatja valaki. És ki az, aki megállhat az ítéletben, ha Isten elének számolja minden cselekedeteinket? Ez így igaz, de az evangélium számunkra az, hogy Jézus megfizette bűneink árát, és ezért nincs már semmi kárhoztatásuk azoknak, akik Jézus Krisztusban vannak, vagyis akik az Ő kegyelmét elhitték és befogadták. Van egy név, Jézus Krisztus, Akiben mi reménykedhetünk az ítéletben. Ezért mondhatták atyáink a hitvallásban: felemelt fővel várom őt az égből ítélő bírámul.

A Szentírás szüntelen bátorít minket, hogy ne féljünk. Nem azért, mert mi jók volnánk, még csak azért sem, mert nem lenne okunk erre, hanem azért, mert született nekünk a Megtartó. A pásztorok is megvetett, lenézett, nagyon bűnös emberek voltak, de mégis nekik is szólt ez az üzenet. És olyan jó, hogy a pásztorok ezt elhitték. Félelem helyett hinni tudtak. Ez a két dolog szüntelenül együtt hangzik a Bibliában: ne félj, csak higgy. Ezt Jézus egy koporsó mellett mondja, amikor már minden emberi reménység elvétel. A félelmet a Jézus Krisztusban való hit veheti el, Aki számára nincs lehetetlen dolog. A hit mellett ott van a másik nagy isteni ajándék is: a szeretet. A teljes szeretet kiűzi a félelmet, mondja János az ő levelében. Isten szeretete meggyógyítja az életünket, bennünk is visszonszeretet támad és ez kiűzi a félelmet.

Összefoglalva tehát elmondhatjuk, hogy a Biblia valóban beszél félelemről, mert Isten szent és mi bűnösök vagyunk, de sokkal inkább beszél a félelem legyőzéséről, mert Isten Krisztusban kegyelmes lett hozzánk, és mi megváltott bűnösök lehetünk.

Olvasandó igék: 1Móz 3,10; Zsolt 23,4; Péld 28,14; Mt 25,25; Mk 4,40, 5,36; Lk 2,9–10, 12,5; Róm 8,1.33; 1Kor 15,54–57; 1Jn 4,18.

A test cselekedeteiről

Ha vizsgálni kezdjük, hogy mit akar a Szentírás mondani, amikor a test cselekedeteiről beszél, világosan kell látnunk, nem a mi kitapintható hústestünkről van szó. A test szónak a Szentírásban többféle jelentése lehet. A teológiai jelentés mindig ez: újjá nem született, bűnös, óemberi.

Egyik legjellemzőbb tulajdonságunk, hogy mindennel visszaélünk. Amit Isten áldásnak adott, azt képesek vagyunk sárba tapodni. Így történhet ez még a kegyelmi ajándékokkal is. Egyik legszebb ajándéka az a szabadság, amire elhívott minket. Ezzel azonban vissza is lehet élni. Elfelejtjük, hogy a szabadság azt jelenti: hálából, önként cselekedjük Atyánk akaratát. Jelszava alatt olyan dolgokat cselekszünk, aminek semmi köze sincs Isten akaratához. Ahol nem szeretetben szolgálunk, ott már a test cselekedetei vannak jelen életünkben. Az apostolok nem szűnnek meg erre figyelmeztetni a gyülekezetet.

A világban sokféle ellentét van: társadalmi, vallási, politikai, faji, nemzeti, vagyoni. Gyakran ellenségeskedéssé fajulnak és gyűlölet, féltékenység lesz belőlük. A keresztyének is sokszor óriási energiát fektetnek abba, hogy egyik vagy másik oldalon harcoljanak. Gondoljunk a keresztes hadjáratokra, az inkvizícióra.

Isten a keresztyén ember elé csak egyetlen ellentétet állít. A testnek és a léleknek az ellentétét, vagyis ami az ember bűnös vágyaiból, illetve a Szentlélek indításából származik. Ebben az ellentétben világosan kell látnunk helyünket. A lelkiek oldalán harcolni a legszentebb dolog, amit ebben az életben tehetünk. Pál komolyan figyelmeztet arra, hogy nem azt kell tennünk, amit a test diktál. A test mindig az önzés útjára visz. A Szentlélek hangjára kell figyelni, és azt kell követni. A keresztyén ember az élet bármelyik területén – politika, gazdaság, kultúra, tudomány – a Szentlélek vezetését és útmutatását kell hogy keresse.

Isten dicsősége és Krisztus uralma nyilvánvalóvá kell hogy váljon. Lehet, erre azt mondja valaki: ez mind igaz, de az élet olyan bonyolult, hogy senki sem tudja megmondani, mi a testi vagy lelki cselekvés és

megoldás. Ki tudná megmondani a mai világban, hogy mit szabad és mit nem, hol vannak az erkölcsi cselekvésnek a határai? Ebben a kérdésfelvetésben sok igazság van. Isten gyermekének valóban nem könnyű dönteni, hisz a modern élet annyi mindent hozott magával, amire nézve szó szerinti választ nem is találhatunk a Szentírásban. De nem volt ez könnyű az apostolok idejében sem. Mennyi vita folyt például a bálványáldozati hús evéséről vagy a mózesi törvények betartásáról. Jézus szerint azonban mindent Isten és a felebarát iránti szeretet felől kell megközelíteni. Amikor tehát nehéz etikai vagy erkölcsi kérdésben kell döntenünk, jó ha innen indulunk ki. Ha a szeretet elsőbbségét szem előtt tartjuk, sok kérdésben azonnal ki fog derülni, mi a megoldás, de az is, hogy mi a testi és mi a lelki. Az is igaz, hogy vannak olyan nehéz kérdések, amiben talán soha nem találjuk meg a megnyugtató választ. De ne ezeken rágódjunk, hanem sokkal inkább cselekedjük teljes erővel azt, amiben világosan látunk, és amiről jól tudjuk, hogy Isten akaratával megegyező. Az ördög akarata az, hogy a nem világos kérdéseken rágódva ne maradjon erőnk a nyilvánvaló dolgok cselekvésére. Sok ember állandóan azon rágódik, hogy fog-e üdvözülni az őserdő lakója, aki még nem hallott Krisztusról, s közben elfeledkezik a pogány szomszédjáról, akinek árva szót sem szolt még Krisztusról, s az sem bántja, hogy még egy fillért sem adott az evangelizáció céljára.

Fontos tehát, hogy a nyilvánvaló bűnöket leleplezzük, s akkor már jó úton járunk arra nézve is, hogy a „kisebb” bűnöket is meglássuk magunk vagy mások életében. Pál apostol is így tesz. Nevén nevezi a test cselekedeteit: paráznaság, tisztátalanság, varázslás, gyilkosság, részegség, harag. Akkor is és ma is nagyon sok baj volt a szexualitás területén. Vigyáznunk kell persze arra, hogy ne csak ezt a bűnt lássuk testinek, csak azért, mert ez nyilvánvalóan a testhez kötődik, hiszen minden bűnnek lelki háttere van. A szexualitás is akkor lesz bűnné, ha nincs hely abban Isten és a felebarát szeretetének. A házasságon kívüli nemi kapcsolatnak mindig az ember saját gyönyörének a kielégítése a cél. A keresztyén embernek az élet minden területén, így a házasságban is a szeretet és az áldozat követelményét kell első helyre helyezni. Szeretet csak egy van, éspedig az, amit mi Krisztustól tanulhatunk

meg, persze a megvalósulása az élet sokféleségét tükrözheti, így beszélhetünk házassági, baráti, szülői, gyermeki szeretetről, vagy éppen séggel az ellenség iránt megmutatkozó szeretetről. A szexualitás önmagában nem bűn, de bűnné válik abban a pillanatban, amikor elszakítjuk azt a Teremtő akaratától, ha abban nincs helye a szeretetnek, hanem csak az élvezetnek.

Óriási veszély van abban, amikor maga a vallás lesz testivé. Ez rosszabb, mint az ateizmus vagy istentagadás. Az óember vallásos köntösbe is öltözhet, de abban nincs helye Isten igaz tiszteletének, ugyanis a bálványimádásnak álcázott módjával állunk szemben. Lényege mindig a teremtménynek a Teremtő fölé való helyezése. A Teremtő helyét a teremtmény foglalja el, és ebben az esetben a dicsőség is a Teremtő helyett a teremtmény felé irányul.

Azért olyan fontos a test cselekedeteit világosan meglátni és leleplezni, mert nem mellékes kérdésről van szó, hanem üdvösség és kárhozat kérdéséről. Pál világosan tanította, hogy akik ezekben a bűnökben megmaradnak, nem örökölhetik Isten országát. Vigyáznunk kell ilyen szempontból keresztyén ünneplésünkre. Ez a kegyességünknek érzékeny, sebezhető oldala. Ne hivatkozzunk túl hamar a kánai menyegző történetére, hogy íme Jézus is bőséggel elárasztotta a vendégeket jó minőségű borral. Ma talán Jézus ezt a csodát sokszor épp fordítva tenné meg, hogy a bort változtatná vízzé és nem a vizet borrá. Szabad és kell is ünnepelni, de úgy, hogy abban Istené lehessen a dicsőség, a hálaadás. Lehet ünnepünkben humor és nevetés is, de ne-hogy szent dolgokat kacagjunk ki. Nyilván, hogy az esküvő nem templomi istentisztelet és nem is temetés. De mindegyiknek ugyanaz kell a középpontjában állnia: Isten dicsőítése. Ha bármilyen ünneplésünkben erről elfeledkezünk, akkor nem lelki módon ünnepelünk. Isten őrizzen minket ettől.

Olvasandó igék: 1Kor 3,3; Róm 12,17; Gal 5,13.17.19–21; Ef 5,5.18–19; Jak 1,25.

A bűnről

A bűnti hetekben mi, protestáns emberek mindig bajban vagyunk és összezavarodunk. Tudjuk, hogy katolikus és ortodox testvéreink bűntölnek, de ez ránk nem vonatkozik. Legfeljebb nagypénteken bűntölünk, s ezzel le is tudtuk köteleességünket.

De ha kinyitjuk a Szentírást, azt látjuk, hogy mind az Ó-, mind pedig az Újszövetség beszél a bűnről, nem is keveset. Izrael népe ismer-te a bűnt gyakorlatát, gondoljunk csak a nagy engesztelési napra, vagy olyan különös eseményeket megelőző napokra, amikor Isten bűnt rendelt el a népe számára. Az is igaz, hogy a próféták kemény ítéletet mondanak a csupán formasággá lett bűnt felett, és azt is elmondják, hogy mi az igazi bűnt. Az Újszövetségben is gyakran találkozunk a bűnt kérdésével, mind Jézus, mind pedig az apostolok foglalkoznak ezzel a kérdéssel. De ha reformátoraink tanítását megvizsgáljuk, akkor ott is azt látjuk, hogy a bűnt nem kerüli ki figyelmüket. A reformáció utáni időben a bűntre való intés és maga a bűnt gyakorlása is szinte teljességgel feledésbe ment a protestáns egyházakban.

A bűnt a bibliai szóhasználatban azt jelenti, hogy valaminek fogyasztásáról, élvezetéről lemondunk egy magasabb cél érdekében. Legtöbbször az eledelről való lemondást jelentette, de jelenthetett megtartóztatást házastársak testi együttlétéről és mást is. A magasabb célt főleg két dologban lehet összefoglalni: az egyik Istenre való fokozottabb odafigyelés, a másik pedig Isten előtti megalázkodás. A Szentírásban a bűnt és imádság között mindig szoros kapcsolat van. Az imádság azt jelenti, hogy elmondjuk Istennek kéréseinket, örömmel, hálaadásunkat elé vesszük, abban a reménységben, hogy Ő meghallgat minket. A bűnt annak a kifejezése, hogy készek vagyunk valamiről lemondani, s nem csak Istentől várjuk azt, hogy Ő valamit adjon nekünk.

Nyilván ilyen értelemben a bűnt nem korlátozódhat csak bizonyos napokra vagy időszakokra, hisz épp ez volt a veszély Isten népe számára, így lett a bűnt értelmetlen szokássá, megüresedett gyakorlattá. Ezt tették mind az Ó-, mind pedig az Újszövetségben az emberek. Az

ilyen bűnt képmutatássá vált. Isten előtt való megalázkodásból dicsekvés lett. A bűnt magatartásforma kell hogy legyen, nemcsak bizonyos helyzetekben és időszakokban, hanem életünk minden pillanatában. Ha valakinek az életében ez nem magatartás, nem Istenre való figyelés jele, akkor jobb, ha egyáltalán nem is gyakorolja.

A bűnt nem lehet nagypéntekkel vagy a bűnti időszakkal letudni. Ez szüntelenül ott kell legyen az életünkben. Talán legjobban Pál apostol ragadja meg ennek a lényegét, amikor arra tanít minket, hogy úgy éljünk ezzel a világgal, mintha nem is élnénk vele. Vagyis nem kell élnünk mindazzal a lehetőséggel, amit nekünk a világ felkínál. A keresztyén emberre az jellemző, hogy mindig megtart bizonyos távolságot a világgal szemben. Nem ragadja el a divat hóbortja, nem kapkod eszeveszetten minden új és érdekes után, ami megjelenik. Nem szédíti el mindaz, amit ebben a világban lát és tapasztal.

Bölcs és helyes egyensúlynak a megtartására van szükség. Vigyázni kell a szélsőségekre is, hiszen ez mindig is veszélyeztette Isten gyermekeit. Korinthusban is voltak olyanok, akik azt mondták, hogy a világ megvetni való dolog, teljességgel el kell fordulni tőle, sőt a legjobb, ha az ember ki is vonul belőle. Gondoljunk a szerzetesrendekre, a remetékre. Pál apostol keményen szembefordul e szélsőséggel. Ő azt mondja, a keresztyén ember benne él a világban, nem kell félnie attól, hogy jó lelkiismerettel éljen sok mindennel, amit e világ adhat neki. De Pál is világosan hirdeti, hogy ennek megvannak a jól körülhatárolható korlátai. Épp itt válik időszerűvé a bűnt, amiben kifejezésre juttatjuk, hogy a magasabb cél érdekében le tudunk mondani mindarról, amit felkínálnak nekünk.

Fontos a bűnt kérdésében az, amire Jézus figyelmeztet: ne sajnál-tassuk magunkat, és ne dicsekedjünk vele. Mert akkor épp a bűnt lényege vész el, az, hogy mi örömmel és önként mondunk le dolgokról, Istentől ugyanis sokkal többet kaptunk. Sokszor könnyen mondogatjuk, hogy szeretjük Istent, amikor azonban akár a legcsekélyebb dolgról is le kellene mondani, kiderül, hogy csak szép szavakat puffogtattunk. A bűnt tehát fokmérője is keresztyén hitünknek és áldozatkészségünknek. Ilyen értelemben az adakozás is a bűnt kérdéséhez tartozik. Hányszor látjuk gyülekezeteinkben, hogy igaz az, amit valaki

úgy mondott, hogy a legutoljára az ember pénztárcája tér meg. Menynyi kinnal-bajjal jön be a megszabott fenntartói járulék. Sok ember úgy adja, mintha a sárba dobná és abba beletaposná. Ilyenkor látszik meg, hogy szórakozásra, élvezeti cikkekre, felesleges dolgokra hatalmas összeget is készek vagyunk adni, de Isten dolgaira, az anyaszentegyház szükségeire már nem vagyunk hajlandók adakozni. Amikor az egyik gyülekezet zúgolódott a fenntartói járulék emelése miatt, a lelkipásztor elment a kocsmába és kiderült, hogy a kocsmá egyetlen napi bevétele annyi, mint az egész évi perselypénz.

Gondolkozzunk jól el ezeken a dolgokon, és adja az Úr, hogy reformátusokként is jól tudjunk élni a böjt ajándékával, bármilyen formában történjék is az. Gondoljuk meg, Isten egyszülött Fiát is odaadta értünk, s akkor nekünk se fog nehezünkre esni szeretetből és önként valamiről lemondani.

Olvasandó igék: 2Sám 12,16.21; 1Kir 21,9.12.27; Ezsd 8,21; Neh 9,1; Eszt 4,3.16; Zsolt 35,13, 69,11, 109,24; Ézs 58,3–6; Jer 14,12, 36,9; Dán 9,3; Jón 3,5; Zak 7,3.5; Mt 9,14–15; Lk 2,37, 18,12; ApCsel 13,2–3, 14,23; 1Kor 7,31.

A megbékélésről

Sok probléma abból adódik, hogy ellentét feszül a különböző embercsoportok között. Például szegények és gazdagok, fiatalok és idősök, fehérek és feketék közötti ellentét. Természetesen e felsorolás távolról sem teljes, hisz még ezen kívül is rengeteg szakadék tátong az emberek között. Hogy lehetne ezeket az ellentétes oldalon álló csoportokat megbékíteni? A Szentírásnak megvan a maga üzenete, és ez most különösen nagypéntek táján válik aktuálisá.

A görög nyelvnek két szava is van a megbékélés kifejezésére, az egyik inkább a világi, a másik pedig a vallásos szóhasználatból való. Az első, „katalaggé” épp azt fejezi ki, hogy két embert vagy két csoportot egymással összehozni, összebékíteni, eggyé tenni. Vannak olyan nyelvek, amelyek ezt a szót olyan kifejezéssel fordítják, amiben benne is van az „egy” számnév, vagyis az, hogy két eddig különálló ember vagy embercsoport eggyé lesz. De hogyan valósulhat ez meg ebben a világban? A Szentírás világosan tanítja, hogy ahhoz, hogy az emberek egymással megbékülhessenek, előbb egy másik megbékélés kell megtörténjen, Isten és ember között. Hiszen ez a szembenállás a legmélyebb és legrettenetesebb, mert ez a bűneset következménye. Azonban Isten szeretete nem bírta tovább a helyzetet és kereste a megbékélés lehetőségét, amelyet Jézus Krisztusban meg is talált.

Istennek az az akarata, hogy az emberrel megbéküljön, már az Ószövetségben nyilvánvalóvá válik. Ha összehasonlítjuk Izráel Istenét azokkal az istenekkel, akiket a körülöttük élő népek imádtak, akkor azt látjuk, hogy a pogány istenek mindig azt várják, az ember tegyen valamit a megbékélés érdekében, adjon az istenségnek valamilyen áldozatot. Izráel Istene azonban maga veszi kezébe a megbékélés ügyét, Ő az, aki kezdeményez, aki adja a megbékélést az embernek. Isten azt mondja, Ő az oltárra adta a vért, hogy az engesztelés legyen az ember életéért. Az Újszövetségben pedig látjuk, hogy Isten az egyszülött Fiát adta értünk. Jézus lett a megbékélésért adott áldozat. Ő azért halt meg a Golgotán, hogy vére engesztelés lehessen a bűnökért.

Van az Újszövetségnek egy másik szava is a megbékélésre, ez görögül „hílaszmos”. Ez a szó az ószövetségi áldozatból származik. Ez a befedezést, elfedezést jelzi, vagyis az áldozati állat vére elfedezi az ember bűnét. János levelében maga Jézust nevezi engesztelő áldozatnak, s ezzel azt akarja kifejezni, hogy Jézus leglényegesebb munkája épp ez az áldozat volt. Ebben az engesztelő áldozatban ott van óriási lehetőség arra, hogy létrejöhessen a megbékélés Istennel, utána ember és ember között. A kijelentésben már ott van a felhívás, hogy ne maradjunk bűnben, hanem fogadjuk el az Isten által felkínált lehetőséget.

Mindkét szó tehát a megbékélésnek két fontos oldalát fejezi ki. Az egyik oldal tehát, hogy a két fél közötti távolságot le kellett győzni, a másik oldal pedig a megbékélés módját világítja meg.

Felmerül a kérdés: miért kellett ezt annyira bonyolulttá tenni? Miért nem tudott Isten „csak úgy” megbocsátani? Elvégre Ő a szerető irgalmas Isten. Aki így beszél, az elfeledkezik arról, amit a Káté is világosan tanít, Isten nemcsak irgalmas, hanem igazságos is. Igazsága pedig megköveteli, hogy a bűnt méltó büntetés sújtsa. Ez még a földi viszonylatban is így van. Egy jó szülő sem bocsát meg „csak úgy” a gyermekének, hanem annak is megvannak a jól meghatározott szabályai. Ellenkező esetben a gyermek azt gondolhatná, hogy az elkövetett bűn nem is olyan súlyos, ezért máskor is vétkezhet. Ha tehát az emberi megbocsátásnak megvannak a maga jól meghatározott szabályai, mennyivel inkább így van ez Istennél. Az Ő megbocsátásának, megbékélésének is megvolt a maga jól meghatározott szabálya és ezen nem tudott átlépni.

E megbékélésnek is megvolt az ára. Amikor Jézus szenvedésére és halálára emlékezünk, ezt a drága árat kell magunkban tudatosná tennünk. Ha ezen elgondolkozunk, akkor ez három fontos dolgot jelent az életünkben.

Az egyik az, hogy rácsodálkozunk Isten szeretetének a nagyságára és ez végtelenül hálássá tesz minket. Mennyire hálásak lennénk valaki iránt, aki minket kimentett volna például a vízből, vagy tűzből, vagy valamilyen más nagy életveszélyből. Ezt egy életen át nem tudnánk neki elfelejteni és egész életünkön át minden alkalmat megragadnánk, hogy hálánkat iránta kifejezzük. A megbékélést megértő és elfogadó

ember hálás ember lesz. Ez megváltott életünknek legfőbb értelme. Hálánkat jó cselekedetekben és Krisztusról szóló vallástételünkben mutathatjuk meg.

A második dolog, ami a megbékélés és megváltás megértéséből fakad, hogy mi már sohasem vehetjük könnyelműen a bűnt. A megváltott ember tudja: a legártatlanabbnak látszó bűnével is kimondhatatlan fájdalmat okoz Istennek, az is egy szeg a Megváltó testében. Az ilyen ember nagyon komolyan veszi a megszentelődést és a bűn elleni harcot.

A harmadik dolog, amit a megbékélés jelent a keresztyén ember életében az, hogy ő is a megbékélés eszközévé akar válni. Krisztusért jár követségben és kéri az embereket, ők is béküljenek meg Istennel. Feltárja előttük a nagy lehetőséget, hogy nem kell megmaradni az Istennel szembeni engedetlenségben, hanem meg lehet békülni Istennel. Ugyanakkor igyekszik minden emberrel békességben élni, amely persze nem mindig sikerül, mert mindez függ a másiktól is. Azonban még mindig marad egy lehetősége, imádkozni a megbékülni nem akaró ellenségéért.

Nagypéntek és húsvét ünnepén hadd legyünk mi is Isten szeretetére rácsodálkozó, háládatosság gyümölcset termő, a bűnt halálosan komolyan vevő és a megbékélést hirdető, munkáló emberekké.

Olvasandó igék: 2Móz 29,33.36.37; 3Móz 9,7, 10,17, 16,16–18.24.27.30.34, 17,11; 4Móz 28,30; Zsolt 79,9; Ez 16,63, 45,15; Mt 5,24; Róm 5,10–11; 2Kor 5,18–20; Ef 2,16; Kol 1,20–21; Zsid 2,17; 1Jn 2,2, 4,10.

A bolondságról

Feltűnő, hogy a Szentírásban milyen sokszor találkozunk a „bolond” szóval. A bibliai jelentés egészen más, mint a mi szóhasználatunkban. Nem gyengeelméjűséget, szellemi fogyatékoságot jelöl, hanem az Istenhez való viszonyra és természetesen az egymáshoz való viszonyra utal. A Példabeszédek könyvének egyik visszatérő szava, de Jézus is bolondnak nevezi azt az embert, aki csak a földi életére gondol és nem törődik Istennel. Sokszor szembe van állítva a bölcs emberrel, aki épp az ellentéte a bolondnak.

A bolondság mindig együtt jár a felfuvalkodottsággal, a bölcsesség pedig az alázattal. A bölcs ember tudatában van annak, hogy vannak, akik nála okosabbak, több tapasztalattal rendelkeznek. A bölcs embert lehet tanítani, a bolond viszont önfejű. Mindig elfogult önmagával szemben. Nem gyakorol önkritikát. Nem tud és nem akar más emberre hallgatni. Megveti mindazt, amit az előtte járók már felfedeztek, öszszegyűjtöttek. Mélyen megveti a fegyelmet, a figyelmeztetést, azok tanácsát, akik több tapasztalattal rendelkeznek. De legnagyobb nyomorúsága a bolond embernek, hogy elveti Isten Igéjét, és úgy gondolja, hogy még Istennél is többet tud. A legnagyobb bolondság Isten bölcsességének az elvetése, amit Ő az evangéliumban adott. A bolondon csak Isten Lelke segíthet.

A Példabeszédek könyvében van két ige, ami ebben az összefüggésben ellentmondani látszik egymásnak. Egyik mondatban az van, hogy a bolondnak nem szabad az ő bolondsága szerint megfelelni, a másikban pedig az, hogy épp aszerint kell neki megfelelni. Hogy értjük mi ezt? Hadd mondjunk egy példát. Lehet olyan eset, hogy egy beteget jól kell táplálni, hogy felerősödjön, de lehet olyan beteg is, amelyiknek nem szabad ételt adni, mert ez végzetes lenne számára. Vannak olyan helyzetek, amikor a bolondnak nem szabad az ő bolondsága szerint válaszolni, hogy ne legyünk hozzá hasonlóak. Ha valakinek a bolondságát komolyan vesszük, akkor az még fontosabbnak érzi magát, mivel úgy érzi, nagy figyelmet szenteltünk neki. Ilyen esetben jobb hallgatni, mert a hallgatás leleplezheti és megszegyeníti-

heti. De van olyan helyzet is, amikor a bolondsága szerint kell megfelelni, és itt nagyon fontos szerep jut a humornak. Fel lehet nagyítani a bolondságát, s ez is megszegyenítheti.

Jézus szemében az aggodalmaskodás bolondság. Bolondság aggodalmaskodni akkor, ha tudom, hogy van mennyei Atyám, aki tudja, hogy mire van szükségem. Milyen jó lenne Jézus tanácsát megfogadni. Mikor látjuk már be, hogy aggodalmaskodásunkkal semmit se változtathatunk a dolgokon? Ezért ne essünk kétségbe. Jézus valami sokkal jobbat tanácsol: imádkozz, higgy és élj szent életet minden napon! Minek aggodalmaskodnál a holnapért, amikor még az se biztos, hogy az estét megéred? Mi mindig csak egy napot kell elhordoznunk, s hinnünk kell, hogy az, aki ma hordozott és erőt adott, az holnap is hordozni fog és holnapra is erőt fog adni.

Vigyáznunk kell azonban, mert van egy másik bolondság is, és ez a gondatlanság, a könnyelműség. Az aggodalmaskodás kiiktatja Istent és munkáját az életünkéből, a gondatlanság pedig kiiktatja az embert és az ő felelősségét. Aki Istennel számol, az megszabadul a szorongató aggodalmaskodástól, és aki önmagával, mint felelős emberrel számol, az nem fog a felelőtlenység bűnébe esni. Az Úr komolyan óv minket mindkét veszélytől. Ne gyötörjük magunkat azzal, ami Isten dolga, de igenis tegyük meg mindazt, amit Isten ránk bízott. A példázat szavaival: a lámpást Isten adja, de az olaj beszerzése és a vőlegény várása a mi dolgunk. Jézus csak olyan embereket fog megismerni az ítélet napján, akiknek égett a lámpásuk és égett a szívük az érte való felelős szolgálatban.

Miért olyan fontos a hit, hogy Isten ott legyen az életünkben? Hisz nagyon sok ember nem jár hitben és mégis kiegyensúlyozott élete van, boldognak látszik. Az ilyent Jézus ahhoz hasonlítja, aki homokra építette házát, vagyis életének nincs erős fundamentuma. Jézus ezzel szembeállítja a bölcs embert, aki nem a falazással kezdte a házépítést, hanem először komoly fundamentumot készített. A bolond lehet, hogy kikacagta ennek az embernek fáradtságos munkáját. Látszólag neki van igaza, hiszen ő sokkal gyorsabban épített. És ami kívülről látszik, az valóban szép. De ez csak addig van így, amíg el nem jön az eső és a szél. Akkor nagy lesz az ő házának romlása. Hányszor történik ez meg

körülöttünk is. Hogy a hitetlen ember életében jön egy nagy próba és akkor minden összeomlik, mert nincs mibe kapaszkodnia, mert nincs hite.

Pál apostol különös dolgot mond. Ő Isten bolondságáról beszél, amit szembeállít az emberek bölcsességével. Miért nem fordítva – kérdezhetjük. Pál azonban tudja azt, hogy az evangélium, amit ő hirdet, a világ bölcsei, a pogány filozófusok számára bolondságnak tűnhet. Ő nem próbálja evangéliumát az emberi bölcsességhez idomítani. Tiszta van azzal, hogy az újjá nem született ember, az óemberi természet logikája számára az evangélium nem lehet más, mint bolondság. Jól tudja, hogy a megfeszített Krisztusról szóló üzenet a hitetlen emberek szemében bolondság lesz. Amíg a damaszkuszi úton nem találkozott a feltámadott Krisztussal, ő maga is így vélekedett. De a hitre jutott ember már látja, hogy ez a bolondság a legnagyobb bölcsesség, ami egyúttal az üdvösség is számunkra.

Jézus személyét és munkáját nem lehet emberi mértékekkel mérni. Akik ezt tették, azok Jézust is bolondnak tartották, még a családja és rokonai is azt gondolták néha, hogy magán kívül van. De Ő egészen más volt, mint mi. Egyedül Neki volt hatalma életét felvenni és letenni. Mi más helyzetben vagyunk, nem rendelkezünk élet és halál felett. De azt megtehetjük, hogy elfogadjuk Őt Megváltónknak, és kegyelméből, megváltó erejéből élünk. Aki megérti Krisztus áldozatát, az a maga életét is odaáldozza a Krisztus szolgálatára. Ez bolondságnak tűnhet, mert az ember szereti a maga javát keresni. Mégis az ilyen ember boldog igazán. Engedelmeskedjünk hát drága Megváltónknak, aki szeretett minket. Ugyanis majd bebizonyosodik: azoknak volt igazuk, akik vállalták Krisztust.

Olvasandó igék: Péld 12,14, 15,5, 26,4–5, 27,22; Mt 6,27, 7,26–27, 25,2.3.8; Lk 12,20; Jn 10,20; 1Kor 1,23.25.27, 4,10; 2Tim 2,23.

A lelki fegyverzetről

Mit gondolhattak Jerikó lakói, amikor látták a néma menetet naponta végigvonulni a város kőfala körül? Bizonyára megmosolyogták: mit akar ez a különös sereg, ahol katonák alig vannak, csak papok, egy különös láda és kürtölés? De ahogy a napok teltek, egyre nagyobb félelem telepedhetett a lelkükre, mert kezdték megérezni, hogy e sereg ereje nem a fegyverekben van, hanem abban a titokzatos Istenben, akinek parancsára ők mindezt teszik. Kezdték sejteni, hogy ennek a harcnak a végkimenetelét nem a fegyverek fogják eldönteni, hanem valami egészen más.

Mi tudjuk, ez az egészen más maga Isten volt és a benne való hit. Józsue hitt, a papok is, a nép is, különben nem örvendezhettek volna már a harc megkezdése előtt. A hit volt a titokzatos fegyver, aminek Izrael birtokában volt, s amit Jerikó lakói nem ismertek. Mi is ebben a hitben harcolhatjuk meg a mi harcainkat. Van egy csodálatos fegyverünk, amelynek semmi sem állhat ellent. Merjünk mi is élni e fegyverrel!

Ebben a harcban nem a többség–kisebbség elve érvényesül. Nem a fele plusz egy, mint a mi választásainkon. A hit egészen más kategóriákban gondolkodik. Nem azt mondja, hogy „a nép szava, Isten szava”. A többség még egyáltalán nem jelenti azt, hogy Isten is azon az oldalon áll, sőt a legtöbb esetben épp az ellenkezője igaz. A hívő emberek nem kell többségben legyenek ahhoz, hogy komoly hatást gyakorolhassanak környezetükre. Egy keresztyén is lehet sóvá és világossággá nagy közösségben. Jól mondta valaki: Istennel mindig többségben vagyunk. Jézus az árulás éjszakáján nem kisebbségben volt, hanem egyedül. Mégis ő győzött. Az Atya akarata volt a fegyvere, hogy minket megváltson. Legyünk készek a hit harcát – ha kell, egyedül is – végigharcolni, a győzelem nem lehet kétséges.

Az Ószövetség másik története is ezt bizonyítja. Jóllehet Jósafát egyes hadvezér, mégis elszorul a szíve, amikor meglátja a moábiták és ammoniták egyesített seregét, amely feléje közeledik. Jósafát ekkor nemzeti imanapot tart Jeruzsálemben: megvallja Isten előtt a tehetetlenségét e nagy túlerővel szemben. De Isten Lelke által felbá-

torodnak és másnap reggel harcba indulnak. A különös az, ahogyan Jósafát felállítja a sereget. Mi azt gondolnánk, hogy előre állítja a legbátrabb és legvitézebb harcosait, hogy azok találják szembe magukat az ellenséggel, és hogy azok kivédjék az első támadást. De nem ez történik, mert Jósafát az énekeseket állítja a sereg élére. Minden fegyver nélkül, az Úr dicséretével az ajkán megy az éneklő sereg az ellenséggel szembe. Józan eszünkkel azt mondanánk: örült-ség, ez maga az öngyilkosság. A csodálatos az, hogy ez az éneklő sereg többet elért, mint a bátor és vitéz harcosok serege. Ebben az éneklésben is a hit hangja szólal meg. Ez nem az emberek, hanem már Isten harca. A dicsőítő ének olyan pajzs lett, ami megoltotta az ellenség tüzes nyilát.

Nagy szégyen reánk nézve, ha nem a győzelemből indulunk ki, és ha nem vagyunk ilyen éneklő sereg ebben a világban. Amikor Pál és Silás, mint az Úr előőrsei megérkeztek Filippibe, hamar börtönbe kerültek. De ők is Jézus Krisztust dicsőítő kórossá lettek, és éneklésük megmozgatta a földet, és megnyitotta a börtön kapuit is. Vajon miért nem mozdul meg a föld, vajon miért nem mozdulnak meg az emberi szívek? Talán épp azért, mert mi az Ő gyermekei kicsinyhitűek vagyunk.

A régi latinok azt mondták: ha békét akarsz, készülj a háborúra. Egy biztos: Isten békét akar a népek között és az egyes embernek a szívében is, de ez csak akkor lesz valóság, ha Isten országa valóság lesz bennünk. Ahhoz, hogy igazi béke legyen, háborút kell indítanunk elsősorban önmagunk ellen, a magunk önzése, gőgje, sértett büszkesége ellen. Ez egy alapszabálya a lelki harcnak. Ha ezt a harcot önmagunk ellen megharcoltuk, akkor már a többi sokkal könnyebben megy. Akkor már nem nehéz engedelmeskedni az apostoli intésnek sem, hogy a gonoszt jóval győzd meg. Ez csak akkor fog sikerülni, ha előbb önmagunk felé megharcoltuk a harcunkat.

A mi Urunk és Megváltónk tökéletesen gyakorlatba ültette azt, amit nekünk a lelki fegyverzetről és a lelki harcról tanított. Jézus a szentség világában élt, és ezért állandóan konfliktusban volt a szentségtelen, hamis emberekkel. Júdás és azok, akik Jézus elfogására jönnek, nincsenek tisztában azzal, hogy Jézus a legkritikusabb pillana-

tokban is csak lelki fegyverekkel fog harcolni. Ezért jönnek állig fegyverkezve fustélyokkal, fáklyákkal, kardokkal. Úgy jönnek Jézus elfogására, mintha veszedelmes bűnöző lenne, aki majd komoly ellenállást fog tanúsítani, ha le akarják tartóztatni. Legalábbis arra számítanak, hogy Jézus megpróbál elmenekülni a Getsemáne-kertből, hogy megszabaduljon tőlük. De Jézus nem menekül, hanem megkérdezi tőlük: kit kerestek? Ez a viselkedés annyira meglepi a katonákat, hogy azok a földre esnek. Mintha áramütés érte volna őket. Jézus itt valóban csak a lelki fegyverzetet használja és ez teljesen kiközösíti egyensúlyából Júdást és az egész csapatot. Harcában sohasem ismerte az önzést, a saját dicsőségét. Csak egyet ismert: az Atya akaratát és a bűnösök iránti szeretetet.

Aki Krisztus által új teremtés lett, az szintén ezzel a fegyverzettel indul a harcba. Még véletlenül se gondolhat a világ fegyvereire. De a lelki fegyverzettel le lehet győzni a világot és annak kísértéseit. Mert amíg Krisztus vissza nem jön, addig mindig harcolnunk kell a bűn ellen. Ez ott van nemcsak a világban, de sajnos az egyházban is, nemcsak a hitetlenekben, hanem a hívőkben is. Ebben a harcban Isten minket is fel akar használni. Minket egyetlen nagy cél kell lelkesítsen: az evangélium terjedése, Isten országának a kibontakozása. Pált is ez az egy lelkesítette, ez volt számára fontos.

Sokszor úgy el vagyunk foglalva a szociális, kulturális, gazdasági, tudományos dolgok megvalósításával, hogy elfelejtjük: nekünk csak egy harcunk lehet, és ez a hit harca. Mi a hitet és a lelki fegyverzetet és a lelki harcot egy pillanatra sem téveszthetjük szem elől. A többi, előbb felsorolt szempont mind ennek kell legyen alárendelve. Az első-ség nem lehet sohasem más az életünkben. Ha ez nem így van, akkor emberileg lehet egy szép és gyümölcsöző életünk, de az Isten szemében mégis hiábavaló élet lesz. Mi a hit versenypályáján vagyunk, ezt minden pillanatban tudatosítanunk kell önmagunkban. A hitet minden körülményben meg kell tartanunk. Akkor Jézus is megtart minket minden körülményben.

Aki a hit harcát a lelki fegyverzettel harcolja, nem lesz mindig népszerű az emberek előtt. De ez nem is fontos, és nem is lényeges. Mert nem emberek fognak megjutalmazni, hanem a megdicsőült Krisztus

fogja az élet koronáját fejünkre tenni. Micsoda hatalmas reménység, mennyire érdemes így harcolni. A Feltámadott Úr velünk van, az Ő oldalán biztos a győzelem. Kérjük Tőle mindig új erőt!

Olvasandó igék: Józs 6,15–16; Bír 7,4.16; 2Krón 20,21; Mt 5,38–41; Jn 18,3.6; ApCsel 16,25–26; Kor 10,3–6; Ef 6,14–15.17.19; 2Tim 4,7–8.

A gógról

Amikor a góg kérdésével foglalkozunk meglep az, hogy e bűn milyen sokféle formában jelentkezik. A Szentírás beszél gögös hegyekről, szívekről, lelkekről, gögös szarvokról, amiket Isten mindig megaláz. Van szó a gógról a magasság értelmében is. Gondoljunk csak Babel tornyára, amit olyan magasra akartak építeni, hogy az eget érje. De olvashatunk magasra rakott fészekről, magas falakról, tornyokról, ahova az ember felvonul és ahonnan hatalmát és erejét akarja fitogtatni. A pszichológusok is azt mondják: a hatalomra való törekvés és az érvényesülési vágy az ember legalapvetőbb megnyilvánulásai közé tartozik. Mindig többnek akar látszani, mint ami valójában. S ha az egyik területen nem sikerül, keres másikat, ahol csillogtathatja magát.

A gögöt még dicsőíteni is szokták, mivel az úgymond előrevitte az emberiséget, hiszen az emberek hatalmas dolgokat képesek produkálni annak érdekében, hogy kitűnjenek a többiek közül. Ez olyan, mint amikor valaki a háborút magasztalja azért, mert az a technika és az orvostudomány területén nagy haladást idézett elő. Azért kell a gögöt elítélnünk, mert az mindig Isten dicsőségét rabolja meg és ember voltunkat is károsítja. A góg már a paradicsomban jelentkezett, amikor az ember olyan akart lenni, mint Isten. De az ellenkezőjét érte el: ahelyett hogy nagyobbá lett volna, sokkal kisebb lett.

A góg nem korlátozódik egy embercsoportra, vagy bizonyos életkorra. Gögös emberekkel mindenütt találkozunk. Így minden esetben sajátos színezetet kap. Van hivatási góg, hatalmi góg, családi góg is. Van olyan ember, aki a vagyonára büszke. Arra, amit őseitől örökölt és arra is, amit ő maga szerzett. Milyen nehéz elfogadni azt, hogy csak sáfára a javaknak, de végső soron minden az Istené. Nábál tipikus példája ennek. Amikor Dávid, aki bajban van, segítséget kér tőle, akkor Nábál gögösen viselkedik és azt mondja: kicsoda Dávid, hogy segítsen rajta. Még szerencse, hogy felesége, a bölcs Abigail egészen másképp látja a dolgokat és kiigazítja férje hibáját. Milyen jó lenne, ha mindig eszünkbe jutna az apostol intése: mid van, amit nem kaptál

volna? Minden Istené, minden csak Isten kegyelméből van. Ha ezt meglátjuk, akkor nem lehetünk gőgösek, csak mélységesen alázatosak.

A gőgnek egyik legjellemzőbb megtestesítői a farizeusok. Ők mindent megtettek azért, hogy mások megdicsérjék őket. Ünnepelesen és hosszan imádkoztak, arcukat eltorzítva böjtöltek, sokat adakoztak, de nem zárt perselybe, hanem olyanba, amit mindenki láthatott. Jézus keményen szembeszállt ezzel a farizeusi gőggel és egyetlen mondattal bélyegezte meg azt: ők elvették az emberektől jutalmukat, így Istennek már nincs mit megjutalmazni. Ez a farizeusi gőg még a lelkipásztorokat is gyakran megkísérti. Nemde szívesen halljuk, amikor megdicsérnek egy-egy prédikációt, amikor jó lelkésznek tartanak bennünket? Pedig a jó prédikációnak, a hűséges szolgálatnak nem a mi dicsőítésünk a célja, hanem emberek üdvösségre jutása, az Isten országának terjedése. De nemcsak a lelkipásztort, hanem mindenki mást is megkönyékezhethet az úgynevezett „hívó gőg”. Vigyáznunk kell, mert az emberek ezt hamar megérik.

Veszélyes lehet az is, ha gyarapodunk, „jól megy sorunk”. Könnyen magunknak tulajdonítjuk az érdemeket, a sikereket. Hányszor szomorúan látjuk, hogy olyan emberek, akik régen nagyon szerényen és kedvesen viselkedtek, miután meggazdagodtak, büszkék és gőgösek lettek. Lecserélték nemcsak a házukat, bútoraikat, de a régi barátaikat is.

Uzziás király kegyes ember volt. Isten szerencsésé tette életét. Amikor azonban megerősödött, felfuvalkodott és vétkezett az Úr ellen. A gőg olyan elvakulttá tette, hogy még az Úr szent templomát sem átalotta megfertőzni. De Isten poklossággal büntette meg, amit aztán haláláig hordoznia kellett. Az ő belső tisztátalansága külső tisztátalanságában is meg kellett mutatkozzon. Uzziás királynak ma is sok követője van, akik – ha sok pénzük és hatalmuk van – azt gondolják, hogy sokkal többet megengedhetnek maguknak, mint mások. Gőgjük még az egyházban sem ismer határt.

A gőg nagyon beszűkíti az embert. A gőgösnél nincs hely Isten és felebarát számára. Aki anyagi javaira büszke, az az anyagi világra korlátozza életét. Aki tudására büszke, az nem veszi észre a szeretet és erkölcs nagyszerű értékeit. Akiben nemzetiségi büszkeség van, az nem látja meg más népek kincseit és ajándékait, de ez igaz a felekezeti

büszkeségre is. Az ilyen csak a maga népét, egyházát, saját lelki tapasztalatát látja. Ennek oka, hogy az ajándékokat nem látjuk együtt az Ajándékozóval. Aki látja Istent, az látja azt is, hogy Ő más népeknek, egyházaknak, emberi csoportoknak is sokféle ajándékot adott, nem csak minket halmozott el különféle ajándékokkal. Vigyázzunk arra, hogy ne felejtjük el: a kegyelem nem a mi érdemünk.

Az ige még arra is figyelmeztet, hogy Isten szavának ismerete is felfuvalkodottá tehet bennünket, tehát a teológiai tudás is. Mennyit kellett bajlódnia Pálnak a korinthusiakkal, akik sokat tanulmányozták az igét, nagy tudásra tettek szert, de ehhez nem párosult szeretet. Pál inti őket, hogy a szeretet nélküli ismeret felfuvalkodottá tesz, csak ha szeretettel párosul, akkor lesz építő, áldást hozó.

Végül lássuk meg Isten alázatát. Ő Mindenható Isten és mégis Jézus Krisztusban emberré lett értünk. Azért alázkodott meg a kereszten, hogy a mi gőgünket is megtörje. Hadd kérjük most a Szentlélek ajándékát, és mondjuk Keresztelő Jánossal együtt: neki növekednie kell, nekem pedig alább szállanom. Az alázat tesz alkalmassá a szolgálatra is, s így dicsőül meg Isten az életünkben.

Olvasandó igék: 1Móz 3,5; 1Sám 25,10.11.25; 2Krón 26,16.21, 32,25; Péld 6,17, 21,4, 30,13; Ám 9,7; Mt 3,9, 6,1.16.21, 11,29; Mk 9,38; Lk 1,51–52; Róm 11,20–21; 1Kor 8,1, 13,2.

A Lélek gyümölcseiről

I.

Hadd foglalkozzunk most pünkösöd táján két alkalommal a Lélek gyümölcseivel. Nagy szükség van arra, hogy ebben a kérdésben világosan lássunk, nemcsak teológiai, hanem gyakorlati szempontból is. Talán megláthatjuk, hogy így Krisztus sokkal többet jelenthetne a mi számunkra. Azért szegény az életünk, mert épp a Lélek gyümölcsei hiányoznak belőle.

A Lélek gyümölcsei között felcserélhetetlenül a szeretet áll az első helyen. Ez nem is lehet másképp, hisz maga Isten a szeretet, és aki a szeretetben marad, az Istenben marad. A szeretet Isten gyermekeinek legfontosabb ismertetőjele. De Isten ezt nem akarja megtartani önmagának, hanem épp Szentlelke által kitölti azt a mi szívünkbe. Nekünk ezt el kell fogadnunk. Ne szomorítsuk meg Istennek Szentlelket azáltal, hogy ezt visszautasítjuk. Merjük ezt elfogadni és merjük ezzel élni: családban, gyülekezetben, munkahelyünkön.

Különös az is, hogy Pál apostol nem a Lélek cselekedeteiről, hanem annak gyümölcseiről beszél, miközben a testről szólva már nem gyümölcscről, hanem cselekedetéről szól. Vagyis a gonosz dolgokat bűnös szívünk munkálja, mi pedig felelősek vagyunk ezekért. A jó cselekedetek azonban nem tőlünk származnak, azt Isten Lelke munkálja bennünk. Ezek a Lélek munkájának a gyümölcsei. Ezzel Pál elvágja az öngazultságnak, az Isten előtti érdemszerzésnek minden fonálát és a hálát teremti meg bennünk azért, hogy Isten minden jónak a forrása életünkben. Minden emberi dicsekedés kizárt, egyedül Istené lehet a dicsőség a megszentelődés munkájáért is. Ez azonban nem jelenti azt, hogy mi nem lennénk felelősek e gyümölcsökért, a Szentírás ugyanis ezekről a gyümölcsökről úgy is tanít, mint az újjászületett ember cselekedeteiről. A hit szeretet által munkálkodó erő lesz az életünkben. Ezért lehetséges az, hogy Isten nemcsak adja az Ő Lelkét a gyümölcstermesre, hanem ugyanakkor parancsolja is azt, hogy teremjük meg e gyümölcsöket.

Talán a legnyilvánvalóbb ez épp az öröm gyümölcse. A Szentírásban számtalanszor szólít fel minket Isten az örvendezésre. Ez furcsának tűnik, hisz az öröm lelkünk egyik legmélyebb érzése, aminek irányítása nincs hatalmunkban. Isten mégis újra meg újra parancsolja azt nekünk. Azért, mert amikor örömet parancsol, akkor rögtön megmutatja örvendezésünk okát is: a megváltó Jézus Krisztust. Elég minden nyomorúságunkban arra gondolni, hogy Jézusé az utolsó szó, s máris megtelik a szívünk örömmel és hálaadással.

Amikor a békességről szólunk, világosan kell látnunk azt, amit nyelvünk olyan szépen meg is tud különböztetni, vagyis hogy a békeség sokkal több, mint a béke. A történelemből megtanultuk, hogy minden békekötés egy újabb háborúnak a csíráját hordozta magában. A földi béke legfeljebb a győztes felet elégítheti meg egy kevés időre. Az ilyen békekötések mindig a bizalmatlanság légkörében születtek, az egyik félnél a tehetetlenség, a másikonál a hatalmi mámor a jellemző. Milyen jó, hogy Jézus másfajta békességet ad, mint a világ. Amikor Isten Lelke bennünk lakozik, akkor életünk legmélyén, a mi lelkünkben lesz békeség. Ez a békeség életünk minden területét átöleli. Mindenekelőtt békességünk lesz Istennel Jézus Krisztus által. Az Isten és ember közötti háborúban az a csoda történt, hogy Isten úgy győzött, hogy veszített a kereszten, és mi azáltal győzhetünk, hogy mi ebben részesedünk. Így szerzett Isten békességet a kereszttel vére által. Isten nem harcolni akar velünk, hanem békességet munkál és kínál fel nekünk. Jaj nekünk, ha ezt a békejobbot nem fogadjuk el. Ha elfogadtuk az Isten békességét, akkor mi ennek munkálóivá is kell lennünk. A veszekedés, széthúzás mindig az ördög műve. Ne mondjuk ki hamar azt, hogy én azzal az emberrel nem tudok békeségben élni. A békeségben élés szent művészetét mi Isten szeretete által tanulhatjuk.

A béketűrés a Lélek egyik legszebb gyümölcse. Mi azt is hamar kimondjuk, hogy én már ilyen vagyok, hogy hamar indulatba jövök, hogy ami a szívemen, az a számon, hogy én nem tudom mindenki bogarát elviselni. A béketűrést is Istentől kell megtanulnunk. Mert milyen hosszan tűr Isten velünk szemben is! Mi lenne velünk, ha Isten minden bűnünkre úgy reagálna, ahogy mi sokszor reagálunk mások bűnére. Jaj annak az embernek, aki a maga indulatai szerint él és cse-

lekszik. Az ilyen ember összetöri magát és a körülötte élőket is. De milyen áldott dolog az Isten hosszútűréséből élni és újra meg újra erőt kapni arra, hogy embertársaink bűnét és gyengeségét elhordozzuk. Végső soron ez is a szeretet kérdése. Hogy tudnánk mi szeretet nélkül elhordozni felebarátunk bűnét és gyengeségét? Hogy tudna Isten elhordozni minket, ha nem Ő maga lenne a szeretet? A béketűrő ember nagyon bölcsen viselkedik és sok nyomorúságot meg tud ezzel akadályozni. A hirtelenkedő, indulatoskodó ember egyik bajt a másikra halmozza az életében. Később mindig megbánja azt, hogy indulatos volt, nem tudott békességes türessel lenni felebarátja iránt. De nagyon sokszor már késő a bánat, mert olyan dolgokat tehet, aminek következményeit már nem lehet többé jóvátenni. Gondoljunk csak arra, hogy hányan követnek el ilyen meggondolatlan pillanatban gyilkosságot, amit azelőtt nem is feltételeztek volna magukról.

A szívesség szó jelent barátságot, hajlékonyt, alkalmast is. Ebben a szóban sok melegség van. Ott van benne a szív szó, tehát valamit szívvel, szívesen tenni. Mindent lehet hidegen, csak kötelességtudatból, gépiesen tenni, de lehet ugyanazt barátságosan, melegséggel, emberséggel is végezni. Ha távolról nézzük a dolgokat, nem sok különbség van a kettő között, de közlő azonnal megérzi azt az ember. Miért ne legyünk hát szívélyesek, barátságosak, kedvesek, hisz ugyanazzal a fáradsággal lehetünk ilyen emberek? Miért ne mondjunk igent, hacsak Isten Igéje nem mondja azt, hogy nemet kell mondanunk? Miért állítanánk fel a templomban valakit a helyéről, még akkor is, ha általában mi szoktunk ott ülni?

A jóság alatt jószívűséget, jóindulatot, jóhiszeműséget érthetünk. Isten kegyelme az, hogy még olyan sok emberben van jóindulat ezen a világon. Isten ezt az ajándékot sokszor még a pogányoknak és hitetleneknek is ajándékozza. Nagyot vétkezik az, és ellenáll Isten Lelkének, aki nem akar jóindulattal lenni felebarátjához. Pedig sok olyan ember van, aki keresztyénnek nevezi magát, de semmi jóindulatot, jóságot nem mutat felebarátai felé. Hányszor hiányzik a jóságosság a keresztyén gyülekezetből is. Újra azt kell mondani, hogy a darabosság, rosszindulat az ördög munkája, a Lélek gyümölcse jóság és jóindulat. Kezdjük el ezt minél hamarabb gyakorolni minden ember felé.

A hűség és a hit szó közös gyökérből származnak. A hűség a hittel kezdődik, hiszek Istenben, az Ő szavában, az evangéliumban. Hiszem, hogy hűséges hozzám. És aki ezt hiszi, annak életében máris megjelenik a hűség gyümölcse. Hűség Istennel szemben, de a felebaráttal szemben is. Ha van hűség, akkor van bizalom is. A bizalom légkörében lehet dolgozni, fejlődni. Adja az Úr ezen a pünkösti ünnepen, hogy e lelki gyümölcsök áradjanak szét a mi életünkben is, hogy azokban egyre jobban Isten dicsőségére, embertársaink javára bővíthessünk...

Olvasandó igék: Péld 14,29; Mt 23,23; Róm 5,1, 8,6, 15,14; 1Kor 13,4.7; Gal 5,22; Ef 5,9; Kol 3,12; 1Thessz 5,14; 1Jn 4,16.

A Lélek gyümölcseiről

II.

A szelídség vitatott dolog manapság, hisz úgy tűnik, az erőszakoské a világ. Ők jutnak előre az életben. Törtetnek, másokat is félretolnak újtjukból, ha érdekük úgy kívánja. Jézus azonban épp az ellenkezőjét mondja, azt, hogy ők végül is semmit sem fognak örökölni. Ő az új eget és földet a szelídeknek ígéri, nem az erőszakosoknak. Persze a szelídség olyan dolog, ami természetünknek a legkevésbé „fekszik”. Olyan tulajdonság, ami megromlott voltunkban egyáltalán nem található fel. A szelídség valóban a Lélek gyümölcse és nem a mi teljesítményünk. Csak az kapja meg, aki már meghallotta Jézus szavát: aki követni akar engem, az tagadja meg magát. Mint minden másban, úgy a szelídségben is Jézus adott példát nekünk. Ő annyira szelíd volt, hogy még ellenségeiért is tudott imádkozni. Persze a szelídség nem azt jelenti, hogy mindenki hibáját szó nélkül elnézzük, hanem azt, hogy a bűnben levő testvért nem nézzük le, nem ítélezünk felette, hanem a szelídségnek lelkével a jó útra igazítjuk.

Amikor Pál Félix helytartónak általánosságban beszélt Jézus Krisztusról, érdekesnek találta, de amikor a mértékletességről és önmegtartóztatásról kezdett beszélni, azonnal kényessé vált a téma. Félix gyorsan félbeszakította az apostolt. Csak azt az életet ismerte, amiben teljesen kiélhette magát. Vágyaiban és gyönyöreiben nem ismert határt. Ha valakiben Isten Lelke munkálkodni kezd, akkor felismeri, mit jelent fegyelmezett, mértékletes életet élni. A szeretet a másik emberrel is számol, nem csak a maga hasznát és örömét keresi. Aki szeret, az szívesen hoz másokért is áldozatot. Ha az Isten dicsősége és a felebarát java tőlünk azt kívánja, hogy valamiről mondjunk le, akkor mi ezt szívesen meg is tesszük. A mértékletesség előre visz minket a hit harcában. Jó, ha időről időre megvizsgáljuk magunkat ebben a dologban. Kész vagyok-e Istenért és a felebarátomért áldozatot hozni?

A Szentírásban nem csak a mindnyájunk által jól ismert igehelyen, a Gal 5,22-ben van szó a Lélek gyümölcseiről. Még nagyon sok gaz-

dagság van ezenkívül is e területen. Sajnos a mi egyházunkban igen kevés szó esik erről. Évente jó lenne legalább néhány vasárnapon át a Lélek gyümölcseivel, életünk megszentelődésének a kérdésével foglalkozni. Hallottam olyan afrikai egyházzól, ahol az áldozócsütörtök és pünkösd közötti tíz nap mindegyikén összegyűlnek a hívek és azért imádkoznak, hogy a Lélek gyümölcsei legyenek láthatóak az ők mindennapi életükben. Ha ezt mi is többet gyakorolnánk, nagyobb áldás lehetne az életünkön. Pünkösd napján a Lélek tűz és fényesség formájában jelent meg. Ne felejtjük el, a Szentlélek megtisztít és megvilágosít.

Kétségtelen, hogy az igazság és a bizonyosság is a Lélek áldott gyümölcse. Az igazság a Szentírásban a hazugsággal áll szöges ellentétben, mi csak akkor lehetünk bizonyosak üdvösségünk felől, ha az igazság megbízható. Akkor jutunk bizonyosságra, amikor már minden kételkedés eltűnik a szívünkben. De ezt csak Isten Lelke tudja elvégezni. Ezt figyelhetjük meg az első pünkösd napján is. Mennyire biztos volt Péter az ő bizonyágtételében! Pedig előtte ő is kételkedett. De Isten Lelke őt is teljes bizonyosságra vezette. Mennyire szükségünk van nekünk is a Lélek eme munkájára, hisz mennyi bizonytalanság tud a mi szívünkbe is befurakodni. Arra is vigyáznunk kell, ne hogy megszomorítsuk Istennek Szentlelkét valamilyen bűn által, amit megtűrünk életünkben. A bűn mindig elhallgattatja bennünk a Lelket. Ilyenkor imádságaink is megghiúsulnak. Legyen számunkra figyelmeztetés: ha ellenállunk a Léleknek, akkor az igazságnak nem lesz helye életünkben.

A Szentlélek egyik legszebb munkája a keresztyének közötti egység kimunkálása. Jézus azért imádkozik, hogy a Lélek által Isten gyermekei legyenek egyek a Szentháromság-Istenben való hitükben. Csak így fogja a világ elhinni, hogy Jézust az Atya küldte el a földre. Ezért nincs is talán fájdalmasabb kérdés, mint a keresztyének megosztottsága, felekezetekre való feldaraboltsága. Ha őszintén figyelünk a Szentírásra, akkor az két veszélytől is meg fog minket óvni. Nem fogjuk az igazságot feladni az egység érdekében, de nem fogunk látszólagos igazságokat se állítani az egység útjába. Az egység egyetlen alapja a Jézus Krisztus evangéliuma lehet, másképp ebben a kérdésben szek-

tás nézeteket fogunk vallani. Így volt ez a korinthusi gyülekezetben is. Mindenki a maga kegyelmi ajándékával büszkélkedett, miközben mások kegyelmi ajándékát megvetette. Pál azt mondja: aki Krisztusról helytelenül beszél, az már nem a Lélek által szól. Aki Krisztust Megváltójának tartja, az benne van Isten igazi egyházában, tartozzon külsőleg bármelyik felekezethez is. Ha két ilyen ember találkozik egymással, érezni fogják a Lélek egységét minden egyházi határon át is.

A Lélek egyik legáldottabb gyümölcse az alázatosság. Isten Krisztusban ilyennek láttatta meg magát. Olyannak, aki ott áll a nyomorultak, a segítségre szorulóknak oldalán. Ott tud kegyelmet gyakorolni, ott tud üres kezeket megtölteni. Minél inkább bennünk lakozik Isten Lelke, annál alázatosabbakká válunk. A titkok titka az, hogy Jézus volt a legalázatosabb ember, aki valaha is a földön járt. Ezért az alázatosságot is Tőle kell megtanulnunk.

A Lélek utolsó gyümölcse, amiről szólni fogunk: a győzedelmeskedő élet. Ez azt jelenti, hogy nem válunk a körülöttünk levő gonosz erők áldozatává, mert a Lélek diadalmasokká tesz minket mindezekben. Általa értjük meg, hogy az igazság erősebb, mint a hazugság, a szeretet hatalmasabb, mint a gyűlölet. Krisztus győzött és a Lélek áldott gyümölcse az, hogy ebben a győzelemben minket is részesekké tesz. Sem kínzások, sem a börtönök nem tudták Isten gyermekeit legyőzni. Aki bennünk van, az erősebb annál, mint aki a világban van – vallja János apostol. Ezért vallhatja Pál diadalittasan, hogy mi mind-ezekben felettébb diadalmaskodunk.

A Léleknek ezt a gyümölcseit Isten nekünk is akarja adni.

Olvasandó igék: Mt 5,5, 11,29; Lk 1,52; Jn 17,20–21; ApCsel 2,3; Róm 8,16; 1Kor 9,25, 12,3–4; Gal 5,22; Ef 1,13–14; Jak 1,9, 4,6; 2Pt 1,5–6; 1Jn 2,14, 4,4.

A józanságról

A józanság lehet adott esetben jó és rossz tulajdonság egyaránt. Ez különösen igaz a lelki életben, mert a dolgok sokszor bonyolultak. Meg kell tanulnunk mindent a hit szemével látni.

Samáriát, az északi ország fővárosát ellenséges seregek veszik körül, rettenetes éhség van a városban. Elizeus próféta azt jövendöli, hogy másnap a zsemlelisztet rendes áron lehet majd megkapni. Ez hihetetlennek tűnik, hisz most még a szamárféjért és a galambtrágyáért is kemény pénzt kell fizetni. A király egyik főembere, aki józan ésszel mérlegel, azt mondja, ez lehetetlen dolog. Itt a hitetlen józanság jellemző példájával állunk szemben, amely nem számol Isten mindenhatóságával. Ő csak emberi módon tud gondolkodni Istentől. Nem számol a legnagyobb valósággal: Istennel és az Ő hatalmával. Az ilyen embernek meg kell mondani, hogy nem eléggé józan, mert figyelmen kívül hagyja Istent.

Sokszor a hitetlen emberek a hívőket azzal vádolják, hogy nem eléggé józanok. Pedig az igazság az, hogy igazából csak a hívő ember lehet józan. A hitetlen a valóságnak csak piciny részével, a látható dolgokkal számol, csak a felszínt látja. A hit azonban a látható dolgok mögé is belát, látja a végső célt is. Ez nem azt jelenti, hogy mindent meg fogunk érteni, de azt igen, hogy mindenben Őt keressük, az Ő akaratát és célját. Isten akarata sokszor józan eszünk számára érthetetlennek és értelmetlennek tűnik. Péter is így volt ezzel. Amikor Jézus azt mondja, hogy evezzen a mélyre és ott vesse ki hálóját, akkor Péter is a hitetlenség józanságával reagál Jézus szavára. Mintha azt mondaná Péter Jézusnak: lehet, hogy te értesz a prédikáláshoz, de semmit se értesz a halászathoz. Hogy gondolod, hogy rossz időben és rossz helyen eredményes lehet a halászat? Péter is beleesik most a hitetlen józanságnak a hálójába, mert csak a szaktudásával számol és nem a Jézus szavával és hatalmával. Az a jó, hogy Péter azonnal „kijózanodik” ebből a hitetlen józanságból és Jézus szavára mégis csak kész kivetni a hálót. A legnagyobb józanság a csodában hinni, mondotta találoán valaki. Aki Jézus szavát komolyan veszi, az a legjózanabb

ember. Ha készek vagyunk a mi kicsinyes emberi számításainkat feladni, és mindent Istentől várni, nagy dolgok történhetnek az életünkben. Ami embereknél lehetetlen, az nem lehetetlen Istennél. Milyen jó lenne jelszóvá emelni a Péter szavát: „de a te szavadra”. Ilyenkor mindig csodákat élünk át, ezek a legáldottabb pillanatok az életünkben.

Isten Igéje nélkül nem tudunk eligazodni az életben. Ez nem azt jelenti, hogy a hitetlen emberek között nincsenek értelmes emberek. De azt igen, hogy ők nem tudnak a dolgok mélyére látni. Amikor arról van szó, hogy meg kell ítélni a világot és a kort, amiben élünk, nagyon vigyáznunk kell arra, ne tévesszük össze a betegséget a betegség jeleivel. Ahhoz nem kell valaki orvos legyen, hogy megállapítsa a fejfájást, de ahhoz már igen, hogy magára a betegségre rájöjjön, ami a fejfájást kiváltja. A hívő és hitetlen egyaránt megállapítja, hogy ezzel a világgal nagy baj van. De a hitetlen nem tud megoldást a bajra. Ha Jeremiás korára gondolunk, azt látjuk, hogy a hamis próféták is látták a bajt, de azt már nem, hogy minden baj okozója a nép, amely elfordult Istentől. A hamis próféták csak a gazdasági, politikai, szociális szempontokkal foglalkoztak és a nép romlását hamis nyugtatással próbálták gyógyíttatni. Jeremiás prófétai józansággal figyelmezteti a népet a veszélyre és megmutatja az igazi megoldáshoz vezető utat. Mennyire szükség lenne arra, hogy mi is ilyen prófétai józansággal és bátorsággal merjük néven nevezni a bűnt, ugyanakkor kertelés nélkül tudjuk hirdetni a bűnbánat és a megtérés szükségességét.

Az igazán józan, aki Jézust és az Ő szavát megbízhatónak tartja. A hitelenség mindig bizonyítékok után kutat. Dehát nem elég nekünk mindaz, amit Jézusról tudunk, amiről a Szentírás bizonyosságot tesz? Jézus semmit se mondott, amit ugyanakkor életével ne bizonyított volna. Szavai és cselekedetei teljes összhangban állottak egymással. Jézus többször is mondta ezt a hitetlen népnek, ha nem hisznek szavaiban, akkor higgyenek cselekedeteiben, amelyek napnál is világosabban hirdették, hogy Ő Isten Fia. Ha valaki nem akar hinni, akkor a bizonyítékok sem használnak. A hitetlen ember annyira elvakult, hogy látván nem lát és hallván nem hall. Amikor az ember hitelenségével teljesen elzárkózik Krisztustól, akkor a megkeményedés folyamata kezdődik el, ami egyúttal Isten ítélete is ezen az emberen. Ez végső

soron a Szentlélek elleni bűnben fejeződhet be. Az ilyen emberből minden józanság és meggondolás kivész. Ezért figyelmeztetnek a próféták és apostolok, hogy legyünk józanok, hogy józanul számoljunk azzal, hogy Jézus visszajön és lesz utolsó ítélet. Jaj annak, akit a bűn annyira elbódít, hogy erről elfeledkezik, és aszerint is él. Milyen rettenetes pillanat lesz a kijózanodás az ilyen ember számára. Isten őrizzen meg minket ettől!

A józanság kerete, amiben Isten a maga áldott munkáját kifejti, az a Krisztus szeretete. Pál apostolt Krisztusnak ez a szeretete szorongatja, hogy menjen mindenhova az evangélium boldogító üzenetével. Pál tudja, hogy a Krisztus szereteténél nincs fontosabb dolog ezen a világon, hisz ez a mi örök váltságunk alapja. Pál ennek annyira tudott örülni, hogy mennyei magasságokban szárnyalt, ami már-már a rajongás határát súrolta. Ami őt mindig egyensúlyban tartotta és a szélsőségektől, a rajongástól megőrizte, az volt, hogy mindig az Isten értünk Krisztusban elvégzett váltságának a talaján, történelmi tényeinek valóságában mozgott. A másik fontos dolog Pál számára a gyülekezet építése volt. Ő nem zárta ki az elragadtatást, látomást, nyelveken szólást, de mindig azt hangsúlyozta, hogy a gyülekezet építése kell legyen a fő szempont, és mindent ennek kell alárendelni. Ha az emberi dicsekvés, önzés, szenzációhajhászás kerül a középpontba, ott már nem az Isten szerinti józanságról van szó. Ezekben a kényes kérdésekben nekünk is legyen a Krisztus szeretete, az Isten üdvöztetői és a gyülekezet, a testvér építése a mindeneket meghatározó szempont. Akkor nem fogunk semmilyen rajongás hálójába esni.

Pál apostol arra is megtanít minket, hogy az életünk úgynevezett lelki dolgai és a mindennapi dolgok összetartoznak. Az a tény, hogy Krisztus egyszer vissza fog jönni, hogy Isten országa dicsőségesen be fog teljesedni, még nem jelenti azt, hogy életünk apró-cseprő dolgait, a mindennapi munkát a családban, munkahelyen elhanyagolhatnánk. Ez történt a thesszalonikai gyülekezetben. Ott a Krisztus visszajövetelének várásából azt a helytelen következtetést vonták le, hogy a földi dolgokkal már nem kell foglalkozni, a munkát nem kell elvégezni. Úgy gondolták, hogy a Krisztus hívása a földi hivatást és annak pontos és becsületes elvégzését feleslegessé teszi. Pál ezt rendetlen életvi-

telnek nevezi, ami nem illeszkedik bele az Isten szép rendjébe. Aki nem akar dolgozni, az ne is egyék, mondja nagyon egyszerűen. Mindenki azt a kenyeret egye, amiért becsületesen megdolgozott.

A Szentírás azért gazdag és csodálatos könyv, mert a rossz ellen nagyon sok fronton harcol. Nincs életünknek egyetlen olyan területe sem, amire nézve abban ne találánk eligazítást. Van a lelki életben is olyan veszély, hogy minél többet akarunk a magunk számára megtartani. De Isten országában az gazdagodik, aki mer adni másoknak. Isten nem azért adott nekünk talentumokat, hogy azokat elássuk, hanem hogy azokkal szolgáljunk Isten dicsőségére és embertársaink javára. Ez a legnagyobb józanság, járjunk mi is ebben.

Olvasandó igék: 2Kir 7,1–2; Péld 11,24; Jer 8,11; Ám 5,18; Lk 5,5; Jn 12,37–38; Kol 5,13–15; 2Thessz 3,10–12; 1Pt 4,7.

A sors és cselekedet viszonyáról

Emberi életünk nagyon titokzatos. Szeretnénk beletekinteni e titokba, és mindent megérteni, ami velünk történik. Tudni, hogy mi az, amit el kell fogadnunk, és mi az, amiben felelősek vagyunk. De e kettő nem választható el egymástól. A Szentírás óv minket attól, hogy e kérdésben elhamarkodottan nyilatkozzunk. Jób barátai azt gondolták, hogy ők nagyon is jól belelátanak abba, ami barátjukkal történik. Úgy gondolták, Jób szenvedése és Isten igazságossága szoros kapcsolatban van egymással. Isten igazságos, ezért meg kell büntetnie a bűnöst. Jób nagy szenvedést hordoz, ebből az következik, hogy a bűne is nagy. Abban a barátok nem tévednek, hogy Isten igazságos, de abban már igen, hogy azt gondolják, pontosan át tudják látni Isten igazságosságának és az emberi sorsnak a viszonyát. Úgy gondolták, Istent pontosan ki lehet számítani a mi emberi értelmünkkel. Ha mi Istent ki tudnánk számítani, meg tudnánk érteni, akkor már nem is lenne Isten.

A tanítványok is beleesnek abba a hibába, hogy pontosan tudni vélik, miért született az az ember vakon, akit egyszer csak az út szélén megpillantanak. Úgy gondolják, ennek egy mindenki számára nyilvánvaló oka kell legyen, vagy benne, vagy az ő szüleiben. Ő vagy szülei vétkeztek, ezért van szomorú sorsa. Érdekes, Jézus nem válaszol arra a kérdésre, hogy miért született vakon az ember, de arra igen, mi ennek a célja: hogy Isten dolgai nyilvánvalóvá legyenek az ő életében. Ezt jó nekünk is megtanulni. Ne akarjunk minden kérdésre választ kapni. Sokkal inkább maradjunk alázatban, ne ítélkezzünk elhamarkodottan emberi sorsok felett, kérjük Istent, hogy mind a magunk, mind pedig embertársaink életére nézve Ő adjon választ.

Ez nem jelenti azt, hogy félre kellene tennünk az értelmünket, hiszen azt is Istentől kaptuk, csak arra vigyázzunk, hogy azt ne Isten ellen akarjuk használni. Igéje sokszor beszél egészségről és betegségről, sikerről és csapásról, csalódásról és ajándékról. A Szentírás azt is tanítja, hogy Istennek mindehhez köze van. Nem úgy van az, ahogy mi sokszor gondoljuk, hogy mindig csak a jó dolgok jönnek Istentől, a

rossz dolgok pedig az ördögtől vagy az emberektől. Végső soron minden Isten hatalma és szeretete alatt áll, ami velünk történik.

A Szentírás pedig figyelmeztet: a Sátánt is komolyan kell vennünk, mint aki a sorsunkat befolyásolni akarja. Vegyük példának Júdás esetét, akinek a szívében a Szentírás szerint az ördög munkálkodott. Nagyon kell vigyáznunk arra, nehogy az ördög eszközeivé váljunk. Nem test és vér ellen van tusakodásunk, mondja Pál, hanem hatalmasságok, fejedelemségek ellen. Ne legyünk könnyelműek és ne becstüljük le a veszélyt. Az ördögnek ugyanis csak az tud ellenállni, aki nagyon erős a hitben. Hitben pedig akkor leszünk erősek, ha szüntelen imádkozunk.

Nagyon világosan kell azt is látnunk, hogy sorsunk nemcsak cselekedetunktől függ, azt döntő módon meghatározza az a világ is, amiben élünk. A környezet, a körülmények is hatással vannak életünkre. Sok ember meg is van győződve afelől, hogy az ő életét teljességgel a körülmények határozzák meg. Úgy élünk, ahogy engedik, szokták az ilyen emberek mondogatni. Kétségtelen, hogy sok igazság van ebben, mégis vigyáznunk kell arra, hogy ne higgyük azt, sorsunk teljes mértékben attól a világtól függ, amiben élünk. Az egész Szentírás azt tanítja, hogy nekünk nemcsak az a feladatunk, hogy mindent belenyugvással elfogadjunk, hanem az, hogy merjünk harcolni a világban levő körülmények megváltoztatásáért. Ez a mi prófétai küldetésünk. Ne engedjük, hogy mindenben a körülmények formáljanak minket, hanem sokkal inkább mi formáljuk a körülményeket.

Az Ige azt is tanítja, Isten minket nem bábuknak teremtett, hanem embereknek. Vagyis emberlétünk egyik legfontosabb tulajdonsága a felelősség. Isten is így fogad el és vesz komolyan minket. Megszólítja az embert, akinek felelőssége pedig abban áll, hogy válaszol Isten szavára. E felelősség azt jelenti, hogy az ember Istenhez fordul, hisz az evangéliumban és Isten Igéjének rendeli alá az egész életét. Jézus is arra figyelmezteti Pétert, ne a János sorsával foglalkozzon, ehhez neki semmi köze, hanem kövesse Őt abban, amit neki mond.

Az ördög bölcs és ravasz a maga módján. Mindenkit a gyenge pontján próbál elbuktatni. Az egyik leginkább bevált taktikája, hogy mi azzal foglalkozunk, ami nem a mi dolgunk, és ne foglalkozunk azzal, ami pedig igenis a mi dolgunk lenne. Pontosan tudjuk, hogy a

másik embernek mit kellene tennie, s közben nem tesszük meg azt, amit nekünk kellene. De tovább megyünk és mi akarunk abban is dönteni, hogy Istennek hogyan kell cselekednie. Hányszor lázadozunk ellene és kérdezzük: ha Ő szeret, miért engedi meg ezt vagy azt az életünkben? Mi ne azzal foglalkozunk, hogy Isten vajon jól cselekszik-e, hanem azzal, hogy mi cselekedjünk jól és jót. Ne feledkezzünk el arról, hogy mi csak teremtmények vagyunk és Ő a Teremtő.

Életünk egyszerre sors és cselekedet, illetve felelősség. De nemcsak az élet, hanem a halál is az. A halált sem úgy fogadjuk csak el, mint elkerülhetetlen sorsot. A középkorban sok könyvet írtak ilyen címmel: a boldog halál művészete. Mit akartak ezek a könyvek? Figyelmeztetni, hogy a halál nem csupán biológiai történés. A halálra való készülésben az ember az Isten előtti megállásra készül. És ez nem könnyű dolog. A halálra jól készülni csak egyféleképpen lehet. Úgy, ahogy azt Pál is tette, neki már az élet is Krisztus volt. Ha Krisztus jelen van az életünkben, akkor jelen lesz a halálunkban is. Ezért nem kell félnünk az élettől sem, de a haláltól sem. Aki Krisztusban van, annak örök élete van. Az örök életet a halál nem tudja elvenni tőlünk. Pál kész mind a kettőre: ha kell akkor kész még a testben maradni, de ha Isten úgy végzett, akkor kész meghalni is. Pál számára a halál is hitből fakadó cselekedet. Így lesz nemcsak az élet, hanem a halál is nem csupán sorssá, hanem cselekedetté is.

Olvasandó igék: Jób 34,10.11.35; Zsolt 89,49; Ézs 29,46, 45,7; Mk 1,15; Lk 23,46; Jn 13,2, 16,33, 21,22; ApCsel 5,3; Fil 1,20; 1Pt 5,8–9.

Az ismeret és szeretet viszonyáról

A Szentírás sokféle ismeretről, tudásról számol be. Van olyan ismeret, ami nem sokat használ az embernek, épp azért, mert belőle semmilyen cselekvés nem fakad. Hiába mondom, hogy ismerem Istent, ha nem térek meg hozzá és nem hiszek benne. Lehet, hogy valaki valóban nagyon sok ismerettel rendelkezik Istenről, de ha ebből az ismeretből ő nem vonja le a megfelelő következtetéseket, akkor ez hiábavaló. Ezért mondja Jakab apostol, hogy a cselekedetek nélküli hit csak látszat, hazugság, olyan, mint egy halott. Jaj nekünk, ha mi Isten akaratát csak ismerjük, de nem cselekedjük is azt.

Ezért azt mondhatjuk, igazi értéke csak a gyakorlatban megvalósuló istenismeretnek van, de ugyanezt az emberismeretről is el lehet mondani. Minden dogmatikai-teológiai ismeretünk hiábavaló, ha azzal nem szolgáljuk Istent és a felebarátot. Ha nem járunk Istennel, akkor nem tudjuk Őt jól megismerni. A juhoknak nincs tudományos ismeretük a pásztorról, de mindenben követik a pásztor utasításait. Mi is csak akkor ismerjük jól Pásztorunkat, ha követjük is Őt. Semmit se érne, ha órákig tudnánk a Jó Pásztor és a juhok viszonyáról mesélni, de egy percig se követnénk. A Jó Pásztor egyetlen céllal ismerteti meg magát: hogy Őt kövessük. De az is igaz, hogy a Jó Pásztort a leginkább épp követés közben ismerjük meg. Ehhez bizalom is kell. Tudnom kell azt, hogy a Pásztor engem jó úton vezet, még akkor is, ha én ezt sokszor nem értem. Pál is úgy ismerte meg Jézust és az Ő feltámadásának az erejét, hogy teljességgel rábízta magát az Ő vezetésére. Így ismerte meg egyre jobban Krisztust.

A szeretet és az ismeret elválaszthatatlan egymástól. Istent nem tudjuk megismerni, ha nem szeretjük Őt. Isten a szeretetet és az ismeretet egybeszerkesztette, és erre is igaz, hogy az ember azt el ne válassza. A próféták elemi erővel mutatnak rá az istenismeret hiányára, és ennek oka a szeretet hiányában van. Isten népének az életében nem az volt a baj, hogy nem ismerték az Urat, s az Ő törvényét. Mindezeket kívülről tudták, de nem adtak neki helyet az életükben, az Ő szavának nem engedelmességek.

Ha a testünkben egy szerv beteg, akkor az már nem működik jól. Ez súlyos dolog, mert maga az élet kerül veszélybe. Így van ez a lelki életben is. Ha ismeretünk beteg, akkor lelki életünk nem működhet jól. A beteg, vagyis a szeretet nélküli ismeret a lelki életünk megbetegedéséhez vezet. De a szeretetünk is lehet beteg, ha mögötte nem áll helyes ismeret, amit a Szentírás bölcsességnek nevez. Vannak emberek, akik azt mondják, hogy minek kell az ismerettel foglalkozni, mire való a sok harc az igaz tanért, hisz az mind hiábavaló, mert úgyis csak a szeretet számít, csak a szeretet a fontos. Aki így beszél, az lelkileg szintén beteg lesz. Nemcsak a szeretet nélküli ismeret tehet így felfuvalkodottá, hanem az ismeret nélküli szeretet is. Jézus Filepnek szemére vetette, hogy annyi ideje vele volt és mégsem ismerte Őt meg igazán. Vagyis Filep szeretete sokkal gyümölcsözőbb lehetett volna, ha jobban ismerte volna Jézust. De ugyancsak nagy betegség lehet a lelki életünkben az is, ha nem ismerjük jól önmagunkat. Ebben szenvedett Péter, aki úgy gondolta, hogy Jézust mindvégig követni fogja. Így lett az ő szeretete is beteg, felfuvalkodott, a próbában összeomló szeretetté. Isten őrizzen minket ettől is.

Nagyon fontos a lelki életben az is, hogy ne csak mi ismerjük Istent, hanem engedjük, hogy Ő is megismerjen minket. Amikor ezt megértjük, akkor csak ámulattal és csodálattal állhatunk meg színe előtt. Mert az, hogy Isten minket annak ellenére úgy szeretett, hogy jól ismert minket, ez maga a csoda. Istennek ez a szeretetben való ismerete váltott meg minket. Az Ő ismerete mindig az első és a fontosabb. Mi csak azért ismerhetjük meg, mert Ő már előbb megismert minket, ez a szeretettel is így van, ahogy erről János az ő levelében bizonyoságot is tesz. A Jó Pásztor ismeri a juhokat és ezért a juhok is ismerhetik őt. Ezért hadd engedjük, hogy Ő irgalmas szeretetében egyre jobban megismerjen minket, hogy így mi is egyre jobban megismerhessek Őt.

Amikor Isten megismeréséről van szó, akkor két korlátot is látunk. Az egyik korlát a hitetlen emberé, aki így gondolkodik Pilátussal együtt: micsoda az igazság, ilyen nincs is, ki tudná Istent megismerni, hisz Ő olyan titokzatos, kikutathatatlan? S ha Istent nem lehet megismerni, akkor miért foglalkozzunk vele egyáltalán? Akkor jobb, ha ezzel a kérdéssel nem is bajlódunk. Először Jób is valahogy így gon-

dolgozott. Nem értette Istent és ezért szüntelen csak lázadott ellene. De miután Isten megszólalt és rendre utasította őt, amikor meglátta azt, hogy ő csak egy ember, Isten pedig hatalmas, akkor szent tisztelettel állt meg Isten előtt. És ez egészen más megállás, mint a Pilátusé. Pilátus megveti Istent, Jób pedig és vele minden hívő ember imádja Őt. És természetesen rábízta magát Istenre, mert tudja, hogy ha nem is érti Istent, de szeretete mindörökké megáll.

Az ismeretben van megállás, van határ, de a szeretetben nincs. Pedig mi abban is milyen hamar megállunk, milyen hamar megtorpanunk. Milyen fenséges példánk lett ebben Jézus. Ő sohasem állt meg a szeretetben, az Ő szeretete valóban nem ismert korlátokat. Ő valóban mindvégig szeretett minket. Nem csak vízzel volt kész tanítványainak lábát megmosni, hanem kész volt a Golgotán drága vérével is megmosni minket. A kereszten Isten ellenállhatatlan kegyelmét és szeretetét látjuk. Szeretete nem állt meg ellenségei előtt sem. Az egyház ennek a megállíthatatlan, ellenállhatatlan szeretetnek köszönheti létét. Nekünk is úgy kell szeretnünk egymást, ahogy Ő szeretett minket. A szeretet csak akkor igazi, ha nem ismer korlátokat, ha képes minden korláton áttörni és azokat legyőzni.

Olvasandó igék: Jób 42,3; Péld 3,6; Ézs 1,3; Jer 9,6; Mk 6,20; Jn 10,14, 14,9, 18,38; ApCsel 26,27; Róm 11,33, 12,1; 1Kor 8,1, 13,2; Gal 4,9; Fil 3,10; Jak 2,19; 1Jn 3,16, 4,16; Jel 19,4.

A cél és eszköz viszonyáról

Azt szoktuk mondani, hogy jaj annak, akinek már semmi célja sincs az életben. Mert e világon mindennek célja van. Miért hordánánk egy olyan karórát, amely már nem jár? Ennek semmi értelme sincs, hisz az óra azt a célt szolgálja, hogy mérje az időt. Miért tartánánk egy kiszáradt fát a kertünkben, hisz annak az a rendeltetése, hogy gyümölcsöt teremjen. Isten e világot és benne az embert jól meghatározott céllal teremtette, amelyet így tudnánk megfogalmazni: az ember Isten képének a hordozójaként Teremtője és felebarátja iránti szeretet kiábrázolója és megvalósítója kell hogy legyen.

Ha az ember nem akar Teremtőjére hallgatni, akkor nem fogja megérteni létezésének célját. Akkor semminek sincs értelme. Ebbe a téves gondolkodásba esett bele a prédikátor és az a szolga is, aki elrejtette a talentumát, ahelyett, hogy gazdálkodott, sáfárkodott volna azzal. Nagyon vigyázzunk mi is erre. Nehogy az értelmetlenség, céltalanság gondolata erőt vegyen rajtunk, és így mi is csak hiába foglaljuk ezt a földet.

Ha életünk célja nem Istenben van, akkor életünk elvész a sok kicsi apró cél között. Aki nem szolgálja az egy igaz Istent, az sokféle bálvány után fog futkosni. Jeremiás drámai módon figyelmezteti népét, mert az elhagyta az igazi kútfőt és repedezett kutakat ásott magának, amely nem tartja a vizet. Jól jegyezzük meg azt is, hogy Isten nemcsak a végső cél, hanem forrás is, ahonnan mindent meríthetünk. Jézus is figyelmeztet: mindennapi életünk apró-cseprő dolgai is elvonhatják figyelmünket a végső célról. A sok gond, amely a mindennapjaink velejárója, megfojthatja az Isten szerinti céltudatos életet bennünk.

Mi tehát életünk egyetlen nagy célja? Isten el akar vezetni minket ennek meglátására. Ez a cél pedig nem más, mint az ő szolgálata. Ez nem jelenti persze azt, hogy más nem tartozik Isten szolgálatába. A keresztyén embernek is kell tanulni, vizsgázni, munkát keresni, dolgozni, gyermeket nevelni, szórakozni, csak épp ne feledkezzen meg ezek végzése közben Istenről. A veszély az, hogy földi dolgaink végzése közben elfeledkezünk a mennyiekről. János apostol azt mondja,

hogy Jézus minden munkája, szava egyetlen célt szolgált: hogy higgyünk Benne, és hogy Átala örök életünk legyen. Életünk kicsiny dolgai is, az összes öröm és szenvedés mindezt a dicsőséges célt szolgálja, amit nekünk egyetlen pillanatra sem szabad figyelmen kívül hagynunk.

Minden cél eléréséhez valamilyen eszközre van szükségünk. Csak így tudjuk céljainkat megvalósítani. Isten azonban tud eszközök nélkül is teremteni. Mi nem tudunk a semmiből alkotni. Még a zenéhez is hangjegyekre és hangszerekre van szükség. Így van ez a lelki élet területén is. Az Isten országában való élethez is eszközök kellenek, mint az ige, a sákramentumok, a templom és egyház. Ebben az a veszély, hogy az eszközök céllá válhatnak. Az, hogy van templom, és hogy mi járunk abba, nem több mint eszköz. A templom és a templomba járás azt a célt szolgálja, hogy a templomon kívüli életünk is legyen istentiszteletté, Isten előtt kedves áldozattá. Ha valaki a hét-köznapokban nem szolgálja Istent, aki az ígét a templomban hagyja, az bálványimádó lesz, mert az eszközt tette céllá. Aki csak pénzét dobja a perselybe, de magát nem szánja oda Istennek élő áldozatul, szintén bálványimádó lesz.

A Szentírásban arra is sok példát találunk, hogy jó célt rossz eszközökkel próbáltak megvalósítani. Ezekből megláthatjuk, hogy az oly gyakran emlegetett közmondásunk, a cél szentesíti az eszközt, a Szentírás mérlegén egyáltalán nem állja meg a helyét. Nem elég, hogy jó a cél, az eszköznek is jónak kell lennie. Mózes is jót akart, amikor a kősziklára ütött. Amikor a nép zúgolódását látta, úgy gondolta, hogy meggyőzőbb lesz a kősziklára ütni, mint szólni a kősziklához, úgy, ahogy azt Isten parancsolta. Isten annyira megharagudott e maga választott eszközre, hogy emiatt Mózes nem mehetett be a Kánaán földjére. Péter is jót akart, amikor kardot rántott, hogy megvédje Mesterét, de Jézus figyelmeztette őt, nem ilyen eszközök által fog megdicsőülni. Ma is így van ez. Főleg az egyházpolitikában folyamodunk meg nem engedett eszközökhöz, pedig lehet, a cél sokszor jó és nemes. Gondoljunk meg jól, ne csak a cél legyen jó, hanem az eszköz is. Isten országa építésében ne használjunk ördögi szerszámokat.

Van itt még egy másik kísértés is: rossz cél érdekében jó eszközöket használunk fel. Alamizsnát adni szép és áldott dolog. Böjtölni is jó dolog és templomba járni is. De nagyon kell vigyáznunk a „hogyan” kérdésre. Isten arra az indulatra is figyel, amiből bizonyos cselekedet fakad. Milyen szívvvel teszünk valamit, mit akarunk azzal elérni? Jaj nekünk, ha azért imádkozunk, hogy az emberek megdicsérjenek érte. De így van ez a prédikálással, az adakozással, böjtöléssel és sok más dologgal is. Jézus leleplezi a farizeusoknál és nálunk is, ha önmagában jó dolgokkal szentségtelen célt, azaz önmagunk dicsőítését keressük. Könyörögni állhatatosan azért is, ne csak jó eszközöket használjunk, hanem a cél is Isten szerint való legyen.

De ki az, aki elmondhatná magáról, hogy mindig jó célért, mindig jó eszközökkel küzdött? Ilyen csak egy volt, Jézus Krisztus. Ő volt az, aki elmondhatta, soha sem a maga akaratát kereste, hanem az Atyáét. Ezért csak egyedül Ő kiálthatta a kereszten: elvégeztetett! Amikor a Sátán megkísérte, hogy a köveket változtassa kenyerekké, akkor Ő ezt nem hajlandó megtenni, bár joga és hatalma lett volna rá. Nem csak a cél, az eszköz is fontos számára. Ha az eszközt, a gondolatot a Sátán adja, nem hajlandó azt elfogadni. Jó lesz figyelni erre is. Gondoljunk csak ilyen vonatkozásban a sok tévtanításra, ami annyi embert megtéveszt. A Sátán nem akkor a legveszélyesebb, amikor ordító oroszlánként, hanem amikor világosság angyalaként kísért minket. Ezért legyünk éberek, hogy megláthassuk, mi származik Isten kezéből és mi a Sátánéból. Tanuljunk meg Jézustól: szent kell hogy legyen a cél és az eszköz is. Ennek a felismeréséhez és gyakorlásához adjon nekünk az Úr bölcsességet!

Olvasandó igék: 4Móz 20,11; 2Sám 6,7; Préd 1,2; Ézs 1,12; Jer 2,13; Mt 3,9, 4,10, 6,2.5.16, 25,30, 26,52; Mk 2,26–27; Lk 8,14, 9,44.54, 10,41–42; Jn 20,31; Róm 8,29; Zsid 12,10.

Az elesésről és felkelésről

El lehet esni egy lépcsőfoknál, meg lehet botlani egy kőben, de el lehet esni erkölcsi, lelki értelemben is. A Szentírás azt tanítja, hogy a legsúlyosabb, amikor Jézus Krisztusban botránkozom meg. Milyen mélysége ez a bűnnek, hogy nemcsak a legrosszabban esünk el, hanem Isten Fiában. Aki Jézus mellett a maga igazságával, önelégültségével áll meg, az biztos el fog bukni. Aki úgy gondolja, Jézus mellett meg tud állni, annak bukása nagyon hamar bekövetkezik. Simeon is erről szól, amikor a gyermek Jézust karjaira veszi, hogy Ő vettetik sokak elestére és feltámadására Izráelben. A különös ebben az, hogy aki áll, az elesik, aki pedig el van esve, felemeltetik. Az ígahirdetés mindig az elesők és felkelők két nagy csoportjára osztja az embereket. Sokak számára Ő jel lesz, akinek ellene állnak, mások számára pedig megtartás kősziklája. A nagy kérdés az, hogy én melyik csoportba tartozom. A kereszti evangéliuma mindig is botránkoztató marad a bűnös szív számára, mert ez a szív mindent akar, csak épp megalázkodni és bűnbánatot tartani nem tud. Ezért az a legboldogabb, aki Jézusban meg nem botránkozik, hanem alázattal meghajol Előtte, hogy a kegyelem ereje felemelje és újjá tegye.

Az elesés, a botránkozás nem csak a hitetlenek sorsa lehet. A Szentírásban azt is látjuk, hogy Isten népe is sokszor elbukott. De az ő életében ott a kegyelem, és ez ilyen esetben azt jelenti, hogy fel lehet kelni. El lehet esni a bűnben és fel lehet kelni kegyelemben. Csak épp ragadjuk meg a kegyelmet. Ézsau és sokan mások azonban megvetették, és örökre elvesztek. Isten gyermekének elesése sokkal rettenetesebb, mint a hitetlen emberé. Ez Neki is sokkal jobban fáj. Hát nem jobban fáj az, ha az én gyermekem esik el, mint az idegené? A hívő ember bűne utálatosabb és Isten is keményebben bünteti azt. Látjuk ezt Jónás esetében is. Egész biztos, hogy nem ő volt a legbűnösebb ember azon a hajón, de a vihar mégis miatta tört ki. Mások lophatnak, csalhatnak, megbotránkoztató bűnökben élhetnek és nem történik semmi, de ha Isten gyermeke vétkezik, jön az ítélet. Valaki találón

mondta: Isten mindenkit egyformán szeret, de az övéit szigorúbban szereti.

Isten gyermekének elesése önmaga számára is sokkal fájdalmasabb. Amikor Dávid Joáb figyelmeztetése ellenére, gőg és hatalomvágy által vezéreltetve megszámláltatja a népet, nagyon kétségbe esik bűne következménye láttán. A jó az, hogy Dávid ezek után azt a büntetést választja, hogy essen az Úr kezébe. Tudja, Isten szigorú és megbünteti a bűnt, de azt is tudja, hogy irgalmas és könyörületes. Dávid felvállalja az ítéletet, de úgy, hogy Isten irgalmába kapaszkodik. A Káténkból mi is tudjuk: Isten igazságos, de irgalmas is.

Elesésünknek sokszor az az oka, hogy hitünk csak addig tart, amíg körülményeink kedvezően alakulnak. Addig hiszünk, amíg terveink szerint alakul életünk, mihelyst ez nem így van, hitünk is inogni kezd. Ilyenkor gyakran kiderül, nem Istenben hittünk, hanem csak önmagunkban. Péter is azt hitte, hogy Jézusban hisz, de közben csak önmagában hitt. Túlbecsülte magát és alábecsülte a veszélyt. Amikor a baj messze van, nagy hősök tudunk lenni. A templomban, ígahirdetés közben oly magasztos érzések vannak bennünk, nagy elhatározások születnek szívünkben. De kilépve az életbe oly hamar csődöt mond a hitünk. Teli torokkal énekeljük reformációi énekünket: „gyermeket, nőt, testi létet, hírt és jólétet elvihet, benyelhet a föld gonoszsága”, de hogy kétségbe esünk, ha lázas lesz a gyermekünk, vagy ha az Úr valamilyen áldozatot kér tőlünk. Vigyázzunk nagyon, nehogy a templomban túlbecsüljük magunkat, hitünket, hogy aztán kinn az életben csúfosan elbukjunk. Ezért figyelmeztet Pál: aki áll, vigyázzon, hogy el ne essék. Dávid, Péter és a többiek bukása figyelmeztessenek minket arra, hogy ne magunkban higgyünk, hanem az Úr Jézus Krisztusban.

A pusztában levő oázis földi életünk nagyszerű képe. Ha oázis nem lenne, a pusztai vándorok mind elpusztulnának. Számunkra a puszta egy jelkép, de Izráel fiai a valóságos pusztát kellett végigjárják. Isten gondoskodott oázisokról, hogy ott megpihenjenek, erőt, bátorságot merítsenek a további úthoz. A baj az volt, hogy ők bár megpihentek és felüdültek, de nem az Úrban és az Ő ígéreteiben. Ez abból látszik, hogy alig indulnak el a pusztában, máris tele van a szívük keserűséggel és zúgolódással. Becsüljük meg életünk oázisait és használjuk

azokat arra, amire Isten szánta. Ha nem Istenből merítünk erőt, akkor mi is megkéseredettek, panaszkodók leszünk. Miután a kémek visszatérnek és beszámolnak útkürről, a nép megint zúgolódní kezd. Pedig ott van előttük a beszámoló a tejjel és mézzel folyó földről. De nem Isten ígéretere néznek, hanem az emberi dolgokra. Józsúé és Káleb Isten ígéreterebe kapaszkodík, abban nyugszik meg. Hiába a vasárnap, az ígehírdetés, az ünnepi pillanatok, ha mi nem kapaszkodunk Isten ígéretereibe és hűségébe.

Ne felejtjük el, az utolsó időben élünk, amikor Jézus vissza fog jönni ítélni élőket és holtakat. Mi most még a kegyelmi időben élünk, Isten hosszútűrésének az idejében. Ezt az időt Isten nemcsak arra adta, hogy a tudomány és technika vívmányait élvezzük, még csak nem is arra, hogy földi dolgainkat elvégezzük, hanem arra, hogy megtérjünk, higgyünk Jézus Krisztusban. Jézus azt mondja: bölcs ember, aki ígését hallja és megtartja, így építve házát az igazi fundamentumra, ami nem inog meg majd az ítéletben sem. Vigyázzunk, használjuk ki jól a kegyelmi időt és arra, amire Isten azt adta. Jaj annak, aki életét eltéko-zolta, aki nem mondott ígent az evangéliumra.

A Szentírás beszél egy végső feltámadásról is. Aki nem támadott fel a lelki halálból, az nem fog örök életre feltámadni a testi halálból. Milyen jó, hogy a tékozló fiú példázata ott van a Szentírásban. Ő jó ideig lelki halálban élt. De megtért, meglátta méltatlanságát, elveszett voltát, és visszatért atyjához. Már nem jogaira, jussára hivatkozott, tudta, hogy ő mindezt eljátszotta. Már csak a kegyelem maradt, de az elég volt számára. Meghalt, de feltámadott, és ez igaz minden megtérő ember életére is. Aki most és itt feltámadt a lelki halálból, az egykor részesülni fog az örök életre és üdvösségre való feltámadásban is. Jézus feltámadása drága garancia erre.

Olvasandó ígék: 2Móz 16,1; 4Móz 13,30; 1Kir 19,7; Jer 8,4; Mk 14,31,71; Lk 2,34, 6,49, 7,23, 15,18–19; 1Krón 10,12; Zsid 12,16; Jel 20, 10,14.

A sietség és nyugalom viszonyáról

Ha megfigyeljük az embereket, akkor két csoportra tudjuk osztani őket: vannak, akik mindig sietnek, rohannak, mások pedig nyugodtak, ráérősek. Miért van az, hogy az egyik ember siet, a másik nyugodt? Ha a Szentírást jól megfigyeljük, azt látjuk, hogy e két dolog Istent is jellemzi. Van, amikor siet, de olyan eset is, amikor kivár. Nem lehet ezért azt mondani, hogy Isten az egyik vagy a másik csoport oldalán áll, az egyiknek vagy a másiknak adna igazat. A fontos kérdés az, mi áll a sietség, illetve a nyugalom mögött?

Az is igaz, hogy mi Isten gondolatait nem tudjuk mindig megérteni. Ezért azt sem igen értjük, hogy Isten miért siet vagy miért késlekedik. Cselekvése valamilyen fokig örökre titok marad a számunkra. A régi próféták kihírdették Isten ítéletének napját, hogy az a nap sietőséggel el fog jönni. És az ítélet el is jött, de azt mindig Isten hosszútűrése, kivárása előzte meg. Így volt ez Jézusnak a Júdához fűződő viszonyában is. Három évig türelemmel hordozta Jézus álnok tanítványát. De aztán eljön a pillanat, amikor Jézus felszólítja Júdást, hogy tegye meg gyorsan, amit eltervezett. Jézus ennek előtte számtalanszor figyelmeztette Júdást, de ez hiábavalónak bizonyult. Vigyázzunk, nehogy visszaéljünk Isten türelmével. Nehogy azt a következtetést vonjuk le, hogy az ítélet elmarad. A megtérésre legyünk gyorsak, azt ne halogassuk, tegyük meg még ma!

Mennyire megdöbrent minket Isten sietősége, hogy Ő pillanatok alatt lesújthat emberekre. Lót felesége egyetlen szempillantás alatt sóbálvánnyá változott. Ananiás és Szafira ki se tudják mondani a hazug szót és Péter apostol lábainál máris holtan rognak össze. De újra mondom: Isten előbb hosszán túrt és figyelmeztetett. Mert Isten nem az ítéletre a leggyorsabb, hanem a szabadításra. Mielőtt még ajkunkon lenne a szó, Ő már válaszol és segít, így tapasztalta ezt meg a zsoltáros is. Az is igaz, hogy Isten próbára teszi a mi türelmünket is. Hányszor látjuk, főleg a zsoltárokbán, hogy emberek kiáltanak, de úgy tűnik, hogy az ég zárva marad, nem jön válasz az imádságra. Ilyenkor mi mindig hajlamosak vagyunk a kétségbeesésre. Miért van ez így, miért

nem segít Isten sokszor azonnal? Azért, mert Ő az életünket sokkal nagyobb összefüggésekben látja, mint mi. Mi csak azt a bajt, nyomorúságot látjuk, amiben épp benne vagyunk. Csak egy dolgot látunk, és ez az, hogy Isten segítsen ki minket a bajból. Isten azonban mást is lát, jobban tudja, hogy mi válik javunkra és üdvösségünkre. Hadd mondjunk erre egy példát. Jairus, a zsinagógafő csak az ő leánykájának a betegségét látja. Ezért neki mindennél fontosabb, hogy Jézus azonnal jöjjön. De Jézus látja azt a vérfolyásos asszonyt is, akit neki előbb meg kell gyógyítania. Jairus kétségbe van esve, mert gyermeke halálán van. Ugyanígy van ez Lázár esetében is. Jézus még két napig vár, amíg Lázár meghal. Miért késik Jézus? Hogy minket kétségbeesésbe kergessen? Nem, hanem azért, hogy az Ő dicsősége és hatalma még sokkal inkább nyilvánvaló legyen minden ember előtt. Jézus nem azért késik, mert tehetetlen, hanem épp azért, mert mindenható, nem azért, mert nem szeret minket eléggé, hanem épp azért, mert nagyon szeret minket. Ha Isten nem siet, mi se akarjunk sietni, maradjunk nyugodtak, Ő soha sem késik el, nála még a halál sem jelenti a véget.

A nyugalom lehet a belső erőnek, az önuralomnak és annak is a jele, hogy urai vagyunk a helyzetnek. De lehet a nyugalom egy rossz dologgá is az életünkben, lehet a kényelemszeretet, a lustaság és az önzés kifejezője is. Amikor Rúben törzsét hívták a többiek, hogy legyen részt az ígéret földjének elfoglalásában, akkor ő nyugodt maradt. Sokkal inkább az élvezetet keresték, mint a testvérért való szolgálatot. Ez egy bűnös nyugalom volt, amit Isten is megítélt. Persze Rúben és társai jól meg tudták indokolni késlekedésüket és ebben mi is nagy mesterek vagyunk. Mindig jól meg tudjuk magyarázni, hogy miért nem segítünk, sokszor még igéssel is alá tudjuk támasztani magyarázkodásunkat. A Példabeszédek könyve figyelmezteti a lusta embert, hogy előbb-utóbb a szegénység lesz az osztályrésze. De ne csak a munkára ne legyünk restek, hanem a lelki dolgokban se lustálkodjunk. Hányszor még szundítunk egyet, amikor felébredünk, ahelyett hogy kezünk a Bibliánkat ragadná meg, hogy Isten napi üzenetét és parancsát megkapjuk!

A Szentírás arra is figyelmeztet minket, hogy ne siessünk emberek vagy dolgok felett ítéletet mondani. Hányszor beszélünk elhamarko-

dottan. Jóformán nem is ismerjük a dolgokat, személyeket, eseményeket, de máris készek vagyunk az ítélettel. Ahhoz, hogy jól tudjunk válaszolni, először jól kell hallgatnunk, másképp felszínes és elhamarkodott dolgokat fogunk mondani, amivel inkább ártunk, mint használunk. Az ilyen sietség mögött tulajdonképpen szeretetlenség van. Nem szeretjük eléggé a felebarátunkat, mert ha szeretnénk, akkor nem bánatánánk őt meg könnyelmű és elhamarkodott véleménynyilvánításunkkal. Jézusnak is mondtak emberek könnyelműen dolgokat. Az egyik gyors lelkesedtségében így szólt: követlek, Uram, valahová még. Nem is gondolt arra, hogy ez tulajdonképpen mit fog jelenteni az ő számára. Jézus nagyon jól átlátja ezt és figyelmezteti is arra, hogy az Ő követésének milyen ára van. Tudod-e vállalni azt a sorsot, ami még az égi madarak és a rókák sorsánál is rosszabb és nehezebb lehet? Ne gondoljunk olyan könnyen, hogy a tanítványság tornyát a saját erőnk-ből fel tudnánk építeni. Ez nem lehetetlen dolog, de csak a Krisztus kegyelme által lehetséges.

Van a Szentírásban példa az áldott sietségre is. Gondoljunk csak a betlehemi pásztorokra. Ők gyorsan hittek és gyorsan elindultak a Gyermeke felé. Hadd figyelmeztessen az ő példájuk minket is arra, hogy legyünk gyorsak az evangélium elfogadásában és legyünk gyorsak a Szabadító felé való elindulásban.

Korunknak van egy nagy betegsége: a megállás nélküli rohanás. Az ember egyre többet akar, nincs megállás. Nem elég egy műszak, kell a második és a harmadik is. Hány ember valósággal agyonhajszolja magát a megállás nélküli munkában. Nincs idő az elcsendesedésre, nincs idő a Bibliára, az istentiszteletekre, a családdal való meghitt együttlétre, nincs idő a legfontosabbra: Istenre. Ne felejtjük el, hogy Isten is megnyugodott a hat napi teremtői munka után. Ő is nyugodott és gyönyörködött elvégzett munkájában. Isten nem merült el a saját munkájában, mintegy fölötté maradt annak. Jézus is azt mondta tanítványainak, hogy menjenek el vele egy kis időre megpihenni. Minden munkában, testiben és lelkiben egyaránt meg lehet fáradni, ezért a pihenésre is szükség van. Aki nem tud jól pihenni, az nem fog tudni jól dolgozni sem. Isten jó ritmust adott nekünk, igazodjunk az Ő isteni rendjéhez.

Isten Igéje szüntelen figyelmeztet minket arra, hogy mi ne a rosszra, hanem a jóra legyünk gyorsak. Pedig sokszor épp fordítva tesszük, mert az felel meg bűnös természetünknek. Zákeus, míg Jézust nem ismerte, a hamis pénzszerzésre, embertársai kifosztására, a hamis meggazdagodásra volt gyors. De Jézustól meg kellett tanulnia, hogy neki a Jézussal való együttlétre kell sietnie, ezért gyorsan le kellett szállnia a fáról, ahova felmászott. Milyen jó, hogy Zákeus engedelmeskedett és örömmel fogadta be Jézust a házába. És utána abban is gyors volt, hogy a vagyonát a szegényeknek szétosztotta, az általa megkárosított embereknek pedig többszörös kárpótlást adjon. Zákeus a Jézusnak való gyors engedelmességet soha sem bánta meg. Ezt mi se fogjuk megbánni.

Bárcsak mi is megtanulnánk gyorsan engedelmeskedni, gyorsan megtenni azt, ami Isten dicsőségére és embertársaink javára, illetve Isten országának előmenetelére van. A jóra való minden perc késedelmezés súlyos bűn és komoly következményekkel járhat mind a magunk, mind felebarátaink életére nézve.

Olvasandó igék: 2Móz 20,11; Bír 5,15; Péld 6,9–11, 14,17,29, 18,13, 19,2, 21,5; Préd 4,6, 6,7; Zof 1,14; Mk 6,31; Lk 2,16, 8,49, 9,57–58, 14,28, 19,6; Jn 11,6,21, 13,27; Jel 22,12.

A lelki látásról

Amennyire fontos, hogy szemünk legyen és lássuk a földi életünket, legalább annyira fontos, hogy legyen lelki látásunk és tájékozódni tudjunk életünk dolgaiban és eseményeiben. Fontos, hogy magunk előtt lássuk egész életünket, annak célját és értelmét. Világosan kell látnunk, hogy a mi életünk nem olyan, mint egy zárt kör. Akkor annak nem lenne kezdete és vége, nem tudnánk, hogy hol kezdődik és azt sem, hol fejeződik be.

Az ember vagy jó, vagy rossz úton jár, más lehetőség nincs. Vagy Isten útján, vagy pedig a bűn útján. Áldott dolog, ha Isten útján járhatunk. Önmagunktól viszont nem tudnánk az Ő útján járni, ezért erre Ő maga kell minket megtanítsa. Útja nem olyan, mint egy térkép, amin mindent előre lehet látni és mindent ki lehet számítani. Minden nap kell kérnünk: Uram, mutasd meg utaidat az életemben, munkámban, családomban. Egy biztos: Isten útja más, mint a miénk. Mi mindig önmagunkból indulunk ki és magunkhoz érkezünk meg. A magunk választotta út mindig a kárhoz vezet. Jézus komolyan figyelmeztet: lássuk meg a keskeny utat és azon járjunk, mert csak az vezet az örök életre. Ez az út nem könnyű, mert ezen meg kell tagadnunk önmagunkat és fel kell vennünk keresztünket. Milyen nagy áldás, ha ezt már valaki látja és e szerint is cselekszik.

Az még nem elég tehát, hogy meglássuk Isten útját, mert azon járni is kell. Az ördög nem bánja, ha jól ismerjük az utat, csak épp ne járjunk rajta. Szívünk olyan szívesen és könnyen odahajlik más dolgokhoz, csak épp Istenhez nem. Ezért ébereknek kell lennünk, Jézus erre többször is figyelmeztet.

Szomorú dolog azt tapasztalni, hogy a keresztyének lelki látása annyira különböző Isten dolgaiban. Ez már a Jézus földi életének az idejében is így volt. Sokszor a tanítványok se értették Őt. De ki mondhatja el, hogy jól és helyesen látja a dolgokat? Mi a helyes lelki látás ismertetőjele? Jézus ezt a magvető példázatával mutatja be nekünk. A magvető mindig ugyanazt a jó magot veti, tehát a magon nem múlik a dolog. A magvetésnek akkor lesz eredménye, ha lesz termés. Kinek

van helyes lelki látása tehát? Annak, akinek az élete jó gyümölcsöket terem. Ha valaki nem termi a hit, szeretet gyümölcseit, annak nincs helyes látása az evangéliumról. Pál apostol olyan gyakran imádkozott azért, hogy azok, akik őt hallgatták meg is teremhessék annak gyümölcseit, hogy betöltsenek lelki értelemmel, bölcsességgel.

A helyes lelki látásnak az is fontos része, hogy Isten parancsait tudjuk a mindennapi életünkben alkalmazni. Mert nem könnyű megmondani, hol kezdődik a lopás és paráznaság, hol van a takarékoság és fősვნყenség határa, meddig kell elmennünk igazunk védelmében. Csak az Ő Szentlelke tud minket megtanítani, hogy az élet szövvényes dolgaiban el tudjunk igazodni. A törvény betöltése a szeretet, mondja Pál. Hányszor megoldódnának nehéz helyzetek, ha a szeretet parancsát figyelembe vennénk. Jézus az összes parancsolatot a szeretet parancsában foglalja össze.

Sok olyan dolog van, amiben nem tudunk világosan látni. Látunk valamit, de az nem a valóság, hanem csak annak egy látható része. Mennyire igaz az, amit Pál úgy fejez ki, hogy mi csak homályosan látunk és csak rész szerint. A teljes látás az Úrnál van, és ez csak az Ő visszajövetelekor lesz nyilvánvalóvá. Tudjuk, hogy rejtélyeinkre van megoldás akkor is, ha mi azt most még nem látjuk. A hit szemével mi nemcsak betekintést nyerünk a dolgokba, hanem túl is látunk azokon. Aki ezzel a látással rendelkezik, azt már nem ejtik kétségbe a látható dolgok, mert ő látja azt is, ami a láthatókon túl van. Betegségen, bűnön és ítéleten túl látja Krisztust, akinek minden alá van vetve. Pál apostolnak is megvolt ez a látása. Ő nagyon józanul látta a valóságot, nem menekült tőle, nem próbálta annak nehéz oldalait szebbé tenni. Ő tudta azt is, hogy az egész teremtett világ sóhajtozik és nyög a sok nyomorúság miatt, amiben van. Sőt még azt is látta, hogy Isten gyermekei is sóhajtoznak a földi életük során rájuk nehezű terhek és próbák alatt. Még az imádságban is el vannak bizonytalanodva, mert nem tudják, mit is kérjenek. De ők mégis hisznek és átlátnak a bajokon, mert ott van velük a Szentlélek segítsége. Isten gyermekei azt is tudják és látják, hogy végső soron minden a javukat fogja szolgálni.

A hívű ember nemcsak a maga életét tudja hitben látni, hanem az egész történelemre így tekint. A történelemben számára egy meghatá-

rozű dolog van, és ez nem más, mint az Isten országa. A próféták is szenvedélyesen beszélnek arról, hogy Isten hogyan valósítja meg az Ő országát ebben a mi földi világunkban. Milyen jó dolog látni és tudni, hogy a világ hatalmasai sem tehetnek mást, mint hogy Isten tervét valósítják meg a történelemben. Persze a világ hatalmasai erre nem gondolnak. Augusztus császár se gondolja azt, amikor a birodalom összeírásának parancsát kiadja, hogy nem az ő hatalmának dicsűségét fogja ez munkálni, hanem eszköz lesz abban, hogy Istennek egy ősi ígérete beteljesedjen, és pedig az, hogy a Messiásnak Betlehemben kell megszületni.

Vigyáznunk kell arra is, hogy a történelemnek ne csak passzív szemlélűi, hanem aktív formálűi is legyűnk. Ne csak kényelmes távolságból szemlélűjük a dolgokat, hanem legyűnk közel az eseményekhez, vállaljuk fel azt a harcot, amit épp nekűnk kell megvívni. A történelemben ott kell lennie a hívű emberek hitének és cselekedetének is. Fel kell venni a keresztet és a mindennapokban is követni kell Jézust.

Azért fontos hitben látni a teljességet, mert másképp az aprű részletekben, az életűnk ügyes-bajos eseményeiben nagyon elcsűggednénk. A tanítványok is elcsűggedtek a viharban, és azt hitték, hogy el fognak veszni. Ők csak a jelent látták, a percnyi bajt, és elfelejtették, hogy Jézus küldte őket a túlsű partra. Ez pedig azt jelentette, hogy nekik oda meg kell érkezniűk. Mi se felejtűk el soha, hogy bármennyire is viharzik a tenger körülűtűnk, bármilyen magasra csapnak is a hullámok, az Úr hívott el minket, Ő tett nekűnk ígéretet arra nézve, hogy egyszer meg fogunk érkezni az Ő dicsűségébe. És Ő ezt az ígéretét a mi életűnkben is be fogja teljesíteni.

Olvasandű igék: Zsolt 25,4, 119,73.104; Ézs 44,28; Mt 7,13, 13,23, 22,37–40, 24,44; Mk 9,5; Lk 2,1, 8,24; Rűm 8,31–39; 1Kor 13,12; Ef 1,17–18.

A tragikus és nevetséges dolgokról

Az ember mindig megpróbál a saját korlátain áttörni és többnek tűnni, mint ami a valóságban. Hajlamos arra, hogy felfuvalkodjon, hogy ügyesebbnek lássák a körülötte lévők. A gyerekekre is jellemző, hogy megpróbálnak híres embereket utánozni, a ruházatukban, mozgulataikban is hozzájuk hasonlítani. A gyerekeknél ez még nem is olyan veszélyes, de ha egy felnőtt teszi ezt, akkor ez már igencsak nevetséges dolog. Sokan vannak olyanok, akik megpróbálják túllépni lehetőségeiket és egy látszatvilágban élnek. Nem tudnak természetesen viselkedni. Ez nevetséges, de ugyanakkor tragikus is. Az ősatyák idején az emberek égis éró tornyot akartak építeni, s ezt ma számtalan formában a modern embernél is megtaláljuk. A felfuvalkodott ember elveszti az egészséges érzékét a dolgok egymáshoz való viszonyának megítélésében. Nem érzékeli a közte és Isten között levő távolságot, gyarló mivoltát.

Sajnos a felfuvalkodottság nemcsak a hitetleneket kísérti meg, nemcsak Nabukodonozort, Heródest és a hozzá hasonlókat, hanem a hívőket is. A vallásos ember is átlépi a határokat, amelyeket pedig Isten állított fel. Isten azonban megszégyeníti az ilyent.

Hányszor gondolja az ember azt, hogy valamely dologban most neki kell Istennek tanácsot adnia. Ez olyan nevetséges, mintha egy kisiskolás gyerek akarná a miniszterelnököt kioktatni arról, hogyan kell egy ország politikai és gazdasági életét vezetni. Hányszor vagyunk imádságainkban ilyenek, mi akarjuk előírni Istennek, mit és hogyan cselekedjen. Úgy gondoljuk, ha Isten úgy tesz, ahogy mi azt Neki előírjuk, akkor majd minden jó lesz. Hányszor gondoljuk azt, hogy Isten túl szigorú, máskor pedig, hogy igen engedékeny. Az egyik úgy gondolja, hogy Istennek oda kellene már sújtania, a másik pedig azért átkozódik, hogy miért adott csapást. Milyen jó, hogy Isten nem a mi akaratunkat és elképzelésünket követi, és nincs szüksége a mi „bölc” tanácsainkra. Ezt meg kellett tanulnia Jónak és barátainak, a farizeusoknak, de még Péternek is, amikor úgy képzelte, ő mondja majd meg, hogy a megváltás útján minek kell megtörténnie.

Nekünk persze szabad kérni, szabad meglátásainkat, gondolatainkat imádságban Isten elé vinni, de csak mindig abban a hitben, hogy Ő sokkal jobban tudja, hogy nekünk mire van szükségünk: Atyám, ne úgy legyen, ahogy én akarom, hanem ahogy Te.

A nevetséges, illetve tragikus dolgok sokszor közel állnak egymáshoz, sok közös vonásuk van. Nevetséges, hogy Péter azt gondolja, ő szabja meg, mi történhet meg Jézussal, de ez ugyanakkor tragikus is, hiszen Péter ebben a pillanatban a Sátán eszközévé válik, és akadály lesz az üdvtörténet útján. Pétert a jóakarát vezérli, de épp a fordítottja lesz annak, amit akar. Ő Jézus pártfogója akar lenni, de az ellensége lesz.

Vigyáznunk kell ennek másik, alattomos formájára is. Vannak olyan keresztyének, akiknek életvitele sok kívánnivalót hagy maga után, sokszor megbotráncoztatják környezetüket. Ezt úgy magyarázzák, hogy azért nem szeretik őket a kívülállók, mert ők olyan komoly és jó keresztyének, holott ennek épp az ellenkezője az igaz. Nem az a baj, hogy jó keresztyének, hanem az, hogy igenis rosszak. Az ilyenek ahelyett, hogy a baj okát magukban keresnék és megszégyenülnének, a bajt másokban keresik. Úgy állítják be, hogy Krisztusért szenvednek, holott a maguk bűne okoz minden félreértést. Péter apostol nagyon komolyan figyelmeztette a kis-ázsiai keresztyéneket, hogy szenvedésük valóban Krisztusért legyen és ne azért, mert e világhoz szabták magukat. Az ilyen keresztyén nemcsak nevetséges, hanem tragikus is, mert a Krisztus ügyét teszi a világ számára hitel nélkülivé. Isten őrizzen minket ettől!

Nevetséges, de ugyanakkor tragikus az is, amikor az ember az életének egyik területén nagyot akar alkotni, de a többi területet elhanyagolja. Lehet, hogy egy vállalkozó, egy üzletember éjjel-nappal dolgozik, de közben tönkremegy a házassága, a családjá, a feleségéhez, gyermekeihez fűződő viszonya. Úgy érzi, hogy feljutott a csúcsra, pedig épp a mélyponton van. Felépített valamit, de ugyanakkor le is rombolt valami sokkal fontosabbat. Nagyon fontos itt az értékek sorrendje. Mi számunkra az igazán fontos: a pénz, vagy a család békessége és öröme? Az, hogy sok mindent megnyerjünk, vagy pedig az, hogy lelkünkben ne valljunk kárt? Jeremiás drámai komolysággal figyelmeztet arra, ne hogy csak látszat legyen az életünk. Jeremiás látja népének látszatéletét, amit Isten keményen meg fog ítélni. Az egész

népét olyan asszonyhoz hasonlítja, aki cicomázza magát, de belül nincs igazi értéke. Mi is vigyázzunk erre, legyenek igazi értékeink, ne csak lelki „cicomáink”.

Sokszor nevetséges és ugyanakkor tragikus az, hogy nem értjük Istent, vagy jobban mondva, nem is akarjuk érteni. Állandóan hangoztatjuk: nem értem Istent, miért cselekszik így vagy úgy, miért nem teszi ezt vagy azt. Nem értem azt, hogyan adhat Isten az utolsó pillanatban bocsánatot és üdvösséget egy gyilkosnak, a rendes és becsületes ember pedig elkárhozik, ha meg nem tér. Mit tesz Isten, amikor mi ezeket mondjuk? Ő maga is kérdez: kicsoda vagy te, ember, hogy versengsz az Istennel? Mintha azt mondaná: ne feledd, én Isten vagyok, te pedig csak ember! Ha ezt nem felejtjük el, akkor megmaradunk saját korlátaink között, és megtanuljuk Istent imádni ott is, ahol a mi kicsiny emberi értelmünkkel nem tudjuk Őt megérteni.

A bűn maga is nevetséges dolog, de ugyanakkor tragikus is. Ezt sokszor csak másoknál látjuk meg, magunknál sokkal nehezebben. Az ember nem lehet Isten nélkül, és ha nem kell neki az élő, igaz Isten, akkor jönnek a bálványok. Júda életében jött a kőbálvány, de az végül nem tudott segíteni a bajban, Júdának keserűen kellett ezt megtapasztalnia. Istenhez fordult, de az nem segített, mert Őt nem lehet csak úgy „elóráncigálni”. Előbb a megromlott viszonyt helyre kell állítani, bűnbánatot kell tartani.

Ma is sok ember van, aki a bálványokat imádja, lehet az sport, szórakozás, pénz vagy bármi más. Az élő Isten pedig nem kell. A bálványok azonban nem tudnak segíteni, amikor bajba kerülünk. A kegyelem azonban az, hogy Isten nem veti el az Ő népét, elfordult állapotában is szereti. Várja, hogy ez a nép visszaforduljon Hozzá, hogy belássa és megbánja nevetséges és tragikus tévedését. Akkor pedig Ő újra kész kegyelmébe fogadni. A tékozló fiú is bálványimádó lett, de az atyja visszavárta és visszafogadta őt, mihelyest magába szállott és bevallotta bűnét. Isten szíve kész megbocsátani és visszafogadni. Milyen jó ezt ma is megtapasztalni!

Olvasandó igék: 1Móz 11,4,7; Jób 38,3; Ézs 40,13–14; Jer 2,26–28, 4,30; Mt 16,22; Róm 9,20; 1Kor 4,8,10; 1Pt 3,17, 4,15.

A hagyományörzés és újítás viszonyáról

A reformáció ünnepe kapcsán sokat foglalkoztatnak különböző kérdések: mi az, amit meg kell őrizni, amit nem szabad megváltoztatni, és mi az, amiben valami újat kellene hozni? Mi az, amihez mindenáron ragaszkodnunk kell, és mi az, amit jobb, ha feladunk?

Az evangélium egyszerre hagyományörző és ugyanakkor benne van az újítás szelleme is. Hagyományörző olyan szempontból, hogy ragaszkodik Isten igazságához, olyan kijelentésekhez, amelyek a teremtetés óta nem változtak. Nem azért, mert azok régiek, hanem azért, mert üdvösségünket szolgálják, s amiket semmi mással nem lehet helyettesíteni. De ugyanakkor semmi sem kívánja annyira a megújulást, mint az evangélium. Semmi sem hozott akkora változást e világba, mint az evangélium. A forradalmak együttvéve nem tudtak annyit elérni, mint az evangélium hirdetése. Az evangélium azért olyan hatékony, mert a forradalmak csak a helyzeteket és körülményeket tudják megváltoztatni, de az evangélium az emberi szívet tudja átformálni.

Az egészséges hagyományörzés abban áll, hogy megtartjuk Isten parancsolatait, mert abban van az igazi élet. A Példabeszédek könyve is arra figyelmeztet, hogy a régi határt ne mozdítsuk el, mert azzal ártanánk magunknak is, másoknak is.

Szólnunk kell néhány szót a divat kérdéséről is. Ma azt látjuk, hogy az egész világ leborul e veszedelmes bálvány előtt, a divat követezése érdekében kész mindent feláldozni. A divat arra gyakorol legnagyobb hatást, akinek nincs lelki, erkölcsi tartása. Az ilyen mindig valami új után kutat, abban véli felfedezni boldogságát. A divat és a reklám lenyűgöző hatással van arra, akinek nincsenek belső értékei. Aki az evangéliumot nem értette meg és nem fogadta el, mindig hajlamos lesz arra, hogy minden újabb divatot elfogadjon, ami jónak és szépségnek kiáltja ki magát. Pál apostol idejében is voltak már olyanok, még a keresztyén gyülekezetben is, akik mindig valami érdekeset, meglepőt akartak, ahelyett, hogy az evangélium normái szerint éltek volna. Ez így van ma is. Sok keresztyén megüresíti az evangéliumot olyan új dolgok által, amelyek nem adnak tartalmat az életnek, ame-

lyek nem állnak az Istennel való bensőséges közösség szolgálatában. Vigyázzunk, ne a divat vezessen!

Arra is vigyáznunk kell, hogy a dolgokat ne a külső alapján ítéljük meg, igyekezzünk mindig a lényeg megglátni a külső formák mögött is. Arra is kell vigyáznunk, hogy az Ige ott legyen a szívünkben és nem csak az értelmünkben. Mária, Jézus anyja is szívébe rejtette és forgatta az Igét, amit neki Isten angyala mondott. Az Ige csak akkor terem gyümölcsöt, ha az behull szívünk jó termőföldjébe.

Jézus Krisztusnál is szerves egységben áll a hagyományörzés és az újítás. Ő volt a legmaradibb, de ugyanakkor a leghaladóbb szellemű ember, aki ezen a földön élt. A farizeusok ezt nem tudták megérteni. Úgy képzeltek, ha valaki megtartja a törvényt és a prófétákat, akkor az semmilyen újat nem tud elfogadni. Azzal vádolták Jézust, hogy eltörli a törvényt és a prófétákat, holott ő nem tett mást, mint alkalmazta azt a mindennapi életben. Jézus megmagyarázza nekik, hogy Ő nem eltörli, hanem betölti a törvényt, ami nem más, mint a szeretet parancsa. A farizeusok azonban nem értették meg ezt. Ők csak a héjat tartották meg a törvényből és azt emberi kegyességükkel töltötték meg. Ezzel épp megüresítették a törvényt és a próféták tanítását. Jézus megmutatja, hogy a Szentírásban minden, a törvény és a próféták is arra az Isten országára mutatnak, ami Krisztusban beteljesedése felé tart. Ahhoz, hogy ebbe az országba beléphessünk, többre van szükség, mint látszatra, külső formák megtartására. Jézus Krisztus rámutat arra, hogy mindennek a középpontjában Isten szeretete és kegyelme áll, s ha ez nem lesz valóságga életünkben, akkor minden igyekezetünk hiábavalóvá válik.

Krisztus eljövételével új tartalom jött el, ami sokszor nem fér be a régi formákba. Ezért kellett a Jézus eljövételével az istentisztelet régi formái (mint az áldozatok, tisztulási szertartások, böjtölési szokások) helyére új dolgok lépjenek, mint a megújított szív, az önmagunk oda-szánása és a Vőlegény jelenlétében való örvendezés. Az evangélium új borát nem lehet a régi tömlőkbe tölteni, mert a bor forr, dolgozik. Életünk új tartalma az, hogy mi Krisztusban testvérek vagyunk és Isten kegyelméből élhetünk. Ez volt az, ami abban a régi világban eltörölte az emberek között levő, áthidalhatatlannak mondott szakadé-

kokat. Abban az időben elképzelhetetlen volt, hogy az úr és a rabszolga egy társaságba kerüljön, a szegény és gazdag egy gyülekezetben foglaljon helyet. De az isteni kegyelem dinamitja felrobbantotta e tátongó szakadékokat ember és ember között. Sokszor a külső formák megmaradtak, de a tartalom egészen megváltozott.

Krisztus szeretete és kegyelme ma is áthidalhat olyan távolságokat és különbségeket, amelyek e nélkül lehetetlenek lennének. Persze, arra is nagyon vigyáznunk kell, hogy kegyelmével ne éljünk vissza. Ez az, amit Bonhoeffer, a mártír lelkipásztor olcsó kegyelemnek nevezett. Aki a kegyelmet úgy akarja megkapni, hogy életét nem hajlandó megújítani, az nem fogja megkapni e kegyelmet. A megújulást Krisztus naponta el kell hogy végezze bennünk. Ezt nevezzük állandó reformációnak, az egyház és az életünk állandó megújulásának. A kegyelemmel élni kell, azt tovább kell adni másoknak is. Akin az Úr könyörült, az maga is könyörületes szívvel fog járni az emberek között.

A mi hitünk végső vágya az, amit Isten Igéjében meg is ígért: aki Isten akaratát cselekszi, az megmarad örökké, akkor is, amikor e világ már rég elmúlt. Végső reménységünk az új ég és az új föld, amelyekben igazságosság lakozik. Aki erre vágyakozik, az az egyház, amelyik ezt komolyan veszi, annak az életében már most láthatóvá lesz a megújulás áldott valósága.

Olvasandó igék: Péld 7,2, 23,10; Mt 5,17.21.27.31.33.38.43, 25,25; Lk 2,19, 5,37–38, 15; Róm 12,2; 1Tim 6,20; 2Tim 1,14; Filem 15–16; 1Jn 2,17; Jel 21,1.

A menekülésről és a menedékről

Amikor az ember bűnös úton jár és azt nem akarja elhagyni, akkor az illető mindig megpróbálja igazolni magát. Ez rossz dolog, mert a bűnt nem lehet igazolni. Minden bűn lehetetlen helyzetbe hoz. Ebben a helyzetben csak egy megoldás van: a bűnt őszintén megvallani és szakítani vele. De ha ezt nem tesszük, akkor menekülünk valahová. Ennek első módja a tagadás. Az ember egyszerűen tagadja a bűnét. Persze, ezzel az ember csak magát csalja meg, mert Isten úgymint látja a hazugságot, de az illető mégis elégedett, hogy tagadásával csak elért valamit. Ha sikerül is néhány embert becsapni, ez a halál sikere. Ezzel a bűnt csak súlyosbítottuk és a bajt csak tetéztük. Így volt ezzel Izráel népe is sokszor. Amikor Jeremiás szemükre veti bálványozásukat, akkor ők keményen tagadnak. De az Úr nem hagyja abba, és rámutat azokra a helyekre, ahol a paráználkodás folyt. Mintha azt mondaná: hiába tagadsz, a helyek is elárulnak téged.

Isten elől semmit sem lehet elrejteni. Ne meneküljünk előle, hanem inkább menjünk nyomorúságainkkal az Úrhoz, legyen Ő menedék a mi számunkra. Mert ha valaki nem akarja elismerni bűnös voltát, ezzel egy nagyon súlyos bűnt követ el: feleslegessé teszi a Krisztus váltságát. Ahol mi nem ismerjük el bűneinket, ott Jézus nem ajándékozhat meg minket az Ő bocsánatával.

Ha a tagadás nem megoldás, az ember még mindig próbálkozik egy másik menekülési lehetőséggel, ez nem más, mint az önmagam megtisztítása. Úgy gondoljuk, meg tudjuk oldani a bajokat, az életünkről magunk is le tudjuk mosni a bűnnek foltjait. Olyan jól meg tudjuk magyarázni, miért kellett ezt vagy azt a bűnt elkövetni. Elvégre emberek vagyunk. Sokan addig jutnak el, hogy magukat még hősöknek is nyilvánítják és a bűnt erényként tüntetik fel. Isten azonban nem fogadja el e magyarázkodást. Amiről azt gondoltuk, hogy sikerült kimosni, az folt marad az Ő szemében. Mert jól jegyezzünk meg: a megtisztítás egyedül Isten munkája és sohasem az emberé. Csak a Jézus Krisztus vére tisztít meg minket minden bűntől.

Van azonban a menekülésnek egy harmadik módja is, ez pedig a fatalizmus, a sorsra való hivatkozás. Az ember sajnálatja magát és azt

mondja: ő tulajdonképpen áldozata a körülményeknek, a körülötte levő embereknek. Én már ilyen vagyok, nem tehetek róla, szokta az ilyen ember mondogatni. Ez a pogány fatalizmusba való menekülés kényelmes dolog, mert semmiért sem kell felelősséget hordozni. A bűnös az áldozat szerepében tetszeleg. Hallani sem akar ítéletről, hanem azt várja, hogy sajnálják, vagy békében hagyják. Isten azonban még az ilyen emberről sem mond le, mert az ilyeneknek is meg kell tudnia: nem a sors a legnagyobb valóság, hanem az élő Isten.

Az ember odáig is mehet a menekülésben, hogy tagad valamit, ami valamikor létezett. Sokszor megtörténik egy válópéternél, hogy az egyik fél azt állítja, nem is volt soha szerelem közöttük. Nem is kellett volna összeházasodniuk. Az Izráel és Isten közötti kapcsolatot sokszor házasság képében látjuk megjelenítve. Ez se volt egy „boldog házasság”. Izráel kezdettől fogva hűtlenkedett. De Isten mégse tagadja az első szerelem meglétét. Sőt, emlékezteti népét erre. Emlékezteti népét a jóra, a szépre, ami ebben a kapcsolatban volt. Milyen jó, hogy az Úr velünk is így tesz olyan időkben, amikor hajlamosak vagyunk eltávolodni Tőle. Emlékeztet arra, amikor minden nap hálát adtunk a kicsiny dolgokért is. Amikor még tele voltunk tűzzel, amikor még forró volt az imádság a szívünkben. Az Ő szíve mélységesen vágyakozik arra, hogy ezek az idők, ez az állapot újra visszatérjen az életünkben. Ha az első szeretetet elhagytuk, jertek térjünk vissza ahhoz, jertek térjünk vissza az Úrhoz!

A menekülésnek az is egy módja, hogy mi mindig, mindenért Istent vádoljuk, magunkat pedig mindig és mindenben igazoljuk. Sokszor ennek még igei megalapozást is tudunk adni, úgy, ahogy azt a Sátán tette, amikor Jézust megkísértette. Ő tudott ígére is hivatkozni, amikor Jézust kellett megtámadni. A farizeusok is nagy mesterei voltak ennek, Jézust tulajdonképpen Isten nevében üldözték és feszítették meg. Hányszor magyarázzuk félre mi is Isten szuverén kegyelmének a tanítását. Amikor ezt halljuk, azt a következtetést vonjuk le, hogy Isten önkényes, s ha ez így van, akkor semmit se számít az, hogy mit tesz az ember. Ha kiválasztott vagyok, akkor minek erőltessem magam, hisz én úgy se tehetek semmit Isten munkájához. De ez teljes félreértés, mert a Szentírásban sehol sem olvassuk, hogy nem használ az, ha törekszem, imádkozok és dolgozok. Pál apostol is tudja, hogy

Isten az Első és az Utolsó, de ez nem menti őt fel a felelősség alól. De azt is tudja, hogy mégis minden dicsőség egyedül Istent illeti meg. Tudja, hogy ő sohase vádolhatja, nem vonhatja kérdőre Istent. Tudja, hogy Isten mindent megtett érte, ezért ő is meg akar tenni mindent Istenért. Ez a helyes magatartás a mi életünkben is.

Menekül az ember egyfajta hamis biztonságba is. Ez is nagy veszély. Jeremiás egyszer ott állt Isten házában az ajtajában és prédikált. Ebben a templomban minden folyt a maga rendjén, de valahogy minden megüresedett. A lényeg hiányzott: a szív. Az áldozatokat bemutatták, mégpedig pontosan és az előírás szerint, csak épp magukat nem áldozták oda Istennek. De közben azzal vigasztalták magukat, hogy semmi baj nem történhet, mert az Úr temploma ez. Mennyire megkísért minket is ez a veszély, amikor mi is arra hivatkozunk, hogy úgymond a legbiztosabb vallást követjük, őseink is évszázadokon át ehhez az egyházhoz tartoztak, de közben a mi hitünk is megüresedett, mindent csak szokásból és látszat szerint teszünk, de szívünk nem dobog Istenért és Krisztus ügyéért. Hiába vannak szép istentiszteleteink, ha az nem látszik meg a hétköznapi életünkben. Ez egy hamis biztonság. De melyik akkor az igazi? Hát az, hogy megvalljuk egészen konkrétan a mi bűneinket, amelyeket Isten Lelke megmutat az életünkben és komolyan vesszük az Úr követését a hétköznapi életünkben is. A templom és az egyház egy áldott biztonságot nyújthatnak, de csak akkor, ha ott az élő Istennel találkozunk, ha elfogadjuk az ítéletet és a kegyelmet egyaránt, s ha engedjük, hogy Isten ott megújítsa, megreformálja a mi életünket.

Tegyük fel végre az utolsó kérdést. Ha nem szabad mindezen dolgokba menekülnünk, mi lehet az igazi menedék számunkra, ahova aztán igenis menekülnünk kell? A válasz egyértelmű: Istenhez és az Ő Igéjéhez. Mi mindig és mindenben Istenre kell hallgatnunk és Neki kell engedelmessé válnunk. Jézus kijelentette nekünk az Atyát. Ha mi csak Rá nézünk és hallgatunk, akkor nem leszünk menekülő emberek, mert megtaláltuk Nála az igazi menedéket.

Olvasandó igék: Jer 2,2.7.22.23.25, 7,4-7; Mt 11,28; Lk 13,34; Jn 9,41; Róm 9,16; Fil 2,13.

A prófétai tisztról

A Szentírásban sok szó esik a prófétákról. Már a kiskátésok megtanulják, hogy ők Istennek azon emberei voltak, akiken keresztül Isten az Őszövegségben szólt és kijelentette akaratát. Tudjuk azt is, a próféták sorsa kifejezetten nehéz volt. A Szentírásból és természetesen a Kátéból azt is tudjuk, hogy minden keresztyén embernek van egy prófétai tiszte. És ez ma sem könnyű. A legnehezebb dolog Istent képviselni ebben a világban. Az üzenet, amit nekünk át kell adni, egy örömmel, de ugyanakkor testünkbe és vérünkbe vág.

Amikor Mózes vagy Jeremiás elhívást kapott a prófétai szolgálatra, egyáltalán nem volt emelkedett hangulatban. Érezte, mekkora súly és felelősség nehezedik vállára. Reszketve vállalta a prófétai szolgálatot. Ha mi is megértjük prófétai tisztünk komolyságát, vajon tehetünk-e másképp? Persze vigyáznunk kell arra, hogy ez a szent rettegés ne félelemből és hitetlenségből fakadjon. De mindenképpen ott kell legyen az idvességes rettegés, ami prófétai tisztünk komolyságából fakad. Aki ezt a munkát komolyan veszi, át fogja érezni ennek súlyát is. Nyilvánvaló, hogy nem mindenki fogadja ellenségesen a bizonyágtételt. Isten gyermekei örömmel fogják hallgatni szavainkat. De lesznek olyanok is, akik nem szívesen fogadják azokat. Ezek azok, akik még a bűn útján járnak és nem akarnak megtérni. Nem megigazulni akarnak, hanem igazolást keresnek bűnös életfolytatásukra. Gondoljunk csak ismét Jeremiásra. Neki jutott az a nehéz feladat, hogy Izráelt kimozdítsa hamis biztonságából. Nem olcsó kegyelmet, hanem ítéletet kellett hirdetnie. De gondolhatunk Jézusra is, aki prófétai erővel hirdette a megtérés szükségességét a nép vezetőinek, a farizeusoknak, és ezek után ők köveket ragadnak, hogy megkövezzék Jézust.

Vigyázzunk arra, hogy soha ne veszítsük el a prófétai bátorságot.

Azt a félelmet, ami szívünkben támad akkor, amikor Isten minket is prófétai feladattal bíz meg, csak Isten veheti el. A félelem természetes velejárója életünknek, és Isten nagyon jól ismeri félelmes szívünket. Tudja azt is, milyen nehéz prófétai módon szólni és élni egy Istentől annyira elrugaszkodott világban. Ő azonban le tudja ezt győzni bennünk Szentlelke erejével.

Nagy veszély az még a templomjáró gyülekezeti tagok körében is, hogy amikor az igehirdetés prófétai hangot üt meg, amikor a bűn ítélet alá kerül, akkor sokan kibújnak alóla, gondolván, hogy ez most nem nekik szól, hanem épp a mellette ülőknek, vagy sajnálattal állapítják meg magukban: milyen kár, hogy a szomszédom most épp nincs itt, mert olyan jól megkapta volna a magáét. Pedig az ige mindig nekünk szól személyesen. Jaj nekünk, ha az ígét csak a mások számára halljuk meg. Mert az ige mindenkinek egyformán szól: ellenségnek és barátnak, gazdagnak és szegénynek, lelkésznek és gyülekezeti tagnak. Ha a prófétai bizonyoságtételt hűségesen elmondtuk, ne féljünk a következményektől, mert az Úr maga bátorít minket. Ahogy tette azt Jeremiással is.

Nagyon kell vigyázzunk arra, hogy prófétai tisztünk gyakorlásában ne embereknek akarjunk tetszeni, mert akkor nem Istennek szolgálunk, hanem önmagunknak. Minden népszerűség-keresésben ördögi kísértés van számunkra. Az Ószövetség sok példát szolgáltat a hamis prófétákra nézve, akik mindig azt mondták, amit az emberek vagy fejedelmek vártak tőlük, és elhallgatták az ítéletet. Isten igazi prófétái következetesen kemény ítéletet mondtak e próféták felett. Az Újszövetségben a farizeusok voltak azok, akik nagyon is buzgón hirdették Isten szavát, de mindezzel önmaguknak akartak dicsőséget szerezni. Még az imádság és böjtölés is olyan eszköz volt kezükben, amellyel az emberek ámulatát akarták kivívni. Jól jegyezzük meg: nem az a fontos, hogy népszerű emberek legyünk. Ha kell, merjük ezt a bizonyoságtétel és Isten Igéje igazságának érdekében el is veszíteni.

Az is igaz, hogy bármennyire igyekezzünk is, bizonyoságtételünk mindig hiányos marad. Ki merné elmondani magáról, hogy prófétai tisztét mindig jól töltötte be? Ezt senki sem mondhatja el. Az igyekezetnek mégis ott kell lennie. Egész életünkön át harcolnunk kell azért, hogy bizonyoságtételünk egyre tisztább legyen. Magánéletünkben lehetnek olyan körülmények, amelyek bizonyoságtételünket gyengítik. Gondoljunk Sámson kettős életére. Próféta-bíróként harcolt a filiszteusok ellen, magánemberként beleszeretett kétszer is a filiszteusok leányaiba. Ezért kellett a vakság és szenvedés kohóján átmennie, hogy prófétai tisztje és magánélete ugyanazt az üzenetet hordozza, s ebbe

végül bele is kellett halnia. Magánélete meg is kellett semmisülni, hogy prófétai tisztje nyilvánvalóvá legyen.

A magánélet és a tisztesség bizonyoságtételének egysége csak egy ember életében valósulhatott meg tökéletesen: a Jézus Krisztuséban. A Golgota keresztje annak a bizonyítéka, hogy nála a személy és tisztesség nem két különböző dolog. Ez viszont neki is az életébe került. Minél inkább keresztre tudjuk adni ömberünket, annál inkább személyünk és bizonyoságtételünk összeforr egymással. És ez a szeretetben valósul meg. Csak akkor lesz személyünk és tisztünk egységes, amikor kiteljesedik bennünk Krisztus szeretete.

A prófétai szóznak mindig a jelenben kell megszólalnia, annak az égető és fájdalmas kérdéseire kell választ keresnie. Ez persze kényelmetlen számunkra. Sokszor könnyebb kemény ítéletet mondani a múlt bűnei felett, mint a jelen bűneit leleplezni. A farizeusok is tisztelték a már meghalt prófétákat, ápolták azoknak sírjait, de amikor Jézus a jelenben lerántotta róluk a leplet, amikor rámutatott a bűneikre, akkor ez már felháborította őket. Így van ez ma is. Sokkal könnyebb arról beszélni, hogy mi volt akkor és ott, és sokkal nehezebb arról, hogy mi van itt és most. De a prófétai tiszt épp ezt jelenti, és nekünk ezt is vállalni kell.

Összefoglalva: a prófétai tiszt sokszor szenvedést is jelent. Nemcsak az üldözések idején, hanem minden időben. Ha ezt nem érezzük, akkor az is kérdéses, hogy prófétai tisztünket egyáltalán végezzük-e? Ne hallgassunk ott, ahol beszélni kell, és ne maradjunk az általánosságoknál attól való félelmünkben, hogy az emberek meg fognak ránk haragudni. Pál apostolnak is sokat kellett szenvednie! Jézus is figyelmeztette tanítványait arra, hogy meg is ölhetik őket, mégpedig olyanok, akik azt gondolják, hogy ezzel istentiszteletet végeznek. Milyen tragikus ez az egyház történelmében, hogy az Isten prófétáit sokszor az Isten nevében, ahogy régen mondták „in nomine Dei” küldték máglyára vagy börtönbe. De az igazi próféta életének vége nem a gyalázatban, hanem a dicsőségben végződik. Ha részünk van a Krisztus szenvedésében, részünk lesz az Ő dicsőségében is.

Olvasandó igék: 2Móz 4,13; Jer 1,6.7–10, 6,14, 26,14–15; Mt 13,57, 23,5–7.29–30; Lk 4,29; Jn 8,40, 16,2; ApCsel 4,29; Róm 8,17; 2Tim 2,9.

A papi tisztról

Az első emberről, Ádámról nem sokat tudunk meg a Szentírásból. Amit viszont tudunk: őt Isten elsősorban királyi tiszttel ruházta fel, amikor arra hívta el, hogy uralkodjék a teremtett világ felett. Az is nyilvánvaló, hogy a királyi tiszte csak papi lelkülettel lehet gyakorolni. A papi tisztnak a lényege az engedelmességben van, hogy az ember nem szakadhat el Teremtőjétől. De a papi tiszthez még szorosabban kapcsolódik a szeretet. Szeretet nélkül az ember uralkodni sem tud, mert a szeretet őrzi meg az embert a visszaélések veszélyétől.

Az első két pap a Szentírásban Káin és Ábel, mindketten áldozatot mutatnak be az Úrnak. Káin volt az idősebb, akinek születése nagy örömet hozott és szülei sokat vártak tőle. Ábel azonban csalódást okozott, mert gyengének és erőtlennek látszott. Neve is azt jelenti: lehelet, semmisség. Ábel így testvérének, Káinnak az árnyékában nőtt fel, akinek tetszett ez a helyzet. Meg is szokta, hogy ő az első, s úgy gondolta már, Isten előtt is fontosabb, mint testvére. De döbbenettel kellett megállapítania, hogy Istennél épp fordítva áll a helyzet. Az Úr az ő áldozatára nem tekintett, mert gögös és elbizakodott lett. Ábel áldozatát elfogadta, mert az alázatos volt. Káin tehát az első farizeus, aki úgy gondolja, Isten meghatódik az ő teljesítményétől és Ábel az első „vámszedő”, aki kegyelemért könyörögve járul az Úr színe elé. Kétfajta papi lelkület létezik. Az egyik gyilkossághoz vezet, Káin megöli Ábelt. Veszélyes papnak lenni, mert az ember könnyen Jézus gyilkosává válik. A papi tiszte csak félelemmel és rettegéssel lehet végezni.

A prófétai és a papi tiszte viszonya sokszor feszültté válik. A papi tiszte ugyanis néha megüresedik, külsőséggé válik. Az ember megelégszik a külső ceremóniákkal, a szív belső változása pedig elmarad. Ilyenkor a prófétának ítéletet kell hirdetnie, s a mindennapi élet megszentelődését kell követelnie. A pap azt gondolja, elég a testen elvégzett körülmetélkedés, de a próféta az Úr nevében a szív körülmetélését kéri. A próféta azonban sohasem lehet a pap ellensége. Szent kritikája épp a papság megtisztulását szolgálja. Isten azt akarja, hogy a templom és a mindennapi élet a Szentlélek uralma alatt legyen. Sajnos

mindig vannak olyanok, akik a prófétai kritikát nem fogadják el, még akkor sem, ha az az egyház iránti szeretetből fakad.

A papi tiszte állandó áldozást jelent. Szüntelenül ott kell lenni az oltár mellett, mert ember és Isten között ott a bűn, amit Isten nem tűr el. A pap tudatában van annak, hogy Isten szent, és annak is, hogy szeret minket – Jézus áldozatán keresztül. Sajnos a pap és a nép is gyakran elfeledkezett az áldozat kegyelmi jellegéről. Isten kegyelme helyett az ember érdeme került a figyelem középpontjába.

A nagy áldozat által azonban Krisztus és a hívő ember között egyedülálló, rendkívüli kapcsolat alakul ki. Egyrészt a bűnös ember érzi, hogy egy világ választja el őt Krisztustól, de ugyanakkor olthatatlan vágy van benne, hogy minél közelebb kerüljön Hozzá. Csak így érezhetjük az Ő áldozatának páratlan voltát, hogy csak az Ő vére tisztít meg minket a bűntől. És nem a mártírok vagy a szentek vére. Ennek a távolságnak a tudatát talán senki sem élte át úgy, mint Luther Márton. De épp ezért kerülhetett aztán olyan közel Krisztushoz, mint csak kevesen a keresztyének közül. Azt a merész állítást is ő mondta, hogy mi egymás Krisztusaivá kell lennünk. Ő nem csak értünk, hanem bennünk is élni akar. Ezért mondja Pál is, hogy mi Isten irgalmasságából, Krisztus áldozata által élő áldozattá lehetünk. Ez az okos istentisztelet, amikor mint élő kövek épülünk fel lelki házzá és lelki áldozatokkal áldozhatunk az Úrnak.

A papi tiszteünk gyakorlatának egyik legjelentősebb mozzanata az úrvacsorával való élés. Kár hogy mi ezt is annyira megszegényítettük. Mert Isten épp az úrvacsora által akarja hitünket megerősíteni. De nemcsak a hitünket erősíti az úrvacsora, hanem a szeretetünket és a reménységünket is. És ennek nemcsak elméletben kell működnie, hanem mindennapjainkban is. Ha valakivel együtt járulok az Úr asztalához, ahhoz nem lehetek az utcán sem közömbös. Ha vettem a kenyér és a bor jegyét, akkor mindenki felől jó reménységben lehetek, aki velem együtt ott volt ennél az asztalnál. Sok a mulasztásunk, a bepótolnivalónk. Krisztus az úrvacsorában az Ő gazdagságát megosztotta tanítványaival. Ott biztatta őket arra, hogy úgy szeressék egymást, ahogy Ő szerette őket, és ott adott nekik olyan örök távlatot, hogy

nemcsak itt ebben a földi életben lesznek Vele, hanem majd Isten országában is egy asztalnál lehetnek.

A gyülekezet dicső reményése az lehet, hogy hivatalos a Bárány menyegzőjére. Ez az Ő áldozatának végső ajándéka a mi számunkra.

Olvasandó igék: 1Móz 2,15–17, 4,5.8, 22,2; 3Móz 16,25; Ézs 1,10.11.16.17; Mt 26,3.4.28–29.61; Róm 12,1; Zsid 7,17, 10,14; 1Pt 2,5.21; Jel 19,7–8.

A királyi tisztról

Isten a Király, hatalma korlátlan. Az ember számára nincs nagyobb áldás, minthogy teljességgel alárendelje magát uralmának, mivel Isten mindig a legjobbat akarja az Ő számára. Számára nincs fájdalmasabb, mint amikor az ember nincs megelégedve az Ő uralmával. Pedig milyen sokszor megtörtént ez Izráel népének az életében is! Isten helyett embert akartak királlyá tenni. Amikor az ember az Isten királyságát emberi királyságra cseréli fel, mindig meg kell látnia annak súlyos következményeit. Az a jó földi király, aki Istennel, a legfőbb Királlyal szemben kicsinynek, erőtlennek érzi magát. Dávid meg tudta magát alázni Isten előtt, tudta, hogy mindenben Tőle függ.

Isten az Ő királyi hatalmának bizonyos részét átengedi az embernek. Már a teremtéskor uralmat adott neki, és értelmet, amivel ezt a királyi hatalmát gyakorolja. Az ember lehetőségei naggyá lettek a tudomány, a technika, a kultúra fejlődésével. Már a zsoltáríró is lebilincselte az a tudat, hogy Isten az embert mekkora hatalommal ruházta fel. De egy dologról sohasem feledkezhet el, és pedig arról, hogy e hatalmat Istentől kapta. Minél nagyobbá válik, annál nagyobb lesz a felelőssége Teremtőjével szemben. Ha nem ezt teszi, visszaél hatalmával, s ez veszélyessé válhat. Mert ilyenkor minden hatalmát és tudományát a bűnben akarja kamatoztatni. Függetleníti magát Isten királyságától és azt teszi, amit bűnös szíve diktál. Az Ószövetségben rengeteg olyan gonosz királlyal találkozunk, akik nem akarták Istent maguk fölött elismerni. Megtartották a vallásosság látszatát, de közben eszükbe sem jutott Istent követni. Sokszor Isten csak eszközzé vált a saját politikai vagy gazdasági céljaik elérésére. Az Újszövetség is olyan királlyal kezdődik, aki megölet ártatlan kisgyermeket, hogy királyi pozíciója biztosított legyen.

Manapság ez a heródesi indulat szintén istenellenes érzésekben nyilvánul meg. Az ilyen ember megfeszíti Krisztust az Ő szentségtelen és gonosz életével. Vigyázzunk, mert ez a Heródes mindnyájunk szívében ott rejtőzik. Boldog az, aki ezt meglátja, és életét újra Krisztus áldott uralma alá rendeli. Ilyenkor az emberi élet csodálatosan

kibontakozik és áldássá lesz mások számára is. De ha nem ezt tesszük, akkor a királyi hatalom démonikus erővé válhat számunkra, mert ilyenkor a királyi hatalom nem azt a célt szolgálja, amire azt Isten nekünk adta: Isten és felebarát szeretete. Ilyenkor a tudomány és a kultúra is szeretetnélkülivé, hideggé válik. Luther az ember bukását abban látta, hogy önmaga felé fordult.

Most karácsonykor láthatjuk: Isten szeretete épp abban mutatkozott meg, hogy Ő kilépett önmagából, és a bűnös világ felé fordult. A bethlehemi jászolban egy igazi, mások felé forduló Király fekszik. Ő az isteni szeretet Királya, amely abban bontakozott ki, hogy be tudott lépni ebbe a bűnös, nyomorult létbe, átformálva és átalakítva egészen azt. Mert a szeretetben mindig valami csodálatos királyi méltóság van. A keleti bölcsek épp ezért borulnak le előtte, mert meglátják a királyi szeretet méltóságát felragyogni a kisdéd arcán. Keresztyénekként ebből a szeretetből kell valamit felmutatnunk. Ez a mindennapi életben úgy valósulhat meg, hogy elindulunk, és megkeressük azokat, akik e szeretet tárgyaivá lehetnek életünkben.

Vigyáznunk kell arra, hogy a különféle bűnök ne rombolják le bennünk ezt a királyságot. Ha bűn kezd uralkodni bennünk, akkor Krisztus királyságának vége szakad. Lehetnek ezek olyan bűnök is, amiket mi kis jellemhibáknak nevezünk, mint féltékenység, irigység, pletykálgatás, fősévség. Ezek hamar kizárnak minket Isten országából. Ezért oda kell figyelni mindennapi életünk apró-cseprő dolgaira, mert sokszor ilyen „apróságokon” csúszik el királyi méltóságunk. Amikor naponta azzal a kérdéssel szembesülünk, mit szabad és mit nem, újra fel kell tennünk a kérdést: ezt vagy azt a dolgot tényleg Krisztussal akarom megtenni, vajon az Ő uralma lesz ebben nyilvánvalóvá? Ha ezekre a kérdésekre nem tudok igennel válaszolni, akkor jobb, ha nem teszem meg. E kérdéseket nem lehet végleg tisztázni, mert mindez állandó harcot jelent életünkben. Isten erre nekünk gazdag lelki fegyverzetet bocsát rendelkezésünkre. Vegyük igénybe bátran ezeket, harcoljunk velük, s ahol harc van, ott a győzelem nem fog elmaradni.

Krisztus királysága rejtett. Ezt földi életének idejében sem látta mindenki, annyira, hogy csúfolódtak vele, gondoljunk csak a római

katonákra a szenvedés történetében. Királyságát csak az újjászületett ember látja. Heródes jelet kért Jézustól, s amikor Ő ezt nem tette meg, szintén megcsúfolta Jézust a római katonákhoz hasonlóan. A csodálatos az, hogy Jézus engedte magát kicsúfolni, pedig egyetlen pillanatban megsemmisíthette volna ellenségeit. De nem tette meg, királyi hatalmának kicsúfolását prófétai módon elhordozta. Amíg Krisztus vissza nem jön, addig királysága rejtett marad. Mi csak egyet tehetünk: imádkozzunk azért, hogy Isten Szentlelke nyitogassa az emberek szemét Krisztus királyságának meglátására és adjon engedelmességet, alázatot az előtte való meghajlásra.

Mi azonban tudjuk, ez nem mindig marad így. Egyszer mindenki számára nyilvánvalóvá válik, hogy Ő Király. Akkor leteszi az alázatosság ruháját és felölti bírói köntösét, hogy megítélje a föld népét. Amíg ez meg nem történik, még el lehet ismerni Őt Úrként és Királyként és meg lehet hódolni előtte. Aki ezt nem teszi meg, az már csak Bíróként fog találkozni Vele. Az egyház népének feladata hirdetni a megtérést és felszólítani az embereket arra, hogy a kegyelmi időt jóra használják fel. Világosan kell hirdetni: Krisztus visszajön ítélni élőket és holtakat.

Vigyáznunk arra, hogy akár igehirdetőként, akár igehallgatóként, ezt az igazságot ne hallgassuk el! Ne maradjunk meg a kedves kisdédnél, mert Ő a dicsőségben visszatérő Úr lesz egykoron, aki másodszor már nem elrejtettségben jelenik meg, hanem dicsőségben. Hadd legyen ez az ünnep is áldott alkalom ennek hirdetésére, s bárcsak sok szív meghódolhatna igazán a nagy Király előtt!

Olvasandó igék: 2Krn 13,2; Zsolt 8,6-7; Mt 2,2.16, 24,30; Lk 13,21, 23,11; Jn 19,23; ApCsel 26,29; Róm 6,12; Ef 6,11; 2Tim 4,1-2; Jel 21,24.

A születésről

Jó, ha ennek az új esztendőnek az első napjaiban elgondolkozunk születésünk titka felől. Különös az, hogy életünk kezdete és vége a legtitokzatosabb. Ilyenkor még azok is gondolnak Istenre, akik különben egészen jól megvannak Nélküle is. De az életnek ezen a két határán valahogy nem tud senki se Isten nélkül meglenni. Az ember a születésnél és a halálnál önkéntelenül is érzi, köze van Istenhez. Még az orvosok is, akik számára a születés és a halál az élet leghétköznapibb eseménye, megrendülve állnak e két nagy esemény előtt. Őket is átjárja az érzés, hogy ezen események mögött van valaki, legtöbbször meg is fogalmazzák, hogy ez nem más, mint Isten maga.

A Szentírás végig arról tesz bizonyosságot, hogy a születés szoros kapcsolatban áll Istennel. Sokszor olvassuk azt, hogy Isten például Ráhelnek bezárta, Leának pedig megnyitotta a méhét. Ezért a hívő ember minden fogantatásért és minden születésért Istent magasztalja. Az életet, mint Isten egyik legcsodálatosabb és ugyanakkor legtitokzatosabb ajándékát az Ő kezéből fogadja el. Minden keresztyén édesapa és édesanya tudja, hogy ők legfeljebb csak eszközök Isten teremtő hatalma által az élet továbbadására, de ez nem az ő érdemük, hanem mindig Isten ajándéka.

Azok az asszonyok, akik szültek, tudják, hogy a szülés mekkora fájdalommal jár. Miért kell már az élet kezdetéért ennyire megszenvedni? Az édesanya szenved, mert meg kell válnia magzatától, a gyermek szenved, mert el kell hagynia azt a védettséget, amit az anyaméh jelentett számára. De a szülési fájdalomban lelki szenvedés is van. Minden születéskor arra is kell emlékeznünk, hogy az ember bűnösnek érkezik e világba. A születés két nagy titkot hordoz: Istennek mint Teremtőnek a titkát, de a bűnnek a titkát is. Ezért a születésben ott van az öröm és a fájdalom egyaránt.

A Szentírás nemcsak a születés fájdalmát, hanem annak túlárado örömét is ismeri. Milyen szépen írja le a Prédikátor könyve ezt az örömet. És az öröm mindig nagyobb kell legyen, mint a fájdalom, mert a kegyelem is mindig nagyobb, mint a bűn. Mi komolyan vesz-

szük a bűnt és ez szomorúsággal tölt el, de még sokkal inkább komolyan vesszük a kegyelmet, amely örömünk kiapadhatatlan forrása. Örvendezzünk a születés felett, mert az Istennek egyik legszebb kegyelmi ajándéka. Ezért Isten akarata szerint való az, hogy például a születésnapokat különösképpen való ünnepként éljük meg, amikor az egész család, az egész rokonság hálát adhat Istennek egy-egy ember születéséért, életéért.

Isten sokkal több kegyelmet ad az életünkben, mint amennyire annak tudatában vagyunk. Az élet szép, de nyilván csak akkor, ha azt Isten kegyelme és ereje hatja át. Mindennek lehet örvendezni, a napfénynek, a hétköznapok kicsiny örömeinek, de leginkább annak, hogy Isten annyira szeretett minket, hogy Fiát adta értünk.

Szükség itt néhány szót az eredendő bűnről is szólnunk. A kisgyermeket „ártatlannak” szoktuk mondani, mintha bennük nem volna még bűn. Azonban tudjuk, a kisgyermek se ártatlanok. Ők nem később fertőződnek meg a bűnnel, mert azt már magukban hordozzák. Minden megszületett élet Isten haragja alatt áll, mert Ő már előre látja mindazon bűnös cselekedeteket, amiket a megszületett a jövőben el fog követni.

Olyan jó, hogy itt nem kell megállnunk. Mert Isten igazsága és szentsége mellett ott van az Ő irgalma is. Szentségét nem lehet elválasztani az irgalmától. Erre is igaz: amit Isten egybeszerkesztett, ember el ne válassza. Ha a Szentírást figyelmesen olvassuk, azt látjuk, hogy az Ige e két dolgról mindig egyszerre beszél. A harag és a kegyelem, az ítélet és a bocsánat, az igazság és a szeretet testvérpárok a Szentírásban. Nem beszélhetünk úgy az Ő haragjáról, hogy kegyelméről ne beszéljünk. Gondoljunk csak a próféták, Keresztelő János, Jézus és az apostolok ige hirdetésére. Milyen lángoló abban Isten haragja, de irgalma is. És ez igaz a születésre is. Mert bár minden gyermek Isten haragja alatt születik a bűn miatt, ugyanakkor minden gyermek az Ő kegyelméből élhet és növekedhet. Isten a gyermekre a betlehemi Gyermek áldozatán át tud kegyelmesen tekinteni. És csak Krisztus keresztyéjéért szeret minden megszületett és megszületendő gyermeket.

Jézus születése egyszerre rendkívüli és megszokott, természetes és természetfeletti. Ő mindenkiben hasonlónak kellett lennie hozzánk, hogy

Az ifjúságról

bűneinket elhordozhassa. Jézus mint kisgyermek éppoly tehetetlen és gyenge, mint bárki más. Ő is éppúgy test és vér, ki van téve a betegségnek, fáradtságnak, a fájdalomnak és a halálnak. Születése épp azért csodálatos, mert benne a rendkívüli megszokott módon érkezett ebbe a világba. Azért született a megszokott módon, hogy a rendkívülit elvégezhesse a mi életünkben, ami nem más, mint hogy mi, akik Isten átka alatt születünk az áldás hordozóivá lehessünk. Ez az Ő megszokott-csodálatos születésének a titka és célja is egyben. Születése megszokott életünket rendkívülivé teheti, épp azon kegyelem által, ami Benne és Átala megjelenhet a mi életünkben. A kérdés az: hogyan valósul meg ez nálunk? A Szentírás erre is egyértelmű választ ad: az újjászületés által. Mert bár az emberiség óriási fejlődésen ment át az évezredekken át, mégis megmaradt bűnösnek. A bűn bűvös köréből nem tud önmaga erejéből kitörni. Jézus ezért beszél az újjászületés szükségességéről. Az embernek felülről, Istentől kell születnie. Csak az újjászületés lehet megoldás az ő számára. De hogyan lehet azt megtudni, hogy valaki újjászületett-e vagy sem? Jézus erre is világos választ ad: az az újjászületett ember, aki hisz Jézus Krisztusban. Az ilyen ember szeretni fogja Istent, de szeretni fogja felebarátját is. Az ilyen ember életében megjelenik valami csodálatosan új dolog: az Isten Jézus Krisztusban megjelent szeretete. Ezért mondja Jézus azt is, hogy akiből ez hiányzik, az nem is él tulajdonképpen, az ilyen élet legfeljebb csak egy „felcicomázott” halál lehet.

Ez új esztendőben is azért kell imádkoznunk, hogy Isten végezze Lelke és igéje által az Ő áldott újjászülető munkáját a mi életünkben, hogy ennek látható és megtapasztalható jelei is legyenek életünkben. Lehessünk mi is eszközei ennek az újjászülető munkának, hadd tudjunk szavainkkal és cselekedeteinkkel egyaránt erről bizonyosságot tenni. Adjon Isten népünk számára sok születést, sok új életet, de adja meg azt, ami ennél még fontosabb: az Ő nélkülözhetetlen kegyelmét és áldását. Így legyen boldog és gazdag ez az előttünk álló új esztendő is.

Olvasandó igék: 1Móz 3,16, 17,7, 29,31; Jób 3,3, 5,6-7, 14,4; Zsolt 22,11, 51,7, 139,13-14; Préd 11,7-8; Lk 1,35; Jn 3,6-7, 16,21, 18,37; ApCsel 2,39; Róm 3,19; 1Jn 5,1.

A felnövekvő gyermek, a jövőbeli ifjú állandóan meglepetések előtt áll, ezek sokszor elragadóak, de sokszor fájdalmasak is. A gyermeket, ifjút elvarázsolja mindaz az új, amivel naponta találkozik. A gyermekkor, az ifjúság ideje olyan, mint egy nagy felfedezőút a maga szépségeivel és veszélyeivel. Az ifjú elindul felfedezni az élet titkait, mélységeit. A szülők sokszor nagyon félnak ettől. De ők maguk is érzik, hogy a gyermekük egyszer meg kell találja az útját, ki kell bontakoztassa egyéniségét. Bármennyire is féltjük őket a rájuk leselkedő veszélyektől, el kell engednünk őket erre a nagy, lebilincselő és izgalmas útra. Az egyetlen, amit nekik adhatunk: megláttatjuk velük, hogy van szerető és gondviselő Istenünk, aki Jézus Krisztusban Megváltónkká is lett. Ki kell bocsátanunk gyermekeinket, ifjainkat az életbe, és ebben olyan jó tudni azt, hogy felettük is ott van Isten kegyelmes szeretete. Nem hajléktalanok ők, van „tető” a fejük felett, Isten szeretete kíséri őket. Ezért nagyon fontos, hogy miközben a gyermek megismeri az életet, ismerje meg Istent is. Nem elég az életet megismerni, meg kell ismerni az élet Istenét is, aki vezet és utat mutat nekünk az életben. Mekkora ajándék, ha egy ifjú nemcsak az életet fedezi fel, hanem abban Isten kegyelmét és vezetését is.

Sok felnőtt beleesik abba a hibába, hogy egy ifjútól ugyanolyan érett hitéletet vár el, mint egy felnőttől. Pál is kiigazít minket ebben, hisz ő magáról is azt mondja: mikor gyermek voltam, úgy cselekedtem, mint gyermek. Az igaz, hogy ugyanaz a Szentlélek munkálkodik az ifjú szívében, mint a felnőtt emberében, csak hogy ez megvalósulásában mégis más lesz. Ahogy mindegyikünk gyermek, csecsemő, serdülő és felnőtt korában egészen másképp viszonyul ugyanazon szülőkhöz, éppúgy van ez a hitéletben is. A gyermek, az ifjú azt kell lássa szüleinél, hogy számukra az Istennel való közösség a legfontosabb. A gyermek, az ifjú életében is ez kell legyen, hogy kialakuljon az Istennel való közösség, a többbit majd Isten végzi el.

Az ifjúságot a mértéktelenség, a korlátok áthágása jellemzi, és ez sokszor bizonyos értelemben zűrzavarossá teszi az életüket. Ők az

életben a korlátlan lehetőségek megvalósulásának esélyét látják. Ez lassan ülepszik le bennük, lassan rendeződnek a dolgok és kerülnek a maguk helyére. Ez sokszor nem is kis krízis által megy végbe az életükben. Ezért az ifjúkorra sokszor a végletek a jellemzőek, egyik pillanatban magasra csap a jókedv, a másikban már mély szomorúság lepi meg az ifjút. Az ifjú meg kell tanulja, hogy nemcsak az a fontos hogy ő sokféle ajándékot kapott, hanem az még fontosabb, hogy ezeket az ajándékokat hogyan használja fel. Mert a legszebb és legjobb ajándékokat is teljesen tönkretesszük, ha azokat nem jól és jóra használjuk fel. Ezért az ifjúság sokszor a nagy „életkarambolok” ideje is. Ezek azért történnek, mert az ifjak nem akarnak Isten Igéjére hallgatni, az élet megkövetelte utasításokra. Amikor Pál azt tanácsolja Timóteusnak, hogy az ifjúkori kívánságokat kerülje, akkor nem azt kéri, hogy Timóteus vonuljon kolostorba, mintha minden ebben a világban bűn volna. De igenis figyelmezteti őt arra, hogy az ifjúkornak van sok rendezetlen, könnyelmű, féktelen kívánsága is. Ezért az ifjúkornak is egy isteni fegyelmezésre van szüksége. Pál ezért azt is mondja, hogy Timóteus törekedjen az igazságra, a hűségre, az istenfélelemre és a többi keresztyén erényre, mert csak így lehet igazi élete. Ezért rendkívül fontos az ifjú számára a közösség, mert a közösségnek rendkívüli fegyelmező ereje van. Egy jó közösség az ifjú számára megőrző erővé válhat az ifjúkori kívánságok között.

Az ifjúság egyik legpozitívabb jellemzője az elszántság. Ők a mindent vagy semmit, most vagy soha jelmondatokat tűzik ki életük zászlajára. Ezért a jellemvonásért az ifjúságra az idősebb nemzedéknek is óriási szüksége van, azért, hogy lélekben fiatal maradjon. Mert az idősebbek könnyen belenyugszanak az úgymond változhatatlanba. Könnyen elfogadják a rossz dolgokat, mondván, hogy nem lehet változtatni rajta. Megszokják a visszas állapotokat az egyházban, társadalomban egyaránt. Az ifjúságnak még van érzéke arra, hogy elszánt legyen, ne legyen olcsó módon megalkuvó, hogy állhatatosan kitartson egy hasznosabb cél érdekében.

A fiatalok nagyon kritikusak az idősek irányában. Az idősek a kritikát el kell fogadják, nyitottak kell legyenek arra, hogy gyermekeiktől tanuljanak. Nem úgy van az, hogy a szülő neveli a gyermekét, mert a

gyermek is neveli a szüleit. Ha Jézus életét és tanítását megvizsgáljuk, akkor ott is azt látjuk, hogy a szülő példa kell legyen a gyermek számára, de nem kevésbé igaz az is, hogy a gyermek is példa kell legyen a szülő számára. A szülő kell tudja, hogy mit akar a gyermekének megtanítani, de azt is világosan kell lássa, hogy mit tanulhat ő maga is a gyermekétől. Jézus maga is sokszor állított kisgyermeket példaképül a tanítványai elé. Jézus épp a gyermekek alázatát akarta tanítványai szívébe beleírni. Mert az Isten országában másféle nagyságnak van értéke, mint a mi világunkban. Mi csak alázatban élhetünk, mert Isten kegyelmére vagyunk reáutalva minden pillanatban.

Az ifjúkornak megvannak sajnos, a maga bűnei is. A zsoldáros is azért fohászodik, hogy az Úr ne emlékezzen ifjúságának bűneiről. Sokszor később szegyenkezni kell az ifjúkornban elkövetett bűnök és tévedések miatt. De talán szükségük is van az idősebbeknek erre, különben nagyon könnyelműen megítélik a mai fiatalokat és mondogatják: „bezzeg a mi időnkben ez egészen másképp volt”. A bűn akkor is éppúgy jelen volt, csak lehet, hogy más formákban nyilvánult meg. A párbeszéd a nemzedékek között éppen úgy jöhet létre, hogy mindkettő elismeri a maga bűnét és tévedéseit. Az Isten előtt való őszinte alázatban mindkét nemzedék el kell ismerje bűnösségét, és nem azt kell bizonygassa, hogy bezzeg ő jobb volt a másiknál. Roboám nagyon ráfizetett arra, hogy nem akart hallgatni a vének tanácsára. A vének bölcsök voltak, ismerték az életet. A fiatalok nem adhattak bölcs tanácsot, mert még tapasztalatlanok voltak. Tíz év múlva a fiatalok is egészen másképp beszéltek volna. A tékozló fiú is unalmasnak találta, hogy minden nap csak az atyja földjein dolgozzon, ő is élvezni akarta az életet. Úgy gondolta, hogy ő tudja, hogyan és mit kell tennie. Ez a magatartás őt a disznók vályújához juttatta. Belátta, hogy jobb lett volna az atyjánál maradnia. Ezért jó az ifjaknak az idősebbekre hallgatni, így sok keserű tapasztalatot megspórolhatnak.

Mindnyájan szeretnénk fiatalok maradni. Büszkék vagyunk, ha egy ismeretlen ember tíz évvel fiatalabbnak gondol, és rosszul esik, ha idősebbnek tartanak, mint amilyenek vagyunk. Sok ember rengeteg pénzt költ arra, hogy fiatalítsa magát. Közben mindenki tudja, ez csak önámítás, hiszen az idő amúgy is telik. De nemcsak testünket, hanem

lelkünket is próbáljuk fiatalon tartani. Sokan mondogatják: igaz, hogy megöregedtem, de lélekben még fiatalnak érzem magam. De mi erre nézve Isten Igéjének tanítása? Ő másfajta fiatalságot szánt nekünk. Olyant, amely túllép az öregségen, és a halálon is. Isten kegyelme mindig fiatalokká és fiatalosokká tesz minket, halálunk pillanatáig. Az örök ifjúság is ajándék a mi számunkra, és ez az ajándék Krisztusban van elrejtve. Aki Benne hisz, az, ha meghal is, él. Hisszük, hogy ott majd örök fiatalságot nyerünk és abban magasztaljuk majd Istent.

Olvasandó igék: 1Kir 12,13; Zsolt 92,15, 119,9; Préd 11,9; Ézs 40,30–31; Mt 18,4, 19,13–14; Lk 2,52, 15,13; 2Tim 2,22; 1Pt 5,5.

A felnőttkorról

Manapság sokat beszélnek, írnak a gyermekkor, a fiatalság és az öregség problémáiról, de keveset a felnőttkor nehézségeiről. Pedig az élet e korszakának is megvan a maga szépsége és nehézsége. Ilyenkor várnak legtöbbit az embertől, mert úgymond elérkezett a csúcra és azon évtizedekig meg kell maradnia. Ebben az időben kell a gyerekeket felnevelni, dolgozni. És ebben az életkorban kell a legtöbb felelősséget hordozni. Éppen ezért van a legtöbb erőre, türelemre, bölcsességre is szükség. Ilyenkor különösképpen is az Úrba kell kapaszkodni. Aki ezt megteszi, az nem fog összeroppanni a sok teher alatt.

E korban sok bölcsességre van szükség. Erre tudatosan törekedni kell. Az igazi bölcsesség azonban az Úrtól származik, s akkor lehet a miénk, ha nyitottak vagyunk Isten és embertársaink felé. Mert egyedül Krisztus tud minket megtanítani arra, hogy helyesen tudjunk viszonyulni Istenhez, embertársainkhoz, mindenhez, amivel életünk során találkozunk. Az Isten nélküli ember ezzel szemben mindent elront. Nem talál rá Istenre, s önmagát sem találja meg igazán. A felnőttkor nagy kiváltsága, hogy egyre jobban nyitottak lehetünk Krisztus felé és így embertársaink felé is.

A felnőttkor nagy kérdése, hogy mennyire kell alkalmazkodnunk, mennyire kell belenyugodnunk bizonyos dolgokba. Mert kétségtelen, hogy míg az ifjú azt gondolja, hogy mindent meg fog változtatni, addig a felnőtt már belátja, sok olyan dolog van, amit soha sem tud megváltoztatni. Nyilvánvaló, hogy bizonyos fokú alkalmazkodás nélkül egyszerűen nem lehet élni. A baj az, hogy sok helytelen, bűnös alkalmazkodás is van életünkben. Megtörténhet, úgy alkalmazkodunk emberekhez, helyzetekhez, hogy a legszentebb isteni értékeket is feláldozzuk. Ilyen esetben úgy alkalmazkodunk, hogy közben megkárosítjuk felebarátunkat és megrövidítjük Isten dicsőségét is. A felnőttkor nagy ellensége: az önzés és az egyéni érdekek. Minden döntésünk előtt számíthatunk. Vigyázzunk mindig: ne úgy alkalmazkodjunk, hogy azzal megtagadjuk Jézus Krisztust és a szeretet parancsolatát. Alkalmazkodásunkat ne a félelem motiválja. A vakon született ember

szülei félelemből nem merik bevallani az írástudóknak, hogy gyermeküket Jézus gyógyította meg. Merjünk Jézus bizonyágtételéért konfliktust is felvállalni. Amikor bűnös és önző módon alkalmazkodunk, akkor azt tesszük, amit Pilátus is tett: megfeszítjük Jézust.

Az lesz igazán felnőtt, aki a Krisztusban való élet gazdagságát egyre inkább befogadja és a maga életében gyümölcsözteti. Akkor nem szent-ségtelen, hanem szent módon fogunk alkalmazkodni. Az ilyen alkalmazkodás nem Krisztust és az Ő bizonyágtételét áldozza fel a maga érdekében, hanem önmagát kész feláldozni Krisztusért és az Ő országáért. Felnőttkorban úgy érzi az ember, hogy az idő sokkal gyorsabban telik, mint azelőtt. A hegymászás alkalmával is: a felfelé való út sokkal nehezebbnek, hosszadalmasabbnak tűnik, mint a hegyről való leereszkedés. De ne mindig csak erre gondoljunk, hogy most már lefelé megyünk. Merjünk megállni a csúcson és gyönyörködjünk a tájban, gyönyörködjünk abban a munkában, amit Isten kegyelméből elvégezhetünk. És lássuk meg azt is: a hegy túlsó oldalán is éppúgy szépségek várnak ránk, mint az innenső oldalon. Miközben lefelé megyünk, ne felejtsük el azt, hogy ekkor is nézhetünk felfelé. Ne felejtsük el, hogy hitünk szerint mi nem a sír felé közeledünk, hanem mennyei hajlékunk felé, amit Urunk elkészített számunkra.

A felnőttkor jellegzetessége az is, hogy meglátjuk a dolgok viszonylagosságát. Fiatal korban úgy gondoljuk, csak akkor lehetünk boldogok, ha bizonyos célokat elérünk, ha feltett szándékainkat mind megvalósítjuk. De amikor ezek közül sok mindent elértünk, akkor meglátjuk azt, hogy ez is csak viszonylagos. Látjuk azt, amit a prédikátor is, bizony sok minden hiábavalóság, amibe annyi reményt helyeztünk. Ilyenkor nagyon kell vigyázni arra, hogy a dolgok viszonylagosságának a meglátása milyen irányba sodor minket. Mert lehet az ilyen ember rendkívül cinikus, vagy éppenséggel megkeseredett, aki már semmiért se tud lelkesedni. Mert azt kell meglátnunk, hogy egy valami nem viszonylagos, Jézus Krisztus, aki tegnap és ma és mindörökké ugyanaz. Ő lehet a mi életünk örökké maradandó értéke.

Aki hit által él, annak számára az idő is viszonylagossá válik. Isten gyermeke számára ezért nem is az a fontos, hogy ő a fiatal éveit éli, vagy a felnőttkorban van. Ugyanis Isten országának nagysága és di-

csősége mellett ez teljesen eltörpül. A kicsiny, mulandó élet beletago-lódik az örökkévalóba. Az ilyen személy tudja: élete nyilván nemso-kára véget fog érni, de az ügy, amiért élt, az ország, amit épített, annak nem lesz vége soha. Az ilyen ember jelszava az lesz, amit Jézus mon-dott: az én Atyám munkálkodik, ezért, amíg nappal van, én is munkál-kodom.

Nem tragédia az, ha holnap az Úr elszólít, mert boldog az a szolga, akit az Ő Ura ilyen munkában talál. Ne azon töprengjünk, hogy vajon mennyit fogunk még élni, ne az éveket számolgassuk, ennek semmi értelme sincs, hanem töltsük ki időnket az Úr szolgálatával, a bizony-ságtétel munkájával. Legyünk bölcsek és örüljünk minden pillanatnak, amelyben Isten nekünk alkalmat és lehetőséget ad arra, hogy országá-ért telessünk valamit. Ez a felnőttkorok is a legnagyobb és legáldot-tabb ajándéka.

Olvasandó igék: 1Móz 3,19; Zsolt 39,6–8; Préd 1,2–3, 8,1; Jn 9,4.22, 19,13; 1Kor 9.22–23; 2Kor 12,10; Ef 5,15; Fil 1,23.

Az öregségről

Manapság nagyon eltávolodtak egymástól a nemzedékek. És ez megrontja az életet, mert nagy baj, ha szakadék tátong a fiatalok és idősök között. Régebb három nemzedék élt egy fedél alatt: nagyszülők, szülők és unokák. Ma már teljesen elszakadtak egymástól a nemzedékek. A Szentírás azt mondja, igen szép és ékes korona a vénség. Az öregember sok mindent átélt és megtapasztalt, olyan életbölcsséget szerzett, amivel a fiatalság még nem rendelkezhet. Főleg azon idős személyekre érvényes ez, akik az Úr útján járták végig életüket. Nem véletlen, az Ószövetségben szorosán összekapcsolódik az Úr parancsainak megtartása és a hosszú élet ígérete. Mert ha valaki egy életet Krisztussal jár végig, Vele hordozza a csalódásokat és örömeiket, az valóban bölcsességre tesz szert. Az ilyen életet valóban tisztelni kell, hisz abban Isten országának kis darabja lesz látható. Persze az öregkornak is megvannak a maga gyengeségei, nyomorúságai és ezek nem csak a test gyengeségéből származnak. Az öreg is bűnös, mint ahogy a fiatal is. Ezért int arra is az Ige, hogy ne vessük meg szüleinket, ha megöregednek, és gyerekessé válnak, hanem sokkal inkább gondoljuk meg, hogy mennyi türelemmel és szeretettel hordoztak minket, amikor mi rosszak voltunk. Ez nem jelenti azt, hogy az idős embereket már inteni se szabad, de tegyük ezt tisztelettel és még nagyobb szeretettel.

Az idős számára nem könnyű feldolgozni, hogy néha már csak teher a társadalom és a család számára. Ezért az öregkorban meg kell tanulni elengedni. Aki görcsösen ragaszkodik dolgokhoz, az beleroppanhat az öregkorral járó nehézségekbe. Semmiből se csináljunk bálványt: se munkánkból, se rangunkból, se egészségünkől, se erőnkől, se teljesítményünkől. Erre nézve is igaz Jézus szava: ahol van a ti kincsetek, ott van a szívetek is. Ha például számunkra a munka a legfőbb kincs, akkor a munkára való képtelenséget tragédiaként fogjuk megélni. De ha Isten és a Krisztusban való élet a legfőbb javunk, akkor nem esünk kétségbe, amikor már nem tudunk dolgozni. Azért kell Isten legyen a legfőbb javunk, mert Őt sohasem veszítjük el. És ha már a társadalom nem is veszi hasznunkat, de Isten országa

számára épp ebben a korban tudunk a legtöbbet dolgozni. Mert, ahogy valaki találóan mondta: Isten senkit se küld nyugdíjba. Istennek mindig szüksége van ránk. Gondoljunk Pálra, aki már öregen és betegen, emberektől elhagyatva, a börtönben várja halálos ítéletét. Még sincs elkeseredve, mégse érzi életét értelmetlennek, céltalannak. Leveleket ír, beszélget a hozzá láncolt katonával. Csak börtönfalakat lát, napjai meg vannak számlálva, de Isten még mindig tudja használni őt.

Az öregségnek egyik legjellemzőbb tulajdonsága, hogy az idős ember megpróbál a múltból élni. Ez természetes magatartás. Így tett Jób is, amikor nagy nyomorúságban volt. Visszagondolt arra az időre, amikor még mindenki megbecsülte, felnéztek rá. A legtöbb idős ember a jelent összehasonlítja a múlttal, s ilyenkor fáj, hogy már nem tudja azt nyújtani, mint évtizedekkel ezelőtt. Ilyenkor megpróbál a múlt csillogásából élni, amely megszépül. Ez azonban több szempontból helytelen. Először is azért, mert nem látjuk meg azt, hogy a múltnak is voltak hibái, hiányosságai. Másodszor azért, mert a jelennek is vannak szépségei.

A Prédikátor könyve költői képekben írja le az ember öregedését. Testünk meggyengül, nem látunk élesen, nem hallunk tisztán. A világ egyre inkább beszűkül, a lehetőségek egyre kisebbek lesznek. A lelki-szellemi erő is csökken. Emlékezetünk kihagy, sok mindent elfelejtünk. Az öregség bizonyos szempontból a börtönhöz hasonlít, hisz helyhez vagyunk kötve, egyre jobban be vagyunk zárva. De Krisztusban azért ez is egészen másképp néz ki. Mert Benne a veszteség is nyereséggé válhat. A leépülés lehet felépülés. A Krisztusban való hit szemével mi az emberileg rosszat is jónak láthatjuk. A láthatókon túl láthatjuk a láthatatlanokat, Isten országának dicsőségét, a mennyei hajlékot, amit Megváltónk már kétezer éve készít számunkra.

Az öregség egyik legnagyobb nyomorúsága a magány. Hisz elmennek a barátok, munkatársak, elmegy a férj vagy feleség is. A gyermekek, unokák foglaltak, egészen más világban élnek, velük nehéz közös témát találni. De a fiatalabbak mindent meg kell tegyenek azért, hogy enyhítsék az öregek magányát. Éreztetniük kell velük, hogy szükség van rájuk, bölcsességükre, szeretetükre.

Ha az öregséget csak emberi szempontból nézzük, akkor valóban szomorú a kép. De milyen jó, ha erre is Isten szemével tekinthetünk. A zsolttáros azt mondja, azok, akik az Úr házába vannak plántálva, azok még öregkorban is gyümölcsöznek, s azt jelenti, hogy az öregség nem terméketlen kora az ember életének. Hiszen Isten kegyelme naponként újabb áldásokkal lepheti meg az embert.

Isten a véneknek azt ígéri prófétáján keresztül, hogy hordozni fogja őket. Ahogy hordozott minket már az anyaméhben, és életünk egész idejében, úgy fog hordozni az öregség korszakában is. És bizony van mit hordoznia rajtunk: mennyi gyengeség, betegség terhel ilyenkor minket. De Isten hordoz minket annak ellenére is, hogy sok csalódást okoztunk már Neki. A kegyelem fénye aranyozza be az öregkor, az élet estéjének az eget is. És ez az esti fény reménységet ad. Mert a naplemente ragyogásában már benne van a hajnal csillogása is. Földi életünk napja leáldozóban van, de örök életünk reggele most kezd igazán hajnalodni. Ezért tud Pál apostol is nagy derűvel beszélni haláláról, mert ő nemcsak valaminek a végén áll, hanem valami még jobbnak a kezdetén.

Olvasandó igék: Jób 29,2.4, 30,1; Zsolt 25,16, 71,9.18, 92,15–16; Péld 16,31, 23,22; Préd 7,10, 12,1; Ézs 46,4; Lk 2,37; Jn 21,18; ApCsel 2,17; 2Kor 12,9; 1Tim 5,1; 2Tim 4,7–8.

A házasságról és családról

Megházasodni nem nagy művészet, de jól megházasodni már sokkal nehezebb. Nincs nagyobb nyomorúság, mint egy rossz házasság. Mert abban két ember egyszerre lesz boldogtalan. Manapság minden munkához szakértelmet kérnek, csak épp a házassághoz nem kell valamilyen előzetes felkészítés. Nagyon könnyen és könnyelműen kötnek ma házasságot, ebből pedig sok baj származik. Régebb a szülők döntöttek gyermekeik házassága felől, ez nem volt jó. De az sem, hogy ma semmi beleszólásuk sincs gyermekeik házasságába. Nem helyes az sem, hogy a gyermekek nem veszik igénybe szüleik élettapasztalatát, bölcsességét. Ezért arra inti a Szentírás is a fiatalokat, hogy hallgassák meg szüleiket. A szülők pedig lássák el megfelelő tanácsokkal gyermekeiket. De ennél még fontosabb, hogy Isten ne maradjon ki a házasságkötésből. Mivel a házasság a legintimebb és legérzékenyebb közösség, ami két ember között létezhet, ezért nagyon fontos, hogy a hitben, az Istenhez való viszonyukban egyek legyenek. Nem a rang, vagyon, tudás a legfontosabb, bár ezek is fontos szerepet játszhatnak a házasságban, hanem az istenfélelem. Ez lehet az a közös alap, amelyre felépíthetik házasságukat. A Példabeszédek könyve óva int attól, hogy csak a külsőre tekintünk, mert az nagyon becsapós lehet. A külső szépség nem garantálja a belső szépséget, a jellem erősségét. A testi szépség oly hamar elmúlik, a lelki szépség azonban marandó.

Van olyan mondás, hogy a háborút megnyertük, de most a békét is meg kell nyerni. Mert meg lehet nyerni háborút és el lehet veszíteni utána a békét. Így van ez a házasságkötéssel is. A fiú megnyerte a lányt, örök hűséget fogadtak egymásnak. De utána kezdődik a neheze. Hiszen több esetben a győzelem után jön a megszegyenítő vereség. Miért van ez így? Miért van annyi tönkrement, vagy boldogtalan házasság? Azért, mert csak szerelem volt és nem volt szeretet is, mert mindegyik csak arra gondolt, hogy boldog akar lenni és nem arra, hogy a másikat tegye boldoggá. A házassági minimum a Krisztus szeretete. Aki ennél lejjebb adja, az boldogtalan lesz. Nem véletlenül inti

Pál a férjeket, hogy úgy szeressék feleségeiket, ahogy Krisztus szeretete az egyházat. Milyen nagy dolog ez! Úgy szeretni, mint ahogy Krisztus szeretett. Csak Tőle tanulhatunk meg szeretni igazán, szentül, önzetlenül, önfeláldozóan.

De mi legyen azokkal, akiknek nem adatott meg, hogy házasságban éljenek? Az egyedüllét fájdalmat okozhat, amely két irányba viheti el az embert. Sokan belevetik magukat egy kicsapongó, erkölcstelen életbe. De lehet ebben a helyzetben Krisztus karjaiba is menekülni. Krisztus megérti az egyedül maradt ember fájdalmát, s ugyanakkor megtanít arra, hogy az ilyen élet sem értelmetlen, hiszen a mi életünk értelme nem a házasságban van, hanem Isten kegyelmében és szeretetében. A házasság nem az élet végső és végleges rendeltetése, csak a földi életre vonatkozik, az örök rendeltetésünk az üdvösség, az örök élet.

A házasoknak kevesebb idejük és erejük marad Isten dolgaira, mert nekik egymásról és gyermekeikről is gondoskodniuk kell. Akinek nincs családja, az sokkal több időt és erőt fordíthat Istenre.

A házasság legfontosabb eleme a hűség. Az esküvőn kimondják egymásnak, hogy hitetlenül, vagyis hűtlenül el nem hagyják egymást. Még akkor se, ha ezért nagyon sok áldozatot kell hozni. Hűségesek akarnak maradni egymáshoz még akkor is, ha megismerik egymást, minden hiányosságaikkal, nyomorúságaikkal együtt. Nem felejthetjük el, hogy két bűnös ember köt házasságot és nem két makulátlan angyal. De olyan jó az a keresztyén házasságban, hogy a bűnöket nem kell felhalmozni, amíg azok hegyé nőnek közöttünk, hanem naponta Krisztus keresztyéjéhez lehet jönni velük. Ebben Isten adott példát nekünk. Hogyan lehetnénk mi Vele közösségben, ha Ő naponta nem bocsátaná meg Krisztus áldozatáért a mi bűneinket? A Szentírás nagyon sokszor hasonlítja össze Istennek népéhez való viszonyát a házassággal. Nos, ha ezt így értelmezzük, akkor azt mondhatjuk, hogy Isten boldogtalan házasságban él velünk, mert mi olyan sokszor hűtlenkedünk. De Ő hű marad akkor is, amikor mi hűtlenek leszünk Hozzá. Mi is ilyenek kell legyünk, Isten hosszútűrő, megbocsátó szeretetének kell ott lennie a házasságban.

Gyermektelen házasság – sokan szenvednek emiatt is. Az Ószövetségben ez tragédia volt, az egyik legnagyobb szégyen és megaláztatás. Ma is nehéz kereszt ez azok számára, akiknek ezt hordozni kell. El kell fogadni azt, hogy én vagyok az utolsó a sorban, nem tudom továbbadni az életet, nincs aki továbbvigye nevemet, vagyonomat, munkámat. Az ilyen házaspárok felteszik a kérdést: miért is dolgozunk mi tulajdonképpen? Ilyenkor rossz érzések, gondolatok születnek meg bennünk: féltékenység, irigység, kétségbeesés. A megoldás ebben az esetben is Isten szeretete. A súnemi asszonynak sem volt gyermeke, ekkor ő vagyonával, házával Isten prófétájának akart szolgálni. Isten csak boldog embereket tud használni az Ő szolgálatában, s ezért még a gyermektelen házaspárokat is boldoggá tudja tenni. Ha Isten elvesz valamit tőlünk, akkor Ő helyette valami mást készít számunkra. Az egyháztörténetből ismerjük a Bodelschwingh házaspár történetét, akik néhány hét leforgása alatt elveszítették egy járvány következtében mind a négy gyermeküket. Ez óriási csapás volt számukra. Egy év múlva is annyira reszketett az édesanya keze a fájdalomtól, hogy nem tudott levelet írni. De Isten megmutatta nekik, hogy a saját gyermekeik helyett oda kell fordulniuk a szegény és árva gyermekek felé. Olyan intézeteket alapíthattak, amelyben ma is fogyatékos gyermekek, emberek ezrei élhetnek emberhez méltó életet. Krisztusban még ez a nagy veszteség is nyereséggé válhat.

Olvasandó igék: 1Móz 24,42, 30,1; 2Krón 4,8.10; Énekek 2,16; Péld 2,16, 16,6, 31,30; Mt 5,28; 1Kor 7,34, 13,4.7; Ef 4,32, 5,25.

A hivatásról és munkáról

A munka nemesít – tartja a közmondás. Ebben sok igazság van, hisz az ember nagyságának egyik szép megnyilatkozása a munka. A maguk módján az állatok is dolgoznak, de mégsem úgy, mint az ember. Ahhoz, hogy az ember ember legyen, valóban dolgoznia kell, ki kell használnia az Istentől kapott ajándékokat. Aki kerüli a munkát és lusta, előbb-utóbb embertelenné válik. Hányszor ilyen munkakerülő, lusta emberek követik el a legborzalmasabb bűntetteket. Pál apostol is keményen kijelenti: aki nem dolgozik, az ne is egyék. A munka által az ember aktívan vesz részt az Isten teremtő hatalmában.

Isten a paradicsomkertben parancsot is adott a munkára. A munka az ember istenképiségének egyik legszebb kifejezője. Persze az is igaz, nem mindegy, hogyan dolgozunk. Isten szeretetből teremtett, ezért nekünk is minden munkát szeretettel kell végeznünk. A szeretet nélkül végzett munka veszélyessé válhat, és megkeserít. A szeretettel végzett munka hivatássá válik, célja pedig az, hogy embertársunk javára és Isten dicsőségére történjen.

A bűneset a munkát is megrontotta. Az áldás összekeveredett az átokkal. Mintha minden az ember ellen fordult volna. A természet erői feletti uralkodás nem megy veríték és könnyek nélkül. Az ember küzd, hogy uralma alá hajtja a földet, s végül mégis a föld hajtja uralma alá az embert. A bűneset következménye az is, hogy az ember munkálkodik az eledeléért, ami elvész, és nem törődik azzal az eledellel, amely megmarad az örök életre. A munkából Isten kimarad, így válik az démonivá, amely nem nemesíti, hanem lezülleszti őt.

Az egyház történetében sokszor látjuk, hogy az emberek kimene-
kültek a világból, s remeteként, szerzetesként, apácaként élték le életüket. Jól tudjuk, ez nem Isten akarata szerinti megoldás volt. Kálvin János úgy próbált ebben a kérdésben világosságot teremteni, hogy kétféle hivatásról beszélt. Az egyiket ő „kis hivatásnak” nevezte. Ide tartozik a házasság, család, nép és haza, tudomány és társadalom. Ezt úgy lehet jól betölteni, ha beleágyazódik a „nagy hivatásba”, ami nem más, mint az Isten országa és annak igazsága. Ha ezt a két hivatást

nem látjuk világosan, akkor könnyen a bálványimádás bűnébe eshetünk.

Nem szabad azt sem figyelmen kívül hagynunk, hogy az ember társadalmi, szociális helyzete nagyban befolyásolja gondolkodását, magatartását. Ha valakinek jó pozíciója van a társadalomban, akkor az mindent elkövet, hogy azt a társadalmi berendezkedést megőrizze. Ha pedig valaki nyomorult társadalmi helyzetben van, az mindent el fog követni, hogy azt megváltoztassa. Kevés olyan ember van, aki függetleníteni tudja magát társadalmi helyzetétől, aki bele tudja képzelni magát egy másik ember helyzetébe. A főnök nehezen tudja megérteni a munkását, és fordítva. Itt is nagyon érezteti hatását a szeretet hiánya és az egyre növekedő önzés. Mindenki a maga igazát erősítgeti, a maga érdekeit képviseli. Ebben is nagy megújulásra lenne szükség. A hivatás és munka területén is sok baj van, s csak komoly Istenhez fordulás segíthetne a bajokon.

Tudjuk, ezek a dolgok csak az emberek előtt számítanak, hisz Isten előtt nincs sem miniszter, sem munkás, sem gyártulajdonos, sem kol-dus. Előtte csak az számít, hogy megváltott bűnösök legyünk, és hogy szeretni tudjunk. Nála nem az számít, hogy valaki államelnök, vagy pedig csak egyszerű munkás, hanem az, hogy mindkettő neki szolgáljon igazságban és szentségben. Isten gyermeke úgy tekint hivatására és munkájára, mint amit Istentől kapott ajándékba, és mint amiről egykor számot kell adnia. Ezáltal mennyei fénysugár ragyoghat be a leghétköznapibb munka küzdelmébe is. Végül is minden munkának és hivatásnak egyetlen célja lehet: embereket megnyerni Krisztusnak, Isten országának.

Beszéltünk már arról, milyen nagy baj az, ha az ember kerüli a munkát. De éppoly nagy nyomorúság az is, ha valaki soha sem tud megpihenni. Az ilyen sohasem tudja a megnyugvás édességét élvezni. Már nem úr a munkája fölött, hanem annak rabszolgájává válik. Az ilyen ember sok mindent megnyerhet, de elveszíti önmagát, emberségét. Isten nyugalomra is hív minket. Ő is meg tudott nyugodni, és tudott gyönyörködni munkájában.

Sokan azzal vádolják az egyházat, az evangéliumot, hogy az kultúrellenes. Ez nem igaz, még akkor sem, ha sokszor hívó emberek

úgy gondolták, hogy a kegyességüket kultúra-ellenességükkel tudják bizonyítani. Sajnos sokszor estek bele hívó emberek abba a hibába, hogy mindenre az ördögi jelzőt illesztették: irodalomra, művészetre, zenére. Pedig tudjuk, ezek is Isten ajándékai számunkra, s hogy ez mennyire így van, mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy ezek a mennyei Jeruzsálemben is jelen lesznek.

János apostol a Jelenések könyvében világosan megmondja, mi és ki mehet be a mennyei Jeruzsálembe és mi, illetve ki kell kint maradjon. A kultúra, a tudomány, a művészet értékei mind be fognak menni. De mi az, ami nem mehet be? Semmi tisztátalan, sem aki utálatosságot és hamisságot cselekszik.

Hadd legyünk készek, hogy amikor majd felhangzik a trombitaszó, amikor visszajön az Úr, tudjunk elébe állni. Nem a kultúra és annak szeretete fog kizárni minket az Ő országából, hanem a hamisság, a hazugság. Hadd becsüljük így meg azokat az értékeket is, amelyekért több mint másfél évszázaddal ezelőtt eleink harcoltak. Ennek is megvan a maga értéke és szépsége.

Olvasandó igék: 1Móz 1,27–28, 2,3, 3,17.19; Zsolt 8,6; Mt 5,16, 6,33, 22,40; Lk 3,12–13, 5,10, 14,18–20; Jn 6,27; 1Kor 10,31; 1Thessz 4,16; Jak 1,14; Jel 18,19, 21,26.

Az egyház, állam, társadalom viszonyáról

Ha az egyház hűséges marad hivatásához, akkor az övé a legnagyobb tekintély ebben a világban. Ez azért van így, mert az egyház nem a maga véleményét hirdeti, hanem Isten szavát. Az egyház a társadalom és állam minden megnyilvánulását Isten Igéjének mértéke alá kell helyezze. Ha ezt felvállalja, akkor sokszor fog összeütközésbe kerülni az állammal, a társadalommal és azok képviselőivel. A Szentírásból látjuk, hogy a próféták, az apostolok ezt fel merték vállalni. Náthán odaáll Dávid elé, nevéen meri nevezni a Dávid bűnét, s a király meghajol Isten szava előtt. S Jézus is meg meri mondani Pilátusnak, a Római Birodalom helytartójának, hogy csak annyi hatalma van, amennyit Isten neki megenged. Az egyház számára óriási kísértés az, hogy e prófétai bírálatot felcseréli egy kényelmes élettel, hogy kitér a konfliktusok elől az állam és társadalom mai képviselőivel. Amikor az egyház inkább az állam kegyeit és jótetszését keresi, ahelyett hogy Isten akaratát és jótetszését keresné, elárulja Urát és csődöt mond küldetésében. Ezért mindig nagyon komolyan kell imádkozni Isten szolgálíért, hogy ezt a merész küldetésüket tudják felvállalni.

Az eddig leírtak hatványozottan igazak egy totalitárius állam keretei között. Mi az elmúlt évtizedekben a saját bőrünkön tapasztaltuk ezt. Az igazságért sokan az életükkel fizettek, vagy éveket kellett raboskodniuk a kommunista börtönök poklában. Tudjuk, milyen veszélyes volt Isten Igéjének igazságát kimondani. De most azt is meg kell látnunk, hogy az úgynevezett demokratikus államban is vannak veszélyek és kísértések. Mert napnál világosabb, hogy ebben az államban sincs minden a rendjén. Ma az a legnagyobb veszély, hogy szemet hunyunk az elvilágiasodás, a szabadosság, az erkölcstelenség, a pénzhajhászás, a hamis népszerűség keresése felett. Ez volt a helyzet Malakiás próféta idejében, amikor a papok elfogadták a penészes kenyeret és a sánta bárányokat is az Úr oltárán való áldozatra, hogy népszerűek legyenek a nép előtt. Ehelyett meg kellett volna feddjék az ilyen embereket és a törvényből fel kellett volna mutassák, hogy milyen kell legyen az Úrnak hozott áldozati kenyér és bárány. Hányszor

gondolkozunk ma is így, azt gondolván, hogy Isten megelégszik a kevésse, a hitvánnyal is, amit elébe hozunk. Az igazi próféták soha se a népszerűsége vágytak, hanem hűségesek maradtak Urukhoz.

Nagy kérdés a mindenkori egyház számára a felsőbbbséghez való viszony. Tudjuk, felsőbbbségre szükség van, amíg e világban élünk. Kálvin szerint még egy rossz felsőbbbség is jobb, mintha egyáltalán nem lenne. Mert ha nincs felsőbbbség, akkor csak anarchia, káosz, rendetlenség uralkodna. Ha nincs törvény és igazságszolgáltatás, ott az ököljog érvényesül. Ezért a Szentírással és a reformátorokkal valljuk, hogy a felsőbbbség, az állam léte Isten akaratából van, hogy az életet megvédelmezze. De fontos tudnia, nem a nép van érte, hanem ő van a népért. Ha a felsőbbbség nem végzi dolgát, akkor az egyháznak két dolgot kell tennie. Egyrészt fel kell szólítania a felsőbbbséget a megjobbulásra, rá kell mutatni a felsőbbbségére, kötelességére, másrészt pedig imádkozni kell érte.

Általános és szomorú tapasztalat, hogy a hatalom mindenkit megszedít. A felsőbbbség hatalomszomja egyre jobban növekszik. Így az állam be akar hatolni a magánélet területére is, ellenőrizni akar emberi kapcsolatokat, olyan dolgokat tesz, amire Isten őt nem hatalmazta fel. Ez annyira démonivá válhat, hogy az emberek számára már csak a börtönben vagy a koncentrációs táborokban van hely. A múlt század szomorú példákat szolgáltatott erre. De vigyázzunk, mert ez nem csak ilyen szélsőséges formákban rendkívül veszélyes. Hiszen a hatalom sokkal alacsonyabb szinteken is pokollá teheti az életet. Lehet valaki diktátor a családban, a gyülekezetben, egy vállalat élén. A kis hatalommal is vissza lehet élni. Sokszor ez úgy működik, hogy a családban valaki azt adja tovább, amit a munkahelyén kap. Ott mások uralkodnak felette, legalább otthon uralkodhasson ő mások felett. Ezért imádkoznunk kell, hogy a legkisebb hatalommal se éljünk vissza, amit Isten nekünk adott.

Nagyon kényes kérdés az, hogy az egyháznak mennyire kell beleszólnia a politikába. Két szélsőséges álláspont van. Az egyik szerint az egyház foglalkozzon az üdvösség dolgaival, az evilági dolgokat pedig hagyja a felsőbbbségre. A másik szélsőség az, amikor az egyház csak a földi dolgokkal foglalkozik és azt látja fő hivatásának, hogy a társa-

dalmi-szociális-politikai gondokat megoldja és teljességgel megelégszik arról, hogy az ő küldetése az evangélium hirdetése. A megoldás abban van, hogy az evangéliumot úgy hirdesse, hogy abban igenis helyet kapjanak a mindennapi élet dolgai is. Isten országának igazsága nemcsak a személyes életünket kell áthatnia, hanem az állam és a társadalom életét is. Az egyház, a keresztyén ember bizonyágtétele fel kell hogy mutassa az állam és társadalom számára a legfőbb parancsolatot: szeretni Istent és felebarátunkat.

Akkor igazi egy társadalom, ha nem a rang, pénz, a bőr színe, a vallás vagy valami más a fontos, hanem ahol testvérként tudnak egymásra tekinteni, ahol egymásban az Isten képére és hasonlatosságára teremtett embert látják. Az egyház feladata, hogy megmutassa a világnak, hogy mit is jelent „az Úrban” élni és dolgozni egymással. Isten azt akarja, hogy ne csak az egyházban, hanem az államban, a társadalomban is az Isten és felebarát iránti szeretet uralkodjék.

Olvasandó igék: 2Sám 12,7; 1Kir 18,17–18; Zsolt 72,12; Péld 8,15; Jer 1,9–10; Dán 1,8; Mal 2,1–2; Mt 14, 16, 20, 26–28; Jn 19,11; ApCsel 4,19–20, 12,2–3; Róm 13,4; Gal 1,10; 1Tim 2,1–2; Jel 13,17.

Isten hatalmáról

Húsvét táján sok szó esik Isten hatalmáról, mivel a Szentírás a feltámadás tényét az Ő hatalmas munkájaként állítja elénk. A Szentírás Istent úgy jelenti ki, mint akinek hatalma mindeneket felülmúl. Az Újszövetség szerint hatalma Jézusban jelenik meg látható, megtapasztalható formában, aki mennybemenetele előtt így szól: nékem adatott minden hatalom mennyen és földön.

A kérdés akkor válik számunkra égetővé, amikor mi épp nem látjuk Isten hatalmát, és feltesszük a kérdést: ebben az eseményben hogyan láthatjuk meg az Ő hatalmát? Mert mi e világban sokféle hatalommal szembesülünk: politikai, gazdasági, ideológiai, démonikus hatalmak láttatják magukat. Hogyan viszonyul mindezen hatalmakhoz Isten hatalma? Mit értünk mi az alatt, hogy Isten mindenható? Mert sokszor teszünk fel ilyen kérdést: ha Isten mindenható, akkor miért nem akadályozza meg a sok gonoszságot, igazságtalanságot a világban?

Hogy ezt jól megértsük, pontosan oda kell figyelnünk arra, amit a Szentírás Isten hatalmáról mond. Isten hatalma nem az összes emberi hatalom összessége. Nem arra irányul, amire az emberi hatalmak irányulnak, hisz azok sokszor az elnyomást, a diktatúrát szolgálják. Mi is éltünk ilyen borzalmas rendszerben, amely hatalmát az emberek elnyomására, üldözésére használta fel. Isten hatalmának sajátos jellege van. Isten mindenható, de ez nem jelenti azt, hogy Ő mindent meg is akar tenni, amit mi emberi látásunkkal elképzelünk. A Szentírás sokszor beszél arról, hogy Isten bizonyos dolgokat nem tud megtenni. Nem tudja például önmagát megtagadni, nem tud hazudni.

Mi csak úgy tudjuk Isten mindenható voltát megvallani, ha Őt ugyanakkor Atyánknak is nevezzük. Amit Isten szeretete megenged, hatalma azt munkálja. Jézus is arra használja fel hatalmát, hogy Isten üdvtervét megvalósítsa. Jézus az Ő hatalmát megmutatja az igehirdetésben, gyógyításában, a bűnök bocsánatában. De abban is, hogy kész letenni életét az Atya kezébe értünk. Mindezek részei annak a csodálatos üdvtervnek, amit Isten meg akar ebben a világban valósítani.

Ebben az összefüggésben arra is rá kell mutatnunk, hogy a gyülekezet ebben a világban is hatalmat kapott. E hatalom által mi Isten gyermekeivé és egymás testvéreivé lettünk. Főleg az apostolok életében látjuk, hogy ők is osztoznak a Jézus hatalmában. Pál is tudatában van annak, hogy hatalmat kapott gyülekezetek alapítására és építésére, de arra is, hogy a gyülekezetekben isteni tekintéllyel lépjen fel és engedelmességet követeljen. Ez az engedelmesség nem önkényes célt szolgál, hanem a gyülekezetnek a jólétét, hitben való növekedését.

A Szentírás figyelmeztet arra is, hogy vannak más hatalmasságok is, amelyeket Pál a gonoszság lelkeinek nevez. Ezek olyanok, amelyek a Sátán hatalmi körébe tartoznak, és amelyek meg akarják rontani az embert. A gyülekezetnek jó ezt tudni, és az ellenük való harcra fel kell készülni. Ezek a hatalmak azonban nem rendelkeznek korlátlan erővel. Csak annyira működhetnek, amennyire Isten azt megengedi, és az is bizonyos, hogy egyszer majd minden hatalom elvétetik tőlük.

Isten hatalma és Jézus feltámadása között is szoros összefüggés van. Jézus feltámadásában Isten örök bizonyítékát adta annak, hogy Ő beteljesíti ígérését. Jézus dicsőséges feltámadása azt jelenti, hogy Isten hatalma előtt valóban semmi sem állhat meg. Azt a halál sem tudja korlátozni.

Jézus feltámadása hitet akar ébreszteni bennünk. Láthatjuk ezt a tanítványok életében is. Jézus halála szétszéleszti őket, teljességgel elveszítik reménységüket. Úgy érzik, mindennek vége. De feltámadása új reménységet ébreszt bennük. Megértik, Isten valóban végre fogja hajtani mindazt, amit megígért. És azt is meglátják: életük legnagyobb célja Isten mindenhatóságának hirdetése.

Isten hatalma Krisztus visszajöveteléig az, hogy emberek a Szentlélek ereje által újjászületnek, elhagyják bűneiket és Isten dicsőségére kezdenek élni. De az még nagyobb csoda, hogy ez a hatalom megőrzi őket e gonosz világ minden kísértése között. Isten hatalma által még arra is erőt nyernek, hogy ha kell szenvedjenek és meghaljanak az evangéliumért. Gondoljunk csak az egyház életének azon pillanataira, amikor orozslánok elé, vagy máglyára kellett menni, ha valaki hitt az Úr Jézus Krisztusban. Milyen emberi hatalom adhatott volna ehhez

erőt a mártíroknak? De nem kisebb csoda az sem, amikor a hívők a mai kor kísértései között is megmaradnak az Úr iránti hűségben.

Hatalma majd az ő országában lesz teljességgel nyilvánvalóvá. Ha majd megérkezünk az Úr színe elé, akkor fogjuk meglátni, mennyi csodát vitt véghez ebben a világban, de a mi személyes életünkben is. Ott fogjuk majd csak világosan látni, mennyi büntől, szerencsétlenségtől óvott meg minket. S azt is meglátjuk majd, hogy akkor is jelen volt életünkben, amikor nehéz dolgok történtek velünk. Hogy ezekben is az Ő akarata érvényesült, csak mi nem tudtuk akkor ezt megérteni. Meglátjuk majd Isten hatalmát a történelmi eseményekben is. Meglátjuk, Ő egy pillanatra sem ejtette ki kezéből e világ kormányzását. Egész földi éltünk, de örök sorsunk is ott van az Ő hatalmában, ami őriz minket minden körülmények között. Efelől húsvét óta nem lehet kétségünk. Így ünnepeljünk most is!

Olvasandó igék: 1Móz 49,24; Jób 34,20; Zsolt 66,3, 71,7, 89,14, 132,2.5; Ézs 1,24, 49,26, 60,16; Mt 9,6, 24,30, 26,64; Jn 5,27, 17,2; Ef 1,19.21; Kol 1,11, 2,10; 1Pt 3,22; Jel 1,8, 4,8.11, 11,17, 12,10, 15,3, 16,7, 19,6.15, 21,22.

Az anyai szeretetről

Szívünk szerint való szép szokás, hogy minden esztendőben egy vasárnapot arra szentelünk, hogy számba vegyük Istennek azt a nagy ajándékát, amit az édesanyákban adott. Hiszen még haló porukban is hálásak vagyunk értük mindazért, amit Isten bennük ajándékozott nekünk. Persze ez számunkra nem csak elérzékenyülést vagy kellemes hangulatot jelent. Mi ezen a napon is Istennek adunk hálát azokért az áldásokért, amelyekben édesanyánk által részesített. Távol áll tőlünk az, hogy az édesanyákat valamilyen eszményített magasságba emeljük, hisz a keresztyén ember tudja: minden dicsőség egyedül Istent illeti meg. Hiszen az édesanyák is éppúgy részesei az emberi gyarlóságnak, mint mindenki más. De minden gyengeségük ellenére kedvesek és drágák számunkra. Tudjuk, ők nem többek, de nem is kevesebbek, mint Isten áldott eszközei a gyermekeik életében. Fontos, hogy az édesanyákról tekintetünk azonnal Istenre irányuljon és ott nyugodjon meg. A próféták arról tesznek bizonyosságot, hogy e világban az Ő szeretetét leginkább az édesanyák ábrázolják ki.

A vigasztalás az édesanyák talán legjellemzőbb szolgálata. Gondoljunk vissza gyermekkorunkra: ha valaki megbántott, megsértett, ha megütöttük magunkat, ha elestünk, ha megijedtünk valamitől, azonnal futottunk édesanyánkhoz, ölébe bújtunk, ő magához szorított és kedves szavakkal vigasztalt minket. Az édesanyák akkor is igazi vigasztalók, amikor nem tudnak már segíteni a bajon, nem tudják megjavítani az elrontott játékot, vagy nem tudnak olyan szép ruhát adni a gyermekükre, amilyet szeretnének, de mégis olyan derűvel tudják telesugározni az egész otthont, hogy senkinek se jut eszébe a kesergés. Hallottam egy édesanyáról, akit sok gyerekével deportáltak, s amikor gyermekei sírtak az éhség miatt, érdekesebbnél érdekesebb meséket talált ki gyermekeinek, s a végén a gyermekek már el is felejtették éhségüket, nyomorúságukat.

Érdekes azonban Ézsaiásnál, hogy nem gyermeket, hanem férfit vigasztaló édesanyáról ír. Isten nem kicsi gyermekét vigasztaló édesanyához hasonlítja magát, hanem meglett, felnőtt férfiúvá vált fiát

vigasztaló édesanyához. Ebben az van, hogy egy édesanya, éppúgy mint Isten, nemcsak a kicsiny gyermekeit tudja megvigasztalni, hanem a már felnőtté vált gyermekeit is, vagyis nemcsak az élet egy bizonyos szakaszában, helyzetében tud erőt, bátorítást nyújtani, hanem az élet minden szakaszában. Amikor egy gyermek felnő, már sok mindenben nem kéri az anyja segítségét, de egy esetben a felnőtt férfi is mindig visszajár édesanyjához: amikor vigasztalásra van szüksége. Az anyai szeretet csodálatos, gyógyító ereje épp abban van, hogy a már élet harcaiban is kipróbált, önállóvá edzett fiú is visszatérhet hozzá, hogy az ő gazdag szívéből újabb vigasztalást merítsen. Amikor anyja átöleli, éppúgy megnyugszik, mint valamikor régen.

Az anyai szeretetnek e szép vonása is Istenre mutat. Azt tanítja, mi jöhetünk Istenhez gyerekes panaszainkkal, bajainkkal is, amiket talán már néhány nap múlva meg is mosolygunk. De hozhatjuk mély sebeinket is, amelyekben tényleg elvéreznénk, ha Ő nem segítene. Kiönthetjük előtte szomorúságunkat is, fájdalmunkat is, hogy Nála gyógyulást találhassunk. Milyen rettenetes volna, ha épp a súlyos megpróbáltatások idején nem lenne kihez fordulnunk. Milyen jó, ha van édesanyánk, akinek szívére borulhatunk, milyen jó, hogy van mennyei Atyánk is, aki ismeri minden szükségünket, gondunkat, s aki tud segíteni rajtunk.

A Szentírásban azt is megláthatjuk, hogyan tudnak az édesanyák vigasztalni. A felnőtt férfi vigasztalásában már nem sok szerepe van a szavaknak. Sokszor a szavak is fölöslegesek, egy édesanya szavak nélkül is látja gyermekének bánatát. Elég, ha az anya fiát leülteti, szemébe néz és szavak nélkül is érti, mi játszódik le annak lelkében. És talán egy szót se szól, csak megszorítja gyermeke kezét és máris megkönnyebbült a lelke. Az édesanya magára veszi a gyermeke fájdalmát, mintha a sérelem nem is fiát, hanem őt magát érte volna. Tesztéből kiszakadhatott a gyermek a szüléskor, de az anya szívéből sohasem szakadhat ki, ott marad örökre. Ilyen az édesanyai vigasztalás, és ebben lesz csodálatos képe Isten ama vigasztalásának, amelyben Ő részesíti az övéit. Jó nekünk tudni, hogy mennyei Atyánk meg tudja érteni mindazt, amiért elszorul a szívünk. Istennel együtt el tudjuk hordani azt, amibe magunkra hagyatva beleroppannánk.

Az anyai szeretet Jézus Krisztusra való mutatás is egyúttal. Hisz Benne lett nyilvánvalóvá, hogy Isten eggyé lett mivélünk, hogy Ő részese minden nyomorúságunknak. Nemrég ünnepeltük nagypénteket, amikor megértettük, nincs életünknek olyan mélysége, amelyikbe Ő alá ne szállt volna. Az, hogy mi ehhez az Istenhez fordulhatunk, hogy az Övéinek tudhatjuk magunkat, elégséges vigasztalásunk lehet életben és halálban egyaránt.

Isten szeretete adta nekünk az édesanyákat, Ő formálta szívüket, hogy minket szüntelenül kegyelmére emlékeztessenek, hogy soha ne érezzük magunkat kitaláltoknak. Talán az édesanyák nincsenek mindig ennek tudatában, de mégis ezt az áldott szolgálatot végzik. Hányatott, megpróbált életünkben azt a bizonyosságot csepegtetik szívünkbe, hogy nincsen olyan nyomorúság, amire ne lehetne vigasztalást találni.

Az édesanyák nem lesznek mindig velünk, egyszer el kell drága kezüket eresztenünk. De olyan jó, hogy emléük is Isten felé terelget minket, Akinél megtalálhatjuk életünk minden helyzetében a bátorítást. A tőlünk eltávozott édesanyák szívére már nem lehet borulni, de jó, hogy Isten atyai szíve mindig vár minket, ahogy a szép énekünk is mondja: *Jézus ölébe bízom hajtom fejem le én.* Így adjunk hálát ezekben a napokban a még velünk lévő, vagy a már örökkévalóságba távozott édesanyákért.

Olvasandó igék: 2Móz 20,12; Jób 31,15; Zsolt 22,10–11, 27,10, 131,2; Péld 1,8; Ézs 44,24, 49,15, 66,13; Mt 12,49; 2Tim 1,5.

Isten akaratáról

A Szentírás komolyan beszél arról, hogy Istennek van akarata és arról is, hogy nekünk ezt cselekednünk kell. Jézus szerint nem azok fognak bemenni az Ő országába, akik jól tudnak uram-uramozni, hanem, akik cselekszik az Atya akaratát. Mindezek ellenére ebben a kérdésben sok ember bizonytalan. Megvan a vágy, hogy Isten akaratát cselekedjük, de nem tudjuk, hogy az mit jelent mindennapi életünkben. Mi Isten akarata a családomban, gyermekeim nevelésében, mit akar Isten a munkahelyemen, mit akar a betegségem által?

Ilyen esetben beleeshetünk abba a hibába, amibe a Jézus korának írástudói, akik úgy gondolták, ők minden egyes helyzetre tudják a választ. Nem kevesebb mint 613 tiltást és parancsolatot fogalmaztak meg az élet különböző helyzeteire. Egészen pontosan 248 parancs és 365 tiltás által próbálták az életet annak minden helyzetében szabályozni. Akik ezeket betartották, azok az írástudók szerint tökéletesen eleget tettek Isten akaratának. Ma is vannak olyanok, akik hasonló módon próbálják Isten akaratát megállapítani.

Vannak azonban olyanok is, akik azt mondják: Isten akarata olyan bonyolult, hogy nem is lehet érteni. Ezért nem is kell azt tudakozni. Amikor Jézustól valaki megkérdezte, mi Isten akarata, akkor Ő így válaszolt: szeresd Istent és szeresd felebarátodat. Vagyis nem adott az élet minden helyzetére alkalmazható rendelkezést. Ezzel nyilván azt akarta kifejezni, nem is lehet olyan rendszert felállítani, ami minden helyzetre megszabná akaratát. Másrészt azonban egy szóval se mondja azt, hogy Isten akaratát nem lehetne megismerni. Jézus azt a szeretet parancsában látta megvalósulni.

Fel kell tennünk a kérdést: vajon nem azért nem értjük olyan gyakran Isten akaratát, mert a magunk javát keressük, a magunk előnyeit tartjuk szem előtt, ahelyett hogy Isten és a felebarát szeretete lenne számunkra mindennél fontosabb? Akiben nincs szeretet, az minél kevesebbet akar tenni. Akit azonban betölt az Isten és a felebarát iránti szeretet, az mindig azt fogja kérdezni: mit tehetnék még?

Ezért nem is az lesz a legfontosabb kérdéstünk, mi Isten akarata, hanem az, hogy kicsoda Ő számunkra? Az fogja megismerni az Ő akaratát, aki magát Istent is ismeri és kapcsolatban van vele. Hisszük, hogy az ilyen embert Isten vezeti minden helyzetben Igéje és Szentlelke által.

Talán a legnagyobb kérdéstünk itt az, milyen összefüggés van Isten akarata és a szenvedés között? Isten akarata-e az, hogy szenvedjünk? Ezt a kérdést senki sem kerülheti meg. Először is azt kell látnunk, Isten eredeti tervében nem volt benne a szenvedés, ez abból is kitűnik, hogy eljövendő országában sincs már semmi helye a szenvedésnek.

Vigyáznunk kell arra, ne akarjunk Isten akarata és a szenvedés között összefüggést látni. Ha Isten velünk van a szenvedésben, akkor ez hogyan történik? Erről négy dolgot mondhatunk el.

Az első dolog, hogy Isten együttérzéssel van jelen az emberi szenvedésben. Nem „tisztes” távolból szemléli a mi szenvedésünket. A második világháborúban történt az egyik koncentrációs táborban. Valaki vétett valamit és ezért tizedeltek. A halálraítéltek között egy gyermek is volt, akit felakasztottak. Mivel nem volt súlya, sokáig vergődött a kötélén. Az egyik fogoly azt kérdezte: hol van most Isten? Erre a társa így válaszolt: ott vergődik a kötélén.

A második dolog, hogy a szenvedésben Isten ítélete mutatkozik meg. Persze itt is nagyon kell vigyáznunk, hisz nem minden szenvedés egy konkrét bűn megítélése az életünkben. Ha így gondolkodunk, akkor a Jób barátainak a tévedésébe esünk bele. De általánosságban tudnunk kell, hogy a szenvedés Isten ítélete a bűn és igazságtalanság felett, ami ebben a világban van. Ahogy a láz jelzi, hogy a testünkben nincs rendben valami, úgy a szenvedés is azt jelzi, hogy ebben a világban sincs rendben valami. Ezért a szenvedés alázatra, bűnbánatra és megtérésre kell minket ösztönözzön, arra, hogy igyekezzünk minden igazságtalanságot és bűnt kiűzni ebből a világból.

A szenvedés megléte Isten hosszútűrésének a jele is. Isten véget vethetne a szenvedésnek, de ez ugyanakkor a meglévő világ végét is jelentené. Az, hogy még van szenvedés, annak a jele, hogy Isten még hosszan tűr, még nem akarja lezárni a történelmet, terve van e világgal. A szenvedés addig fog tartani, amíg mindazok megtérnek, akiket Isten

erre elválasztott és elhívott. Ezért a szenvedés ideje a misszió és az evangelizáció ideje is ugyanakkor. Használjuk ki jól ezt az időt. A szenvedés lehet olyan eszköz, ami által sok ember szívében és életében utat készít az evangélium befogadására, Isten szeretetének a megismerésére.

A negyedik dolog, amit a szenvedésről és Isten akaratáról elmondhatunk az, hogy abban Isten üdvakarata nyilvánul meg. Ellentmondásosnak tűnik, de mégis úgy van, hogy Isten a szenvedéssel véget akar vetni a szenvedésnek. A legnyilvánvalóbban ezt Jézus Krisztus szenvedésében és halálában láthatjuk. A szenvedésnek ezt a legrettenetesebbikét Isten a mi üdvösségünk kiapadhatatlan forrásává tette. Ezt akkor emberi szemekkel nem lehetett látni, emberi értelemmel nem lehetett felfogni. Mi sem értjük sokszor, miért kell annyit szenvednünk, de higgyük, hogy ezzel Isten egészen bizonyosan és valóságosan munkálja a mi üdvösségünket.

A szenvedést nem lehet megérteni, Jézus sem azért jött, hogy megmagyarázza azt nekünk, hanem hogy annak célt és értelmet adjon. Boldog ember, aki tudja, hogy szenvedése nem céltalan és nem értelmetlen. Sokkal könnyebb akkor szenvedni, ha tudjuk, hogy Isten velünk van, és ez nincs az Ő tudtán és akaratán kívül.

Olvasandó igék: Zsolt 42,8; Ézs 63,9; Jer 45,3; Mik 6,8; Mt 7,21, 10,29, 12,50, 22,36–40; Lk 12,6, 24,26; ApCsel 21,14, 22,14; Róm 8,18; Fil 1,29; 1Pt 2,20, 3,14.17, 4,13.19, 5,9.10.

Isten országáról

Jézus Krisztus ezzel kezdte és ezzel is végezte igehirdetését. Hirdette, hogy elközelített Isten országa, ennek lényegét sok példázatában és minden cselekedetében felmutatta. Az egyház szent kötelessége, hogy ezt az országot hirdesse, azt megnyissa, illetve bezárja az emberek előtt az igehirdetés és a bizonyoságtétel eszközeivel. Milyen komollyá teszi ez a mi szolgálatunkat. Nem akárhogyan kell nekünk ezt az országot hirdetni. Mert csak Igéje és Szentlelke által gyűjti a mi Urunk az Ő egyházát. Mi teljességgel bele kell simuljunk az Igébe, a Szentlélek munkájába. Nem akármilyen országot hirdetünk, hanem Isten dicső és szent országát, amely csak úgy növekedhet, ha engedelmes eszközei leszünk az Igének és a Léleknek. Ez arra figyelmeztet, hogy az Igét szüntelenül tanulmányoznunk kell, s a Lélek vezetéséért is kell könyörögnünk.

Nem véletlen az sem, hogy manapság sokat beszélünk az igehirdetés válságáról. Sok szó esik arról, hogy az igehirdetés nem időszerű, életidegen, nem eléggé konkrét, megmarad az általánosságoknál. Kétségtelen, ezek a kritikák sok igazságot tartalmaznak, de talán mégsem ez az igehirdetés legnagyobb nyomorúsága, hanem az, hogy nem készít döntésre. Mert az igehirdetés olyan üzenet, amire válaszolni kell. Nem teológiai előadás, mégcsak nem is tudományos megalapozottságú magyarázó beszéd, hanem az Isten országának megnyitása vagy bezárása az emberek előtt.

A nehézség abban áll, hogy a Bibliában sok olyan igé van, ami arról szól, hogy nehéz bemenni Isten országába, hogy sokan vannak a hivatalosak, de kevesen a választottak. De sok olyan igé is van, ami tele van kegyelmes ígérettel. Nagyon kell vigyázzon mind az igehirdető, mind pedig bármely bizonyoságtévő, hogy ne váljon egyoldalúvá. Ne essen bele abba a hibába, hogy túl nehézzé, vagy pedig túl könnyűvé teszi az Isten országába való bejutást. Vigyázni kell arra, ne fenyegezzük az embereket, de ne is hízelegjünk nekik olcsó kegyellemmel, olcsó evangéliummal. Mert igaz, Krisztus kegyelme és keresztje megnyitotta számunkra a menny kapuját, de az is igaz, hogy

abba mi mégis kemény lelki harc és tusakodás által mehetünk be. Hadd lássák az emberek ezt rajtunk egész magatartásunk által.

Isten országának különös Királya van. Az első dolog, amit világosan látnunk kell, nem nekünk kell Őt Királlyá tennünk. A kenyerek megsokasítása után a sokaság épp ebbe a hibába esett bele. A kérdést az teszi olyan nehézé, hogy Jézus olyan Király, aki szolgálai formát öltött magára. S az ember olyan nehezen tudja a kettőt összeegyeztetni. Az alázat, az önmegtagadás, a szolgálai munka gondolkodásunkban sehogysem egyeztethető össze a királyi méltósággal. Amikor Jézus ilyen Királyként jött el ebbe a világba, akkor az emberek, sőt még a tanítványok is tiltakoztak ellene. A zsidók vártak egy királyra, de nem olyanra, aki a szeretetben valósítja meg királyságát, hanem olyanra, aki a nemzeti ideált fogja megvalósítani, és ugyanakkor megoldja a kenyérférdést, és az összes többi kérdésüket is. Amikor Jézus ebbe az irányba cselekedett, akkor azonnal királlyá akarták tenni és nem vették észre, hogy Ő már rég az, ha pedig engedné, hogy úgy legyen király, ahogy ők akarják, akkor már nem lenne az Isten országának a Királya. Akkor Ő is csak egy lenne a sok földi király közül. Jézust végső soron ezért juttatják keresztre népének vezetői, mert nem az ő elképzelésük szerint akart király lenni.

Vigyázzunk, mert ebbe a hibába nemcsak a zsidók estek bele, hanem mi is beleeshetünk. Hányszor nem egyezik a mi elképzelésünk se az Ő királyságával!

Nagy kérdés, tanítványaiként mennyire tudjuk követni az Ő példáját. Mi sokat beszélünk arról, hogy Ő a mi Megváltónk, Szabadítónk, és ez jól is van így. De ne feledkezzünk meg arról, hogy nekünk mindenben példát is adott, és azt mondta: amiképpen Ő cselekedett, mi is úgy cselekedjünk. Vajon nem azért akarják olyan kevesen követni ma Jézust, mert nem vagyunk eléggé krisztusi emberek, nem követjük eléggé az Ő példáját?

Ha Jézusnak Isten országáról mondott szavait jól szemügyre vesszük, akkor feltűnő, hogy Isten országa a jövőben megvalósuló dolog. De azért azt is kell látnunk, hogy ennek már most vannak jelei. Ahol neki valóban engedelmeskednek, ott az Ő országa már most meg tapasztalható. Hitünk által már most ebben az országban élünk, ennek

erőterében, ennek hatalma alatt. Ott Jézus Krisztus már most Királyként uralkodik felettünk. Mi nemcsak Isten országa jövőbeli eljöveteleért kell buzgón imádkozzunk, hanem azért is, hogy ez épp bennünk és általunk már itt és most valóság lehessen. S milyen boldogok lehetünk, ha ennek jeleit már most láthatjuk a magunk, családunk vagy a gyülekezetünk életében.

De amikor ezt érezzük és látjuk, épp akkor lesz még nagyobb a vágy a szívünkben az Isten országának teljessége után. Krisztus szép példázatokban beszélt nekünk ennek a beteljesedett országnak a szépségéről. De mit tegyünk addig, amíg ez eljön hozzánk? Jézus ezt is megmondja. Úgy készülünk ebbe az országba, hogy szolgálunk: megyünk a szegényekhez és az éhezőkhez, látogatjuk a betegeket, a foglyokat, felruházzuk a mezíteleneket. Amit ezekkel megcselekszünk, azt mind Jézussal cselekedjük meg.

A kegyelem által megváltott és megújított élet az alázatos szolgálatban találja meg küldetését. Mi egyszerűen szolgálunk, dolgozunk, végezzük azt, amit Urunk reánk bízott, és hisszük, hogy majd a maga idejében gazdagon adatik nekünk az Isten örök országába való bemenetel. Milyen nagy dolog, hogy feladattal biz meg bennünket, hogy ránk bizza az Igét, a szeretetetszolgálatot. Hát van-e annál nagyobb megtiszteltetés, mint hogy a Királyok Királyának a szolgálatában állhatunk?

Mit mondhatunk ezek után? Csak azt, amit az ének gyönyörűen így fogalmaz meg:

Örök éltém sem lesz elég,
Zengnem az Ő dicséretét.

Olvasandó igék: Mt 5,3, 6,10, 7,13–14, 9,13, 16,19, 25,34–35, 28,18–20; Lk 10,16; Jn 6,15, 13,13–17, 19,14–15; 2Pt 1,11.

A Lélek és szervezés viszonyáról

Pünkösöd táján figyelmünk az első gyülekezet felé fordul. Úgy tűnik, az első gyülekezetben mindent a Lélek irányított, semmit se kellett szervezni. Később azonban már azt látjuk, az apostoloknak is meg kell szervezniük a diakóniát, a missziót és más gyülekezeti munkát. A Lélek munkája és az emberi szervezés között minden helyzetben feszültség van. Az élet nem lehet szervezés nélkül, mert másképp káoszba fullad, ugyanakkor a szervezés is sokszor megöli a spontán életet.

A prófétákat is sokszor akadályozta az akkori szervezett egyház munkájuk végzésében. Jézusnak sem volt szervezett gyülekezete, csak követői. A tanítványok kiküldése sem volt megszervezve, csak néhány utasítást adott nekik Jézus, különben mindent rájuk bízott. A Szentírás mégsem beszél ellenségesen a szervezésről, gondoljunk csak a templomi szolgálat rendezéseire, vagy a presbitérium megszervezésére való utasításokra.

Egy dolgot nem szabad elfelejtenünk: a szervezés nem akadályozhatja a Lélek munkáját, kibontakozását. Nem a forma a fontos, hanem az azt betöltő tartalom. Ha a szervezés eszköz helyett céllá válik, akkor démonizálódott.

A Szentírásban látjuk, mind a próféták, mind az apostolok mernek kritikát megfogalmazni a hivatalos egyház és annak tisztségviselői címére. Felemelik szavukat, mert úgy látják, az már nem felel meg Isten rendeltetésének. A baj sohasem az egyházban mint szervezetben van, hanem az emberben, aki a tisztét nem tudja vagy nem is akarja jól betölteni.

Isten az embernek az egyházi tisztségek által olyan tisztességet adott, aminél nagyobb már el sem képzelhető. De ez a tisztesség egyedül az Ő ajándéka. Mekkora nyomorúság volt, amikor az emberek visszaéltek a tisztséggel. Amikor az igéje helyett a maguk gondolatait mondták, amikor kezüket nem áldásra, hanem kapzsiságra nyújtották. Hányszor megtörtént, hogy a szolgálatból zsarnokság, a kegyelemből érdemszerzés lett.

Azt is látjuk, hogy amikor a papok magatartása megromlott, akkor a nép élete is szentségtelenné vált. Ha a pap jobban kereste az emberek akaratát, mint az Istenét, minden odalett. Ez figyelmeztetés minden egyházi tisztségviselő számára. Vigyázzunk, az Istennel való közösséget ne áldozzuk fel a világgal való barátságnak, vagy a népszerűség keresésének az oltárán. Valaki csak akkor töltheti be igazán tisztét, ha meg tudja tagadni saját érdekeit és mindenben Isten akaratát keresi.

Isten szervezett keretet adott életünknek, amikor szövetséget kötött velünk Jézus Krisztusban. E szövetség számunkra – Pál szavaival élve – élet és békesség. Ebben az Úr a kezdeményező fél. Ez azonban minket is kötelez, mégpedig engedelmessegre és viszonzásra. A vele való szövetségnek van tehát emberi és isteni oldala. Ő soha nem töri meg a szövetséget, annál inkább hajlamos az ember erre. Amikor ez megtörténik – jóllehet a szövetség külső kerete megmarad, de belső tartalma teljességgel megüresedik –, nincs benne élet. Ilyenkor az ember az igazi életet szervezéssel próbálja pótolni. Messzibbről nézve úgy tűnik, minden olajozottan működik, mert van egyház, istentisztelet, tisztségviselők, de belülről nézve már minden csak látszat. Az igazi megtérést és az élő hitet nem lehet semmilyen emberi szervezéssel pótolni. Az Írásban látjuk, ez az állapot mennyire Isten haragja alatt van. Keresztelő János is figyelmezteti a hozzá jövőket, hogy hiába hivatkoznak arra, hogy ők Ábrahám fiai, ha nem termik a megtérés gyümölcseit.

Isten ígéretei nem hatnak automatikusan, csak megtérés és engedelmeség hitelesítheti őket. Komoly figyelmeztetés ez minden keresztyén számára. Semmilyen garancia nincs arra nézve Isten kegyelmén kívül, hogy ezek a kísértések nem rontják meg egyházi életünket is. Sokan próbálnak meg manapság olyan egyházakat keresni, ahol nincs annyi tisztség, szervezés, de ott is fennáll a formalizmus, a lelki megüresedés veszélye. Klasszikus példa erre a korinthusi gyülekezet. Úgy érezték, a Lélek szabadon áradhat, de hamar erőt vett rajtuk a nagyképűség, a lelki gög, egymás megvetése. E gyülekezetben sok minden volt, csak épp a szeretet hiányzott. Nem véletlen, hogy épp a korinthusi levélben olvassuk a szeretet himnuszát. Ez nálunk is lehet

így: van diakónia, ifjúsági munka, tele templom, de a szeretet tüze kialudt a lelkekben.

Összegzésképpen: a Lélek munkája és az emberi szervezés közötti feszültség mindvégig megmarad. Hideg parancsok, szabályok a Lélek ereje nélkül éppoly veszélyesek, mint az ige fegyelme nélküli rajongás. Nem véletlen, hogy Káténk sokszor a kettőt együtt említi, s hogy mi hisszük: Isten minket Szentlelke és igéje által kormányoz. Ő ezt a kettőt egyházában egybeszerkesztette, mi pedig ne akarjuk elválasztani. Vigyázzunk, mindenek ékesen és jó renddel történjenek az anyaszentegyházban. Szüntelen kell imádkoznunk a Szentlélekhez, hogy a szeretet tüze ne aludjon ki szívünkéből. Ugyanakkor meg kell becsülnünk azokat a földi kereteket, az egyházat, a gyülekezetet, amelyben vannak szabályok, felelőségek. Engedelmességgel tartozunk azoknak, akiket Isten azért rendelt, hogy a rendre vigyázzanak. A kérdés tehát nem így tehető fel: Lélek vagy szervezés, hanem Lélek és szervezés. Így akarja építeni Isten az Ő egyházát az idők végéig.

Olvasandó igék: 4Móz 11,29; Zsolt 50,16–17; Jer 7,4; Mal 2,8; Mt 3,9, 23,3.6.7; Lk 9,49–50; 1Kor 13,1–2, 14,39–40; Tit 1,5; Jel 2,4–5, 3,17.

Az emlékezésről

Az emlékezés Isten egyik legáldottabb ajándéka, amely csak az ember számára adatott, az állatok nem tudnak olyan értelemben emlékezni, mint az ember. Ők is felismerhetnek helyeket, vagy embereket, de nem tudatosan, mint az ember. Milyen nagyszerű dolog, hogy mi az emlékezés által meg tudjuk eleveníteni magunkban szereteteink képét. Nem kell fényképalbumot se kézbe vennünk ahhoz, hogy édesanyánk, édesapánk arca megjelenjen lelkünk képernyőjén, de nem csupán az arcukra emlékezhetünk, hanem sokkal inkább szavaikra, cselekedeteikre, mindarra, amit értünk tettek, és így ők szüntelenül velünk vannak, elkísérnek utainkon.

De nemcsak személyekre tudunk emlékezni, hanem helyekre, ahol jártunk, eseményekre, amelyek döntő módon befolyásolták életünket. Isten Igéje szüntelen figyelmeztet, ne felejtjük el azt, amit Isten tett velünk, ne feledkezzünk el az Ő jótéteményeiről. Jézus megrázó ítéletet hirdet azon városok felett, amelyek elfeledtek az Ő otlétéről és mindarról, amit cselekedett. Azt mondja, hogy a gonosz Szodomának és Gomorának jobb dolga lesz az ítélet napján, mint ezeknek a városoknak. Pedig ők semmi rossz dolgot nem tettek, nem voltak olyan súlyos erkölcsi kilengéseik, mint ezen városoknak. Ők csak jelentéktelennek látszó mulasztást követtek el: elfelejtettek megemlékezni Jézus szavairól és tetteiről, aki mégis azt mondja, ez olyan súlyos bűn, amit már soha nem lehet jóvátenni. Azért olyan nagy bűn az emlékezés elmulasztása, mert ebből következik egy másik nagy bűn, és pedig annak megcselekvése, ami épp az emlékezésből származna. Aki nem emlékezik, az cselekedni se fog, az nem lesz hálás szívvel szolgáló ember.

Gyakran beleestünk veszélyes tévedésekbe. Általában arra a kevés rosszra emlékezünk, amit emberek követtek el velünk szemben, arra a sok jóra pedig, amit Istentől kaptunk, elfeledkezzünk. Pedig épp fordítva kellene lennie az életünkben. Azt a rosszat kellene elfelejtenünk, amit emberek tettek és azt a jót kellene emlékeinkben megőriznünk, amit Isten tett velünk. Szép példa erre József. Ő elsőszülött gyermekét

Manassének nevezi, ami magyarul feledést, elfeledtetőt jelent. Még azt is hozzáteszi, hogy Isten feledtette el vele nyomorúságát. József tehát nem azt vette számba, amit a testvérei tettek vele, hanem azt, amit Isten. Nem azt emlegette, hogy mennyi bajt okoztak neki a testvérei, hanem Isten jótéteményeire emlékezett, akit még gonosz emberi cselekedetek mögött is meg tudott látni. Így lett József élete áldássá környezete számára, ez őrizte őt meg attól, hogy testvérein bosszút álljon. Aki közülünk nem tudja elfelejteni az őt ért sérelmeket és veszteségeket, az meddő lesz. Tegyük fel magunknak is a kérdést: készek vagyunk-e elfelejteni megaláztatásainkat, életünk során ért kellemetlenségeinket? Vagy ehelyett csak szüntelenül soroljuk ezeket és egy életen át megkeseredettek leszünk? Ugyanezt az igazságot fejezi ki Pál apostol is, aki ezt írja: „amelyek hátam megett vannak, elfelejtván, azoknak pedig, amelyek előttem vannak nékik dőlven, célegyenest igyekszem az Istennek onnét felülről való elhívása jutalmára”. Sem Pál, sem József nem akarja elfelejteni azt, amit Isten tett az életükben. Ne felejtsük hát el: aki Isten cselekedeteire emlékezik, annak élete áldott és gyümölcsöző lesz.

Ha megfigyeljük a körülöttünk élő embereket, azt láthatjuk, kevés az Isten jótéteményeire emlékező hálás és boldog ember és sok az emberi sérelmekre, bántásokra emlékező hálátlan és boldogtalan ember. Mennyire nem vesszük számba, hogy Isten csak életünk egyetlen napján is mennyi jót tesz velünk. Érdemes lenne megpróbálni azt, hogy egy naplóba feljegyezzük, Isten szeretete hány jelet helyezett el életünkben. A legtöbb ember észre sem veszi Isten jótéteményeit, természetesnek tartja azokat. Pedig semmi sem jár nekünk, minden Isten kimondhatatlan jóságából létezik életünkben. Az ilyenek csak a kárhozatban fognak rádöbbenni arra, hogy Isten mennyi jót tett velük, s hogy ők ezeket észre sem vették.

Azért olyan nagy bűn a felejtés, mert az, aki nem tud emlékezni, nem fog cselekedni sem. Aki nem emlékezik, mit tett Isten érte, az semmit sem fog tenni Istenért. Jó lenne egyszer számba venni azt is, mennyi mindent tehattünk volna érte, hány áldott alkalmat szalasztottunk el a jó cselekvésre. Sajnos ezek az alkalmak soha többé nem jönnek vissza, soha többé nem tudjuk mulasztásainkat jóvátenni. Ne fe-

lejtsük el, egyszer majd számot kell adnunk életünkről. Akkor mulasztásaink kíméletlenül fognak vádolni minket.

Az emlékezés nemcsak cselekedetre serkent, hanem új erőt is ad. Amikor emlékezünk arra, amit Isten értünk a múltban tett, akkor a jövőre nézve is jó reménységet nyerünk. Hisz ilyenkor ott van szívünkben az áldott bizodalom, hogy Isten, aki a múltban oly sokszor megsegített minket, az a jövőben is ugyanezt fogja tenni. A Biblia szerinti emlékezés nemcsak számbavétele a múlt eseményeinek, hanem vigasztalás, erőgyűjtés forrása a jövőt illetően.

Az emlékezés alkalma a keresztyén ember életében az úrvacsorázás: „ezt cselekedjétek az én emlékezetemre”. Bizonyára nem véletlen az, hogy a keresztség mellett ez a másik sákramentum. Jézus ezért parancsolta meg az úrvacsora ismétlését, mert tudta, hogy hajlamosak vagyunk a feledésre. Ezért rendelte nemcsak az igehirdetés hallható emlékeztetését, hanem az úrvacsora látható, sőt ízlelhető emlékeztetését is. Így évente legalább hétszer-nyolcszor emlékezünk a Krisztus nagy jótéteményére, megváltó, bűnt eltörlő áldozatára. Ilyenkor nem is hétköznapi ajándékokra emlékezünk, hanem a bűnbocsánat és az örök élet kimondhatatlan valóságára. Persze ez nem jelenti azt, hogy az egészségért, a mindennapi kenyérért, a munkára való képességért és minden másért nem kellene hálát adnunk.

Most, amikor belépünk az úgynevezett ünneptelen félévbe, ne felejtsük el Istennek a Jézus Krisztusban adott nagy ajándékaira emlékezni. Adja nekünk az Úr mindennap az emlékezésnek drága ajándékát!

Olvasandó igék: 5Móz 8,3.11.18; 1Sám 7,12; Zsolt 103,2; Péld 3,1; Préd 12,3; JerSir 3,20–22; Mt 11,20–24; Lk 17,32, 22,19; Jn 14,26; Fil 3,14.

Az intésről

Az intés szónak nincs a fülünkben valami kellemes hangzása. Senki sem szereti azt, hogy megintsék. De a Szentírásnak más a véleménye erről. Krisztus gyülekezetében helye van az intésnek.

De miért is van szükség rá? Azért, mert a bűneset óta minket mindig veszélyeztet a tévedés lehetősége. Sokszor tévesen láthatjuk a dolgokat, tévesen ítélnünk meg helyzeteket, embereket. Az ember hajlamos arra, hogy többet gondoljon magáról, a jót rossznak, a rosszat pedig jónak lássa. Ilyenkor szükség van egy testvérré, aki többet lát. A keresztyén közösségben felelősséget hordozunk egymásért. Soha sem mondhatom, engem nem érdekel a másik, nem szólok senki dolgába, az én dolgomba se szóljon senki. Ha a keresztyén közösségben nem törődnek egymással, ha már csak egymás mellett és nem egymásért élnek, ott feltehető a kérdés: keresztyén közösség-e az? A gyülekezet közösségében az elbukott, a vétkező testvért nem szabad magára hagyni. Pál apostol gyakran ír arról, hogy ha valaki vétkezik, azt rendre kell utasítani, persze nem durván, ítélkezve, a másikat megvetve, hanem tapintatosan, a szeretet lelkével. Az ilyen ember meg kell érezze, hogy javát akarjuk.

Az intő ne éreztesse, milyen jó, hogy ezt a bűnt nem ő követte el, hanem a másik. A szeretettel intő személy nem tartja magát jobbnak, igazabbnak annál, akit megintett. Tudja, ő is hajlandó minden gonoszra, csak Isten kegyelme, hogy most épp nem ő bukott el. Csak a farizeusi lelkület veti meg, nézi le a másik embert, az igazi testvér együtt szenved a vétkezővel.

Pál apostol az intésnél mindig hangsúlyozza, hogy ez Krisztusban kell történi. Tulajdonképpen Krisztus megy a vétkezőhöz az intő személyében. Az igazi, ige szerinti intésnél mindig hárman vannak: az intő, a megintett és Krisztus. Itt sem emberek állnak a középpontban, hanem maga Krisztus. Az intő nem önmagához méri a másik embert, hanem Krisztushoz. Úgy megy a másikhoz, mint aki maga is elfogadta Krisztus és a felebarát intését. Ha ez az alázat hiányzik, akkor az intés egészen bizonyosan célt fog téveszteni.

Fontos azonban a megintett ember részéről is a helyes viszonyulás. Ő kész kell legyen a Krisztusban kapott intés elfogadására. Nem kell megsértődnie: hát te beszélsz, te jössz hozzám? Ha ilyen a lelkülete, akkor az intés visszautasításra talál, és csak sértődés lesz belőle. A megintett embernek örülnie kell, hogy a közösség törődik vele, nem hagyták magára, és segíteni akarnak neki. A megintett ember az intő társában magát Krisztust kell meglátnia és hálát kell adnia érte.

A másik ember megintésében van egy felséges példaképünk, a mi Urunk Jézus Krisztus. A Zsidókhoz írott levél szerzője azt írja róla, hogy Ő nem olyan Főpap, aki ne tudna megindulni gyarlóságainkon, ne tudna együtt érezni a mi erőtlenségünkkel. Ha erre gondolunk, a Jézus lelkigondozásából számtalan példa juthat eszünkbe. Gondoljunk csak arra a jelenetre, amikor Jézus elé vonszolnak egy házasságtörésen ért asszonyt, akire abban az időben halálos ítélet várt. Ő szelíden csak annyit mondott neki: én nem vádollok, eredj el és többé ne vétkezzél. Jézus úgy is tudott inteni, hogy egyetlen szót sem szólt, de egész személye, lényének szentsége mégis megváltoztatta az illető embert.

A bűnösök érezték azt, hogy Jézus minden bűnük és gyarlóságuk, szennyes múltjuk ellenére szereti őket. De nemcsak a bűnösöket tudta tapintatosan inteni, hanem tanítványait is. Nem éreztette velük, hogy ők csak egyszerű halászberekek, Ő pedig Isten Fia. Nem úgy beszélt velük, mint Megváltó a bűnösökkel, hanem mint barát a baráttal. Ezért tudta inteni őket, s a tanítványok a maguk rendjén ezért fogadták el az intést.

Az intés célja sohasem önmagáért van, hanem mindig a gyülekezet megerősödéséért. Mert ha valaki a gyülekezet tagjai közül vétkezett, ott az egész közösség élete beteg lett. Egy ilyen közösség pedig már nem tudja végezni a misszió munkáját. Ezért a bűnt meg kell állítani, vagy még jobb az, ha egy intéssel meg tudjuk azt előzni. Inteni lehet egy embert, de lehet egyszerre két vagy több embert, egy egész közösséget is. A személyes intés inkább a lelkigondozás, a közösségi intés pedig inkább az igehirdetés feladatköréhez tartozik. A lelkigondozás és igehirdetés két legfontosabb eleme a tanítás és az intés. A tanítás inkább az ismeretre és hitre, az intés az akaratra és az erkölcsi cselekvésre irányul.

Az intésben vannak örömeink, szép eredményeink, de vannak kudarcaink is. Mert sokszor megtörténik az, hogy bármennyire is jól, ige szerint végeztük az intést, a megintett nem akar megváltozni. Ilyenkor az illetőt rábízuk az Úrra, és imádkozunk érte. Mindig hisszük, Isten ott is tud még munkálkodni, ahol mi csődöt mondtunk.

Ezek után talán azt mondjuk: ez mind szép és jó, csak épp oly kevés valósul meg belőle a mi egyházi és gyülekezeti életünkben. Valóban bűnbánattal kell meglátnunk, hogy mi igen kevésbé gyakoroljuk a testvéri intést, igen kevésbé törődünk egymással. Ha mégis, akkor rosszul végezzük, szeretetlenül. Sajnos sokszor úgy intünk, hogy az nem összeköt minket, hanem még jobban elválaszt. Ebben a kérdésben is megújulásra van szükségünk. Imádkozzunk hát azért, hogy tudjuk ezt a Krisztustól kapott feladatot jól végezni, hogy ezáltal gyógyuljanak életek és gyülekezetek egyaránt. Isten Szentlelke tegyen egyre több embert alkalmassá gyülekezeteinkben ennek a szent szolgálatnak a végzésére. Mert az intést sem parancsolni, sem megtanítani nem lehet. Ha jól tudnánk végezni, akkor az öröm is növekedne gyülekezeteink életében. Mert az eredményes intés után örvendezhet mindkét fél, de leginkább a gyülekezet közössége. Adjon nekünk az Úr egyre több ilyen örömet!

Olvasandó igék: 1Móz 4,9; Péld 3,11; Ez 3,17–19; Jn 8,11; Róm 15,7; Gal 6,1–2; Fil 2,1, 4,2; 1Tim 4,15; Zsid 4,15, 13,22.

A sáfárságról, mammonról

Nagy kérdés minden keresztyén életében, hogyan is viszonyuljon a pénzhez. Milyen jó, hogy a Szentírás nem kerüli meg ezt a kérdést sem, hanem világosan és érthetően beszél róla. Ezt a sáfárság fogalmával fejezi ki. A sáfár jellegzetessége, hogy az, amivel dolgozik, végső soron nem az övé, nem kénye-kedve szerint rendelkezik a reá-bízott javakkal. Minden, amink van, végső soron Istené. Ezért fontos látnunk: anyagi javainkkal nem lehet más célunk, mint az, amit Isten kítűzött maga elé. Ezt a legvilágosabban talán Pál apostol fogalmazza meg az 1Tim 6,18–19-ben: „Hogy jót tegyenek, legyenek gazdagok a jó cselekedetekben, legyenek szíves adakozók, közlők, kincset gyűjtővé maguknak jó alapul a jövőre, hogy elnyerjék az örök életet.”

A jövőre való felkészülés különösképpen hangsúlyos a sáfár vonatkozásában. Mert minden sáfár számára elérkezik az a pillanat, amikor számot kell adnia az elvégzett munkáról. Mindnyájunk számára eljön az idő, amikor meg kell állnunk Isten színe előtt és számot kell adnunk többek között arról is, hogyan bántunk pénzünkkel. Az igazi sáfár ezt egy pillanatra sem tévesztheti szem elől.

Mindig abban a veszélyben vagyunk, hogy szembeállítsuk egymással Krisztus követését és az anyagi dolgok kérdését. Az egyház története szépen illusztrálja ezt. Sokan úgy gondolták az évszázadok során, hogy Krisztust csak úgy lehet követni, ha a teljes szegénységet választják. A Szentírás azonban így látja: Isten meg tud minket tanítani arra, hogy jól tudjunk bánni a pénzzel.

A pénzhez való viszonyulás tehát a keresztyén élet egyik fontos kérdése. Súlyos kérdések tevődnek itt fel: a munka igazságos megfizetése, a pénz igazságos elosztása, hogyan dolgozzuk fel azt a kérdést, hogy ugyanazért a munkáért egyik országban tízszer annyit fizetnek, mint a másokban. Nehezen tudunk ezekre válaszolni és sok keserűség marad a lelkünkben. Sok igazságtalanságot látunk, amin sajnos semmit sem tudunk változtatni. Persze igyekeznünk kell. A keresztyén vállalkozó igyekezzen minden erejével, hogy igazságos fizetést adjon alkalmazottainak, hogy ne költsenek feleslegesen, és erejéhez ké-

pest adakozzon. De ez nemcsak a vállalkozóra érvényes, hanem minden más hívőre is. A történelem azt is mutatja, hogy ahol a sáfárságot és az Isten előtti felelősséget komolyan vették, ott eltűnt a szegénység, megszűnt a koldulás.

Az anyagi javak megköthetik az embert, bálvánnyá válhatnak számára. Az Újszövetségben Jézus ennek a bálványnak nevet is ad: Mammon. E név sokatmondó számunkra. Érdekes, az Ószövetségben még nem találkozunk e névvel. Először a két testamentum közötti időben bukkan fel a zsidó irodalomban. A „mammon” szó gyökere ugyanaz, mint az „ámen” szóé. Mindnyájan tudjuk, ez megbízhatóságot, bizonyosságot jelent. Amikor áment mondunk, ezzel azt a meggyőződést fejezzük ki, hogy Isten bizonyosan meghallgatta imádságunkat. Ezért nevezi az Újszövetség magát Jézust is Ámennek. A pénz, a mammon szintén azt akarja, hogy mindent tőle várjunk. Ezért a kérdés élesen tevődik fel: miben látjuk életünk bizonyosságát? Az ámenben vagy pedig a mammonban? Jézusban vagy pedig a pénzben?

Jézus magát állítja a pénzzel, a mammonnal szembe, mert szerinte a pénz bármilyen nagy hatalmat is képvisel ebben a világban, sohasem adhat bizonyosságot életünknek. Pénzzel nem tudjuk bebiztosítani magunkat. Még a bölcső és koporsó közötti időre sem, nemhogy az örök életre. Egy zsidó legenda szerint egy péket nagyon megragadott Jézus igehirdetése és már-már azon volt, hogy becsukja üzletét és követi Őt. De mégis meggondolta magát, amikor meghallotta a kenyerék megsokasításának történetét. Szerinte ezt nem lett volna szabad megtenni. Hisz így Jézus az ő üzletét is megkárosította. Ezért azt mondta: ha Jézus Jeruzsálembé jön, akkor én leszek az első, aki „feszítsd meg”-et fogok kiáltani.

Vajon nem így van-e ezzel nagyon sok keresztyén, talán mi is? Szeretjük Jézust, tetszik a tanítása. De amikor a pénztárcánkhoz nyúl, felszisszenünk. Akkor már nem akarunk rá hallgatni, Őt követni.

Nyilvánvaló, Jézus nem akarja elvenni a pénzünket, hisz Ő maga is jól tudja, hogy amíg e világban élünk, addig nem lehetünk pénz nélkül. Sőt az Ő egyháza sem lehet pénz nélkül. Az egyháznak is vannak anyagi javai, amit hűséggel gondozni kell. Nem zárkozhatunk el a pénz, az anyagiakkal való bánás felelőssége alól. Jézus csupán óva int

minket attól, hogy ne kerüljünk a pénz bűvöletébe, és ne abba helyez-zük reményiségünket.

Egy híres svájci igehirdető a következő történetet meséli el. Egy faluban rókák pusztították a tyúkokat. A gyermekek azonban elhatározták, elmennek megkeresni a rókák tanyáját. Kimentek a falu határába és meg is találták azt. Olyan nagy volt a rókalyuk, hogy a gyerekek befértek azon. A legbátrabb jelentkezett is, ő bemegy a lyukba. Néhány pillanat múlva diadalittasan kiáltotta: megfogtam a rókát. De nemsokára már kétségbeesetten ordította: a róka fogott meg engem. Az igehirdető levonja a tanulságot: így vagyunk a pénzzel is. Először azt gondoljuk, mi uralkodunk a pénzt, de később azt vesszük észre, már ő uralkodik felettünk. És ez az, amitől Jézus félt bennünket. Ezért mindig kapaszkodjunk Belé, az Ámenbe, hogy ne a pénzbe, a mammonba kelljen kapaszkodjunk. Ha ezt tesszük, meg fogjuk tapasztalni, hogy anyagi szükségseinkről is gondot fog viselni, hisz Jézus azt is elmondta nekünk, hogy nekünk olyan mennyei Atyánk van, aki jól tudja, hogy nekünk pénzre és anyagi javakra is szükségünk van.

Olvasandó igék: Zsolt 10,4.13; Mk 10,23; Lk 12,13–21, 16,1–9.11.13.14.18; ApCsel 8,18.20; Róm 14,12; 1Kor 6,10; Ef 5,5, 1Tim 3,3, 4,4–5, 6,10; Zsid 4,13; 1Pt 4,5.10.

Isten világkormányzásáról

Ez a téma sok kérdést vet fel számunkra. Milyen elvek szerint kormányozza Isten e világot? Miért nem avatkozik közbe, hogy megakadályozza a gonoszság eláradását e világban? Mi lesz népünkkel, Európával, az egyházzal? Mi lesz a keresztyénséggel? Jó, hogy mindezekre a kérdésekre is a Szentírásban kereshetjük a választ. A régi pogányok úgy képzeltek el a történelmet, mint egy forgó kereket. A keleti szimbólumokban sokszor találkozunk a kerék képével, amely az idő forgásának a képe. Ez a szemlélet a Biblia világától sem idegen. Ezékiel prófétánál is megtaláljuk e képet, ahol a történelem kerekai forognak, de hangsúlyos az, hogy nem maguktól forognak ezek a kerek, hanem Isten által.

Sokszor saját életünket is úgy érzékeljük, mint egy keréknek a mozgását. Hol fenn vagyunk, hol pedig lenn. Egyik nap tele vagyunk örömmel, hálaadással, úgy érezzük, hogy minden jól alakul az életünkben, másik nap már tele vagyunk keserűséggel. Érezzük, nincs állandóság az életünkben, minden folyamatos mozgásban van. A Szentírás tanítása az, hogy minden összefügg egymással. Életünk eseményei egységes egészzé állnak össze Isten kezében.

Dániel próféta látomásában a világtörténelem tengere felett ott találunk egy királyi széket, amin az „öreg korú” ül, aki nem más, mint maga Isten. Olyan jó tudni, hogy nem az országok elnökei, nem diktátorok ülnek a legmagasabb trónon, hanem Isten. Azt is látja a próféta, hogy „ideig-óráig” tartó hatalom adatik ezen alakoknak, de Isten szabja meg uralkodásuk idejét is.

Nyilvánvaló, hogy Isten világkormányzása mindig titok marad számunkra, és amikor benne vagyunk az eseményekben, nem mindent értünk meg azonnal és világosan. Például Istennek terve, hogy József, a Jákób fia egy nagy világbirodalom hatalmas kormányzója legyen. De ezt különös úton valósítja meg. Nem az történik, hogy Jákób házához magas rangú egyiptomi küldöttség érkezik a fáraó ajánlatával, hanem Józsefet elkezdik gyűlölni a testvérei. Kérdés az, hogy e gyűlölet is benne volt Isten tervében? Később, amikor Józsefet bedobják a száraz

kútba, azt gondoljuk, hogy itt mindennek vége szakad. Pedig a tervben épp ez a mozzanat vitte előbbre az eseményeket, hiszen József így jut el Egyiptomba, így kerül Potifár házába, majd a börtönbe, itt találkozik a két főemberrel, akiken segít, és így jut végül a hatalmas egyiptomi birodalom kormányzói székébe. Milyen emberileg felfoghatatlan úton valószínűsította meg Isten az Ő tervét. Később József és testvérei is csak ámulnak Isten csodálatos vezetésén.

Bizonyára az első keresztyének sem örültek az üldözésnek, és úgy gondolták, mindennek vége lesz. De mi lett az üldözés eredménye? Az, hogy a keresztyének szétszóródtak és csodálatos missziót tudtak végezni új környezetükben.

Ezékiel látomásában azt is látjuk, hogy a történelem kerekén szemek vannak. Mit akar ez a kép kifejezni? Azt, hogy az egész történelem ott van Isten szeme előtt. A Babilonban élő gyülekezet ne essen kétségbe, mert ott is Isten szeme előtt vannak, Isten látja helyzetüket, körülményeiket. Látja azt is, hogy a fogság már nem tart soká. Mi csak a jelent látjuk és az sokszor ijesztő számunkra, de Isten már látja azt a jövődőt is, amit elkészített és ami a maga idejében nyilvánvalóvá lesz.

Isten világkormányzását mi is meg fogjuk érteni. Az a „szerelő-csarnok”, ahol a sok kis rugóból, fogaskerékből, mánusból óra lesz, nem itt a földön, hanem a mennyben van. Ott majd meg fogjuk látni, hogy Isten mindent jól cselekedett, és nem tévedett. Ezért ne türelmetlenkedjünk, várjunk Isten szabadítására. Higgyük el, Isten bölcsen kormányozza e világot. Azt is fogadjuk el, hogy mi emberek kicsiny értelmünkkel nem tudjuk mindig megérteni őt. Higgyük el azt is, hogy nem értelmetlen az, ami számunkra most érthetetlen. Ézsaiás minket vakokhoz hasonlít, akiket Isten olyan úton vezet, amit nem ismerünk. Mi valóban olyanok vagyunk, mint a vak ember, akit kézen kell fogni és vezetni kell. Milyen jó, ha az ilyen vak ember rábízhatja magát arra, aki lát és aki őt jól tudja vezetni, át tudja vinni a veszélyekkel teli úton.

Isten a történelmet az általa megszabott jó cél felé vezeti. Jó azt vallani, hogy a világtörténelem az Isten által kormányzott történelem. Jó tudni azt, hogy Isten nemcsak az én személyes életemnek az Ura, nemcsak az egyháznak az Ura, hanem a világtörténelemnek is kor-

mányzója. Isten gondviselő szeretete ott van minden emberi zűrzavar, érthetetlen borzalom felett is, és sok gonoszságot megakadályoz ebben a világban. Ő korlátot szab a gonosz úralmának. Közbeavatkozik akkor, amikor az már gyermekei számára tűrhetetlen lenne. De azt is hisszük, Isten az Ő szeretetével és hatalmával helyre tudja állítani azt, amit a gonosz elrontott. Ez Isten bünt helyreállító munkájának kezdete és Ő egykor teljességgel meg fogja újítani e világot, olyannyira, hogy új ég és új föld lép a régi helyébe, amelyben igazság lakozik.

A világtörténelem végső célja: Jézus Krisztus dicsőséges visszajövele. A jövőben minden bizonytalan, ez az egy biztos. Most sóhajtozunk és nyögünk, úgy, ahogyan arról Pál apostol is beszél. Még a Lélek zsengejének birtokosai sem mentesek ettől. De ez nem véletlenül van a Szentírás eredeti nyelvén a szülési fájdalomhoz hasonlítva. A szülő asszony tudja, hogy fájdalmát nemsokára nagy öröm fogja felváltani. Így örvendezhetünk mi is már most a Jézus végső diadalának, és hihetjük: abban nekünk is részünk lesz.

Olvasandó igék: 1Móz 45,8; Préd 1,9; Ézs 42,16; Ez 1,18; Dán 7,9,12; Mk 7,37; Róm 8,23; Fil 1,12–13; 2Pt 3,13.

A tökéletességről

A Szentírás nem kevesebbet kíván tőlünk, mint hogy tökéletesek legyünk. Hisz maga Jézus mondja a Hegyi Beszédben a mindnyájunk számára ismert igét: legyetek azért tökéletesek, amint a ti mennyei Atyátok is tökéletes. Mindnyájan érezzük, itt Istennek egyik legnehezebb követelése előtt állunk.

Vajon mit is jelent ez a felszólítás? Amikor a legtöbb ember ezt a szót hallja, akkor büntelen, hiba nélküli emberre gondol. De hát akkor ki lehet tökéletes, hiszen jól tudjuk, amíg e testben élünk, nem leszünk büntelenek, sokféle gyarlóság lesz életünkben. Ahhoz, hogy ezt megértsük, meg kell vizsgálnunk ezt a szót a Szentírás eredeti nyelvén. Az a szó, amit itt találunk sokféle jelentéssel bír: teljes, ép, fenntartás nélküli, következetes. Isten maga is ilyen, az Ő hozzánk való viszonya is teljes, ép, következetes. Amikor Jézus azt mondja, legyünk tökéletesek, mert a mi mennyei Atyánk is az, akkor Ő is erre gondol. A megelőző versekben arról szól, hogy Isten felhozza az Ő napját mind a gonoszokra, mind a jókra, és esőt ad mind az igazaknak, mind a hamisaknak. Mit akar ezzel Jézus mondani? Azt, hogy Isten nem végez félmunkát. Isten tökéletessége az, hogy mindenkit egyformán tud szeretni, nemcsak a jókat és az igazakat, hanem a hamisakat és gonoszokat.

S ha Isten így tesz, akkor miért ne tehetnénk mi is így? Ugyanebben az összefüggésben biztat Jézus az ellenség szeretetére is, hogy imádkozzunk üldözőinkért, áldjuk a minket átkozókat is. Mert az nagyon tökéletlen szeretet, ha csak azokat szeretjük, akik minket is szeretnek, és csak azokat köszöntjük, akik nekünk köszönnek. Erre még a hitetlenek is képesek. Mert ha mi csak egy bizonyos pontig tudunk elmenni a szeretetben, akkor még messze állunk Isten tökéletes szeretetétől. Csak akkor szeretünk tökéletesen, ha a mi szeretetünkbe mindenki belefér, még az ellenségünk is.

Érezzük, ez nekünk nagyon nehezen megy. Mert nyomorúságunk épp abban áll, hogy újra és újra határvonalakat húzunk. Mindig megvannak a fenntartásaink, előítéleteink. És ez egyaránt érvényes mind

Istenhez való viszonyunkra, mind pedig az embertársainkhoz fűződő viszonyunkra. Félutas keresztyének vagyunk Isten szolgálatában, de az embertársunk iránti szeretetben is. Valahogy úgy vagyunk, mint azok a hadvezérek, akik az első századokban áttértek ugyan a keresztyén hitre, de úgy keresztteltek meg, hogy kardjukat nem merítették be a vízbe, ezzel jelezve, hogy a hadakozást nem hagyják abba. Hány ember van úgy, hogy megtér ugyan Istenhez, de van az életének olyan területe, amit nem akar átengedni Neki. Abban ő akarja megszabni a dolgokat. Az ilyen emberek is elmennek az Isten útján valameddig, de ott aztán már nem akarnak továbbmenni, ott visszafordulnak. Gondoljunk Orpára, Naómi menyére. Őt is megragadta anyósának hite, ő is felbuzdult, hogy elmenjen Betlehembe, hogy otthagyja Moáb földjét, s vele együtt a bálványait, de amikor a határhoz érkeztek, megtorpant és visszafordult. Mennyire más volt a Naómi másik menyje, Ruth. Az ő odaszánása tökéletes volt, őt nem lehetett visszaküldeni, hiába próbálta anyósa meggyőzni ebben. Ő minden fenntartás nélkül ragaszkodott anyósához és még inkább anyósa Istenéhez, akit igaz Istenként ismert meg. Nem volt félutas keresztyén, mint Orpa, odaszánásában, szeretetében tökéletes volt.

Jézus ilyen tökéletes követésre hív minket is. Hogy ilyen eltökéltek, határozottak, következetesek legyünk. A megtérés ebben az értelemben épp azt jelenti: adjuk fel félutas keresztyénségünket. Mert vajon nem azért lett a keresztyénség olyan erőtelen, vajon nem azért nem vonzó és kívánatos sokak számára a Krisztus-követés, mert keresztyénekként nem tudjuk teljes szívvel követni az Urat? Vajon nem azért ürülnek ki templomaink, mert épp ez a fajta tökéletesség hiányzik belőlünk? Ha életünk bizonyos területein Isten nem uralkodhat, akkor hogyan várhatjuk azt, hogy az emberek hallgassanak reánk és kövessék Istent? Gondoljuk el: ha Jézus ott a kereszten épp úgy átkozódott volna, mint a többi keresztre feszített, ha nem imádkozott volna az ellenségeiért, akkor olvasnánk azt, hogy a sokaság mellét verve megtért? Bizonyára nem. Jézus a kereszten is tökéletesen tudott szeretni.

Ezek után felvetődik a kérdés: hogyan lehetünk ilyen értelemben tökéletes emberek? Csak egy módon: ha engedjük és kérjük, hogy Jézus éljen bennünk. Ha figyelünk Isten szeretetére és abból a szere-

tetből táplálkozunk szüntelen, amely ennyire tökéletes, teljes és következetes. Ez nem lehetetlen vállalkozás. Ha az lett volna, akkor ezt Jézus nem mondta volna el.

Amint látjuk: tökéletesnek lenni nem jelent büntelenséget, hibátlanságot. Erre Káténk tanítása szerint is majd csak az örökkévalóságban jutunk el. Amíg e földön járunk, szüntelen éreznünk kell azt, hogy naponta rá vagyunk utalva Isten kegyelmére. Nélküle semmi sem fog sikerülni, az sem, hogy tökéletesek legyünk. De ha Krisztus élhet bennünk, számára ez sem lehetetlen. Kegyelme által szeretetünk horizontja is kibővíthet, és immár beleférhetnek olyanok is, akik eddig ki voltak rekesztve. S kegyelem lesz az is, ha ennek a mindenenek átfogó tökéletes szeretetnek áldott gyümölcsei lesznek az életünkben, ha ezt látva és érezve mások is elindulhatnak Krisztus követésére.

Olvasandó igék: 3Móz 1,3,10, 9,2-3, 22,21; 4Móz 6,14; Ruth 1,14-17; 2Sám 22,31; 1Kir 8,61, 11,4; 2Krón 19,9, 25,2; Zsolt 18,31, 19,8, 119,25; Mt 5,48, 18,21-22, 19,21; Jn 17,23; Fil 3,15; Kol 1,28, 3,14, 4,12; Jak 3,2; 1Jn 4,18.

A tanítványságról, Krisztus követéséről

I.

A keresztyén életet több módon ki lehet fejezni, az egyik gyakran használt kép a Szentírásban: a követés. Amikor Jézus a földön járt, sokszor mondta: kövessetek engem!

Ez először is azt teszi nyilvánvalóvá, hogy nekünk nem valamit, hanem Valakit kell követnünk. A keresztyén élet nem egy bizonyos tanításnak, eszmerendszernak az elfogadásából áll, hanem egy személynak a követéséből. A keresztyénséget épp ez teszi egyedülállóvá. Krisztus követése nem elvont, filozófiai dolog, hanem a mindennapokban megvalósuló életforma. Több, mint Krisztus utánzása, a kettőt el kell választani egymástól. Ha egy képpel akarnánk élni, akkor az idegenvezetőt képzeljük magunk elé, aki kanyargós hegyi ösvényen megy egy csoport ember előtt. Azok, akik a csoportban vannak, pontosan azt az utat járják végig, amit az idegenvezető, de azt mégis más-képp teszik. Mert az idegenvezető nemcsak megmutatja az utat, hanem utat tör a bokrok, ágak szövevényében. Így van ez Jézus követésében is. Itt övé az egyedülálló szerep.

A tanítvány mindenben Jézustól függ. Azok, akik idegenvezetőt követnek, szüntelen figyelnek rá. Ha szem elől tévesztik, végük van. Krisztus követésében is szüntelenül Rá vagyunk utalva. Senki se tudja a maga erejéből követni.

Fontos dolog a bizalom. Ha követünk valakit, akkor ez annak a jele, hogy teljesen megbízunk benne. Jézust se lehet követni úgy, hogy feltétel nélkül ne bíznánk benne. Hinnünk kell abban, hogy Ő minket naponta a legjobb úton vezet, ismeri gondjainkat, és a legjobb megoldást fogja megmutatni.

Krisztus követésének harmadik eleme az engedelmesség. Az emberek, akik egy vezetőt követnek, annak minden utasítását kell követniük. Ha a vezetőnek nem engedelmeskednek, akkor a követésnek semmi értelme sincs. Nincs ez másképp a Krisztus követésében sem. Készek kell lennünk Neki mindenben engedelmeskedni. Ugyanakkor látjuk,

hogy követése egyáltalán nem könnyű dolog. Nem véletlen, Jézus amikor az Ő követéséről beszél, a kereszt felvételéről is szól. Ez csak úgy lehetséges, ha készek vagyunk magunkat mindenben megtagadni. Nekünk naponta döntenünk kell, hogy hallgatunk-e szavára, amely szüntelenül hangzik felénk: kövess engem!

Az evangéliumokban található események között fontos a tanítványok elhívásáról szóló tudósítás. Isten országának alapvető törvénye, hogy Isten azt nem nélkülünk, hanem olyanok által akarja építeni, amilyenek a tanítványok is voltak. Jézusnak is munkatársakra volt szüksége, hogy Tőle tanuljanak, s feltámadása után folytassák azt a munkát, amit Ő elkezdett. Jézus a munkáját kis gyülekezettel kezdte, ezzel is azt akarta kifejezni: Isten országát csak közösségben lehet munkálni. A múlt század egyik legnagyobb teológusa mondta: az ember szinte mindent egyedül is meg tud tenni, de keresztyén nem lehet magában senki. Isten országának ügye sohasem magánügy, hanem mindig egy közösségnek, jelen esetben az egyháznak az ügye.

Jézus a tanítványait az egyszerű emberek közül választotta ki. Nem voltak közöttük írástudók vagy ismertebb személyiségek. Hogy milyen szempontok szerint választott Jézus, nem tudjuk, hiszen nem a tanítványok jelentkeztek a szolgálatra, hanem Jézus választotta őket. Azt már világosabban látjuk, miért választotta a tanítványokat. Egyrészt azért, hogy neki is legyen közössége, mert emberi természete szerint erre neki is éppúgy szüksége volt, mint mindenki másnak. Neki is jól esett, hogy volt ki meghallgassa, adott esetben erősítse Őt. Jól látjuk ezt a Getsemáne-kertben lezajlott jelenetben. Mennyire fájt Jézusnak, hogy nem bírtak vele vigyázni egy órát sem. Ő is éppúgy örült a szeretetnek, a barátságának, az együttérzésnek, mint közülünk bárki. Jézus nemcsak Megváltójuk, hanem őszinte barátjuk is volt. A másik cél a tanítványok formálása volt. Ezek a tanítványok a Jézussal eltöltött három év alatt teljesen megváltoztak. Tanítása és munkája rendkívüli személyekké tette őket, a hit hőseivé. Nevük pedig mindaddig ismert és ragyogó lesz, amíg csak ember fog élni e földön.

Hogyan formálta és alakította Jézus a tanítványokat? Mindenekelőtt tanítása által. A tanítványoknak nem ment könnyen a tanulás. Sokszor félreértették Mesterüket. De Jézus türelmes tanítónak bizo-

nyult, újra és újra tanítgatta nekik Isten országának a titkait. De formálta őket viselkedésével, emberekhez való viszonyulásával is.

A tanítványok nem a világtól elszigetelt környezetben éltek, hanem a mindennapi életben. Mosták a hálót, halásztak, végezték a családjukban is munkájukat. Ezzel azt példázták, hogy Jézus nem veszi ki gyermekeit ebből a világból, hanem itt kell helyt állni, prédikálni, biznyságot tenni. Teljesen félreértették a tanítványságot a későbbi századokban azok, akik kivonultak a világból és remeteként, szerzetesként éltek le életüket. Ezzel nem akarjuk azt mondani, hogy ezek között nem voltak áldott életű emberek, de világos az, Krisztus ezt nem parancsolta tanítványainak. Ő minket is ott akar megáldani, ahol vagyunk, a családban, a munkahelyen, a gyülekezetben, a társadalomban. Hogyan is lehetnénk másképp sóvá és világossággá, hogyan járhatnánk át az evangélium megtartó és gyógyító erejével ezt a világot, ha kivonulnánk abból, és megvetnénk azt? A tanítványok fő feladata a megtérés, Isten országának hirdetése volt. Nyilván, ezt nem csak szóval, hanem egész életük példájával kellett tegyék.

A mi tanítványságunknak is ez a fő célja. Hirdetnünk kell akár a templom, akár az élet színpadán azt, hogy Isten országa eljött, itt van, áldott erői át akarják járni életünket, s hogy ez az ország még csak ezután fog igazán beteljesedni. Bárcsak lehetnénk mi is jó tanítványok.

Olvasandó igék: Mt 4,20, 8,19.22.23, 9,9, 16,24; Mk 2,14, 10,21.28.32.52; Lk 9,11.23.49.57.59.61; Jn 8,12, 10,4.5.27, 19,20.22; 1Tim 4,6; Jel 14,4.

A tanítványságról, Krisztus követéséről

II.

Sokatmondó számunkra, hogy Jézus a tanítványokat többször is nevezte emberhalászoknak. Nyilván, az igehirdetés, biznyságtétel szolgálata sok mindenben hasonlít a halász munkájához, és egészen biznysos az is, hogy Jézus tanítványai majdnem mind ezt a foglalkozást úzték elhivatásuk előtt. Hiszen a halászt életkörülményei is arra kötelezték, hogy közel érezze magát Istenhez: szinte naponta meg kellett küzdenie a természet erőivel, a hatalmas és félelmetes hullámok is Isten hatalmát és erejét hirdették számára. Bölcsességre és rátermettségre is szüksége volt. Jól meg kellett választani az időt, a helyet, a családot. Ezen felül béketűrő, türelmes ember is kellett legyen. Sokszor éjszakákon át kellett virrasztani a halászcsonakban, fogás nélkül kellett visszatérni a partra. Mennyire nagy türelem kell az emberhalászathoz is, mennyit kell imádkozni, gyötrődni, amíg valaki végre „horogra akad”. A halász munkája sokszor hiábavaló, de mégsem lehet feladni a reményt, mindig újra kell kezdeni, és ez nincs másként a lelki munkában sem.

A tanítványok Jézus munkatársai voltak. Az evangélium hirdetését bírta rájuk a Mester. A kiküldés pillanatában ígéretet is tett: velük lesz, velük együtt dolgozik. A tanítványok hatalmas munkát kellett elvégezzenek, sokszor tetet-lelket felörlő, keserves és veszélyes munkát. Amely nemcsak rájuk volt érvényes, hanem minden idők tanítványai számára. Hisz nem kisebb célt szabott Jézus a tanítványok elé, mint hogy az egész világot hódítsák meg az evangélium, Isten országa számára. Ezért járta be Pál apostol az akkor ismert egész világot, ezért kellett a későbbi tanítványoknak, misszionáriusoknak eljutni Afrikába, Ázsiába, az őserdők mélyére. Jézus maga beszél arról, milyen fontos a tanítványok szolgálata, hogy elmenjenek és tanítsák a népeket mindarra, amit Ő parancsolt. Minden tanítvány egyúttal misszionárius, aki nem mehet el közömbösen mások mellett, akinek szent kötelessége a Krisztus tudományát és a szerinte való életet másoknak is átadni.

Ennyire emberektől függ Isten országának terjedése? Nem Isten Lelke az, aki meg tudja győzni az embereket, nem egyedül a Szentlélek újíthat meg emberi életeteket? Igen, de ezt épp a tanítványok szolgálata által végzi. A tanítvány jól tudja, mindez nem tőle függ, de mégis olyan buzgalommal kell dolgoznia, mintha mégis minden tőle függne. Ezt a kettőt nem lehet és nem is szabad egymással kijátszani. Nyilvánvaló, Krisztus munkálkodik igéje és Lelke által, de ez a tanítvány szolgálatán, bizonyágtételén keresztül érkezik meg az emberekhez. Jézus tehát nemcsak parancsot ad tanítványainak a bizonyágtételre, hanem ígéretet is tesz arra nézve, hogy ezek az ígérek be fognak teljesedni. És mi nyugodtan ráépíthetjük egész életünket erre. Tudhatjuk, hogy az van közöttünk, akinek adatott minden hatalom mennyen és földön. Hát Neki ne lenne hatalma embereket megtéríteni, országát minden népre kiterjeszteni?

Isten megért minket, ismeri szolgálatunk nehézségeit, ismeri azokat is, akik között ezt a szolgálatot végezzük, újra és újra megerősít, bátorít, vigasztal minket. Akit egyszer Ő elhívott, az meg is fogja tapasztalni, hogy minden az Ő kezében van.

Krisztus követése elkerülhetetlenül szenvedést hoz a tanítvány számára. Krisztus nem is egyszer őszintén beszél erről: „ha gyűlöl titeket a világ, tudjátok meg, hogy engem előbb gyűlölt tinálatok”. A tanítványok osztoznak Jézus sorsában, aki fel is készítette őket a szenvedésre. Földi viszonylatban nincs olyan pásztor, aki juhait a farkasok közé küldené. Hisz mi úgy tudjuk, a pásztornak épp az az egyik legfontosabb feladata a legeltetés mellett, hogy juhait a farkasoktól és minden más támadástól megvédelmezze. Az emberi értelem számára érthetetlen, Jézus miért küldi tanítványait farkasok közé. Mindig arra vágyunk, hogy megszabaduljunk a szenvedésektől, és nem arra, hogy osztályrészünk legyen. Pedig annak, aki Krisztust követi, számolnia kell a veszélyekkel.

Persze a szenvedés módja és foka változhat a történelem különböző korszakaiban. Mi is éltünk át olyan korszakot, amiben Krisztus nevéért sokkal többet kellett szenvedni. Adjunk hálát Istennek, ha most olyan idők vannak, amikor nem kell bilincseket és börtönt hordozni a bizonyágtételért. De azért szenvedni mindig kell, még akkor

is, ha ez a szenvedés ma enyhébb formákat ölt, mint régebb. Ne felejtsük el, a világ sok pontján a keresztyének ma is kegyetlenül szenvednek, sőt sokan meg is halnak. Pontos statisztikát nem tudunk, de több tízezerre tehető azoknak a száma, akik vértanúhalállal pecsételik meg tanítványságukat. Jó lenne sokkal többet imádkozni ezekért a drága, halálig hűséges tanítványtársainkért.

A tanítvány hitének nagy próbája, amikor Jézus nem védi meg a szenvedéstől vagy a haláltól. A tanítvány pedig nem tudja megvédeni magát, úgy, ahogy a bárány sem tud védekezni a farkassal szemben. A szenvedésben csak egy dolgot tehet: hűségesen kövesse Mesterét. A Bibliában nem találkozunk harcoló báránnyal. Jézus megfeddte Pétert, amikor az kardot rántott Mestere védelmében. Amikor Jakab és János tüzet kértek a samáriai falura, amelyik nem akarta Jézust befogadni, Ő rámutatott arra, hogy ez nem az Ő Lelkének a munkája. De a szenvedő tanítvány tudhatja, hogy szenvedése nem hiábavaló. Épp a Krisztusért való szenvedésben van a legközelebb Mesteréhez, hiszen osztozik sorsában.

A legcsodálatosabb az, hogy a tanítvány nem fogcsikorgatva és megkeseredve, hanem örvendezve szenved. A tanítványok örömmel mentek el a főtanács színe elől, miután megkorbácsolták őket, Pál és Silás dicsőítő éneket tud énekelni kalodába szórított lábbal, a magyar gályarab prédikátorok zsoltárt tudnak énekelni a legembertelenebb szenvedések között is. A szenvedő tanítvány tudja: ha vele együtt szenvedünk, akkor vele együtt dicsőítetünk majd meg.

Olvasandó igék: Mt 4,19, 10,16, 28,20; Lk 9,55; Jn 15,18; ApCsel 5,41; Róm 5,5; 2Kor 4,10; Fil 1,29; 2Tim 2,11–12; 1Pt 2,23.

A misszióról és evangelizációról

Voltak sajnos olyan idők, amikor sokan úgy gondolták: a misszió és evangelizáció néhány buzgó ember magánvállalkozása. Ma már az egyház sokkal világosabban látja, ez az egyik legfontosabb feladata. Sajnálatos tény az is, hogy az egyház ezt sokszor rossz eszközökkel próbálta elvégezni, lásd a keresztes háborúkat, erőszakos térítéseket. Elfelejtette, hogy Krisztus nekünk egyetlen fegyvert adott a kezünkbe, és ez nem más, mint az Ő Igéje. Ez elég annak a szent küldetésnek az elvégzéséhez, amit Ő nekünk adott. Amikor Isten Igéje élő és ható volt az egyházban, akkor a misszió is folyt, amikor Isten Igéje elhalványult, akkor a misszió is megtorpant.

A misszió kérdésében tanulságos az egyik ószövetségi történet. Samáriát, az északi ország fővárosát a szíriai seregek ostrom alá veszik, hogy éhhalál által foglalják el azt. Óriási a nyomor, megdöbbentő jelenetek zajlanak a városban. De Isten könyörül népén, a szíriabeliek nagy sereg közeledésének zaját vélik hallani, ekkor pánikszerű menekülés közben mindent maguk mögött hagynak: a sátrakat, állataikat, drága kincseiket. Az ellenséges sereg és az ostromlott város között négy bélpoklos ögyeleg. Nekik nincs vesztenivalójuk. Tudják, a városban nincs esélyük arra, hogy eledelt kapjanak, ezért úgy határoznak, az ellenségnél próbálkoznak, hátha megesik rajtuk a szívük. Ha sikerül, jó, ha pedig nem, akkor meg fogják ölni őket, de már úgymint mindegy, hiszen másképp meg éhen pusztulnak. De láss csodát, az ellenséges táborot elhagyatva találják. Addig lakmározhatnak, ameddig csak bírják. Látják a drága kincseket is, s amennyit csak tudnak, eldugdosnak maguknak. Eközben a városban minden pillanatban halnak az emberek, akiknek egy falás eledele, s talán egy korty vize sincs már. Ez a négy ember az önzés által gyilkossá válik. A szabadulást, a menekvést a maguk számára tartják fenn. De egyszer csak az egyikben megszólal a lelkiismeret, és eszükbe jutnak a város lakói. Nem igazán cselekszünk, szól ez a társaihoz. Ez a mai nap örömondás napja, ha mi hallgatunk és a virradatot megvárjuk, büntetés ér bennünket.

Mennyire tanulságos ez a történet számunkra. Mert vajon mi gyakran nem hasonlóan cselekszünk? Élvezzük Isten kegyelmét, szeretetét a gyülekezetben, a hívők közösségében, de közben elfelejtjük, hogy ott kinn a világban lelkileg éhen halnak emberek, akik nem tudják, hogy Jézus Szabadító, legyőzte a bűnt és a halált.

Jézus kemény ítéletet mond azon szolga felett, aki a rábízott talentummal nem sáfárkodik, aki azt nem fordítja mások javára. Így van ez a földi viszonylatban is. Minden bank igyekszik forgatni tőkéjét, igyekszik azt minél jobban befektetni különböző vállalkozásokba. Amelyik bank ezt nem teszi, az előbb-utóbb csődbe fog menni. Ilyen forgatni, befektetni való kincs a ránk bízott evangélium is. Ha azt nem adjuk tovább, akkor még az is elvételük tőlünk, amink van.

Sok vita van arról, hogy az ígét szóval vagy cselekedettel kell hirdetni. Hogy mi fontosabb: Isten Igéje, vagy pedig a keresztyének bizonyoságtévő élete? Világosan kell látni, Isten Igéje a fontosabb, hisz ott találjuk meg az üdvösség útját. Minket megtartani nem a keresztyének cselekedetei fognak, hanem egyedül Isten kegyelme. Ezért nincs fontosabb dolog, mint Isten Igéjének a hirdetése. A cselekedetek azonban hitelesíthetik és erősíthetik az ige hirdetését. Jézus azt mondja, a cselekedeteink úgy kell világítsanak a sötétben, ahogy azt egy gyertya teszi. A jó cselekedetek jelek lehetnek arra nézve, hogy a hívő ember Isten Igéjéből él.

Határozottan el kell utasítanunk azt az álláspontot, miszerint beszélni nem kell, hogy elég a jó cselekedet, a példamutató élet. Ez legfeljebb csak addig juttathat embereket, hogy csodálni és tisztelni fognak bennünket, de ige nélkül soha senki nem fog eljutni a Jézus Krisztusban való élő hitre. Persze ez fordítva is igaz: veszélyes az is, ha csak ige hirdetés, csak bizonyoságtétel van, a példaadó élet pedig seholy sincs. Az emberek ettől is el fognak fordulni, mondván, hogy ez csak képmutatás. Ezért azt mondhatjuk, az ige hirdetése és az annak megfelelő cselekvés egymáshoz tartozik. Imádkozzunk naponta azért, hogy szóval és tettel is tudjuk jól hirdetni az evangéliumot.

Hogyan kell reagálnia a világnak bizonyoságtételekre? Népszerű ember kell legyen, vagy pedig gyűlölniük kell engem? A Szentírásban mind a kettőre találunk példát. Van olyan is, hogy „gyűlöletesek lesz-

tek az én nevemért”, és van olyan is, hogy „kedvességet találtak a nép előtt”. Fontos az, hogy legyünk őszinték és egyenesek. Merjük ki mondani Isten Igéjének kemény igazságait is, ezért ha kell, vállaljuk a gyűlöletet is. De ez tényleg Krisztusért érjen, ne pedig azért, mert gyarló keresztyének vagyunk. Az nem baj, ha szentségünkért gyűlöl minket a világ, csak épp képmutató álszentségünkért ne.

Csak az tud missziót és evangelizációt végezni, aki hajlandó leereszkedni az emberekhez. Ebben is példát adott nekünk Jézus. Minél nyomorultabb, minél elesettebb volt valaki, annál nagyobb szeretettel hajolt le hozzá. Mi is készek kell legyünk erre.

Annak is tudatában kell lennünk, hogy az emberben két ellentétes érzés van. Egyrészt ott van egy Isten utáni vágy. De a másik indulat is, az elutasítás, lázadás Isten ellen. Az ember nem tud boldog lenni Isten nélkül, de Vele sem akar élni. Ebből az áldatlan helyzetből csak a Szentlélek ereje tud kiragadni, hogy megtörjön az ellenállás, és megtalálhassuk a Vele való élet boldogságát.

Hogyan lehet hitetlen embert megközelíteni az evangéliummal? Pál és Jézus példája is azt mutatja: meg kell próbálni olyan kiindulópontot találni, ahonnan aztán eljuthatunk az evangélium üzenetéhez. Most a reformáció ünnepéhez közeledve imádkozzunk azért, hogy Krisztus egyháza tudja megújult erővel végezni a misszió, az evangelizáció szent feladatát.

Olvasandó igék: 2Kir 7,9; Mt 5,16, 25,25–26, 28,19; Lk 6,22.26, 19,10; Jn 10,37–38; ApCsel 2,47, 17,22; Róm 8,7; 1Kor 2,14, 9,16; 1Tim 4,12.

A gonoszok szerencséről

Miért van az, hogy azok, akik Isten nélkül élnek, sokszor boldogok, egészségesek, azok pedig, akik Isten útján hűségesen igyekeznek járni, tele vannak próbákkal, szenvedésekkel. Sokszor találkozunk ezzel a kérdéssel a Szentírásban is, főleg a Zsoltárok könyvében. A zsoltáráró is zavarba hozta, amit maga körül látott. Talán ő is ismert olyan embereket, akik nem törődtek Istennel, s ezeknek minden sikerült, egyre nagyobb jólétben éltek. Ő pedig ezer kérdéssel küszködött, talán betegségei is voltak, és nehéz kereszt nyomta vállát.

Valószínű, közlünk sincs senki, akit ez a kérdés ne foglalkoztatott volna, aki ezen ne gyötrődött volna: miért van a gonosznak szerencséje, s miért megy rosszul a sora a jónak, miért érik őt csapások, próbák? Ezeket a kérdéseket a legvilágosabban talán a 73. zsoltár írója fogalmazta meg. Őt annyira foglalkoztatta ez a kérdés, hogy már-már úgy érezte, összeroppan az élete. Hiszen úgy látta, mintha Isten épp az ellenkezőjét tenné annak, amit ő joggal elvárt. Ahelyett, hogy Isten a jót megjutalmazná, a rosszat segíti, a jót pedig cserben hagyja. Hát nem így volt ezzel Keresztelő János is? Vajon nem ezért kezdett el ő is kételkedni, nem ezért küldte el tanítványait a kérdéssel: te vagy-é az eljövendő, vagy pedig mást várjunk? Hiszen ő is bátran hirdette az ítéletet Heródes számára, joggal várhatta, hogy Isten minél hamarabb meg fogja ezt az istentelen uralkodót büntetni. De nem ez történik, hanem ő jut a börtönbe, neki kell szenvedni. Ez alatt Heródes éli a világát, élete csupa gyönyör. Ő komolyan hirdette, hogy jön a Messiás, aki a fák gyökerére veti a fejszét, de ennek épp az ellenkezője történik. A rossz gyümölcsöt termő fa virul, a konkoly gátlástalanul növekszik, a búza pedig a tűzre, jelen esetben a börtönbe vettetik.

Mi is úgy érezzük néha, Isten a jót bünteti, s a gonoszt jutalmazza. Mit tegyünk ilyenkor? Azt, amit a zsoltáros: e gyötrő kérdésekkel odamehetünk Istenhez. Még azt is őszintén megkérdezhetjük Tőle: ha én Téged szeretlek, akkor miért nem mutatod meg sokkal jobban, hogy Te is szeretsz engem?

Persze ne gondoljuk, hogy azok, akiket mi szerencsésekknek látunk, minden esetben olyan nagyon boldogok. Belülről nézve egészen más a helyzet. Egyszer valaki bekerült házmesternek egy rendkívül gazdag emberhez. Az első napokban nem győzött áradozni az új munkahelyéről, hogy micsoda élet van ott, milyen ételeket esznek, milyen szórakozásokat engedhetnek meg maguknak. Később már mélyebben belelátott a család életébe, és tapasztalta, hogy állandó veszekedés van a férj és feleség között, egy igaz barátjuk sincs, gyermekük teljesen elmagányosodott. Néhány hónap múlva otthagya őket mondván, ezt nem lehetett már tovább bírni.

A Szentírás azt tanítja, a gonosz ember szívében nem lehet igazi békesség, csak üresség, félelem és aggodalmaskodás. Valószínű, a zsoltáros is csak messziről látta a gonosz életét, de ha közelebből megismerte volna, már másképp nyilatkozott volna.

Gondoljuk meg: mi lenne, ha minden úgy történe, ahogy mi azt elképzeljük? Ha a gonosz mindig azonnal elnyerné a maga büntetését, a jó pedig azonnal jutalmat nyerne? Mi lenne akkor, ha a jó emberek mind gazdagok, egészségesek, sikeresek lennének, nem kellene semmilyen nehézséggel szembenéznük, egyszóval nem kellene keresztet hordozniuk? Vajon akkor nem egy nagy színpad lenne ez a világ, mert a gonoszok mind jóknak tettetnék magukat? Ha például azok, akik templomba járnak, mind gazdagok, egészségesek és sikeresek lennének, akkor minden ember a templomba menne, akkor a gonoszok lennének a legnagyobb templomlátogatók, de ott nem Isten Igéjét keresnék, mert a templomba járást csak üzletnek tekintenék. A jóság, a becsület csak üzlet lenne, az emberek csak érdekből járnának templomba. Akkor senkin nem lehetne eligazodni. Látjuk tehát, az emberi logika teljességgel csődöt mond, ezért sokkal jobb ráhagyatkozni Istenre, Ő mindent jobban tud.

Tanuljunk meg azt is, ne legyünk türelmetlenek. Isten nem bünteti meg azonnal a gonoszt, annak is időt ad, ahogy azt a búza és konkoly példázatában látjuk. Az a tény, hogy Isten így cselekszik, nem jelenti azt, hogy Ő nem látja a gonoszt, vagy hogy egyetért vele. A Szentírás azt is világosan elmondja, miért nem semmisíti meg a gonoszt: azért, mert időt akar adni neki a megtérésre (Isten malmai lassan őrölnek).

Gondoljuk végig: ha Isten a dühtől lihegő Saulust azonnal megsemmisítette volna, nem lehetett volna belőle Pál apostol, Istennek egyik legáldottabb eszköze. Isten tudta, jön majd a damaszkuszi út, a Krisztussal való találkozás, a megtérés. S épp így megtörténhet ma is, a körülöttünk levő „gonoszokkal” is, hogy meghallják Isten szavát és megtérnek. Mi sokszor türelmetlenkedünk, de Istennek sok ideje van. Merjük kívárni az Ő cselekvésének idejét.

Jó azt is meglátni, hol kapott választ a zsoltáros a gyötrő kérdéseire: a templomban. Bement a templomba és Isten Igéjéből komoly tanítást vett. A templom csendjében meglátta, nem a gonosz az igazán boldog, hisz ő nem is lehet az, hanem ő maga az igazán boldog, mert van egy Mindenható, Mindentudó és bölcs Istene, aki jól igazgatja ezt a világot, és benne az ő személyes életét is. Felismerte, a gonosznak csak mulandó kincsei vannak, ezzel szemben ő romolhatatlan kincsek birtokában van, amit a halál sem fog elvenni tőle. Belátta, s gonosz, akire eleinte oly nagyon irigykedett, végül is szegény ember. Mert csak földi kincsei vannak, amiket még ez éjjel elvehetnek tőle, de Istenben nem gazdag. Márpedig csak az gazdag ember, akinek a lelke és a szíve is gazdag.

Mit használ az embernek, ha az egész világot megnyerné is, de a lelkében kárt vallana? – teszi fel Jézus is a kérdést. A válasz egyértelmű: semmit. Mert a világot egyszer amúgy is el kell engedni, annak minden örömeivel és gazdagságával. De aki Krisztust megnyerte, az a legnagyobb gazdagság birtokába jutott. Ne irigykedjünk hát a gonoszok szerencséjén. Azt elfűjja a halál, mint ahogyan elfűjja a polyvát a szél. Lehet, hogy e földön nem lesz szerencsénk, de a mienk lesz Isten országának gazdagsága. Ezt egy pillanatra se felejtjük el.

Olvasandó igék: Zsolt 73,2–3.13.17; Mal 3,13–18; Mt 3,10.12, 6,19–20, 11,2–6, 13,24–30, 16,26; Lk 12,20–21; 2Kor 6,10.

A kitartásról

Már foglalkoztunk a szenvedés kérdésével, de most próbáljuk meg azt a kérdést körüljárni, hogyan hordozzuk el a szenvedést. Hiszen ez az egyik legnehezebb kérdés ezzel kapcsolatban. Sok ember úgy gondolja, a legjobb keresztyén válasz erre a kérdésre: bele kell nyugodni. De ez nem így van. Egy nagy teológus keményen fogalmazva ezt mondta: a „belenyugvás” szót ki kellene törölnünk a szótárunkból, hisz az teljességgel pogány szó.

A régi görögöknél a sztoikusok ezt tanították: a szenvedéssel szemben az az ideális magatartás, ha azt szemrebbenés nélkül elfogadjuk. A történelem számos példát is szolgáltat erre, ezek az emberek valóban így is cselekedtek. E gondolat mögött az a pogány felfogás áll, hogy életünket a vak sors vezérli, s a sors ellen úgy sem tud tenni semmit az ember. A görög tragédiák mind azt hirdették, hogy az ember semmit sem tehet a sors ellen, ami úgy mond „meg van írva”, annak ügyis be kell következnie. A belenyugvás tehát a pogány filozófiából, nem pedig a Szentírásból származik. Hisz a Szentírás nem tanít minket arra, hogy egy vak sors, egy végzet vezetné az életünket, ami ellen mi semmit se tudunk tenni. A Biblia ezért sehol sem tanítja, hogy nekünk a szenvedésbe bele kell nyugodnunk. A Bibliában valami egészen mást olvasunk: a megpróbáltatásokban, a kedvünk ellenére való dolgokban ki kell tartanunk. A kitartás egészen más, mint a belenyugvás. A belenyugvás mindig szomorúságot, tehetetlenséget, keserőséget feltételez, de a kitartásban már egészen más dolgok vannak, és ezért a kitartás és az öröm már nem zárják ki, hanem sokkal inkább kiegészítik egymást.

Az egyháztörténelem legszebb lapjai épp arról szólnak, hogy Isten gyermekei nemcsak hogy fogcsikorgatva, keserű panasszal bele tudtak nyugodni a szenvedésbe, hanem abban tudták Istent dicsőíteni. Gondoljunk csak Pálra és Silásra, akik a Filippi börtönben, az éjszaka közepén, kalodába szorított kezekkel és lábakkal tudták Istent magasztalni. Ez a keresztyén bizonyágtétel. A belenyugváásra senki sem figyel fel, hisz azt a maga erejéből is meg tudja tenni az ember, de a

dicsőítéssel párosuló kitartás már olyan megrázó bizonyágtétel, ami mellett a világ nem tud elmenni közömbösen. Az ilyen kitartás szavak nélkül is hitelesen tesz bizonyágot Krisztusról és az Ő kimondhatatlan erejéről.

Érdekes az is, ha megvizsgáljuk annak a görög szónak a részletes jelentését, amit mi kitartással fordítunk: valami alatt megmaradni, valami alól nem kihúzni magát, egy teher alatt nem összeroskadni. A legjobb szemléltetés egy híd lehetne, mégpedig a hídnak a pillérei, amelyen a híd nyugszik. A híd nem omlik össze, bármilyen súlyos járművek is menjenek végig rajta, mert a pillérek azt mindig erősen tartják. Valahogy így kell elképzelnünk keresztyén életünket is. Menynyi mindenek kell nekünk átmennünk ebben a földi életben. Hány próbának, szenvedésnek, veszteségnek a terhe nehezedik ránk! És mi ezek alatt nem omlunk össze, nem esünk kétségbe, hanem megmaradunk, s sokszor örömmel hordozzuk azokat.

És miért nem rokad össze a híd, bármilyen terhek is nehezedenek rá? Mert a híd pilléreinek erős a fundamentuma. Hisz a pillér nem a folyam homokjára van építve, hanem a fűrök lehatolnak mélyen a folyam homokja alá, egészen addig, amíg szilárd talajt, kősziklát talál, és arra építik rá a pilléreket.

Ahhoz, hogy a terhek, próbák alatt mi is ki tudjunk tartani, életünk erős fundamentummal kell rendelkezzen, s mi nagyon jól tudjuk, hogy ez az erős fundamentum Jézus Krisztus. Ahogy a pillér a tartósságát nem önmagából meríti, hanem az erős fundamentumból, éppúgy mi sem magunkból merítjük erősségünket, hanem Jézus Krisztustól kapjuk azt. Csak benne és általa tudunk kitartani mindabban, ami átmegeye felettünk.

Isten gyermekei a századok során nem kis próbákon mentek át. Pál apostol a Római levél 8. fejezetében fel is sorol jó néhány dolgot: nyomorúság, szorongatás, üldözés, éhség, mezítelenség, fegyver, veszedelem. De utána rögtön kimondja: mindezekben felettébb diadalmaskodunk azáltal, aki minket szeretett. Mert Krisztus nemcsak az erőt adja nekünk, hanem a kitartásban is legfőbb példaképünk. Menynyi mindent kellett neki elhordoznia: nemcsak a rettenetes szenvedést, hanem az értetlenséget, a hitetlenséget és sokszor nem is a világ, hanem a hozzá

közel állók, a tanítványok részéről is. Jézus örökre megmutatta, nem az az erős, aki a másíknak szenvedést tud okozni, hanem, aki a szenvedést örömmel el tudja hordozni. Életünkben ezért nem is az a döntő, hogy milyen események történnek velünk, hanem az, hogyan hordozzuk el ezeket. Tudunk-e azokban kitartóak lenni, tudjuk-e mindenek között diadalmasan magasztalni Istent?

A Szentírás nemcsak arról beszél, hogy nekünk ki kell tartani, hanem arról is, hogy Isten majd bőségesen fogja megjutalmazni azokat, akik minden körülmények között fel tudtak nézni Krisztusra. Mi persze azt is tudjuk, hogy ez sem a mi érdemünk. Isten mégis meg akarja és meg is fogja ezt jutalmazni. Ez a mi drága hitünk és reménységünk.

Olvasandó ígék: Mt 10,22, 24,13; Lk 8,15, 21,19; ApCsel 1,14, 2,42, 16,25; Róm 2,7, 5,3-4, 8,25; 2Kor 12,12; Kol 1,11; 1Thessz 1,3; 2Thessz 1,4, 3,5; Zsid 10,36, 12,1; Jak 1,3.4.12; 2Pt 1,6; Jel 1,9, 2,2-3, 3,19, 13,10, 14,12.

Tartalom

Előszó	5
Ajánló egy régóta várt könyv elé (Szegedi László Tamás)	7
A kezdetről	9
A feltámadásról.....	13
Istenről.....	16
Az emberről.....	19
A világról.....	23
A bűnről.....	26
Jézus Krisztusról.....	29
A hitről.....	32
A reményről.....	35
A szeretetről.....	38
A szomorúságról.....	41
Az örömről.....	44
A kételkedésről.....	47
A bizonyosságról.....	50
Az egyházzól és egyházakról.....	53
Az életről és halálról.....	56
A boldogságról és boldogtalanságról.....	59
A tisztességről és gyalázatról.....	62
Krisztus el- és visszajöveteléről.....	65
Az egészségről és betegségről.....	68
Az időről.....	71
A félelemről.....	75
A test cselekedeteiről.....	79
A bűjtről.....	82
A megbékélésről.....	85
A bolondságról.....	88
A lelki fegyverzetről.....	91
A gögről.....	95
A Lélek gyümölcseiről I.....	98
A Lélek gyümölcseiről II.....	102

A józanságról.....	105
A sors és cselekedet viszonyáról	109
Az ismeret és szeretet viszonyáról.....	112
A cél és eszköz viszonyáról.....	115
Az elesésről és felkelésről	118
A sietség és nyugalom viszonyáról.....	121
A lelki látásról	125
A tragikus és nevetséges dolgokról	128
A hagyományörzés és újítás viszonyáról.....	131
A menekülésről és a menedékről.....	134
A prófétai tisztről.....	137
A papi tisztről	140
A királyi tisztről.....	143
A születésről	146
Az ifjúságról	149
A felnőttkorról.....	153
Az öregségről.....	156
A házasságról és családról.....	159
A hivatásról és munkáról.....	162
Az egyház, állam, társadalom viszonyáról	165
Isten hatalmáról	168
Az anyai szeretetről	171
Isten akaratáról	174
Isten országáról.....	177
A Lélek és szervezés viszonyáról.....	180
Az emlékezésről	183
Az intésről	186
A sáfárságról, mammonról	189
Isten világkormányzásáról.....	192
A tökéletességről	195
A tanítványságról, Krisztus követéséről I.....	198
A tanítványságról, Krisztus követéséről II.	201
A misszióról és evangelizációról.....	204
A gonoszok szerencséjéről	207
A kitartásról.....	210

Feljegyzések